



НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ, УПРАВЛІННЯ, ПРАВА ТА ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

*Директор інституту — Олександр Анатолійович Галич,
кандидат економічних наук, професор*

Одним із найпотужніших структурних підрозділів Полтавського державного аграрного університету є Навчально-науковий інститут економіки, управління, права та інформаційних технологій, в який було реорганізовано факультет економіки та менеджменту, що був заснований у 1960 році. Його професори, доценти і випускники зробили вагомий внесок у розвиток усіх галузей національної економіки, науки, освіти й культури України.

У різні періоди факультет очолювали А. О. Горський (1961–1963), В. В. Рудь (1963–1964), М. П. Полянський (1965–1985), П. Я. Шепелев (1985–1988), М. А. Самчук (1988–1996), А. Т. Опря (1996–1998), В. І. Перебийніс



А. О. Горський



В. В. Рудь



М. П. Полянський

(1998–2000), О. О. Сосновська (2000–2008), О. В. Дорофеев (2008–2009). З 2009 року деканом факультету економіки та менеджменту, а з січня 2020-го — директором навчально-наукового інституту економіки, управління, права та інформаційних технологій ПДАУ є кандидат економічних наук, професор О. А. Галич.

Починаючи з 2010 року, активна освітня і наукова робота факультету була спрямована на ліцензування нових спеціальностей і підготовку висококваліфікованих випускників. Завдяки роботі адміністрації, деканату і професорсько-викладацького колективу, у 2015 році

академія вперше відчинила двері для першокурсників спеціальності «Маркетинг». З кожним наступним роком кількість спеціальностей збільшувалася: у 2016 році були ліцензовані «Публічне управління та адміністрування», «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»; у 2017-му — «Інформаційні системи та технології», «Право», «Філологія»; у 2018-му — «Міжнародні економічні відносини».

Нині навчально-науковий інститут економіки, управління, права та інформаційних технологій — це потужний структурний підрозділ університету, що у своєму складі має шість кафедр і готує кваліфікованих фахівців для всіх галузей управління національної економіки за вісьмома спеціальностями і чотирма ступенями вищої освіти («Бакалавр», «Магістр», «Доктор філософії (кандидат економічних наук)», «Доктор економічних наук») на денній і заочній формі навчання.

До того ж, інститут є сучасним науковим центром економічних досліджень, де працюють 11 докторів наук, в т.ч. двоє академіків, та 59 кандидатів наук, які забезпечують високий рівень освітньо-наукової підготовки випускників, які користуються великим попитом на ринку праці. Контингент здобувачів вищої освіти становить близько 1,5 тис. осіб (з них 400 — магістри), близько 10 % навчається за держзамовленням.

У ННІ ЕУПІТ діє Спеціалізована вчена рада для захисту кандидатських і докторських дисертацій за



*О. А. Галич
Директор інституту,
к. е. н., професор*



П. Я. Шепелев



М. А. Самчук



А. Т. Опря



В. І. Перебийніс



О. О. Сосновська



О. В. Дорофеев



*Директорат інституту.*

Зліва направо: доценти І. О. Терещенко, А. В. Світлична, професор П. М. Макаренко, доценти І. Л. Загребельна, Т. В. Воронько-Невідніча, професори О. А. Галич, І. А. Маркіна, В. В. Писаренко, Т. М. Лозинська, Х. З. Махмудов, доцент Ю. В. Уткін

спеціальностями «Економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності)» і «Економіка та управління національним господарством». Загалом зараз у навчально-науковому інституті економіки, управління, права та інформаційних технологій навчається 45 аспірантів.

За останні п'ять років викладачі інституту підготували понад 250 переможців наукових конкурсів різного рівня, 50 переможців недержавних стипендіальних програм, міжнародних грантових програм.

У ННІ ЕУПІТ діє найпотужніша школа студентського самоврядування в Україні. З першого курсу студенти беруть активну участь у вирішенні громадських проблем інституту, університету, міста і країни. Обирають свого представника, який представляє інтереси студентства на Вченій раді інституту та університету. Студенти інституту — це лідери громадського життя Полтавщини й України!

КАФЕДРА МАРКЕТИНГУ

У зв'язку з розширенням блоку навчальних дисциплін ринкового спрямування, 1994 року кафедра економіки сільського господарства та статистики була розділена на дві — кафедру статистики сільського господарства і кафедру економіки, ринкових відносин та маркетингу. В подальшому назва останньої змінювалася: в 1997-му — на кафедру економіки та маркетингу, в 2002-му — ринкових відносин та маркетингу, а в 2004-му — на кафедру маркетингу.

Протягом 1991–2003 років цей підрозділ очолював д. е. н., професор, академік Української академії економічної кібернетики, відмінник освіти України В. М. Рабштина. Під його керівництвом активізувалася навчально-методична та науково-дослідна робота: видано 12 підручників та монографій,

27 методичних розробок, більше 100 інших публікацій, аспірантами і здобувачами (серед яких В. В. Гришко, Х. З. Махмудов, В. В. Писаренко, В. Ф. Іванюта, В. Д. Хурдей) захищено три докторські та п'ять кандидатських дисертацій.

З 2003 року завідувачем кафедри є д. е. н., професор В. В. Писаренко — автор понад 80 наукових статей, чотирьох навчальних посібників, двох монографій. Він з успіхом продовжує роботу свого наставника В. М. Рабштини, зокрема створив наукову школу.

Під керівництвом В. В. Писаренка кандидатські дисертації захистили Т. В. Дорошенко, В. І. Даниленко, О. П. Зоря, А. П. Дорошенко, Т. В. Боровик, О. В. Решетнікова, І. О. Терещенко, І. О. Яснолоб, О. В. Майборода. А в 2018 році М. О. Багорка захистила докторську



В. М. Рабштина
Д. е. н., професор

*Колектив кафедри маркетингу.*

Зліва направо сидять: Л. М. Кошова, Т. В. Боровик, В. В. Писаренко; стоять: В. І. Даниленко, М. В. Моргуни, О. В. Решетнікова, Т. В. Дядик, Л. В. Шульга, І. О. Терещенко





В. В. Писаренко
Завідувач кафедри,
д. е. н., професор

на тему «Маркетингова стратегія екологізації виробництва аграрних підприємств: теорія, методологія, практика» (науковий консультант — В. В. Писаренко).

Нині на кафедрі працюють: доктори економічних наук, професори В. В. Писаренко, Н. А. Герасимчук, кандидати наук, доценти: Л. В. Шульга, Т. В. Боровик, В. І. Даниленко, Т. В. Дядик, Ю. П. Калюжна, І. О. Терещенко;

доцент кафедри О. В. Решетнікова, асистенти Л. М. Кошова, О. В. Майборода, завідувач кабінету А. К. Костоглод, старший лаборант М. В. Моргун, аспіранти А. С. Льовин, А. С. Семигиренко, В. В. Сидора.

У 2000 році організовано філію кафедри на базі ПП «Агроєкологія» Шишацького району, а в 2008-му — на базі ТОВ АПК «Докучаєвські чорноземи» Карлівського району. У тісній співпраці з Проектом аграрного маркетингу в Україні (USAID) проводяться відповідні семінари-тренінги.

У 2010 році почалася робота з ліцензування спеціальності «Маркетинг». Незважаючи на відповідність усім встановленим вимогам, шлях до її відкриття був не легким і тривав аж п'ять років. Завдяки титанічній роботі адміністрації академії і професорсько-викладацького колективу кафедри, у 2015 році академія відчинила свої двері для першокурсників, які обрали цей фах.

Починаючи з 2008 року, на базі кафедри щовесни проводиться Міжнародна науково-практична конференція «Маркетингове забезпечення продуктового ринку», координаторами якої є В. І. Даниленко та В. В. Писаренко.

Для організації наукової роботи здобувачів вищої освіти під керівництвом завідувача створено науковий гурток «Новітній маркетинг», на засіданнях якого студенти і викладачі досліджують актуальні питання маркетингової діяльності успішних підприємств, здійснюють аналіз ринку, проводять маркетингові дослідження.

У 2017–2018 навчальному році для студентської й учнівської молоді започатковано щорічний Конкурс соціальної реклами «СоцРенесансZ», спрямований на висвітлення і подолання негативних явищ у суспільстві, координатором конкурсу якого став І. О. Терещенко.

Студенти натхненно працюють в команді зі своїми викладачами і демонструють високий рівень теоретичних знань, професійних навичок комунікабельності та креативність при проведенні PR-акцій на базі кафедри та факультету.

Кафедра підтримує творчі та ділові зв'язки з кафедрами маркетингу Національного університету біоресурсів і природокористування України, Полтавського університету економіки та торгівлі, Харківського, Сумського та Дніпропетровського аграрних університетів, Департаментом економіки Полтавської облдержадміністрації.

КАФЕДРА ПІДПРИЄМНИЦТВА І ПРАВА

Історія цього підрозділу ПДАУ розпочалася ще у 1961 році зі створення кафедри економіки й організації сільськогосподарського виробництва. У 1973 році на її базі було сформовано дві кафедри: економіки сільського господарства та організації сільськогосподарського виробництва.

Кафедра підприємництва і права в різні роки називалася по-різному: організації сільськогосподарського виробництва (1973–1994), організації сільськогосподарського виробництва і агробізнесу (1994–1995), організації підприємництва і менеджменту (1995–1996), організації виробництва і підприємництва (1996–2009), організації виробництва і дорадництва (2009–2012). З 2012 року на кафедрі було переведено



Л. К. Войтов



С. С. Бакай



М. Г. Тютюнник

викладання правових дисциплін, що відобразилося у її назві — бізнес-адміністрування та права (2012–2016). У 2016 році вона отримала свою сучасну назву і стала випусковою з двох спеціальностей: «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» і «Право».

Свого часу кафедру очолювали: доценти В. В. Рудь (1961–1970), П. Я. Шепелєв (1970–1973, 1975–1980), Л. К. Войтов (1973–1975), професори М. Г. Тютюнник (1980–1998, 2004–2012), С. С. Бакай (1998–2004). З 2012 року її завідувачем є д. е. н., професор, академік АЕН України Х. З. Махмудов. Під його керівництвом тут працюють доценти Н. В. Дем'яненко, О. В. Калашник, Ю. А. Козаченко, О. С. Кальян, О. С. Михайлова, С. Е. Мороз, Є. А. Липій, Н. М. Нестеренко, В. О. Осташова, С. В. Писаренко, А. В. Світлична, М. І. Сьомич, П. Ю. Шведенко, І. О. Яснолоб, старші викладачі Т. О. Бардіна, ст. лаб. В. В. Ващенко.

Кафедра забезпечує викладання дисциплін професійної підготовки для спеціальностей «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» і «Право», а також економічних та правових предметів для інших спеціальностей. Зокрема, це «Бізнес-планування», «Системи технологій», «Потенціал і розвиток підприємства», «Теорія організації», «Підприємництво», «Організація власної справи», «Управління підприємницькою діяльністю», «Основи управлінського консультування», «Сталий



Х. З. Махмудов
Завідувач кафедри,
д. е. н., професор





*Зустріч студентів кафедри з практиками —
досвідченими та успішними адвокатами*



Учасники проекту «Бізнес-інкубатор»

розвиток сільських територій», «Організація та планування діяльності підприємства», «Організація та планування діяльності підприємств», «Товарознавство», «Технічне регулювання», «Експертиза товарів», «Стандартизація, сертифікація програмного забезпечення», «Підприємництво», «Економіка, менеджмент, підприємництво», «Торгівля та комерційна діяльність підприємницьких структур», «Правознавство», «Теорія держава і права», «Державне (конституційне) право зарубіжних країн», «Конституційне право України», «Історія держави і права України», «Історія держави і права зарубіжних країн», «Юридична деонтологія», «Трудове право», «Господарське право», «Господарське законодавство», «Адміністративне право», «Аграрне право», «Договірне право», «Кримінальне право України» та інші.

Викладачі кафедри створили і видали курси лекцій, практикуми, методичні рекомендації для виконання курсових проектів тощо.

Формування тенденції стабільного розвитку економічної та правової системи можливе лише за рахунок розвитку підприємницьких структур. Тому пріоритетними напрямками наукової роботи кафедри є: особливості вітчизняного та зарубіжного досвіду розвитку підприємництва; організаційно-економічні та фінансові аспекти розвитку підприємництва; регіональні особливості розвитку підприємництва; особливості сучасного правового регулювання діяльності суб'єктів господарювання; сучасні аспекти управління підприємницькою діяльністю суб'єктів господарювання; інноваційні технології розвитку у сфері економіки, підприємництва та виробництва; інформаційно-консультаційна підтримка підприємництва; інфраструктурне забезпечення функціонування підприємництва; економічні, соціальні та правові аспекти розвитку сільських територій; проблеми розвитку бізнес-освіти та управління знаннями.

Дані напрямки наукової роботи кафедри підприємництва і права знайшли відображення в рамках науково-дослідних тем: «Економічний, організаційний та правовий механізм підтримки і розвитку підприємництва; Інноваційні та ресурсозберігаючі технології харчових виробництв», «Концепція

розвитку енергоефективних і енергонезалежних сільських територій задля зміцнення конкурентоспроможності національної економіки», «Формування стратегії еко-інноваційного розвитку виробництва органічної продукції як складової економічної та продовольчої безпеки України».

Завідувач кафедри підприємництва і права Х. З. Махмудов є членом: спеціалізованої вченої ради ПДАУ та редакційної колегії фахового наукометричного журналу «Технологічний аудит та резерви виробництва».

В останні роки на кафедрі проводилися інтернет-конференції: всеукраїнська науково-практична «Організаційно-економічний та правовий механізм функціонування аграрного сектору економіки України» та міжнародна науково-практична «Бізнес-адміністрування в агропромисловому комплексі: напрями, проблеми, перспективи». Кафедра започаткувала щорічну Міжнародну науково-практичну конференцію. Проблематика конференцій об'єднала інтереси науковців не лише з України, а й з Угорщини, Польщі, Азербайджану, Болгарії та інших країн.

З ініціативи науково-педагогічних працівників кафедри неодноразово проводилися круглі столи, присвячені нагальним питанням соціально-економічного життя України та Полтавщини. Потужні наукові сили та досвідчені практики брали участь у круглих столах на тему «Економіко-правове регулювання земельних відносин в



Колектив кафедри підприємництва і права.

Зліва направо: Н. В. Дем'яненко, Т. О. Бардіна, П. Ю. Швеєденко, О. С. Кальян, О. С. Михайлова, Ю. А. Козаченко, Х. З. Махмудов, В. О. Осташова, А. В. Світлична, С. В. Писаренко, В. В. Ващенко, С. Е. Мороз



Україні», «Формування та розвиток обслуговуючих кооперативів в Україні», «Кооперативний рух Європи: реальність чи утопія для України» та ін.

Вагомим є внесок викладачів кафедри у розвиток наукової творчості молоді, який реалізується в процесі діяльності студентських наукових гуртків «Лідер» (економічного спрямування; керівник — к. е. н., доцент Н. В. Дем'яненко) та «Правовий диспут» (к. ю. н., доцент Ю. А. Козаченко). З 2019 року на кафедрі створено комунікаційну платформу «Бізнес-інкубатор» — це низка круглих столів та семінарів, мета яких висвітлити історію розвитку юридичних підприємств та фізичних осіб-підприємців, які репрезентують сучасне обличчя Полтавщини. Зустрічі проводяться з новаторами, лідерами думок, бізнесменами, митцями, що впливають на розвиток міста. Заходи спрямовані на активізацію процесу розробки бізнес-проектів та відкриття власної справи.

Протягом багатьох років кафедра проводить університетську студентську конференцію «Актуальні питання права» (ініціатор та голова оргкомітету — к. ю. н., доцент В. О. Осташова), у збірниках матеріалів якої висвітлюється науковий доробок молоді з важливих правових проблем.

Для підтримки та розповсюдження ідей підприємництва на кафедрі створено навчально-консультаційний центр «Моя справа», діяльність якого спрямовується на проведення відповідних семінарів, тренінгів, майстер-класів.

Протягом багатьох років кафедра підприємництва і права тісно співпрацює з Регіональним центром з надання безоплатної вторинної правової допомоги у Полтавській області, Головним управлінням ДПС у Полтавській області, Регіональним координатором Уповноваженого Верховної Ради з прав людини в Полтавській області В. С. Яковенко, судовими та правоохоронними органами м. Полтави (з більшістю укладені договори про співробітництво). Основними формами співробітництва є проведення спільних науково-практичних заходів, круглих столів, лекторіїв на правову тематику тощо. Подібні заходи спрямовані не лише на поглиблення теоретичних знань студентів-правників та забезпечення їх практичної підготовки, але й на формування та популяризацію правових знань серед студентів ПДАУ в цілому.

Проводяться заняття в умовах виробництва з дисциплін «Системи технологій», «Організація виробництва» на базі приватної агрофірми «Подолька» в с. Байрак Диканського району Полтавської області, СТОВ «Спілка селян «Тростянець» Полтавського району Полтавської області, ДП «Дослідне господарство «Степне» Полтавської державної сільськогосподарської дослідної станції ім. М. І. Вавилова Інституту свинарства і агропромислового виробництва НААН України» Полтавського району.

За останні роки викладачі опублікували багато наукових праць у вітчизняних та зарубіжних фахових виданнях, долучилися до видання колективних монографій як в Україні, так і за її межами. Крім того, було підготовлено навчальні посібники, зокрема з грифом МОН України.

З 2019 року започатковано видання щорічної кафедральної колективної монографії за результатами наукових досліджень «Економічний, організаційний та правовий механізм підтримки і розвитку підприємництва».

Викладачами кафедри підприємництва і права у 2019 році були отримані 2 деклараційних патенти на корисну модель та у 2020 році подані 4 заявки на отримання патентів.

Основними завданнями науково-дослідної та викладацької роботи кафедри є проведення фундаментальних наукових досліджень з проблем розвитку підприємництва та вдосконалення правової системи України, покращення методичного забезпечення навчального процесу, впровадження у навчальний процес сучасних досягнень науки та прогресивного практичного досвіду.

КАФЕДРА МЕНЕДЖМЕНТУ

Початком становлення одного з провідних підрозділів факультету — кафедри менеджменту — став 1971 рік, коли на кафедрі економіки і організації сільськогосподарського виробництва почали викладати нову навчальну дисципліну «Управління в колгоспах і радгоспах». Викладачем цього навчального курсу був к. с.-г. н. Г. А. Паламарчук (з 2015 року — почесний науковець кафедри), який вже мав досвід виробничої та управлінської діяльності в сільському господарстві. За підтримки тодішнього ректора інституту доцента М. О. Добровольського та декана економічного факультету доцента М. П. Полянського було створено методичну й матеріальну базу для забезпечення навчального процесу.



Г. А. Паламарчук

За п'ять років була відкрита одна з кращих в системі вітчизняних закладів освіти сільськогосподарського спрямування лабораторія оперативного управління, оснащена диспетчерськими пультами, радіостанціями, промисловими телевізійними установками, засобами радіотелефонного і директорського зв'язку тощо.

Згодом дисципліну було введено до навчальних планів підготовки майбутніх агрономів, зоотехніків, інженерів-механіків, що викликало необхідність заснування у 1977 році окремої профільної кафедри управління сільськогосподарським виробництвом. Посаду завідувача обіймав к. е. н. А. П. Гречко. У 1970–1980-х роках на кафедрі працювали: кандидати наук М. С. Барабаш, І. О. Матяш, В. З. Фоломєєв, О. П. Мочайлова; завідувачі лабораторії управління В. І. Жила, О. Д. Климентов; старші лаборанти О. К. Домарецька, Т. В. Криндач.



А. П. Гречко



*А. П. Злосчаст'єв*

У той період викладали три дисципліни: «Управління сільсько-господарським виробництвом», «Наукова організація праці» та «Радянське право». Викладачі також забезпечували підвищення кваліфікації керівних сільськогосподарських кадрів області, проводили навчально-практичні конференції і семінари, різні конкурси, виїзні практичні заняття в провідних господарствах, на ВДНГ у Москві, брали активну участь у науковій роботі, розробці рекомендацій про порядок переходу сільськогосподарських підприємств на цехову структуру управління і колективний підряд та рекомендацій щодо розвитку бурякоцукрового виробництва на Полтавщині.

Студенти, які проходили підготовку на кафедрі, отримували теоретичні знання та практичні навички, необхідні для організаційно-управлінської, комерцій-

організації підприємництва та менеджменту (доцент М. Г. Тютюнник).

У 1996 році сформована кафедра менеджменту та інформатики (завідувач — д. е. н., професор В. І. Перемийніс), яка у 1999 році була реорганізована в кафедру менеджменту та права (з 2005 року завідувач — к. е. н., доцент О. В. Дорофєєв). З 2009 року — це кафедра менеджменту (д. н. з держ. упр., професор Т. М. Лозинська).

У 2016 році кафедру очолила І. А. Маркіна — д. е. н., професор, заслужений діяч науки та техніки України, академік Академії економічних наук України, член експертної Ради з менеджменту та торгівлі Державної акредитаційної комісії Міністерства освіти і науки України, експерт Управління ліцензування, акредитації та нострифікації МОН України, член редакційних рад вітчизняних і зарубіжних наукових журналів, член спеціалізованого рад із захисту дисертацій, член Координаційної Ради з питань регіонального розвитку та підприємництва в Полтавській обласній державній адміністрації.

*І. А. Маркіна
Завідувач кафедри,
д. е. н., професор*

І. А. Маркіна нагороджена такими відзнаками, як «Відмінник освіти України», Державний знак «За наукові досягнення», Грамотою Верховної Ради України, нагородами галузових і регіональних органів управління. Під її керівництвом захищено 45 дисертацій.

Зараз на кафедрі працюють доктори економічних наук, професори М. В. Зось-Кіор та О. В. Дорофєєв, кандидати економічних наук, доценти І. В. Шульженко, Т. О. Сазонова, Т. В. Воронько-Невіднича, О. М. Помаз, О. В. Федірець, М. В. Коваленко, О. В. Вараксіна, І. П. Потапук, Д. В. Дячков, В. Л. Вороніна, Є. О. Олійник, Т. Є. Іщейкін, д. е. н., доцент О. О. Томілін, старші викладачі, к. е. н. А. С. Олійник та О. М. Овчарук, асистент О. В. Лопушинська, ст. лаб. З. К. Мамедова, аспіранти Д. В. Ничипорук, Я. А. Аксюк, Б. С. Корнієнко, М. Ю. Кобченко, Є. Л. Большакова, Аль Ширафі Мохамед Авад, О. В. Рой, О. В. Лопушинська, М. О. Вовк, Д. С. Дюкареєв, В. І. Ткаченко, О. В. Замикула, В. В. Севрюков, М. В. Мартиненко, С. С. Мазіленко, А. А. Іськович, В. В. Михатіло.

Вони беруть активну участь у науково-методичному забезпеченні навчального процесу, щорічно оновлюючи навчально-методичні матеріали. На базі кафедри успішно діє студентський науковий гурток «Менеджер» (керівник — к. е. н., доцент О. М. Помаз), члени якого долучаються до всеукраїнських студентських

*Засідання кафедри менеджменту*

ної, аналітичної та науково-дослідної діяльності в галузях народного господарства.

Протягом усього періоду існування кафедри відбувалася її реорганізація, змінювалася назва. Так, протягом 1978–1990 років це була кафедра управління і радянського права (завідувач — доцент А. П. Гречко), впродовж 1990–1995 років — кафедра управління та інформаційно-обчислювальних систем (доцент А. П. Злосчаст'єв), у 1995–1996 році — кафедра

*Колектив кафедри менеджменту.*

Зліва направо сидять: О. В. Вараксіна, А. С. Олійник, І. В. Шульженко, І. А. Маркіна, З. К. Мамедова, В. Л. Вороніна; стоять: М. В. Зось-Кіор, І. П. Потапук, Д. В. Дячков, Т. В. Воронько-Невіднича, О. В. Федірець, Т. О. Сазонова, О. М. Помаз, О. В. Лопушинська, Т. Є. Іщейкін, М. О. Вовк



олімпіад, конкурсів наукових робіт, наукових конференцій, публікуються у фахових виданнях.

На базі кафедри менеджменту створено та успішно функціонує студентський науковий гурток «Бізнес-інкубатор ідей» (керівник — к. е. н., доцент В. Л. Вороніна). Метою діяльності «Бізнес-інкубатора ідей» є: розвиток професійних знань, умінь, навичок, мотивації, інноваційного потенціалу, творчості і особистісних якостей студентів ПДАУ; налагодження взаємозв'язків між студентським об'єднанням, місцевими органами виконавчої влади, суб'єктами підприємництва тощо; сприяння успішному працевлаштуванню та кар'єрі випускників. Атмосфера гуртка дозволяє студентам відчути себе справжніми ораторами, науковцями та фахівцями-інноваторами. Дає можливість: реалізувати ідеї студентів щодо формування інноваційного простору для комфортного та продуктивного навчання, переосмисливши роль університету, науково-педагогічного працівника, студента в сучасному освітньому середовищі, сприяння всебічному розвитку здібностей студентів, урізноманітнення дозвілля студентів, популяризації неформальної освіти; створити умови для підготовки та постійного розвитку конкурентоспроможних професіоналів, які вміють комплексно вирішувати проблеми, володіють цифровими та комунікативними навичками, мають критичне мислення, культурну чутливість, вміють безконфліктно та продуктивно працювати у команді.

Викладачі кафедри є наставниками академічних груп. Вони приділяють багато уваги духовному й естетичному вихованню молоді, підвищенню її культурного рівня.

8 квітня 2021 року передчасно обірвалося життя професора І. А. Маркіної. Наразі виконуючим обов'язки завідувача кафедри призначено М. В. Зось-Кіора.

КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ ТА МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН



П. І. Сокоренко



М. О. Добровольський

На базі кафедри економіки й організації сільськогосподарського виробництва у 1973 році було створено дві кафедри: економіки сільськогосподарського господарства та організації сільськогосподарського виробництва. У вересні 1974 року обов'язки завідувача першої з них почав виконувати П. І. Сокоренко, який працював на цій посаді до 1980 року. Надалі, до 1991 року, завідувачами кафедри були, відповідно, доценти М. О. Добровольський та П. Я. Шепелев. Крім них, на кафедрі працювали доценти П. І. Сокоренко, М. А. Самчук, О. О. Сосновська, Г. Г. Сердюк, О. П. Мочайлова, а також старші викладачі Н. В. Олішевець і Б. О. Коломієць. Вони викладали такі дисципліни: «Економіка сільськогосподарського

«Економіка виробництва продукції тваринництва на промисловій основі», «Планування народного господарства», «Економічна географія», «Розміщення продуктивних сил», «Світове сільське господарство», «Основи права».

У грудні 1991 року кафедру очолив д. е. н., професор В. М. Рабштина. Через перехід народного господарства до ринкових відносин були введені навчальні предмети відповідного напрямку: «Біржова справа», «Основи ринкових відносин», «Маркетинг», «Техніко-економічне обґрунтування господарських рішень», «Економіка праці», «Зовнішньоекономічні зв'язки».

Протягом 1992–1997 років кафедра мала назви: економіки та статистики; економіки, ринкових відносин та маркетингу, з 1998 року — економіки та маркетингу. У 2002 році остання була розділена на дві: кафедру економіки АПК (з 2004 року — кафедра економіки, з 2009 року — кафедра економіки підприємства, з 2019 року — кафедра економіки та міжнародних економічних відносин) та кафедру ринкових відносин і маркетингу (з 2004 року — кафедра маркетингу).

З вересня 2002 року кафедру економіки АПК та факультет економіки й менеджменту очолювала к. е. н., доцент О. О. Сосновська. Упродовж 2002–2010 років завідувач, а також викладачі Л. М. Березіна та О. А. Галич пройшли стажування в університетах Польщі, Австрії та Німеччини.

З липня 2010 року кафедру очолює д. е. н., професор, член-кореспондент Національної академії аграрних наук України, академік Академії економічних наук України, Академії економічної кібернетики України, Академії наук вищої освіти України, Міжнародної академії економіки та екотехнологій, заслужений працівник освіти України П. М. Макаренко.



П. М. Макаренко
Завідувач кафедри,
д. е. н., професор

Серед дисциплін, які нині читають викладачі кафедри, — «Економіка підприємства», «Економіка і фінанси підприємства», «Економічна діагностика», «Економіка й організація діяльності об'єднань підприємств», «Економіка і організація агропромислових формувань», «Інтелектуальний бізнес», «Економіка праці та соціально-трудові відносини», «Економіка праці в аграрних формуваннях», «Внутрішній економічний механізм аграрного підприємства», «Національна економіка», «Стратегія підприємства», «Стратегічні напрями розвитку аграрної галузі підприємств», «Аграрна політика та біоекономіка», «Економіка й організація інноваційної діяльності» тощо.

Співробітники кафедри економіки та міжнародних економічних відносин мають власні інноваційні розробки і напрацювання, зокрема, патенти на корисні моделі «Спосіб визначення акумульованої енергоємності виробництва цукрових буряків» (автори: О. В. Калініченко, П. М. Макаренко, О. О. Сосновська, О. Д. Плотник та інші, 2011); «Спосіб підготовки і висаджування





Колектив кафедри економіки та міжнародних економічних відносин.

Зліва направо: М. Г. Могилат, А. С. Литвин, І. Л. Загребельна, О. В. Калініченко, А. О. Пантелеймоненко, Ю. В. Самойлик, П. М. Макаренко, Л. М. Березіна, Т. А. Дейнека, О. Д. Дивнич, Л. М. Демиденко, Н. В. Волкова, І. Г. Миколенко, Ю. В. Помаз, І. В. Тимошенко

коренеплодів» (О. В. Калініченко, П. М. Макаренко та інші, 2011). О. В. Калініченко отримав два свідоцтва про реєстрацію авторського права на наукові твори «Енергоемність операційної системи виробництва цукрових буряків» і «Методологічні засади оцінки енергетичних ресурсів аграрного підприємства». Він є уповноваженим представником Полтавського державного аграрного університету та активно співпрацює зі Стипендіальною програмою «Завтра UA» Фонду В. Пінчука.

У 2010 році відкрито філії кафедри на базі ПП «Агроекологія» Шишацького району та ФГ «Громада» Кобеляцького району Полтавської області, а в 2013-му — на базі ДП ДГ ім. Декабристів Миргородського району Полтавської державної сільськогосподарської дослідної станції ім. М. І. Вавилова Інституту свинарства і агропромислового виробництва НААН України та з виробничим СГК «Злагода» Полтавського району.

Нині на кафедрі економіки та міжнародних економічних відносин працюють професори П. М. Макаренко, Л. М. Березіна, Ю. В. Самойлик, А. О. Пантелеймоненко, Т. А. Дейнека, О. В. Шкурупій, доценти О. В. Калініченко, І. Г. Миколенко, Ю. В. Помаз, Л. М. Демиденко, О. Д. Дивнич, І. Л. Загребельна, І. В. Тимошенко, кандидати економічних наук, старші викладачі Волкова Н. В., М. Г. Могилат.

Функціонує навчально-наукова лабораторія. На кафедрі видано 19 навчальних посібників та 15 монографій, захищено три докторські та 11 кандидатських дисертацій.

У січні 2014 року було підписано договір про співпрацю між кафедрою економіки підприємства ПДАА та кафедрою економіки Комратського державного університету (Молдова). Крім цього, кафедра співпрацює з іншими вищими навчальними закладами: Азербайджанським державним аграрним університетом, Варшавським аграрним університетом, Університетом Дебрецен (Угорщина), Університетом Вайєнштефан (Німеччина), Білоруською державною сільськогосподарською академією (м. Горки), Інститутом розвитку аграрних структур Центральної і Східної Європи (ІАМО, м. Гаале, Німеччина), Інститутом ХАРЦ Hochschule Harz (м. Вернігероде,

Німеччина), Ягеллонським університетом (Польща), Харківським національним університетом ім. В. В. Докучаєва, Уманським державним аграрним університетом, Сумським національним аграрним університетом, Таврійським державним агротехнічним університетом.

До 2022 року на кафедрі триватиме робота над науковими темами, пов'язаними з теоретико-методологічними, науково-методичними

і практичними засадами ринкового розвитку, прогнозування, макроекономічного планування і державного регулювання в системі управління в економічній, підприємницькій та соціально-економічній діяльності на рівні галузі сільського господарства і сільських територій (керівник — професор Л. М. Березіна), а також розвитком виробничо-господарської, фінансово-економічної і соціальної діяльності та процесів ресурсо-енергозбереження й управління (менеджменту) підприємств з виробництва і переробки аграрної продукції в умовах ринку сільськогосподарських та переробних підприємств АПК (професор П. М. Макаренко).

Здобувачі вищої освіти кафедри постійно беруть участь у Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт з природничих, технічних і гуманітарних наук, Конкурсі молодих учених, спеціалістів і студентів на кращу наукову роботу, що проводиться Інститутом стратегічних оцінок (ІСО) при Президентському фонді Леоніда Кучми «Україна», Конкурсі студентських наукових робіт Фонду В. Пінчука «Завтра. UA» та інших. За 2013–2017 роки для участі у наукових конкурсах та стипендіальних програмах підготовлено 417 наукових робіт, серед яких 105 стали переможцями у своїх номінаціях.

Пріоритетним завданням кафедри економіки та міжнародних економічних відносин ПДАУ є підвищення якості підготовки здобувачів вищої освіти через запровадження новітніх технологій навчання, постійне підвищення професійного рівня викладачів і поліпшення матеріальної бази.



Конкурс молодих учених, спеціалістів і студентів на кращу наукову роботу, що проводиться Інститутом стратегічних оцінок при Президентському фонді Л. Кучми «Україна»

**КАФЕДРА ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ
ТА ТЕХНОЛОГІЙ**

У серпні 1971 року на економічному факультеті Полтавського сільськогосподарського інституту була створена кафедра економічної кібернетики, яку очолював доцент С. І. Голота. Відтоді назва цього підрозділу неодноразово змінювалася, поки в 2018-му його не було перейменовано у кафедру інформаційних систем і технологій.

У різні роки її очолювали: доценти С. І. Голота, О. Б. Гуров, О. Ф. Гришин, І. П. Товма, А. П. Злосчаст'єв, К. Д. Костоглод, О. А. Галич, Ю. В. Вакуленко, професори В. І. Перебийніс, А. В. Калініченко. Зараз завідувачем працює к. т. н., доцент Ю. В. Уткін.

У перші роки функціонування кафедри серед обчислювальних пристроїв було десять механічних арифмометрів типу «Фелікс», 20 електромеханічних ОМ типу «Бистриця», «Zoemtron» та «Ёлка», і одна електронна машина «Промінь», функціональні можливості якої були такі, як у сучасних мікрокалькуляторів. Наприкінці 1970-х — на початку 1980-х років тут з'явилися настільні клавішні електронні машини «Електроніка» та «Іскра», а також три малі ЕОМ «Наїрі».

**С. І. Голота****О. Б. Гуров****О. Ф. Гришин****І. П. Товма**

Перші персональні комп'ютери ДВК2м, «Іскра-1030», «Нейрон» запроваджені у навчальний процес на початку 90-х років ХХ сторіччя, а перший комп'ютерний клас, укомплектований ІВМ РС, відкрито у 1995 році. Зараз в освітньому процесі використовуються 80 ПК, якими укомплектовані п'ять спеціалізованих комп'ютерних лабораторій.

З 2017 року кафедра є випусковою за спеціальністю «Інформаційні системи та технології». Вона забезпечує викладання дисциплін фундаментального циклу: «Інформаційні технології», «Економічна інформатика», «Економіко-математичні методи та моделі», «Електронна комерція», «Методи прогнозування та обробки інформації», а також предметів, пов'язаних із комп'ютеризацією, інформатизацією та моделюванням управлінських процесів на сучасних підприємствах. Викладачі активно розробляють зміст освіти для ЗВО освітньо-професійної програми «Управляючі інформаційні системи».

**К. Д. Костоглод****А. В. Калініченко****Ю. В. Вакуленко**

Основними напрямками науково-дослідної роботи кафедри є: організаційно-методологічні аспекти впровадження інфокомунікаційних систем і технологій в управлінні діяльністю сучасних організацій та підприємств за умов переходу до цифрової економіки; розробка методів моделювання та прогнозування організаційно-економічних, екологічних і біологічних систем, моделювання та прогнозування збалансованого розвитку агроєкосистем із використанням комп'ютерної техніки і нових програмних продуктів; обґрунтування методів інформаційно-консультаційної підтримки агропромислової сфери.

12 жовтня 2016 року у результаті тісної співпраці із компанією «Кварт-Софт» на кафедрі економічної кібернетики та інформаційних технологій було відкрито Центр підготовки користувачів інформаційної системи «Soft.Farm». Цій події передувала кропітка праця викладачів академії: вони пройшли навчальний курс з експлуатації та впровадження цієї інформаційної системи й отримали відповідні сертифікати. Мета відкриття центру — здобуття студентами практичних навичок з роботи в середовищі «Soft.Farm» — безкоштовної інформаційної on-line системи планування, обліку й аналізу діяльності аграрних підприємств, які займаються рослинництвом та тваринництвом.

На кафедрі працює 11 науково-педагогічних працівників, старший лаборант та три оператори ЕОМ. Серед викладачів — доктор наук, професор А. Калініченко, кандидати наук, доценти Ю. Вакуленко, Л. Дехтярьова, С. Івко, О. Копішинська, К. Костоглод, О. Одарушенко, Ю. Поночовний, Н. Протас, Ю. Уткін, асистент Н. Сазонова.

Здійснюється наукова та методична робота. За останні роки видано чотири монографії, 17 навчальних посібників, шість з яких мають гриф Міністерства аграрної політики та продовольства України, вісім — гриф МОН України, три — гриф ПДАУ, а один — гриф НУБіП; захищена докторська та три кандидатські дисертації.

Кафедра активно співпрацює із Варшавським сільськогосподарським університетом (Польща), Інститутом агроєкології УААН України (Київ), Малипольським осередком сільськогосподарського

**Ю. В. Уткін**
Завідувач кафедри,
к. т. н., доцент



Колектив кафедри інформаційних систем та технологій.

Зліва направо сидять: В. А. Супрун, Л. М. Дегтярьова, А. В. Дубина; стоять: Т. М. Неділько, О. Г. Мінькова, К. Д. Костоглод, А. В. Калініченко, Ю. В. Уткін, О. П. Копішинська, Ю. Л. Поночовний, Ю. В. Вакуленко, О. С. Яковлева, О. Б. Одаруценко

дорадництва (Польща), Опольським університетом (Польща).

Кожного року на кафедрі проводиться міждисциплінарний семінар «Студентські роботи за науковою тематикою кафедри інформаційних систем і технологій ПДАУ». Крім того, студенти під керівництвом викладачів готують доповіді та виступають на студентських науково-практичних конференціях як тих, що відбуваються в університеті, так і всеукраїнських та міжнародних.

На кафедрі діє студентський науково-практичний гурток «Комп'ютерія». Щорічно проводиться внутрішньоуніверситетська студентська олімпіада з інформатики, переможці якої беруть участь у Всеукраїнській студентській олімпіаді.

Кафедра інформаційних систем та технологій проводить серед студентів ПДАУ різноманітні конкурси: з Web-дизайну, комп'ютерної графіки, створення презентацій, тематичні конкурси тощо, переможці яких отримують цінні призи.

КАФЕДРА ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ

У 2016 році на факультеті економіки та менеджменту Полтавської державної аграрної академії було започатковано підготовку бакалаврів та магістрів (ліцензійний обсяг — 100 та 75 осіб відповідно) зі спеціальності «Публічне управління та адміністрування», для навчання яких того ж року створено кафедру публічного управління та адміністрування, завідувачем якої обрано за конкурсом д. держ. упр., професор Т. М. Лозинську. Випускниця Харківського сільськогосподарського інституту ім. В. В. Докучаєва, вона працювала у цьому ж ЗВО на посадах молодшого та старшого наукового співробітника, асистента кафедри організації сільськогосподарського виробництва, де в 1996 році захистила



*Т. М. Лозинська
Завідувач кафедри,
д. держ. н., професор*

кандидатську дисертацію з економіки. У 2008 році захистила докторську дисертацію з державного управління, а в 2009 році ВАК України їй було присуджено науковий ступінь доктора наук з державного управління.

З 2009 року професійна діяльність Т. М. Лозинської пов'язана з ПДАУ. У сфері її наукових інтересів — проблеми державного управління в агропродовольчому комплексі, аграрної політики, діяльності органів місцевого самоврядування в сільській місцевості. Вона є автором близько 250 наукових публікацій, зокрема монографій, навчальних посібників, статей у фахових виданнях.

Т. М. Лозинська готує аспірантів і здобувачів, під її керівництвом захищено

шість кандидатських та докторська дисертації.

Сьогодні на кафедрі публічного управління та адміністрування ПДАУ працюють: доктори наук з державного управління, професори: Т. М. Лозинська, В. П. Писаренко; доктори економічних наук, доценти: О. В. Дорофєєв, М. І. Сьомич; кандидати наук з державного управління М. М. Кононенко, О. І. Черчатий; кандидат економічних наук, професор О. А. Галич; кандидати економічних наук, доценти О. І. Сердюк, О. В. Мирна, Ю. М. Попова; кандидат педагогічних наук, доцент І. М. Шупта; кандидат історичних наук, доцент Т. О. Щетініна, асистент Т. М. Браславець.

Великий досвід практичної роботи в органах державної влади та державних установах мають д. держ. упр. В. П. Писаренко, д. е. н. М. І. Сьомич, кандидати наук з державного управління М. М. Кононенко, О. І. Черчатий, кандидат економічних наук Ю. М. Попова. Зокрема, зараз М. М. Кононенко обіймає посаду голови Полтавської районної ради, а О. І. Черчатий — директора Регіонального центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги у Полтавській області, Ю. М. Попова — директора Агенції місцевого розвитку Полтавського району. Усі науковці-практики беруть участь у керівництві магістерськими дипломними роботами, практичній підготовці студентів.

Для забезпечення якісної підготовки фахівців з публічного управління та адміністрування розроблено Концепцію та Перспективний план розвитку кафедри. Перша ґрунтується на Концепції освітньої діяльності ПДАУ та положеннях освітньо-професійних програм вищої освіти для підготовки бакалаврів і магістрів за спеціальністю «Публічне управління та адміністрування».

Головне завдання кафедри — сприяти державотворенню в Україні шляхом підготовки висококваліфікованих фахівців із публічного управління та адміністрування, освітній рівень яких поєднуватиметься з



В. П. Писаренко





Колектив кафедри публічного управління та адміністрування.

Зліва направо: С. Г. Верещака, М. І. Сьомич, Т. О. Щетініна, Ю. М. Попова, О. А. Галич, М. М. Кононенко, Т. М. Лозинська, В. П. Писаренко, О. В. Дорофеев, О. В. Мирна, І. М. Шутта, О. І. Сердюк

високими моральними якостями, а діяльність служимиме гуманним цілям суспільного розвитку. Нині тут готують службовців публічної сфери нового типу, компетентності яких відповідатимуть потребам сучасного суспільства.

На основі узагальнення розроблених інтегральних, загальних і спеціальних компетентностей фахівця з публічного управління та адміністрування на кафедрі визначено основні елементи моделі такого фахівця: професійна компетентність, розвинене відчуття державності, готовність служити народу, патріотизм і відданість ідеям демократії та гуманізму, висока комунікабельність, підкріплена знанням державної та іноземних мов, опанування етики ділового спілкування, здатність до стратегічного управління процесами та об'єктами, ефективного вирішення складних проблем, креативність, готовність до ризику та неочікуваних змін, наявність аналітичних здібностей, прагнення до постійного самовдосконалення.



*Всеукраїнська науково-практична конференція
«Посилення ролі громадянського суспільства у забезпеченні
демократичних реформ і якості державної влади»
за підтримки Європейського Союзу*

На кафедрі викладають такі дисципліни, як теорія державного управління; са-моменеджмент; державне та регіональне управління; адміністративний менеджмент; публічне управління; управління персоналом; конфліктологія; етика ділового спілкування; методологія та організація наукових досліджень; стратегічне планування в діяльності органів влади; парламентська діяльність; електронне урядування; кадрова політика в публічній сфері; комунікації в публічному управлінні; управління стратегічними змінами; запобігання корупції в публічному управлінні; креативний менеджмент;

лідерство в публічній сфері; техніка адміністративної діяльності; управління підприємницькою діяльністю; психологія управління тощо.

Професорсько-викладацький колектив виконує наукову роботу за темою «Формування ефективної системи публічного управління в Україні», в межах якої досліджують проблеми розвитку соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності держави та регіонів; удосконалення моделей і механізмів публічного управління й адміністрування в умовах сталого розвитку економіки, суспільства і держави тощо.

Здобувачі вищої освіти спеціальності «Публічне управління та адміністрування» під керівництвом викладачів також долучаються до наукової діяльності: беруть участь у роботі наукового гуртка «Територія науки», у міжнародних, всеукраїнських, регіональних та внутрішньовишівських наукових конференціях, курсах наукових робіт і олімпіадах з дисциплін.

Викладачі кафедри консультують і забезпечують підвищення кваліфікації працівників органів публічної влади та місцевого самоврядування через Полтавський обласний центр перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ, організацій, забезпечують науковий супровід проектів ГО Обласний благодійний Фонд «Фонд розвитку місцевих громад «Ініціатива», є партнерами Регіонального центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги у Полтавській області, Агенції місцевого розвитку Полтавського району, Асоціації «Полтавська обласна асоціація органів місцевого самоврядування», Білоцерківської, Мачухівської, Пирятинської ОТГ Полтавської області.



ФАКУЛЬТЕТ АГРОТЕХНОЛОГІЙ ТА ЕКОЛОГІЇ

*Декан факультету — Микола Миколайович Маренич,
кандидат сільськогосподарських наук, доцент*

Факультет агротехнологій та екології — найстаріший підрозділ Полтавського державного аграрного університету. Його історія розпочалася 1 жовтня 1920 року, коли при Полтавській Вищій робітничій школі, яка знаходилася у підпорядкуванні Полтавської ради губернських професійних спілок, був організований сільськогосподарський факультет, який мав секцію рільництва. Вже у жовтні 1921 року на базі згаданого факультету був створений сільськогосподарський технікум з трьома відділами, з яких один був агрономічним.

Біля витоків створення факультету стояли такі відомі науковці, як фахівець з методики сільськогосподарської дослідної справи В. І. Сазанов, перший декан сільськогосподарського факультету, ботанік Г. С. Оголевець, садівник, овочівник та дендролог Ф. І. Берглезов, ґрунтознавець О. О. Іллічевський, метеоролог М. М. Самбікін, ентомолог Д. О. Оглоблін, рослинники В. Ф. Ніколаєв та Ф. Г. Білецький.

У 1925 році вперше в Україні з ініціативи професора В. І. Сазанова для організації наукових досліджень створено першу серед вишів України секцію дослідної справи та дослідне поле. Саме тут студенти під керівництвом викладачів активно займалися науковими дослідженнями. Для цього за навчальним закладом були закріплені: господарство Козельщинського монастиря, садово-городня ділянка та садок в Лутовинівці неподалік Козельщини, а також сад в огородній профшколі у Полтаві.

Завідуючими, а згодом деканами агрономічного факультету в різні роки були Г. С. Оголевець, Є. Л. Рекало, С. Н. Гуменюк, І. О. Кузьменко, П. Н. Ванцак, Ф. Г. Білецький, О. І. Алексеєнко, М. В. Чуб, Л. Л. Омелянюк, В. І. Москаленко, О. С. Пипко, І. І. Пестов, А. А. Кочерга, П. В. Писаренко. Всі вони багато зробили

для поліпшення організації навчального процесу, його забезпечення відповідними технічними засобами, постійно працювали над удосконаленням навчально-методичної роботи, підвищенням кваліфікації викладачів, поєднуючи цю діяльність із викладацькою та науковою роботою.

У довоєнний період на факультеті працювали такі знані вчені, як Ф. І. Берглезов, О. О. Іллічевський, С. О. Іллічевський, В. П. Кушніренко, С. К. Руденко, М. М. Самбікін.

У післявоєнний час з агрофаком пов'язали свою долю селекціонери, професори Є. С. Гуржій та М. М. Чекалін, д. с.-г. н., заслужений агроном України В. М. Рабінович, к. с.-г. н. Я. Л. Яценко, рослинник, заслужений діяч науки України Ф. Г. Білецький, ґрунтознавці, професори М. Я. Гетта, С. І. Ільменьов та професор, заслужений діяч науки і техніки Росії В. Д. Муха, землероби, професори М. І. Осадчий, О. В. Фісюнов, Г. А. Черемісінов, агроєкологи, професори В. Д. Медінець, В. І. Жарінов, ботанік, професор І. М. Голубинський. До речі, два останні є випускниками агрофаку.

Крім них великий внесок в історію факультету зробили професори П. Я. Біленко, Ю. М. Бруннер, К. І. Наумов, П. М. Чапко, доценти: О. О. Бібіков, П. І. Бондарь, Т. П. Голова, О. С. Горб, О. О. Захарченко, О. І. Касьяненко, М. Г. Клімов, Є. Д. Кононович, І. О. Кузьменко, Л. І. Максименко, М. Є. Малишев, В. С. Мережко, Г. О. Міняйло, В. І. Москаленко, Г. І. Назаренко, В. В. Назарова,



М. М. Маренич
Декан факультету,
к. с.-г. н., доцент



В. І. Сазанов



Г. С. Оголевець



М. М. Самбікін



О. О. Іллічевський



Ф. І. Берглезов



Д. О. Оглоблін





Ф. Г. Білецький



В. П. Кушніренко



С. Н. Гуменок



П. Ф. Тушкан



В. Ф. Ніколаєв



С. К. Андрущенко

Л. Л. Омельянюк, А. І. Пелипенко, В. О. Пелипещ, І. І. Пестов, О. С. Пипко, М. Г. Прач, В. Й. Пржегорлінський, Л. Л. Рубановський, А. П. Рубіна, К. М. Русач, С. А. Семеняк, О. Й. Скрильник, О. В. Тищенко, А. П. Фастовець, Є. Г. Чернявський, М. В. Чуб, І. П. Широких, Л. Ф. Бондарева, асистенти: М. П. Кертик, М. І. Колеснікова, І. Б. Компанієць, Т. П. Кривенко, В. К. Кулик, Х. І. Купрій, Д. М. Муренко.

В 1925–1926 роках для організації практичного навчання студентів передано Чутівську агробазу, де вони проходили не лише практику, а й проводили наукові дослідження. Також на факультеті були організовані кабінети ботаніки з ботанічною колекційною ділянкою; рослинництва з колекційною ділянкою, фітопатології, лабораторія агрохімії.

Факультет став центром агрокультурної роботи на Полтавщині, на його базі проводилися наради з агрономії, різні курси з сільськогосподарської освіти, зокрема з підвищення кваліфікації викладачів профшкіл.

У 1927 році науковці факультету разом із студентами заклали перше серед сільськогосподарських вишів України селекційне поле. Навчальний процес перетинався з науково-дослідною роботою викладачів та студентів. Створено науковий гурток, у якому працювали секції дослідно-рільнича, економіко-агрономічна і секція інтенсивних культур. Студенти працюють під керівництвом таких науковців, як Ф. Г. Білецький, В. І. Сазанов, Ф. І. Берглезов, М. М. Самбікін, П. Ф. Тушкан, В. П. Кушніренко. Віра Платонівна Кушніренко — перша завідувач кафедри ботаніки — започаткувала на Полтавщині геоботанічні дослідження, згуртувала кращих ботаніків та ґрунтознавців і провела обстеження луків та сіножатей басейну ріки Ворскла.

Заслуговує на увагу діяльність професора С. К. Руденка, який опублікував низку актуальних сьогодні статей: «Розкидний, рядовий і стрічковий посів», «Утворення вузла кушення у злакових рослин при різних глибинах заробки насіння», «Вплив осмотичного тиску на утворення білка в зерні пшениці».

З 1953 року факультет долучився до комплексних наукових досліджень спільно з кафедрами зоотехнічного факультету. Учені факультету О. В. Тищенко, В. Й. Пржегорлінський, О. І. Алексеєнко, С. І. Ільменюв, Є. С. Гуржій, І. О. Кузьменко, М. В. Чуб працювали над такими темами: «Дослідження ґрунтів в колгоспах і радгоспах Полтавської області та розробка

агротехнічних рекомендацій, що забезпечують найбільший вихід сільгосппродукції на 100 га земельних угідь», «Агротехніка озимої пшениці по непарових попередниках», «Вплив відбору на збільшення врожаю волокна і насіння у конопель», «Виробництво і оцінка продуктивності гібридів насіння цукрових буряків», «Розробка агротехнічних заходів, що забезпечують одержання високих і сталих врожаїв кукурудзи в умовах області».

Доктор сільськогосподарських наук, професор Є. С. Гуржій та завідувач лабораторії, випускник інституту В. С. Мережко створили та впровадили у виробництво два сорти однодомних конопель, що забезпечили прибавку насіння на 40–58 % більше проти районованого в той час в області сорту. Євдокія Сидорівна — автор 7 районованих сортів конопель, у її доробку є понад 40 наукових праць з коноплярства. За результатами досліджень вона захистила докторську дисертацію, стала професором, нагороджена орденом Леніна.

Вчені факультету вивели лінію цукрового буряку, який по цукристості значно перевищував стандартні сорти, розробили систему застосування добрив під кукурудзу, що забезпечувала прибавку врожаю до 40%, вивчали систему обробітку ґрунту, рекомендовану Т. С. Мальцевим в умовах Полтавської області.

За результатами наукових досліджень, в 1955 році завідувач кафедри загального землеробства С. І. Ільменюв захистив докторську дисертацію на тему: «Передпосівний обробіток суглинистих підзолистих ґрунтів».

Із середини 1950-х років навчальною і науковою роботою активно займалися завідувачі кафедр загального землеробства — доцент П. А. Черемісінов, рослинництва — доцент Ф. Г. Білецький, селекції і насінництва — доценти К. Ф. Віденін та О. В. Тищенко, доценти Ю. М. Бруннер, М. Я. Гетта. На факультеті почала діяти ґрунтознавча експедиція, яка з 1957 по 1962 роки обстежила ґрунти Полтавщини, склала їх карти та картограми і розробила агрорекомендації для всіх господарств області.

1960-ті стали роками особливо активної наукової діяльності викладачів. Доктором сільськогосподарських наук, професором М. І. Осадчим на факультеті була створена школа землеробів, з якої вийшло 13 кандидатів наук. Наукова діяльність Миколи Івановича була багатогранною. Колектив кафедри вивчав питання біогенності схилих земель та усунення процесів





П. Н. Ванцак



І. О. Кузьменко



О. І. Алексєєнко



М. В. Чуб



Л. Л. Омелянюк



В. І. Москаленко

ерозії за допомогою системи обробітку ґрунту та добрив; впливу попередників в ланках бурячної сівоzmіни; агротехніки вирощування і підбору кормових культур у пожнивних посівах (кукурудза, горох, сояшник); застосування гербіцидів на посівах цукрових буряків і проса.

Науковими дослідженнями з боротьби з ерозією ґрунтів і продуктивного використання еродованих земель були знайдені і запропоновані виробництву ефективні методи попередження ерозії земельних угідь у колгоспах та радгоспах Лісостепу УРСР. За результатами наукового пошуку завідувач кафедри загального землеробства Г. А. Черемісінов в 1961 році захистив докторську дисертацію на тему: «Агровиробнича характеристика еродованих ґрунтів деяких лісостепових районів СРСР і агротехнічні заходи по їх продуктивному використанню».

Наукову роботу з питань ґрунтознавства на кафедрі продовжив доцент М. Я. Гетта. Він досліджував природні умови Полтавщини, дав науково обґрунтовану агрономічну характеристику ґрунтового покриву і, що особливо цінне, розробляв методику якісної оцінки ґрунтів — їх бонітування. Науковий пошук завершився захистом докторської дисертації на тему: «ґрунти Полтавської області, їх бонітування та шляхи поліпшення родючості».

На кафедрі рослинництва майже десять років працював професор К. І. Наумов, визнаний вчений в галузі кормовиробництва. Під його науковим керівництвом проводились масштабні дослідження з ефективного використання осушених земель Полтавської області. Він видав 60 праць з кормовиробництва, був автором

підручника «Луківництво з основами кормовиробництва», яким і досі користуються студенти.

Одними з перших у Радянському Союзі на факультеті дослідження з проблеми локального внесення добрив почали доценти Л. Л. Рубановський, Л. Л. Омелянюк, М. В. Чуб, а пізніше група викладачів у складі П. І. Воропіна, В. О. Воропіної, А. Г. Голуба.

Доцент В. Й. Пржегорлінський провів велику НДР з вивчення системи удобрєння і технології вирощування кукурудзи в Полтавській області.

Доцент В. І. Жарінов, працюючи на кафедрі рослинництва, вивчав питання технології вирощування люцерни на насіння, захистив докторську дисертацію з цього питання.

Естафету наукової творчості від викладачів старшого покоління прийняли молоді педагоги і, наприклад, випускники вишу — П. І. Воропін, А. В. Колісник, В. М. Тищенко, С. В. Поспєлов, М. М. Шевніков, П. В. Писаренко та інші.

Взірцями працєлюбства і професійного виконання своїх обов'язків стали лаборанти і препаратори: Л. Є. Денисенко, Г. А. Овсїй, О. Г. Герасименко, О. Г. Босенко, Є. М. Твердохлїб, І. Н. Молчанова, Т. А. Бондарєвська, А. І. Гринь, В. Д. Валенко.

За столїття свого існування факультет підготував для народного господарства майже 10 тис. фахівців, зокрема близько 300 докторів та кандидатів наук. Далеко за межами України відоме ім'я академіка АН УРСР М. М. Гришка — видатного вченого-ботаніка, генетика і селекціонера, колишнього директора Інституту ботаніки НАН України, засновника низки наукових установ, з-поміж яких — найбільший у Європі Національний ботанічний сад НАН України, що носить нині ім'я вченого. Факультет пишається й іншими випускниками-академіками та членами-кореспондентами різних академій України, Росії, Казахстану. Серед них такі відомі вчені, як академік РАСГН, заслужений діяч науки Російської Федерації, знаний селекціонер жита озимого, автор кращих його сортів А. О. Гончаренко; члени-кореспонденти АН Казахстану Л. Г. Добрунов та С. П. Плєшко; академік ВАСГНІЛ, колишній директор Всеросійського НДІ селекції і насінництва овочевих культур П. Ф. Сокол, академік НААН, директор Інституту садівництва НААН П. В. Кондратенко.

Серед випускників факультету — чимало лауреатів державних і академічних премій. Це, зокрема, заслужені діячі науки України, професори С. І. Лебєдев та



*Бонітування ґрунтів під керівництвом
доцента М. Я. Гетти, 1963 рік*





М. М. Ротмістров, доктор біологічних наук, завідувачий відділом Інституту фізіології та генетики НАН України І. Г. Шматко, академік НААН П. В. Кондратенко та інші знані науковці.

Багато випускників факультету працює на викладацькій роботі в університетах, інститутах, коледжах і технікумах, зокрема кафедри рослинництва в Херсонському та Вінницькому аграрних університетах очолювали наші випускники, доктори наук, професори В. І. Жарінов та О. Л. Зозуля.

З-поміж випускників факультету немало й державних діячів: протягом 1954–1961 років Головою Ради Міністрів УРСР був Герой Соціалістичної Праці Н. Т. Кальченко. З 1965 по 1976 рік він був першим заступником голови уряду країни, в різні роки обіймав посади міністра радгоспів, сільського господарства, заготівель України. Заступником міністра сільського господарства України тривалий час працював О. Т. Гуленко, який потім став заступником міністра сільського господарства колишнього СРСР, головою «Союзхімії».

Агрономічний факультет виховав плеяду відомих в Україні та за її межами селекціонерів. Серед них — всесвітньовідомий учений-селекціонер В. О. Козубенко, автор унікальних сортів кукурудзи і такого її шедевра, як «Буковинський ЗТВ». Окрім нього, потрібно відзначити докторів наук — О. Л. Зозулю, А. К. Лещенко, Д. Ф. Лихваря, О. С. Мусійка, О. Й. Оніщенка, О. О. Торопа; кандидатів наук — А. Т. Горбаня, Г. С. Горбаня, П. Т. Дробця, Б. С. Зінченка, В. Ф. Мусієнка, П. С. Рубеля, В. Т. Воронцова, Н. І. Куценко та багатьох інших.

Загалом же, випускники факультету створили понад 80 сортів 30-и культур, у першу чергу, — пшениці, кукурудзи, жита, тритикале, конопель, плодових та кормових культур, лікарських рослин.

Випускників факультету можна зустріти у різних регіонах СНД. У Полтавській області немає такого господарства, де б не працювали його випускники. В колгоспах і радгоспах до їх реформування в 62,5 % керівниками були вихованці факультету, а серед головних агрономів їх кількість становила 61,4 %.

Більшість випускників працювали і працюють безпосередньо в сільськогосподарському виробництві. Багато з них своєю самовідданою працею здобули славу і шану. Так, звання Героя України удостоєна Т. М. Корост, Героя Соціалістичної праці — Н. Т. Кальченко, К. І. Гулій, О. Є. Мілявський, І. В. Ропавка, Т. У. Савченко, Г. І. Троян, кавалерами ордену «За заслуги» стали видатні господарники А. Г. Пасюта, В. І. Капленко й А. О. Цюва. Звання Заслуженого працівника сільськогосподарства України удостоєні М. М. Борисенко, І. А. Вертебний, М. А. Іванина, І. В. Кочерга, П. П. Нестерець, В. А. Неутрієвський, П. А. Олійник, О. Я. Яроменок, М. М. Крикля, М. Г. Сукач, М. І. Андрієнко, М. М. Опара, С. Л. Москаленко, В. І. Москаленко, В. М. Тищенко, Г. П. Шевель, М. К. Рикун, Г. М. Попович, І. К. Шпірна, О. В. Кочубей, О. Ф. Тимоха,



О. С. Пушко, І. І. Пестов, А. А. Кочерга, П. В. Писаренко

О. П. Яковенко, І. Я. Шивела, В. І. Капленко, А. О. Цюва та інші, Заслуженими агрономами України стали В. П. Ванцак, Г. М. Гавва, М. І. Кріпак, А. К. Лещенко, П. М. Чапко, заслуженим працівником промисловості України — В. В. Кордубан, заслуженим винахідником України — В. М. Самородов.

Серед випускників факультету є також колишні директори Устимівської дослідної станції рослинництва М. В. Кір'ян, Інституту овочевих та баштанних культур УААН Г. Л. Бондаренко, Інституту лікарських рослин УААН А. Т. Горбань, Полтавської державної сільськогосподарської дослідної станції ім. М. І. Вавилова УААН М. М. Опара, колишній заступник директора Інституту садівництва УААН В. М. Васюта, перший заступник директора Департаменту агропромислового розвитку Полтавської обласної державної адміністрації С. Л. Москаленко.

В 2011 році агрономічний факультет реорганізований у факультет агротехнологій та екології. З 2012 року його очолює випускник Полтавського сільськогосподарського інституту, к. с.-г. н., доцент М. М. Маренич.

З 1998 року факультет готує бакалаврів, спеціалістів і магістрів. У 2000 році на факультеті відбувся перший випуск бакалаврів, якими стали студенти набору 1995 року.

Нині на факультеті здійснюється підготовка за чотирма спеціальностями й сімома освітньо-професійними програмами: «Агрономія», «Екологія», «Захист і карантин рослин» та «Біотехнології та біоінженерія». У його структурі функціонує шість кафедр та один науково-виробничий підрозділ.

Не залишається поза увагою і матеріально-технічна база. Керівництво факультету дбає про сучасний стан аудиторій та обладнання. Відбувається це в тісній співпраці з випускниками факультету. Так, створено комп'ютерний клас, що подарували випускники, які зараз працюють у Глобинському районі: В. Г. Ведмідь, О. І. Магда, В. К. Крюк, М. Г. Колісник, В. М. Олфір, В. М. Пулях, Ю. В. Харченко, В. М. Безніс, О. С. Ніколенко, О. В. Воронкін, О. П. Ілляшенко та С. М. Харченко. Саме вони, піклуючись про майбутнє факультету, не тільки придбали комп'ютери, а й зробили капітальний ремонт приміщення, поставили сучасні і зручні





меблі. Іще раніше, у 1995 році, подібний комп'ютерний клас на 15 машин подарував університету випускник факультету 1986 року В. М. Бречко. У своєму розвитку факультет надійно спирається на знаних своїх випускників: В. В. Кордубана, В. І. Капленка, А. О. Цьову та М. Г. Колісника. Їх стараннями відремонтовано навчальні приміщення, оснащено лабораторії, зроблено великий внесок у відтворення всієї матеріально-технічної бази факультету.

Багато випускників долучилися до поліпшення наукових лабораторій, завдяки чому придбано сучасні прилади для науково-дослідного інституту агрономії. Це було зроблено з ініціативи заслуженого працівника сільського господарства України С. Л. Москаленка — випускника факультету, колишнього першого заступника директора Департаменту агропромислового розвитку Полтавської ОДА.

Науково-експериментальною базою факультету для проведення досліджень є дослідне поле університету, провідні господарства Полтавської області та науково-дослідні установи.

Завдяки наявності експериментальної бази викладачі, аспіранти та здобувачі мають змогу проводити наукові дослідження відповідно до напрямів і тематик кафедри, залучати до виконання наукової роботи студентів та регулярно проходити підвищення кваліфікації та стажування. За останні п'ять років співробітниками факультету захищено шість кандидатських та три докторські дисертації.

Цьому сприяє створення філій факультету: на базі ПП «Агроекологія» Шишацького району Полтавської області, ДП ДГ «Степне» Інституту свинарства і АПВ НААН та Полтавській філії Державної установи «Інститут охорони ґрунтів України». Кафедрою селекції, насінництва і генетики створено «Насінний центр "Зелений гай"» спільно з однойменним підприємством у м. Гадяч.

Наукова робота є складовою частиною підготовки агрономів — вона повністю відповідає профілю спеціальності. Перш за все, це селекційна робота, яка майже 50 років здійснюється в лабораторії селекції пшениці озимої (нині — Науково-дослідний селекційний центр).



Співробітники деканату.

Зліва направо: С. О. Юрченко, С. В. Назарна, О. М. Кобилінська, М. М. Маренич, І. А. Юлб-Маковецька, В. В. Ляшенко, О. М. Ляшенко, Л. М. Філоненко

Науково-дослідний селекційний центр Полтавського державного аграрного університету розпочав свою роботу в 1972 році як лабораторія селекції пшениці озимої під керівництвом доктора біологічних наук, професора М. М. Чекаліна та кандидата сільськогосподарських наук, доцента В. І. Москаленка. Обсяг селекційних досліджень постійно розширювався, до селекційного процесу були включені й інші культури: горох, соя та просо. Багаторічна селекційна практика, наукові розробки та створені сорти сприяли створенню в 2001 році науково-дослідного інституту агрономії. Польова лабораторія та відділ насінництва центру знаходяться в навчальному господарстві «Ювілейний» ПДАУ з дослідним полем площею 85 га. Директор центру — д. с.-г. н., професор В. М. Тищенко.

Високопродуктивні, високоякісні, високозимостійкі сорти пшениці озимої «Коломак 3», «Коломак 5», «Українка полтавська», які були занесені до Держреєстру сортів України, створили заслужений працівник сільського господарства України, доцент Василь Москаленко, професор Григорій Жемела, старші наукові співробітники Ніна Марчук, Григорій Лавринєць.

В Інституті проводилася селекція сортів безлисточкового гороху, стійких до вилягання і осипання (професор М. М. Чекалін). Виведені сорти гороху «Норд», «Полтавець 2» — одні з кращих сортів, районованих в усіх ґрунтово-кліматичних зонах України. У 2000 році були передані у державне сорто випробування сорти



Будні селекційного центру. Зліва направо: Н. С. Марчук, Г. С. Лаврінець, В. М. Тищенко, Н. М. Шамшева



«Майстерня аграрія» від Syngenta, зліва направо: М. Маренич, В. Голобородько, С. Юрченко, М. Кириленко, А. Рибальченко, Н. Шокало, О. Дінець



*Здобувачі вищої освіти на полі беззмінного жита.
Другий ліворуч, доцент О. В. Міщенко, крайній праворуч,
доцент С. В. Поспелов*

«Олеко», «Зіньківський» з високим потенціалом врожайності. За розробленою програмою триває селекція нових сортів гороху продовольчого напрямку, які впроваджують у виробництво. У 2004 році внесений до реєстру сорт проса «Полтавське золотисте» (автори сорту — професори М. М. Чекалін і В. М. Тищенко), що має високий потенціал врожайності, ультракороткостиглий, стійкий до висипання, вилягання і придатний до однофазного збирання.

Нині на рахунок Селекційного центру (керівник — д. с.-г. н., професор, заслужений працівник сільськогосподарства України В. М. Тищенко) 17 сортів пшениці озимої: «Диканька», «Левада», «Сагайдак», «Вільшана», «Оржиця», «Царичанка», «Коломак 3», «Коломак 5», «Українка полтавська», «Говтва», «Сидір Ковпак», «Лютенька», «Кармелюк», «Полтавчанка», «Зелений гай», «Радивонівка», «Аріївка»; п'ять сортів гороху: «Норд», «Полтавець 2», «Зіньківський», «Мазепа», «Апостол»; три сорти проса: «Полтавське Золотисте», «Золушка», «Біла альтанка»; чотири сорти сої (селекціонер — к. с.-г. н., доцент Л. Г. Білявська): «Антрацит», «Агат», «Артеміда», «Алмаз».

Створено унікальний селекційний матеріал, що характеризується високою врожайністю, якістю зерна та іншими господарсько-цінними ознаками. Регіональна селекційна робота забезпечує Полтавщину конкурентоспроможними й адаптованими до стресових умов регіону сортами. Окремі викладачі університету за наукові здобутки удостоєні премій Національної академії наук України. Так, професор М. М. Чекалін удостоєний премії ім. В. Я. Юр'єва, а доценти В. М. Самородов та С. В. Поспелов — премії ім. Л. П. Симиренка.

На факультеті функціонують наукові та навчально-наукові лабораторії:

- атестована наукова лабораторія агроекологічного моніторингу призначена для проведення моніторингу агроєкосистем (ґрунтів, води, атмосфери, дослідження впливу шкідливих факторів довкілля на сільськогосподарські рослини й організми); вивчення агроекологічного руйнування сільськогосподарських територій, освоєння та впровадження методів оцінки стану навколишнього середовища й агроєкосистем і виховання цих вмій у студентів (кафедра екології, збалансованого природокористування та захисту довкілля);

- навчально-наукова лабораторія агрохімії призначена для проведення лабораторних занять із дисципліни «Агрохімія», визначення властивостей ґрунтів, добрив, камеральної обробки даних під час проведення навчальної практики (кафедра землеробства та агрохімії ім. В. І. Сазанова);

- атестована наукова лабораторія якості зерна проводить визначення показників якості продукції рослинництва (кафедра рослинництва);

- навчально-наукова лабораторія сільськогосподарської мікробіології призначена для проведення лабораторного циклу занять із дисципліни «Сільськогосподарська мікробіологія та вірусологія», а також моніторингових досліджень біологічної активності ґрунту, визначення основних кількісних і якісних характеристик ґрунтової біоти (кафедра землеробства та агрохімії ім. В. І. Сазанова);

- навчально-наукова лабораторія ґрунтознавства призначена для проведення лабораторних занять із дисципліни «Ґрунтознавство з основами геології», визначення основних властивостей ґрунтів, камеральної обробки даних під час проведення навчальної практики (кафедра землеробства та агрохімії ім. В. І. Сазанова);

- навчально-наукова лабораторія селекції і насінництва (кафедра селекції, насінництва та генетики);

- навчально-наукова лабораторія плодівництва та овочівництва (кафедра селекції, насінництва та генетики);

- лабораторія захищеного ґрунту (кафедра селекції, насінництва і генетики);

- лабораторія ентомології та бджільництва проводить вивчення і поширення основних шкідників сільськогосподарських угідь, вплив кліматичних умов на їх активність, проведення досліджень у сфері бджільництва (кафедра захисту рослин);

- навчально-наукова лабораторія фітосанітарного моніторингу призначена для проведення фітосанітарного моніторингу агроєкосистем, в тому числі основних сільськогосподарських рослин (кафедра захисту рослин);

- науково-експериментальна лабораторія кафедри загальної та біологічної хімії.

На факультеті функціонує аспірантура, до якої приходять навчатися талановита молодь. Їй передають свої знання: фахівець із питань якості зерна д. с.-г. н., професор, академік Академії вищої школи України, професор кафедри рослинництва Г. П. Жемела, фахівці з проблем органічного землеробства — професори В. М. Писаренко, П. В. Писаренко, М. М. Опара, з питань вивчення сої — професор М. Я. Шевніков, гречки — професор О. М. Куценко, сої — доцент Л. Г. Білявська, питань екології — доктор сільськогосподарських наук С. В. Поспелов.

У створеній в 1997 році лабораторії мінералізованих (пластових) вод (нині — лабораторія агроекологічного моніторингу) професор П. В. Писаренко та інші розробили технологію екологічно безпечних заходів





боротьби з бур'янами в посівах сільськогосподарських культур із використанням мінералізованої (пластової) води. В 1998 році Держдепартаментом України внесене позитивне рішення на видачу патенту України «Засіб боротьби із бур'янами» (В. М. Писаренко, В. М. Самородов та інші).

За цикл наукових робіт «Розробка наукових засад і практичних рекомендацій з формування екологічно збалансованих агроєкосистем» професори П. В. Писаренко та А. В. Калініченко в 2006 році стали лауреатами премії Президента України для молодих учених.

Здійснюється селекційна робота з ехінацеєю (доценти В. М. Самородов, С. В. Поспелов) та вивчення особливостей вирощування інтродукованих сортів зразків зарубіжної селекції та українських зареєстрованих сортів енергетичних культур, і їх використання для виробництва біопалива з урахуванням екологічних чинників, з перспективою використання біомаси для опалення закладів соціальної структури (доцент М. І. Кулик).

Доцент кафедри захисту і карантину рослин В. М. Самородов Міжнародним біографічним центром у Кембриджі (Великобританія) визнаний «Людиною досягнень 1992 року», а Міжнародний союз садівників нагородив його золотою медаллю за створення саду України на Міжнародній виставці «Експо-93» в німецькому Штутгарті, йому присуджені академічні премії ім. Л. П. Симиренка та М. М. Гришка, премія ім. В. Г. Короленка, почесне звання «Заслужений винахідник України».

Науковцями цієї кафедри у співпраці зі вченими-ботаніками Полтавського Національного педагогічного університету ім. В. К. Короленка завершена комплексна робота з вивчення рослин, які підлягають охороні на Полтавщині. Підсумком її стало видання книг «Збережи, де стоїш, де живеш. По сторінках Червоної книги Полтавщини. Рослинний світ» та «Заповідна краса Полтавщини». Одним із авторів цих книг є доцент В. М. Самородов, який, до речі, обіймає посаду голови Полтавського відділення Українського ботанічного товариства.

Факультет налагодив тісні контакти й проводить спільні наукові дослідження та підвищення кваліфікації викладачів з Університетом Хоенхайм (м. Штутгарт, Німеччина), Варшавським аграрним університетом (Польща), Дебреценським аграрним університетом (Угорщина). Щорічно викладачі та студенти старших курсів проходять практику і стажування в Німеччині, Великобританії, Франції, Австрії, Швейцарії та інших країнах.

Виховна робота на факультеті спрямована на формування особистостей, які є патріотами своєї держави, цінують свободу та демократичні цінності.

На факультеті збереглися і примножуються традиції студентського самоврядування, спрямовані на проведення організаційних, наукових, культурно-масових, спортивних, оздоровчих та інших заходів.

КАФЕДРА ЗАХИСТУ РОСЛИН

На сьогодні це наймолодша кафедра університету, адже вона заснована у 2018 році. Саме тоді від існуючої кафедри «Екології, збалансованого природокористування та захисту довкілля», у зв'язку з введенням нової спеціальності «Захист і карантин рослин», утворилася кафедра «Захист рослин». Фактично її родовід відліковується з 1925/1926 навчального року, але канонами правонаслідування він належить до історії кафедри «Екології, збалансованого природокористування та захисту довкілля».

Сьогодні на кафедрі захисту рослин під керівництвом її завідувача, відомого вченого-ентомолога та агроєколога, доктора сільськогосподарських наук, професора, заслуженого діяча науки і техніки України В. М. Писаренка працюють: доцент, заслужений винахідник України В. М. Самородов; кандидати сільськогосподарських наук М. А. Піщаленко, О. О. Горб, Г. Д. Поспелова, Н. П. Коваленко, старший викладач О. Л. Шерстюк, старший лаборант В. В. Логвиненко, лаборант А. О. Лещенко.

Основними напрямками науково-дослідної роботи кафедри є вивчення карабідофауни агроценозів; дослідження септоріозних плямистостей зернових культур; вивчення біології родового комплексу ехінацеї з метою селекції її видів та обґрунтування технології їх вирощування. З цього напрямку кафедра стала провідним науковим осередком України, адже її співробітник В. М. Самородов видав першу на теренах СНД монографію і два збірники міжнародних конференцій, присвячених цій культурі (1998, 2003), а також створив кілька сортів ехінацеї.



В. М. Писаренко
Завідувач кафедри,
д. с.-г. н., професор



Використання сучасних технологій в наукових дослідженнях кафедри. Професор В. М. Писаренко налаштовує квадрокоптер





Колектив кафедри захисту та карантину рослин.

Зліва направо сидять: доцент М. А. Піщаленко, завідувач кафедри, професор В. М. Писаренко, лаборант А. О. Лещенко, стоять: старший лаборант В. В. Логвиненко, старший викладач С. О. Пономаренко, професор кафедри О. О. Горб, доценти А. Д. Поспєлова, Н. П. Коваленко, старший викладач О. Л. Шерстюк, доцент В. М. Самородов



Професор В. М. Тищенко демонструє особливості розвитку сортів пшениці озимої селекції ПДАУ, Почесному академіку НААН України, Герою України С. С. Антонцю, професору В. М. Писаренку та доценту В. М. Самородову



Уроки від Почесного академіка НААН України, агроєколога С. С. Антонця

Крім того, Віктор Миколайович опублікував понад 200 друкованих праць і патентів, серед яких: «Фитохимический состав представителей рода эхинацея (Echinacea Moench) и его фармакологические свойства» (1996), «Эхинацея в Украине: полувековой опыт интродукции и возделывания» (1999), «Парки Полтавщины: історія створення, сучасний стан дендрофлори, шляхи збереження і розвитку» (2007), «Расторопша

пятнистая — от интродукции к использованию» (2008), «Постаті природознавства та музейництва Полтавщини (XIX-XX ст.)» (2016), «Заповідні степи Полтавщини» (1999), «Бентежний талант хлібороба: штрихи до портрету агроєколога Семена Антонця» (2010).

У межах співпраці кафедри з Європейським Співтовариством її викладачі й аспіранти проходять стажування у німецьких та австрійських університетах.

Викладачі кафедри видали низку підручників, навчальних посібників, монографій з агроєкології, захисту рослин, а також всесвітньо відому монографію «Біологія проростання пильці» (І. М. Голубинський).

В останні роки завідувач кафедри В. М. Писаренко вперше науково обґрунтував систему органічного землеробства на базі ПП «Агроєкологія» Шишацького району Полтавської області. Опублікував серію статей з оптимізації фітосанітарного стану посівів, захисту ґрунтів в умовах органічного землеробства, вивчає ефективність мікробіологічних препаратів для захисту рослин від шкідників та хвороб.

Підготовлено до друку два видання науково-практичних рекомендацій з органічного землеробства і популярне видання «Екологічні передумови здоров'я та довголіття людини».

Продовжуються наукові дослідження із формування фауни посівів сільськогосподарських культур в умовах органічного землеробства; вивчення впливу сидератів на родючість ґрунту, фітосанітарного стану посівів та урожайності сільськогосподарських культур, формування біоти ризосфери рослин в умовах органічного землеробства; створення компостних комплексних сумішок з метою поліпшення поживних якостей органічних добрив; вивчення родового комплексу ехінації в умовах Лісостепу та особливості його використання; екологізації систем захисту овочевих культур і картоплі від шкідників та хвороб; фітопатологічного моніторингу агроценозів польових та лікарських культур.



Доценти (зліва направо) Г. Д. Поспєлова, Н. П. Коваленко та старший викладач О. Л. Шерстюк за визначенням хвороб рослин соняшнику в лабораторії кафедри





КАФЕДРА ЕКОЛОГІЇ, ЗБАЛАНСОВАНОГО ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ ТА ЗАХИСТУ ДОВКІЛЛЯ

У 1925/1926 навчальному році у тодішньому Полтавському агрокооперативному технікумі був організований кабінет ботаніки з ботанічною колекційною ділянкою, який надалі був реорганізований у кафедру ботаніки. Її першим завідувачем стала професор В. П. Кушніренко, яка започаткувала на Полтавщині геоботанічні дослідження, згуртувала найкращих ботаніків та ґрунтознавців і провела обстеження луків та сіножатей басейнів річки Ворскла.

На кафедрі ботаніки було створено «Деліктус семінус» для обміну плодами та насінням з іншими навчальними й науково-дослідними закладами. З кінця 1920-х років курс «Фізіологія рослин» читали різні викладачі, які згодом стали видатними науковцями, знаними організаторами низки науково-дослідних установ. Це, зокрема, член-кореспондент АН УРСР, професор Ф. П. Мацков, професор, заслужений діяч науки УРСР Д. П. Проценко, професор М. Г. Ротмістров. У 1936 році тут діяв науковий гурток, яким керували мікробіолог і фізіолог рослин професор Д. П. Проценко, а згодом — професор В. Г. Лиховіцер.

Саме В. Г. Лиховіцер підготував першу дисертацію кафедри, яку захистив 14 березня 1941 року в Інституті ботаніки АН УРСР. У 1941 році кафедра ботаніки разом із колективом Полтавського сільськогосподарського інституту була евакуйована у місто Курган (Росія). Саме там, у Курганському сільськогосподарському інституті (нині — Сільськогосподарська академія ім. Т. С. Мальцева), В. П. Кушніренко створила нову кафедру ботаніки.



Б. Г. Левицький

З лютого 1944 року після відновлення діяльності інституту в Полтаві, серед десяти кафедр, які розпочали свою діяльність, була й кафедра ботаніки. Довелося набирати нових співробітників, бо попередні, разом із усім устаткуванням, залишилися в Кургані. Цю відповідальну роботу було доручено завідувачу кафедри, відомому мікробіологу, професору, заслуженому діячу науки УРСР Б. Г. Левицькому. З огляду на фах керівника, було змінено назву підрозділу на кафедру ботаніки та мікробіології, де, крім традиційних курсів «Ботаніка» і «Фізіологія рослин», почали викладати новий — «Мікробіологія».

Надалі, з 1956 по 1961 рік, кафедра мала назву ботаніки та захисту рослин. У той період її викладачі читали нові дисципліни: «Ентомологія», «Фітопатологія» та «Захист рослин». З 1958 року їх викладав відомий ентомолог, фахівець із біології шкідників цукрових буряків та засобів боротьби з ними, доцент Ю. М. Бруннер. Згодом, підготувавши докторську дисертацію, він перейшов до іншого підрозділу, але у



І. П. Широких



Т. П. Голова



Ю. М. Бруннер

1973 році знову повернувся — як професор, а потім і керівник кафедри.

Протягом 1956–1964 років підрозділ очолював к. с.-г. н., доцент І. П. Широких, зусиллями якого було зміцнено матеріальну базу і покращено методичне забезпечення навчального процесу.

Упродовж 1964–1973 років кафедру, яка знову називалася кафедрою ботаніки, очолювала к. б. н., доцент Т. П. Голова. Висококваліфікований карплог, вона опрацювала величезну кількість плодів бур'янів з родини айстрових для складання ключів, за якими проводилося їх визначення. Її праці були опубліковані у низці академічних ботанічних видань і не втратили свого значення для сучасної науки. Особливої уваги заслуговують складені нею ключі для визначення видів роду Амброзія.

У цей період на кафедрі почав працювати знаний ембріолог, почесний член Українського ботанічного товариства І. М. Голубинський. За 11 років освітньо-наукової роботи він підготував низку праць, серед яких особливо важливими є класична монографія «Биология проростания пыльцы» і «Словарь ботанических терминов».

У 1968 році на кафедру ботаніки перевели курс «Лукивництво», чудову базу для викладання якого розробила к. с.-г. н. Є. Д. Кононович. Вона проводила активну наукову діяльність, продовжуючи кращі традиції, закладені першим завідувачем В. П. Кушніренком.

Разом з Т. П. Головою Є. Д. Кононович на базі шести районів Полтавської області вивчала тему «Вплив ступеня і характеру засолення кормових угідь на ботанічний стан травостою». Крім того, доцент Є. Д. Кононович проводила дослідження з опрацювання ефективних засобів створення зрошувальних культурних пасовищ на заплавах луках Полтавщини.



Є. Д. Кононович



І. І. Пестов



В. М. Тищенко





*Колектив кафедри екології,
збалансованого природокористування та захисту довкілля.
Зліва направо: В. М. Калініченко, С. В. Нагорна, М. А. Галицька, І. Л. Плаксієнко, В. М. Писаренко,
О. Ю. Диченко, П. В. Писаренко, М. С. Самойлік, Л. А. Колеснікова, І. В. Кривоніс*

У навчальному 1973–1974 році кафедра знову отримала назву ботаніки та захисту рослин. Її завідувачем став д. б. н. Ю. М. Бруннер, під керівництвом якого активізувалася методична робота, аудиторії були оснащені новітніми технічними засобами навчання.

З 1980 по 1982-й рік кафедру очолював досвідчений фахівець із кормовиробництва, к. с.-г. н., доцент І. І. Пестов, з 1982 до 1983 року обов'язки завідувача виконував професор Ю. М. Бруннер, якого згодом змінив к. с.-г. н., доцент В. М. Тищенко. Зусиллями останнього створено розсадник малопоширених овочевих культур, в якому завідувач разом зі своєю помічницею Т. О. Беловою зібрав велику видову та сортову колекцію, залучивши до її вивчення багатьох студентів. Більшість з них і сьогодні займаються, як професійні науковці, дослідженнями нових овочевих культур.

Протягом 1990–2018 років кафедру очолював д. с.-г. н., професор, заслужений діяч науки і техніки України В. М. Писаренко. Він пройшов шлях головного агронома колгоспу, наукового співробітника, завідувача лабораторії ентомології ВНДІ кукурудзи, завідіду захисту рослин НВО «Дніпро». З 1996 по 2011 рік був ректором Полтавської державної аграрної академії. Нині Віктор Микитович очолює кафедру захисту рослин і є професором кафедри екології, збалансованого природокористування та захисту довкілля. Йому кафедра зобов'язана екологізацією своєї діяльності, бо ж не даремно із середини 1990-х років вона називалася кафедрою екології та ботаніки. З цього періоду тут почали читати дисципліни екологічного профілю, виконувати дипломні з агроекології. Було розроблено та впроваджено у навчальний процес ведення екологічної експертизи дипломних робіт на усіх факультетах. В. М. Писаренку належить авторство перших на теренах СНД підручників «Охрана окружающей среды в сельском хозяйстве» і «Агроэкология». Вперше в Україні він підготував підручники «Захист рослин: екологічно обґрунтовані системи»; «Захист рослин: фітосанітарний моніторинг, методи захисту рослин, інтегрований захист рослин», науково-практичний збірник «Органічне землеробство». Всі ці праці використовують у

навчальному процесі не тільки ПДАУ, а й в інших закладах вищої освіти України.

У 2018 році кафедру було перейменовано на кафедру екології, збалансованого природокористування та захисту довкілля. Відтоді й до 2020 року її очолювала д. е. н., доцент, професор кафедри М. С. Самойлік. У 2011 році за роботу «Збалансований еколого-економічний розвиток регіону через вирішення проблем у сфері поводження з твердими побутовими відходами (на прикладі Полтавської області)» Марина Сергіївна удостоєна Державної премії Президента України для молодих учених, а в 2014-му за розробку та впровадження системи зменшення техногенного навантаження на території і на населення екологічно кризових регіонів України – лауреатом Дер-

жавної премії України у галузі науки і техніки. Вона є автором понад 95 наукових праць, зокрема восьми монографій (серед яких «Ресурсно-екологічна безпека регіону», «Еколого-економічна оцінка забруднення навколишнього середовища у системі екологічно безпечного розвитку регіонів України» та ін.), більш ніж 40 публікацій у наукових фахових виданнях. Має 25 публікацій, включених до міжнародних наукометричних баз. З 2016 року Марина Самойлік — експерт Наукової ради МОН за напрямками охорона навколишнього природного середовища і раціональне природокористування.

З 2020 року кафедру очолює к. с.-г. н., доцент О. В. Міщенко.

На кафедрі також працюють: перший проректор, д. с.-г. н., професор П. В. Писаренко (керівник наукової школи екологічного землеробства, автор понад 200 наукових та науково-методичних праць, зокрема монографії «Наукові основи використання природних розсолів і мінералів в агроecosистемах»), к. х. н., доцент І. Л. Плаксієнко, кандидати сільськогосподарських наук, доценти В. М. Калініченко, О. Ю. Диченко, Л. А. Колеснікова, С. В. Нагорна, А. О. Тараненко, завідувач лабораторії М. А. Галицька, ст. лаб. Г. В. Бережна.

Основними напрямками наукових досліджень кафедри є оцінка біоенергетичного потенціалу та методи його використання; формування екологічно стабільних територій; інноваційні методи і препарати екологізації природокористування; дослідження напрямів відновлення техногенно забруднених земель; діагностика екологічних ризиків від забруднення довкілля; система зменшення техногенного навантаження на території і на населення регіонів України; управління ресурсно-екологічною безпекою регіону.



М. С. Самойлік



*О. В. Міщенко
Завідувач кафедри,
к. с.-г. н., доцент*





З 2010 року на кафедрі успішно функціонує акредитована лабораторія агроекологічного моніторингу, яка здійснює контроль якості ґрунтів, води, повітря й сировини рослинного походження за 60 показниками. На її базі проводяться лабораторні заняття здобувачів вищої освіти з освітньо-професійної програми «Екологія» з дисциплін біологічного, хімічного та технологічного напрямів.

Молодь активно долучається до науково-дослідної роботи кафедри, досліджень студентських наукових гуртків «Зелена варта» та «Еколог-дослідник», громадських форумів Полтави з питань збереження довкілля, організації наукових конференцій з екологічних проблем навколишнього середовища та раціонального природокористування, науково-практичних семінарів під гаслом «Захисник природи», а також співпрацює з КО «Інститут розвитку міста», ГО «Нова Полтава», «Еколтава» зі впровадження еко-проектів, організовує виставки творчих робіт екологічного спрямування.

КАФЕДРА ЗЕМЛЕРОБСТВА І АГРОХІМІЇ ім. В. І. САЗАНОВА

Біля витоків кафедри стояв Віктор Іванович Сазанов, який брав безпосередню участь і в організації Полтавського сільськогосподарського політехнікуму – нині Полтавського державного аграрного університету. Протягом 1925–1929 років він працював викладачем та керівником секції дослідної справи на агрономічному відділенні, був обраний професором.

Свого часу В. І. Сазанов очолював найстарішу в Україні Полтавську сільськогосподарську дослідну станцію. Опублікував більше 125 наукових праць із землеробства, дослідної справи, агрономії, є автором відомої книги «Сільськогосподарська дослідна справа в рослинництві та її методика».

Першими викладачами курсу землеробства в інституті були О. О. Іллічевський і професор М. М. Самбікін. Останній був засновником вітчизняної агрометеорології, а його праця «Короткі відомості з кліматології, її розділах: формування кліматів і класифікація кліматів» заклала основу для подальшого розвитку цієї науки.

У 1928 році була створена кафедра загального землеробства. Її очолив професор П. Ф. Тушкан.

У 1935 році завідувачем кафедри загального хліборобства було призначено професора С. К. Руденка, який досі працював викладачем Уманського педінституту. Йому також доручили викладати загальне хліборобство. Його наукова діяльність була різноплановою. Він опублікував низку актуальних тоді статей, як-то «Розкидний, рядковий і стрічковий посів», «Утворення вузла кущення у злакових рослин при різних глибинах заробки», «Вплив осмотичного тиску на утворення білка в зерні пшениці», «Принципи вивчення сухого хліборобства», «Розвиток кореневої системи у злакових і бобових культур» тощо. У 1940 році С. К. Руденко вийшов на заслужений відпочинок.



С. К. Руденко



І. Ю. Старосельський



С. І. Ільменьов

Під час другої світової війни і в перші післявоєнні роки кафедру очолювали доценти І. Ю. Старосельський (1940–1943) та І. О. Кузьменко (1944–1947). Колектив кафедри, як і всього інституту, перебував в евакуації у м. Курган, а потім повернувся до Полтави.

Впродовж 1947–1956 років кафедрою землеробства керував С. І. Ільменьов. Його підлеглі вивчали хімізм розкладання кореневих та пожнивних решток багаторічних трав, різні способи обробітку ґрунту на зяб та пари на підзолистих ґрунтах. Завідувач приділяв особливу увагу застосуванню дизель-культиваторів у системі весняного і літнього обробітку ґрунту з метою збереження вологості.

Саме в цей час на кафедрі розпочато дослідницьку роботу із вивчення системи обробітку ґрунту, розробленої Т. С. Мальцевим, в умовах Полтавської області. У 1955 році С. І. Ільменьов брав участь у координаційній нараді з цього питання, яку організувала АН УРСР. Він був керівником комплексної теми «Агротехніка озимої пшениці по непарових попередниках». В 1956 році захистив докторську дисертацію на тему «Передпосівний обробіток суглинистих підзолистих ґрунтів».

У 1957 році завідувачем кафедри загального землеробства був призначений доцент Г. А. Черемісінов, який до цього працював директором Красноярського сільськогосподарського інституту. Протягом тривалого часу він проводив наукові дослідження, пов'язані з ерозією ґрунтів і продуктивним використанням еродованих земель, велику увагу в яких приділяв агровиробничій характеристиці еродованих земель і умовам їх формування. Учений запропонував сільськогосподарському виробництву ефективні методи попередження ерозії земельних угідь у колгоспах і радгоспах Лісостепу СРСР. В 1961 році доцент Г. А. Черемісінов захистив докторську дисертацію на тему «Агровиробнича характеристика еродованих ґрунтів деяких лісостепових районів СРСР і агротехнічні заходи з їх продуктивного використання». У 1962 він став директором ВНДІ добрив і агроґрунтознавства.

Сучасна кафедра землеробства і агрохімії за період існування пережила немало реорганізацій. Однак тут



Г. А. Черемісінов





Наукова школа професора М. І. Осадчого.

Зліва направо сидять: В. В. Шевелєв, І. І. Бакума, М. І. Осадчий, А. П. Фастовець; стоять: В. І. Носенко, О. О. Бібіков, Л. Я. Топор-Гілка, Г. А. Паламарчук

завжди викладали головні предмети агрономічного факультету: землеробство, агрохімію і ґрунтознавство.

Протягом 1962–1981 років кафедру агрохімії очолював доцент М. В. Чуб. Під його керівництвом проводилася велика дослідницька робота з програмування врожаїв. Працюючи над цими питаннями, асистент кафедри М. М. Опара захистив кандидатську дисертацію на тему «Урожай і якість зерна озимої пшениці при застосуванні мінеральних добрив у розрахункових дозах».

Недовгий час завідувачем кафедри агрохімії і ґрунтознавства був доцент В. О. Пелипець; в той же час кафедрою загального землеробства керував доцент І. О. Кузьменко, а з вересня 1963 року — професор М. І. Осадчий, який раніше викладав у Киргизькому сільськогосподарському інституті. Під керівництвом останнього на кафедрі загального землеробства Полтавського сільськогосподарського інституту кандидатські дисертації захистили М. Г. Хрипченко, В. С. Сухін, М. Д. Джолаєв, О. О. Бібіков, І. І. Бакума, Я. Х. Смотуга, С. П. Лихо, В. В. Шевелєв, В. І. Носенко, А. П. Фастовець, В. Ф. Сайко, Г. О. Паламарчук, Г. І. Пастернак.

Професор М. І. Осадчий працював над низкою питань: біогенність схилених земель, усунення процесів ерозії за допомогою системи обробітку та добрив; вивчення попередників у ланках бурячної сівозміни; агротехніка вирощування і підбору кормових культур у пожнивних посівах області (кукурудза, горох, соняшник); вивчення гербіцидів у посівах цукрового буряку і проса. Його книга «Культура тютюну в Киргизії» була визнана унікальною працею в СРСР із вирощування тютюну на зрошенні. До останніх днів життя Микола Іванович був професором-консультантом кафедри, старшим науковим співробітником з госпрозрахункових тем.

У 1974 році кафедру загального землеробства очолив д. с.-г. н., ст. наук. співробітник О. В. Фісюнов, який раніше працював у Всесоюзному науково-дослідному інституті кукурудзи. Під його керівництвом та за безпосередньої участі на кафедрі виконано багато наукових робіт народногосподарського значення.

Він зробив великий внесок у вирішення таких актуальних проблем землеробства, як розробка наукового прогнозування появи бур'янів, запровадження візуальної трибальної шкали забур'яненості полів, створення комплексу агротехнічних заходів боротьби з бур'янами та системи пошарового, комбінованого обробітку ґрунту в зерно-буряковій сівозміні з метою зниження потенційної засміченості посівів бур'янами і зменшення застосування гербіцидів при вирощуванні сільгоспкультур. У той період на кафедрі вивчали ефективність ґрунтозахисного обробітку ґрунту.

У доробку О. В. Фісюнова — близько 200 науково-методичних і науково-популярних праць із актуальних питань землеробства. Він є автором кількох книг з біології бур'янів та методів боротьби з ними. В 1982 році був призначений на посаду заступника директора з наукової роботи Всесоюзного науково-дослідного інституту землеробства і захисту ґрунтів від ерозії, а кафедра загального землеробства Полтавського сільськогосподарського інституту була реорганізована в кафедру землеробства і ґрунтознавства, завідувачем якої став ґрунтознавець професор В. Д. Муха (раніше — співробітник Харківського сільськогосподарського інституту ім. В. В. Докучаєва).

Основним напрямом наукових досліджень стало вивчення сучасних ґрунтоутворювальних процесів, відтворення і регулювання родючості ґрунтів. В. Д. Муха — автор більше 100 наукових праць з актуальних питань сучасного ґрунтознавства. Узимку 1989-го Володимира Дмитровича обрали ректором Курського сільськогосподарського інституту.



В. Д. Муха

У 1990 році кафедра землеробства і ґрунтознавства знову була реорганізована в кафедру загального землеробства. Її очолив доцент В. В. Шевелєв. У цьому ж році керівником кафедри став д. с.-г. н. П. М. Чапко. Під його керівництвом співробітники проводили актуальні дослідження з альтернативної системи удобрення полів, ресурсощадних технологій обробітку ґрунту, вивчення гербіцидної активності природних мінералів.

У 1995 році кафедра загального землеробства та агрохімії і ґрунтознавства були об'єднані. З 1997 року



О.В. Фісюнов



П.І. Воронін



П. М. Чапко



**М.М. Опара**

цей підрозділ очолив доцент П. І. Воропін. Серед основних напрямів наукової роботи було використання мінералізованих (пластових) вод у сільському господарстві і вивчення локального способу внесення міндобриб.

З 2000 року завідувачем кафедри землеробства і агрохімії був заслужений працівник сільськогосподарства України доцент

М. М. Опара. В 2003 році на кафедрі була проведена науково-практична конференція, присвячена її 75-річному ювілею та 100-річчю з дня народження професора М. І. Осадчого. Рішенням Ученої ради академії у 2003 році кафедрі присвоєно ім'я її засновника – професора В. І. Сазанова.

Протягом 2009–2015 років кафедру очолював д. с.-г. н., професор П. В. Писаренко. За роки його завідування значно оновилися матеріальна база кафедри, створена лабораторія мінералізованих (пластових) вод (нині — лабораторія агроекологічного моніторингу), яка потім була атестована для проведення моніторингу агроєкосистем (грунтів, води, атмосфери, дослідження впливу шкідливих факторів довкілля на сільськогосподарські рослини й організми. Професор П. В. Писаренко та інші розробили технологію екологічно безпечних заходів боротьби з бур'янами в посівах сільськогосподарських культур із використанням мінералізованої (пластової) води.

Упродовж багатьох років у складі кафедри землеробства та агрохімії сумлінно працювали: професор М. Я. Гетта, доценти Л. Л. Омелянюк, Л. Л. Рубановський, О. Й. Скрильник, В. В. Шевелеєв, Л. І. Максименко, І. Д. Чучупака, С. П. Лихо, М. Г. Прач, А. П. Фастовець, В. О. Пелипець, Л. Ф. Бондарева, Д. В. Федосєєнко, Г. І. Назаренко, О. О. Бібіков, старші викладачі Х. І. Купрій, О. М. Муренко, асистенти А. П. Рубіна, І. Б. Компанієць, М. М. Жерновніков, А. Г. Голуб, В. П. Клез, В. О. Іванов, В. Г. Ошкардьоров, Т. В. Невмивако, старші лаборанти Є. М. Твердохліб, Л. Я. Топор-Гілка, О. Г. Босенко, В. Д. Валенко, Т. М. Москаленко, І. М. Міняйло, Н. М. П'ятенко, О. О. Штихно, З. В. Коваленко.

Протягом 1930–1935 років при кафедрі загального землеробства функціонувала аспірантура, яку закінчили І. О. Кузьменко та С. П. Андрущенко. У 1963 році аспірантуру було відновлено.

За роки існування кафедри викладачі та наукові співробітники захистили шість докторських (С. І. Льмен'юв, М. Я. Гетта, Г. А. Черемісінов, П. В. Писаренко, С. В. Поспєлов, В. В. Гангур) і 37 кандидатських дисертацій. Нині тут відкрита аспірантура зі спеціальностей «Землеробство» і «Екологія (сільськогосподарські науки)».

**М. Я. Гетта****О. Й. Скрильник****Л. Л. Рубановський**

Науковці кафедри працювали над вирішенням багатьох проблем сільськогосподарського виробництва, серед яких ґрунтозахисне й органічне землеробство на Полтавщині; розробка норм, способів і термінів внесення мінеральних та органічних добрив; система обробітку ґрунту на еродованих землях; розрахунок системи удобрення під запланований урожай; раціональне використання засолених ґрунтів; агровиробниче районування ґрунтів Полтавщини; розробка систем боротьби з бур'янами в сівоzmіах; вивчення біології та шкодочинності бур'янів; природне відтворення і підвищення родючості ґрунту; використання природних розчинів та мінералів у землеробстві; дослідження біологічної активності речовин природного походження; шкодочинність ентомофауни посівів хрестоцвітних культур.

Протягом 2015–2020 років кафедру землеробства й агрохімії ім. професора В. І. Сазанова очолював к. с.-г. н., доцент О. В. Міщенко.

З 2020 року завідувачем кафедри призначено доктора сільськогосподарських наук, професора С. В. Поспєлова. Крім нього, тут працюють д. с.-г. н., професор П. В. Писаренко, д. с.-г. н., професор кафедри В. В. Гангур, к. с.-г. н., професор кафедри М. М. Опара,

**С. В. Поспєлов**
Завідувач кафедри,
д. с.-г. н., професор**Колектив кафедри землеробства і агрохімії ім. В. І. Сазанова.**

Зліва направо перший ряд: Г. Б. Татаренко, В. О. Воропін, П. В. Писаренко, О. П. Біленко, М. М. Опара, С. В. Поспєлов; другий ряд: О. О. Ласло, О. Ф. Гордєєва, О. В. Міщенко, В. В. Гангур, С. В. Тараненко



Ініціатор встановлення меморіальної дошки професору П. Ф. Тушкану академік НААН В. А. Вергун (другий ліворуч) та керівництво академії вітають правників вченого — О. В. Покальчука (п'ятий праворуч) та О. С. Радченко (четверта праворуч) з нагоди відкриття дошки



Нагородження доцента С. В. Поспелова за успіхи в науковій роботі другим Президентом України Л. Д. Кучмою та ректором академії, професором В. І. Аранчій

кандидати сільськогосподарських наук, доценти С. В. Тараненко, О. О. Ласло, О. Ф. Гордєєва, к. с.-г. н., ст. викл. О. П. Біленко, асист. В. О. Воропіна, старші лаборанти З. В. Коваленко та Г. Б. Татаренко.

Важливою віхою для кафедри й закладу в цілому стало відзначення у 2019 році 90-річчя з дня її заснування. З цієї нагоди проведено Всеукраїнську науково-практичну конференцію, видано науковий збірник. Співробітників привітали представники факультетів і кафедр, а також працівники установ і організацій Полтавщини, закладів вищої освіти України, а ще — численні випускники ПДАУ. Усі вони ознайомилися з науковими досягненнями, історичними матеріалами, заслухали змістовні доповіді. До 90-річчя кафедри була відкрита Галерея завідувачів. Варто додати, що на першому навчальному корпусі встановлено меморіальну дошку професору В. І. Сазанову — засновнику кафедри, відомому науковцю, а також професору П. Ф. Тушкану — першому завідувачу кафедри землеробства, вченому, освітянину, громадському і політичному діячеві.

Викладачами кафедри за останні роки отримано 16 патентів України на корисну модель (автори — П. В. Писаренко, С. В. Поспелов), видано книги «Система органічного землеробства агроєколога Семена Антонця» (співавтор — П. В. Писаренко), «Органічне

землеробство для приватного сектору» (співавтор — П. В. Писаренко), «Шляхи підвищення ефективності рослинництва» (співавтор — М. М. Опара), «Насичення сівозмін сояшником» (співавтор — В. В. Гангур). У 2019 році світ побачив навчальний посібник «Основи біохімії та особливості обміну речовин» (співавтор — О. В. Міщенко).

Нині колектив кафедри досліджує проблеми органічного землеробства, агроєкологічного моніторингу, коротко ротацийних сівозмін, розробки та впровадження еколого-безпечних технологій вирощування лікарських рослин, збереження вологи в умовах глобального потепління. Загалом тут видано шість монографій і опубліковано 127 статей, зокрема 72 статті у фахових виданнях, 33 — у закордонних, 14 — у періодичних виданнях, що включені до наукометричних баз, таких як «Scopus» і «Web of Science». Співробітники кафедри організували 15 наукових конференцій: шість міжнародних та дев'ять всеукраїнських. У 2019 році С. В. Поспелов і В. В. Гангур захистили докторські дисертації.

Крім того, викладачі постійно беруть участь у радіо- й телеефірах, де фахово розповідають аудиторії про проблеми сільського господарства та шляхи їх вирішення. Тільки за останні п'ять років М. М. Опара 13 разів виступав у радіо- та 32 — у телепередачах. У періодичних виданнях опубліковано 76 статей з різних питань сільгоспвиробництва (автором 70 з них також є професор М. М. Опара).

КАФЕДРА РОСЛИННИЦТВА

До 1929 року, коли у Полтавському сільськогосподарському інституті була створена кафедра рослинництва, дисципліни відповідного профілю читали викладачі кафедр ботаніки та землеробства, серед яких такі відомі науковці, як В. І. Сазанов, Ф. І. Берглезов, М. М. Самбікін, П. Ф. Тушкан, В. П. Кушніренко, Ф. Г. Білецький, П. П. Бордаков. Також функціонував кабінет рослинництва з колекційною ділянкою та науковий гурток, в якому працювали секції інтенсивних культур, економіко-агрономічна, дослідно-рільнича. Велику увагу приділяли практичному навчанню.

Основною навчальною дисципліною з моменту заснування кафедри і до сьогодні є рослинництво. Зусиллями першого завідувача, який очолював кафедру протягом 1929–1941 та 1944–1962 років, заслуженого



М. Г. Клімов



Є. С. Гурскій



К. І. Наумов



Професор Є. С. Гуржій, зав. лабораторією В. С. Мережко та співробітники лабораторії на дослідних ділянках конопель

діяча науки УРСР професора Ф. Г. Білецького створено матеріальну базу кафедри, налагоджено науково-дослідну роботу викладачів і студентів, постійний зв'язок із виробництвом. Він організував проведення практичних занять безпосередньо на виробництві — у селі. Опублікував 76 наукових праць. У 1948 році нагороджений орденом Леніна. У роки воєнного лихоліття Другої світової війни, коли Полтавський сільськогосподарський інститут було евакуйовано до міста Курган (Росія), від 3 жовтня 1942 року по 20 листопада 1943 року обов'язки завідуючого тимчасово виконував В. О. Ніколаєв.

З 1962 до 1970 року кафедрою керував доцент М. Г. Клімов. Маючи великий виробничий і викладацький досвід, він проводив науково-дослідну роботу з удосконалення технології вирощування пшениці озимої, за результатами якої видав 27 наукових праць. Пізніше працював деканом агропедагогічного факультету.

У 1960–1970-ті роки кафедра рослинництва проводила дослідження з селекції конопель під керівництвом д. с.-г. н., професора Є. С. Гуржій, яка працювала тут протягом 1952–1975 років. Разом із завідувачем лабораторії В. С. Мережком вона розробила методику виведення сортів однодомних конопель, придатних для механізованого збирання. Засновник наукової школи, вона стала автором семи районованих сортів конопель та 40 наукових праць, нагороджена багатьма урядовими відзнаками, зокрема орденом Леніна та «Знак Пошани», більше десяти разів була учасником ВДНГ. З 1963 до 1972 року на кафедрі працював відомий вчений, д. с.-г. н., професор К. І. Наумов, який вивчав біологічні особливості і технології вирощування кормових культур, проводив науково-виробничі

дослідження з ефективного використання осушених земель в Полтавській області. К. І. Наумов — автор 60 наукових праць, серед яких — підручник «Луговодство с основами кормопроизводства» для сільськогосподарських вишів. Керівник наукової школи. Його аспіранти В. І. Жарінов, О. С. Пипко, М. Г. Тютюнник, Г. О. Жадан стали кандидатами сільськогосподарських наук.

Упродовж 1970–1975 років завідувачем кафедри рослинництва був випускник агрономічного факультету, доцент В. І. Жарінов. Викладацьку діяльність на кафедрі, яку він розпочав у 1968 році, активно поєднував із науковими дослідженнями з питань технології вирощування люцерни. Опублікував 117 наукових праць, зокрема підручник, отримав чотири патенти на винаходи, керував підготовкою аспірантів, здійснював консультативну допомогу виробництву, потім завідував кафедрою рослинництва та агроекології Херсонського державного аграрного університету. Став одним з ініціаторів введення у вищій сільськогосподарській школі України курсу «Сільськогосподарська екологія та агроекологія» для агрономічних спеціальностей.



Зліва направо: асистент Є. Г. Мазуніна, доцент О. С. Пипко, професор П. Я. Біленко, доценти Є. Г. Чернявський, Г. О. Міняйло

Наукова школа д. с.-г. н., професора В. І. Жарінова добре відома в Україні. Кандидатами сільськогосподарських наук стали його аспіранти — випускники агрономічного факультету В. В. Педченко, О. І. Магда, О. А. Антонець, В. Г. Ошкардьоров. Педагогічну й наукову діяльність у ці роки проводили доценти Є. Г. Чернявський, В. Й. Пржегорлінський, М. Є. Малишев, О. С. Пипко. Так, доцент В. Й. Пржегорлінський, який працював на кафедрі з 1951 до 1974 року, вивчав



Г. О. Міняйло



В. Й. Пржегорлінський



М. Є. Малишев



Є. Г. Чернявський



М. П. Кертік



П. Я. Біленко





В. І. Жарінов



І. І. Пестов



В. І. Москаленко



О. М. Куценко



А. А. Кочерга



Г. П. Жемела

системи удобрення і технології вирощування кукурудзи, видав 44 наукові праці. Доцент М. Є. Малишев досліджував сортову агротехніку пшениці озимої і сої. Доцент Є. Г. Чернявський проводив наукові дослідження з пшеницею озимою, кропивою та іншими малопоширеними рослинами, а також протягом 20 років виконував обов'язки заступника декана агрономічного факультету та заступника завідувача кафедри рослинництва. О. С. Піпко досліджував люцерну, а також майже 13 років виконував обов'язки декана агрономічного факультету, а потім більше 20 років працював на посадах декана і проректора заочного відділення вишу.

З 1975 до 1991 року кафедрою керував д. с.-г. н., професор П. Я. Біленко — автор 76 наукових праць, чотирьох посібників з кормовиробництва та багатьох методичних рекомендацій, під його керівництвом кандидатські дисертації захистили В. І. Книш і М. Я. Шевніков.

З 1977 року викладачі кафедри рослинництва досліджували питання насінництва цукрових буряків. Цю роботу, а також викладання курсу «Буряківництво» виконував випускник інституту, доцент Г. О. Міняйло. За результатами досліджень він опублікував 28 наукових праць. Працюючи на кафедрі до 2001 року, постійно підтримував зв'язки з виробництвом; під його керівництвом студенти виконали багато дипломних робіт, які мали експериментальний характер.

У 1980-ті проблеми кормовиробництва вивчав фахівець з великим науковим та практичним досвідом, випускник факультету, доцент І. І. Пестов. Протягом 1991–1997 років він був деканом агрономічного

факультету. З 1997 до 2002 року на кафедрі працював заслужений працівник сільського господарства України, відомий селекціонер В. І. Москаленко — автор сортів пшениці озимої «Коломак 3», «Коломак 5», «Українка полтавська», які мають високі якісні показники та стійкі до несприятливих агрокліматичних факторів.

Упродовж 1996–2006 років кафедрою рослинництва ПДАУ очолював академік Української академії екологічних наук, заслужений працівник народної освіти України, автор низки навчальних посібників, професор О. М. Куценко, який в 1996–1998 роках був заступником Міністра мінагрополітики України. Працюючи на посаді ректора академії, обґрунтував необхідність створення ще одного, дуже важливого структурного



Доцент Є. Г. Чернявський
із здобувачами вищої освіти на Машівській
сортодільниці під час навчальної практики

підрозділу — факультету ветеринарної медицини (заснований 1 вересня 1992 року).

У 2007–2009 роках завідувачем був доцент А. А. Кочерга, під керівництвом якого кафедра посідала перші місця в рейтингу кафедр академії, була зміцнена її матеріальна база, підписані угоди про науково-педагогічну діяльність з провідними господарствами області.

Протягом 2009–2012 років завідувачем кафедри рослинництва працював д. с.-г. н., професор, академік Академії наук вищої освіти України, відмінник освіти України Г. П. Жемела. У цей період активно розвивалася навчально-методична робота. Професор Г. П. Жемела видав 210 наукових праць, серед них — десять книг, чотири підручники, посібник, дев'ять монографій, 30 методичних розробок. Він є співавтором чотирьох сортів пшениці озимої, двох гібридів кукурудзи; підготував вісьмох кандидатів сільськогосподарських наук. За розробку і впровадження прогресивної



Практичні заняття з дисципліни «Технологія зберігання та переробки продукції рослинництва»
проводить професор Г. П. Жемела

**М. Я. Шевніков****О. С. Пипко****В. В. Гангур**
Завідувач кафедри,
д. с.-г. н., с. н. с.

технології вирощування інтенсивних сортів пшениці озимої у 1978 році отримав Першу премію Ради Міністрів СРСР. Серед його відзнак — нагорода Ярослава Мудрого, трудова відзнака «Знак пошани» Міністерства аграрної політики та продовольства України. Бібліографічний інститут США нагородив Г. П. Жемелу Медаллю Честі.

З 2012 року завідувачем кафедри був випускник агрономічного факультету, д. с.-г. н., професор М. Я. Шевніков — автор 109 наукових публікацій. Вчений досліджує технологію вирощування сої, має п'ять патентів України на винахід. Крім цього, Микола Янаєвич видав шість навчальних посібників, три монографії і став співавтором колективної монографії англійською мовою. Він створив власну наукову школу. Серед його вихованців, які успішно захистили кандидатські дисертації, — О. Г. Міленко, О. Г. Коблай, І. І. Лотиш. М. Я. Шевніков — член двох спеціалізованих рад із захисту докторських і кандидатських дисертацій в Інституті рослинництва ім. В. Я. Юр'єва НААН (м. Харків) та в Сумському НАУ.

На посаді завідувача його змінив к. с.-г. н., доцент О. С. Пипко, який тривалий час працював деканом агрономічного факультету, проректором із заочної освіти. З вересня 2019 року кафедру рослинництва очолює д. с.-г. н., старший науковий співробітник В. В. Гангур, який багато років працював заступником директора з наукової роботи Полтавської державної сільськогосподарської дослідної станції ім. М. І. Вавилова Інституту свинарства і агропромислового виробництва НААН України. Має 150 наукових публікацій, серед них у фахових виданнях — 60. Вчений досліджує агробіологічні основи формування сівозмін для агроформувань різного виробничого напрямку, а також працює над розробкою принципової схеми системи удобрення культур у вузькоспеціалізованих сівозмінах. Має один патент на винахід, є співавтором чотирьох гібридів кукурудзи



На дослідних ділянках соняшнику в Устимівській дослідній станції. Зліва направо: Ю. І. Бідаш, О. А. Антоненко, директор дослідної станції М. В. Кір'ян, А. А. Кочерга

(«Санжарський 289 МВ», «Оржиця 237 МВ», «Вілія», «ДН Пивиха»), двох колективних монографій.

У різні роки на кафедрі працювали такі науковці, як М. П. Кертк, І. М. Чекаліна, І. М. Дашевський, В. І. Корсун, Г. В. Костоґриз, В. І. Хруленко, Є. Г. Мазуніна, С. В. Поспелов, З. П. Уманська, Н. І. Павлюк, П. В. Писаренко, О. П. Воропін, М. М. Чекалін. За результатами наукових досліджень співробітниками кафедри у різні роки захищено низку докторських (Є. С. Гуржій, В. І. Жарінов, М. Я. Шевніков, В. В. Гангур) та кандидатських дисертацій (В. І. Жарінов, М. Г. Тютюнник, О. С. Пипко, Г. О. Жадан, К. М. Стегній, Є. Г. Чернявський, І. О. Косиця, В. І. Книш, О. І. Магда, М. Я. Шевніков, Т. О. Белова, А. А. Кочерга, О. А. Антоненко, С. В. Філоненко, В. В. Ляшенко, О. В. Бараболя, О. О. Коблай, С. М. Шакалій, Д. М. Шевніков, О. Г. Міленко).

Кафедра рослинництва є однією з випускових кафедр університету. Сьогодні педагогічну, наукову і виховну роботу тут забезпечують: доктори сільськогосподарських



Колектив кафедри рослинництва.

Зліва направо перший ряд: В. В. Костенко, О. Г. Міленко, В. В. Гангур, О. В. Бараболя, Л. С. Ярмко;
другий ряд: С. М. Шакалій, Т. В. Злобенець, М. О. Антоненко, О. А. Антоненко;
третій ряд: Г. П. Жемела, А. А. Кочерга, О. М. Куценко, В. В. Ляшенко, С. В. Філоненко





наук, професори М. Я. Шевніков, Г. П. Жемела, старший науковий співробітник В. В. Гангур, кандидати сільськогосподарських наук, професори О. М. Куценко, О. С. Пипко, доценти О. А. Антонець, М. О. Антонець, О. В. Бараболя, Т. О. Белова, А. А. Кочерга, В. В. Ляшенко, С. В. Філоненко, О. Г. Міленко, старший науковий співробітник Л. С. Єремко, ст. викл. С. М. Шакалій та асист. Д. М. Шевніков.

Тематика наукових досліджень викладачів різноманітна: вона охоплює як вивчення окремих прийомів технологій вирощування польових культур (пшениці озимої і ярої, жита, гороху, сої, картоплі, гречки, кукурудзи, соняшнику, кормових культур, лікарських рослин та квітів), так і питання кормовиробництва.

На кафедрі створена значна кількість методичних розробок, зокрема для самостійної роботи та дистанційного навчання, тестових завдань.

Викладачі активно долучаються до міжнародних симпозіумів, конференцій ЗВО, семінарів; підтримують творчі зв'язки зі спорідненими кафедрами аграрних вишів України та виробництвом. За останнє десятиріччя вони видали 16 підручників і навчальних посібників, які використовуються у навчальному процесі.

Окрім навчальної роботи, професорсько-викладацький колектив виконує низку інших обов'язків. Так, професор Г. П. Жемела організував лабораторію якості зерна, обладнану унікальними лабораторними приладами, яка сертифікована Держспоживстандартом і використовується в навчальному процесі, науковій роботі. Доцент О. В. Бараболя підтримує тісний зв'язок із стандартметрологією, хлібоприймальними, переробними підприємствами та овочесховищами міста, де читає лекції та проводить навчальну практику.

Доцент М. О. Антонець організувала фестиваль квітів, започаткувавши гарну традицію у ПДАУ. Вона відповідає за виховну роботу кафедри. Крім того, Марина Антонець опублікувала статтю у міжнародному виданні «European Journal of Science and Theology» (Scopus and Web of Science) щодо програми виховання духовності у ЗВО, отримала п'ять свідоцтв на авторське право і видала 75 наукових публікацій.

Доцент О. А. Антонець надає консультації щодо застосування сучасних технологій вирощування, зберігання та застосування кормів, а також інновацій у галузі бджільництва і відповідає за профорієнтаційну діяльність. Доцент С. В. Філоненко консультує щодо застосування сучасних технологій вирощування буряків цукрових і технічних культур, є відповідальним за репозитарій. О. Г. Міленко відповідає за наукову діяльність кафедри і наповнення сайту кафедри.

Зараз старшим лаборантом працює Т. В. Злобенець, лаборантом — В. В. Костенко. У різні роки на лаборантських посадах працювали: Т. О. Бондаревська, К. М. Стегній, А. Лисенко, Р. І. Матяш, Є. Г. Мазуніна, В. М. Дзюба, О. І. Хижун, М. Г. Ільїна, О. Ляшенко, В. Якуба, Н. Г. Бут, О. Ю. Кузь, О. М. Рікман, О. І. Марченко.

Викладачі кафедри виконують громадські доручення та іншу адміністративну роботу: професор

М. Я. Шевніков є директором аграрно-економічного коледжу, доцент В. В. Ляшенко — заступником декана факультету агротехнологій та екології, доцент О. В. Бараболя — головою науково-методичної ради спеціальності «Агрономія», А. А. Кочерга — заступником керівника підрозділу з організації виховної роботи та іміджевої діяльності ПДАУ.

КАФЕДРА СЕЛЕКЦІЇ, НАСІННИЦТВА І ГЕНЕТИКИ ІМ. М. М. ЧЕКАЛІНА

З моменту свого заснування кафедра селекції, насінництва і генетики є осередком розвитку селекційно-генетичної роботи на Полтавщині. Вона була створена на агрономічному факультеті 1938 року і мала назву «Кафедра селекції і дарвінізму». В. о. завідувача кафедри до 1941 року працював В. Ф. Ніколаєв. З 1949 до 1952-го року її очолював професор К. Ф. Віденін, а протягом 1952–1970 років — О. В. Тищенко. У цей період на кафедрі проводили наукову роботу та захистили кандидатські дисертації В. І. Москаленко (заслужений працівник сільського господарства України, автор трьох сортів пшениці озимої), В. С. Юрко, О. О. Султанський, О. О. Захарченко. У 1970 році на посаду завідувача був запрошений М. М. Чекалін — видатний вчений, селекціонер і генетик, який того ж року заснував при кафедрі науково-дослідну лабораторію селекції пшениці озимої.

У 1970-х роках кандидатські дисертації захистили молоді талановиті викладачі О. С. Горб, В. М. Васюта, Г. О. Міняйло, З. П. Уманська. У 1977 році М. М. Чекалін захистив докторську дисертацію з генетики чини та був запрошений на посаду директора Всесоюзного НДІ зернобобових та круп'яних культур.

Упродовж 1977–1988 років кафедрою керував д. с.-г. н., професор В. І. Жарінов. Кандидатські дисертації захистили В. М. Тищенко, А. В. Колісник, О. Г. Беляєва, В. В. Педченко, В. О. Малець, а В. І. Жарінову присвоєно ступінь доктора сільськогосподарських наук.

У 1988 році на посаду завідувача повернувся М. М. Чекалін. З 1991 до 2009 року кафедру очолював д. с.-г. н., професор Г. П. Жемела. У цей період кандидатські дисертації захистили М. М. Маренич, М. І. Кулик, С. О. Юрченко, Ю. М. Барат, А. В. Баган. У 2004 році професор кафедри, д. б. н. М. М. Чекаліну була присуджена премія ім. В. Я. Юр'єва за монографію «Генетические основы селекции зернобобовых».



К. Ф. Віденін



О. В. Тищенко



М. М. Чекалін





О. І. Алексєєнко



О. І. Касьяненко



А. І. Пелипенко



О. С. Горб



В. І. Москаленко



К. М. Русач

культур на устійчивість к патогенам». У 2006 році В. М. Тищенко захистив докторську дисертацію на тему: «Еколого-генетичні аспекти селекції пшениці озимої в умовах Лісостепу України».

Протягом багатьох років сумлінно працювали на науковій ниві та виховували студентів доценти кафедри О. І. Алексєєнко, В. І. Москаленко, А. І. Касьяненко, А. І. Пелипенко, К. М. Русач, О. С. Горб, О. Г. Біляєва, Ю. В. Скляр, В. І. Хомич, а документально-технічним забезпеченням навчального процесу опікувалися старший лаборант Л. М. Малишева і лаборант О. В. Лукінов.

В. М. Тищенко
Завідувач кафедри,
д. с.-г. н., професор

З 2009 року завідувачем кафедри селекції, насінництва та генетики є д. с.-г. н., професор, заслужений працівник сільського господарства України В. М. Тищенко, під керівництвом якого викладачі постійно удосконалюють традиційні дисципліни і розвивають нові напрямки відповідно до сучасного розвитку аграрної науки й освіти. Нині на кафедрі працюють висококваліфіковані спеціалісти у галузі селекції, генетики, рослинництва, які викладають понад 40 дисциплін. З 2014 року кафедра селекції, насінництва і генетики готує магістрів за освітньо-професійною програмою на тему: «Насінництво та насіннезнавство» другого рівня вищої освіти за спеціальністю «Агрономія».

Розширився перелік дисциплін, які викладають для бакалаврів та магістрів напряму «Агрономія», виконуються аспірантські роботи із селекції та насінництва сільськогосподарських культур, триває науково-дослідна робота. У 2019 році М. І. Кулик захистив докторську дисертацію на тему: «Агроекологічне обґрунтування вирощування проса прутноподібного (*Panicumvirgatum* L.) в умовах Лісостепу України».

Наукова робота кафедри спрямована на розвиток селекційного процесу пшениці озимої, гороху, проса та сої. Вона була розпочата

ще в далекому 1972-му зі створення на базі кафедри лабораторії селекції пшениці озимої. Відтоді над виведенням нових сортів плідно працювали вчені-селекціонери М. М. Чекалін, В. І. Москаленко, В. М. Тищенко. Тривалий процес селекційного покращення цієї культури сприяв створенню низки сортів, які пройшли державне сортовипробування, були внесені у Реєстр сортів рослин України та рекомендовані до вирощування в усіх кліматичних зонах України.

Нині кафедра співпрацює із Навчально-виробничим підрозділом із селекції та насінництва у межах таких тем: «Розробка нових методів адаптивної селекції пшениці озимої на основі еколого-генетичного підходу з використанням математичного моделювання і біотехнології та створення сортів з урожайністю 10 т/га, вмістом білка 15%, клейковини 35%, пристосованих для вирощування у зоні Лісостепу України»; «Створення нових ультра ранньостиглих сортів проса з урожайністю 8,0 т/га, вмістом білка 14%, пристосованих для вирощування у всіх ґрунтово-кліматичних зонах України»; «Створення нових посухостійких сортів гороху з урожайністю зерна 7,0 т/га, вмістом білка 26%, стійкістю до вилягання стебла, обсіпання насіння, хвороб та несприятливих факторів середовища, пристосованих для вирощування у зоні Лісостепу та Полісся України»; «Створення нових високоврожайних сортів сої, адаптованих до умов Лісостепу України різних напрямів використання, з високою якістю продукції та



Колектив кафедри селекції, насінництва і генетики ім. М. М. Чекаліна.
Зліва направо сидять: Л. Г. Біляєвська, М. М. Маренич, В. М. Тищенко, А. В. Баган, Л. М. Криворучко;
стоять М. І. Кулик, А. М. Рибальченко, С. О. Юрченко, А. В. Колісник, М. Є. Баташова,
Ю. М. Барат, О. М. Дінець



Учасники Міжнародної науково-практичної конференції «Селекція, генетика та насінництво сільськогосподарських культур», присвяченої 50-річчю селекції рослин в академії



На дослідних ділянках сортів пшениці озимої полтавської селекції під час Міжнародного Дня Поля, 2019 р.
Професор В. М. Тищенко, ректор ПДАА, професор В. І. Аранчій, професор Національного університету біоресурсів та природокористування України В. О. Пабат

розробка схеми їх насінництва і сортових технологій вирощування».

Результатом виконання НДР за 2015–2020 роки є створення низки сортів пшениці озимої, зокрема «Кармелюк», «Полтавчанка», «Зелений гай», «Санжара», «Аріївка», «Самара 2», «Соната полтавська», «Оржиця нова», «Тагамлик», «Пабатка», «Манжелія», «Магдалинівка», «Ташань», «Інгулець»; гороху: «Мазепа», «Професор Чекалін»; сої: «Авантюрин», «Аквамарин». Отримано дев'ять свідоцтв про державну реєстрацію та п'ять патентів.

Одним із новітніх напрямів науково-дослідної роботи кафедри є «Розробка та удосконалення елементів технології виробництва насінневого та посадкового матеріалу енергетичних культур» (керівник — д. с.-г. н., доцент М. І. Кулик).

Викладачі кафедри постійно проводять пошук наукових обґрунтувань та практичних рішень для покращення технологій вирощування сільськогосподарських культур, надають наукові консультації виробникам сільгосппродукції. Зміст їхньої науково-практичної діяльності відображається у тематиці НДР кафедри: «Еколого-біологічні основи регуляції урожайності і якості зерна пшениці озимої м'якої в Лівобережно-Дніпровській Лісостеповій провінції», «Поліпшення насінневої продуктивності та прояву морфологічних ознак

сільськогосподарських культур залежно від сортових властивостей і умов вирощування», «Удосконалення технології вирощування плодкових і ягідних культур залежно від сортименту та умов вирощування», «Проблема підбору сортів зернових культур для вирощування у господарствах», «Агроекологічні засади створення продуктивних агроценозів рицини (*Ricinus communis*) у Лісостепу України», «Поліпшення насінневої продуктивності та прояву морфологічних ознак сільськогосподарських культур залежно від сортових властивостей і умов вирощування».

Для популяризації розробок учених, які зробили вагомий внесок у розвиток сучасної аграрної науки, і пошуку нових наукових ідей було проведено кілька конференцій, присвячених діяльності науковців В. Д. Мединця та М. М. Чекаліна. У травні 2013 року вперше в історії кафедри відбулася Міжнародна науково-практична конференція «Селекція, генетика та насінництво сільськогосподарських культур», приурочена до 50-ї річниці селекції рослин у Полтавському державному аграрному університеті. Вона об'єднала науковців з України, Росії, Молдови і Казахстану.

У резолюції до Міжнародної конференції 2015 року, присвяченої пам'яті селекціонера М. М. Чекаліна, було прийнято рішення присвоїти кафедрі селекції, насінництва та генетики ім'я цього видатного вченого.

На базі кафедри проводяться всеукраїнські інтернет-конференції, серед яких «Селекція, насінництво та виробництво сої: сучасні аспекти та перспективи» (2016), «Сучасні напрями, завдання і методи в селекції і насінництві польових культур» (2017) тощо.

Кафедра підтримує тісні зв'язки з науковцями інших навчальних та науково-дослідних установ. Крім того, на її дослідному полі щорічно проводиться «День поля».

Викладачі кафедри є авторами або співавторами багатьох підручників і посібників. Зокрема, за останні п'ять років світ побачила низка праць таких учених, як М. М. Маренич («Інформаційні технології в агрономії», «Фізична і колоїдна хімія»), М. І. Кулик («Енергетичні культури», навчальний посібник «Фітоенергетичні культури», термінологічний словник «Відновлювані джерела енергії із рослинної сировини», альбом «Енергетичні культури», довідники «Агробіомаса та енергетичні культури для виробництва біопалива», «Ботаніко-біологічна характеристика, особливості вирощування та використання енергетичних культур. Частина перша: світчґрас (просо лозоподібне)», «Енергетичні культури для виробництва біопалива», підручник «Енергетичні культури»). До того ж, М. І. Кулик розробив науково-практичні рекомендації щодо особливостей вирощування енергетичних культур в Україні: «Методика допосівної підготовки насіння проса лозоподібного (*Panicum virgatum* L.)», «Methods of calculation productivity phytomass for switchgrass in Ukraine», «Методичні рекомендації з технології вирощування енергетичних культур (світчґрасу) в умовах України відповідно до





стандарту NTA8080», «Методика проведення польових та лабораторних досліджень з просом прутноподібним (*Panicum virgatum* L.)», «Методологія енергоконверсії біопалива», інші.

Викладачі кафедри стали співавторами колективних монографій, зокрема й тих, які були видані за кордоном. Вони опублікували такі розділи: Л. Г. Білявська — «Хвороби сої: моніторинг, діагностика, захист», «Сортова специфіка формування основної та побічної продукції у сої», «Сортова специфіка сої та потенціал її рослинних решток»; М. І. Кулик — «Вплив елементів технології вирощування на урожайність сортів проса прутноподібного», «Агробіомаса та фітомаса енергетичних культур для виробництва біопалива», «Збереження балансу парникових газів при вирощуванні енергетичних культур внаслідок непрямой зміни землекористування в умовах Лісостепу», «Вплив умов вирощування та біометричних показників рослин на урожайність і вихід біопалива проса прутноподібного в Лісостепу України», «Биологические особенности и потенциал урожайности проса прутневидного — *Panicum virgatum* L.» (Польща), «Assessment of available potential of agrobiomass and energy crops phytomass for biofuel production in Ukraine» (Польща), «Energy crops: the link between education and science» (Польща); М. І. Кулик, Н. С. Шокало — «Impact of plant biometric characteristics on seed productivity of castor oil plant and switchgrass depending upon weather conditions of the vegetation period in the foreststeppe of Ukraine» (Латвія) та ін.

Викладачі кафедри проходять міжнародне стажування. Так, М. Є. Баташова і Л. М. Криворучко в 2015 році стажувалися у лабораторії біотехнології Центру агрономічних досліджень CARAH провінції Ено (Бельгія), де долучилися до дослідження сортів та селекційних ліній пшениці озимої селекції ПДАУ за SSR-маркерами. У 2018 році М. Є. Баташова стажувалася у відділі Генетичного різноманіття та селекції Національного інституту досліджень в агрономії INRA (Франція), вивчаючи нові методи селекції зернових культур. У 2019 році С. О. Юрченко та А. В. Баган проходили стажування в Інституті технічних наук Опольського університету (Польща).

КАФЕДРА БІОТЕХНОЛОГІЇ ТА ХІМІЇ

У 1929 році в Полтавському сільськогосподарському інституті була створена кафедра загальної хімії. З моменту заснування її очолювали доценти В. Л. Гроздов (1929–1935), А. Т. Іванов (1935–1937), М. Є. Цимблер (1937–1941), І. Ф. Сушинський (1941–1957), І. С. Бігіч (1957–1974), І. П. Лабунський (1974–1984), Н. М. Гриценко (1984–1990), І. Г. Верещака (1990–1994), д. х. н. Т. В. Сахно (1994–1998), Д. В. Федосеєнко (1998–2000), В. Ю. Крикунова (2000–2018).

У 1989 році кафедра змінила назву на кафедру загальної та біологічної хімії. У той період тут проводилася НДР із відповідної тематики.



І. Ф. Сушинський



І. С. Бігіч



І. П. Лабунський

Упродовж багатьох років на кафедрі працювали доценти В. Ю. Крикунова, Н. М. Гриценко, Е. І. Журбий, О. О. Петренко, Л. Г. Чемерко, Д. В. Федосеєнко, А. С. Редчук, І. В. Короткова, Т. П. Ромашко, ст. викл. Г. П. Шкробот, Ю. В. Ширай, асистенти О. С. Азаров, А. О. Купка, ст. лаб. І. А. Велит, лаборанти М. Й. Курман, Л. А. Колеснікова, В. Г. Чаган.

У 2019 році кафедра отримала сучасну назву — «Кафедра біотехнології та хімії».

Нині кафедру очолює к. х. н., доцент Т. М. Ромашко, під керівництвом якої працюють доценти В. Ю. Крикунова, І. В. Короткова, с.н.с., д. ф.-м. н. О. А. Хახель, завідувач лабораторії А. Ю. Малюга, лаборант К. С. Благодарь.

Колектив кафедри опублікував понад 500 наукових праць, 78 з яких — у виданнях, індексованих наукометричною базою «Scopus». Так, перші наукові здобутки в галузі біотехнології викладачі І. В. Короткова та Т. В. Сахно представили в статті «Improving the Thermostability of Horseradish Peroxidase by Incorporating into water-immiscible Coacervates», яка побачила світ у 2018 році в журналі «Nigerian Journal of Biotechnology» — виданні Федерального університету сільського господарства (Нігерія), яке входить до складу «African Journals OnLine» (AJOL) — найбільшої в світі онлайн-бібліотеки рецензованих наукових журналів Південної Африки.

Нині кафедра працює за такими господарськими науковими тематиками: «Розробка технологій виготовлення та внесення альтернативних видів органічних добрив в умовах дефіциту гною» (відповідальний виконавець — М. А. Галицька), «Оцінка запасу депонованого



Т. П. Ромашко
Завідувач кафедри,
к. х. н., доцент



В. Ю. Крикунова



І. Г. Верещака



Т. В. Сахно





Колектив кафедри біотехнології та хімії.

Зліва направо: завідувач лабораторії А. Ю. Малога, завідувач кафедри, доцент Т. П. Ромашко, доценти В. Ю. Крикунова, І. В. Короткова, лаборант К. С. Благодарь

органічного карбону сільськогосподарських угідь та вплив типу землекористування на запас органічної речовини ґрунту» (М. А. Галицька), «Мікротрейсери – індикатори якості, однорідності та безпеки кормів для сільськогосподарських тварин» (В. Ю. Крикунова), «Теоретичне (за допомогою емпіричних і напів-емпіричних квантово-хімічних методів) дослідження спектральних та нелінійно-оптичних властивостей люмінофорів у розчинах і полімерних матрицях» (І. В. Короткова), «Вивчення екстра-термодинамічних компенсацій» (О. А. Хახель, Т. П. Ромашко).

Викладачі разом зі студентами активно працювали над виконанням 12 ініціативних наукових тематик, серед яких — дослідження екологічного стану поверхневих вод у Полтавській області; регулятори росту та особливості їх впливу на врожайність сільгоспрослин; вивчення впливу поліциклічних ароматичних вуглеводнів на об'єкти навколишнього середовища; фітотоксичність нафтозабруднених ґрунтів на прикладі Полтавської області; аналіз показників екологічного стану ґрунтів у районах нафтовидобування тощо.

Щорічно колектив кафедри проводить Міжнародну науково-практичну конференцію «Хімія, екологія і освіта», в якій беруть участь науковці таких вітчизняних ВНЗ, як Національний університет «Львівська політехніка», НУБІП України, Харківський національний університет ім. В. Н. Каразіна, Черкаський національний університет ім. Богдана Хмельницького, Український державний хіміко-технологічний університет, Херсонський державний аграрний університет, Харківський національний автомобільно-дорожній університет, Національний лісотехнічний університет України, Інститут біоенергетичних культур і цукрових буряків НААН України. До неї також долучаються колеги з інших країн — Польщі, Казахстану, США, Швеції.

Протягом 2015–2018 років викладачі кафедри брали активну участь у науковій роботі студентів різних факультетів, зокрема, у їх підготовці до науково-практичних конференцій ПДАА; постійно співпрацювали з науковцями кафедри хімії та методики викладання хімії Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка, кафедри хімії Українського державного хіміко-технологічного університету (Дніпро), Департаменту освіти і науки Полтавської ОДА. Колектив кафедри надавав кон-

сультативні послуги із дослідження хімічного складу твердого палива та органічних добрив, хімічного складу зразків пташиного посліду, розробки рекомендацій щодо оцінки доцільності його використання як біопалива або органічного добрива; хімічного аналізу ґрунту та розробки агрохімічних рекомендацій щодо поліпшення його якості та внесення добрив; вивчення очисної здатності фільтра зворотного осмосу для питної води централізованого водопостачання Полтави; встановлення гранулометричного складу ґрунту, створення методичних рекомендацій щодо поліпшення його якості при вирощуванні смородини; дослідження динаміки поширення забруднювачів ґрунту і води навколо полігона твердих побутових відходів с. Макухівка Полтавського району.

На кафедрі загальної та біологічної хімії ПДАУ успішно працювала лабораторія екоаналітичного аналізу як підрозділ лабораторії екологічного моніторингу факультету агротехнологій та екології. На її базі функціонував студентський науковий гурток кафедри, досліджували зразки ґрунту, води, біосировини для фермерських господарств.

У 2019 році на кафедрі було створено навчально-наукову лабораторію загальної біотехнології, оснащену необхідним сучасним устаткуванням, яка призначена не тільки для проведення лабораторних занять з дисциплін біотехнологічного профілю, а й наукових досліджень.

Викладачі кафедри постійно проводять профорієнтаційну роботу в ЗОШ I–III ступенів № 10 м. Полтавки за розробленим проектом «Кафедра — школа». Вони активно займаються науково-методичною роботою. На кафедрі видано навчальні посібники «Фізична і колоїдна хімія» й «Основи біохімії та особливості патології обміну речовин».





ФАКУЛЬТЕТ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ

*Декан факультету — Сергій Миколайович Кулинич,
доктор ветеринарних наук, професор*

Багатство Полтавщини — природні копалини (нафта, газ, бішофіт), родюча земля, працьовиті селяни та розвинена тваринницька галузь. Важливу роль у збереженні поголів'я тварин і одержанні від них високої продуктивності відіграють фахівці у сфері ветеринарії. Тому вже у 1803 році — за рік після створення Полтавської губернії — міністр внутрішніх справ Російської імперії Василь Кочубей в листі царю доводив необхідність відкриття в Лубнах одного із трьох скотолікарських училищ. Цар погодився, але із невідомих причин училища відкрили лише в Санкт-Петербурзі та Москві.

На території Полтавщини періодично створювали навчальні заклади для підготовки лише ветеринарних фельдшерів. Так, у 1889 році була відкрита ветеринарно-фельдшерська школа при Дібрівському кінному заводі Миргородського повіту. Відкрив і фінансував її до жовтня 1917-го року власник заводу — Великий князь Дмитро Костянтинович, родич царя.

У 1922–1924 роках у Полтаві працювали ветеринарно-фельдшерські курси, якими завідував В. Д. Безпечніков. У звітах ці курси згадували як ветеринарний технікум, який функціонував на вулиці Сковороди, тобто на території теперішнього Полтавського державного аграрного університету. Упродовж 1939–1941 та 1943–1978 років ветеринарних фельдшерів і ветеринарних санітарів навчали в Писарівщанському ветеринарно-зоотехнічному технікумі Диканьського району. Із 1967 року і до сьогодні ветеринарних фельдшерів готують у Хомутецькому ветеринарно-зоотехнічному технікумі (тепер — ветеринарно-технологічний коледж).

Свого часу мріяли і боролися за відкриття у Полтаві наукового і навчального ветеринарного інституту доктор ветеринарних наук Т. В. Пашов та доктор ветеринарних наук, професор К. П. Чепуров. Однак, досягти своєї мети їм не вдалося.

Проблему відкриття в Полтаві факультету ветеринарної медицини (ФВМ) почали активно вирішувати лише з 1991 року, зокрема узгоджувальну і документальну частини. Факультет почав працювати із 1 вересня 1992 року. Але цьому передувала напружена робота ректора Полтавського державного сільськогосподарського інституту, професора О. М. Куценка, першого проректора, доцента В. М. Нагаєвича, декана зооінженерного факультету (ЗІФ), доцента В. С. Тендітника, завідувача кафедри мікробіології і ветеринарії,

професора А. Ф. Каришевої і голови Асоціації спеціалістів ветеринарної медицини Полтавської області, доктора ветеринарних наук В. П. Бердника. Підтримували проект начальник ветеринарного відділу Полтавського облсільгоспуправління В. П. Ковпак та його головний ветеринарний лікар В. Г. Педора.

Сприяння й допомогу в організації ФВМ надали начальник Головного управління ветеринарії Міністерства сільського господарства України, кандидат ветеринарних наук П. П. Достоевський і головний спеціаліст агропромислового комплексу Кабінету Міністрів України, доктор ветеринарних наук В. І. Хоменко. Як найбільш відповідальні керівники у сфері вітчизняної ветеринарії, вони забезпечили «зелене світло» для проекту полтавців. Тому є підстави вважати і їх організаторами ФВМ.

Потім настав найважчий етап становлення факультету — його будівництво. Більшість кафедр доводилося організовувати майже із нуля. Павло Достоевський продовжував підтримувати новостворений підрозділ, під час перших трьох випусків спеціалістів він був головою державної екзаменаційної комісії. Надалі його змінив начальник ветеринарного відділу Полтавського облвиконкому С. В. Аранчій. За факультет ветеринарної медицини і кафедру анатомії та фізіології тварин, в якій він працював за сумісництвом на посаді доцента, Сергій Васильович піклувався так, як і за службу



С. М. Кулинич
Декан факультету,
д. вет. н., професор



О. М. Куценко



П. П. Достоевський



В. М. Нагаєвич



**В. І. Хоменко****А. Ф. Карішева****В. С. Тендітнік****В. П. Бердник****В. М. Писаренко****П. П. Герцен**

ветеринарної медицини Полтавщини та, без перебільшення, України. Він підтримував факультет і організаційно, і матеріально, зокрема забезпечив фінансування для придбання підручників, приладів і обладнання, телевізорів та комп'ютерів, а також для виплати стипендій студентам-відмінникам, премій тощо.

Вагомий внесок у становлення й розвиток ФВМ зробили доктор сільськогосподарських наук, професор В. М. Писаренко, доктор ветеринарних наук, професор П. П. Герцен, доктори біологічних наук, професори Ю. Г. Курило і О. Ф. Манжос, кандидати ветеринарних наук, доценти П. І. Локес і П. П. Шатохін та інші.

**С. В. Аранчій****П. І. Локес****Ю. Г. Курило**

Факультет ветеринарної медицини був організований на базі зооінженерного факультету. До 15 серпня 2000 року тут готували лікарів ветеринарної медицини та зооінженерів, а сьогодні — лише лікарів ветеринарної медицини. Першим деканом новоствореного підрозділу став к. с.-г. н., доцент В. С. Тендітнік, а його наступниками — кандидати ветеринарних наук, доценти П. П. Шатохін (1999–2004), І. І. Панікар (2004–2011) і С. Б. Передера (2011–2017), доктор ветеринарних наук, професор С. М. Кулинич (з 2017 року).

У складі факультету зараз функціонує п'ять кафедр: нормальної і патологічної анатомії та фізіології тварин, інфекційної патології, гігієни, санітарії та біобезпеки, хірургії та акушерства, терапії, паразитології та ветеринарно-санітарної експертизи.

**О. Ф. Манжос****П. П. Шатохін****Учасники конференції, присвяченої 25-річному ювілею ФВМ, 2017 рік.**

Перший ряд зліва направо: І. Ю. Бердник, Ж. О. Передера, С. П. Гнйовий, В. М. Оленіч, М. Д. Камбур, П. П. Достоевський, В. І. Аранчій, В. П. Бердник, С. М. Кулинич, О. М. Костенко, М. С. Конє

Протягом 2003–2010 років тут також працювала кафедра біотехнології, на базі якої в 2010-му було організовано кафедру патологічної анатомії та патофізіології. Їх очолювали кандидати ветеринарних наук, доцент І. І. Панікар, а з 2010 року — доктор ветеринарних наук, професор М. В. Скрипка. Навчальний процес на кафедрі забезпечували кандидати ветеринарних наук, доценти П. П. Шатохін, М. В. Скрипка, А. А. Замазій і В. В. Сорокова; кандидат медичних наук, в. о. доцента І. І. Сидоренко; кандидати біологічних наук, доценти В. І. Азаров, І. Г. Панасенко, Н. М. Опара; старший лаборант Н. І. Дударь, лікар-ординатор М. О. Петренко, лікар-гістолог А. О. Заріцька, а також сумісники: доктор біологічних наук, професор О. Ф. Манжос; доктори ветеринарних наук, професори Г. І. Коцюмбас, Б. В. Борисевич та С. А. Ничик.

**Співробітники деканату.**

Зліва направо: Ю. М. Дорошенко, С. О. Кравченко, Т. Г. Панасова, С. М. Кулинич, Г. О. Омелеченко, М. О. Петренко, Н. С. Щербакова





Викладачі факультету.

Зліва направо: С. Б. Передера, Ю. М. Дорошенко, К. В. Супруненко, Г. О. Омельченко, О. В. Кручиненко, В. П. Бердник, С. М. Кулинич, Н. С. Щербакова, С. О. Кравченко, Т. Г. Панасова, Б. П. Киричко, М. О. Петренко, П. П. Шатохін, А. А. Замазій, Р. В. Передера

У 2017 році факультету ветеринарної медицини ПДАУ виповнилося 25 років. Цій пам'ятній даті була присвячена науково-практична конференція, яка проходила 25-26 жовтня.

За цей тривалий період на ФВМ сформовано п'ять кафедр, на яких працює 55 осіб, серед них — 41 викладач (п'ятеро докторів наук, професорів; 27 кандидатів наук, з них 24 доценти; п'ятеро старших викладачів, двоє з яких — кандидати наук; четверо асистенти) і 14 допоміжних працівників.

За чверть століття факультет дав освіту 2320 фахівцям ветеринарної медицини, зокрема 1544 спеціалістам, 350 магістрам і 426 бакалаврам ветеринарної медицини. 33 із них здобули науковий ступінь кандидата ветеринарних наук, п'ятеро — докторів ветеринарних наук, та одна випускниця стала Dr. med. vet. Добру пам'ять про себе залишили викладачі, які, на жаль, відійшли у вічність. Це професори П. П. Герцен, Ю. Г. Курило, А. Ф. Каришева і П. І. Локес; доценти С. В. Аранчій, О. П. Лапенко, В. Й. Сосницький, Л. М. Данилко, В. М. Юдінцева, І. С. Лебединський і В. П. Плугатирьов та асистенти Е. В. Буткевич і М. Х. Шпак.



Хор студентів «Співаючі Айболіти».

В першому ряду, зліва направо: декан факультету, професор С. М. Кулинич, хормейстер, магістр Р. Ф. Щербань, професор В. П. Бердник

КАФЕДРА НОРМАЛЬНОЇ І ПАТОЛОГІЧНОЇ АНАТОМІЇ ТА ФІЗІОЛОГІЇ ТВАРИН

Кафедра нормальної і патологічної анатомії та фізіології тварин створена в 1993 році на базі кафедри годівлі та морфології тварин (завідувач — доктор ветеринарних наук, професор В. П. Бердник). Порівняно із іншими кафедрами новоствореного факультету, вона працювала з 1 вересня 1992 року, але її історія розпочалася значно раніше.

Попередниці кафедри входили до складу ЗІФ. Вони мали такі назви: кафедра фізіології сільськогосподарських тварин (1929–1933), кафедра анатомії сільськогосподарських тварин (1933–1936), кафедра фізіології сільськогосподарських тварин (1936–1955), кафедра фізіології і анатомії сільськогосподарських тварин (1955–1973), кафедра годівлі і фізіології сільськогосподарських тварин (1973–1985), кафедра годівлі, морфології і фізіології сільськогосподарських тварин (1982–1992), кафедра анатомії і фізіології сільськогосподарських тварин (1993–2009), кафедра анатомії та фізіології тварин (2009–2017) та кафедра нормальної і патологічної анатомії та фізіології тварин (з 2017 року).

Ці підрозділи очолювали: професор В. Я. Кронштадт (1930–1932), доцент М. М. Редлер (1932–1933), професор Д. П. Поручиков (1930–1931 та 1933–1934), професор Ф. А. Михайлюта (1934–1935), доцент (1936–1939) та академік О. В. Квасницький (1940–1971), професор В. С. Правдич-Неминський (1939–1940); доценти І. Д. Твердохлебов (1971–1981), В. М. Юдінцева (1981–1984), І. Г. Левченко (1984–1987), професори І. С. Трончук (1987–1992) і В. П. Бердник (з 1993 року).

Вагомий науковий і педагогічний внесок в історію кафедри та інституту в цілому зробив знаний анатом — професор Д. П. Поручиков. Він організував анатомічний музей, поповнив



Д. П. Поручиков



О. В. Квасницький

його якісними скелетами тварин та препаратами окремих органів, які майстерно зробив власноруч, а також написав перший підручник українською мовою «Курс порівняльної анатомії свійських ссавців» (1931) у трьох томах. Відомі його праці із анатомії судин задніх кінцівок та заразних хвороб птахів, посмертній діагностиці сказу.

Широко відомі дослідження академіка О. В. Квасницького із вивчення фізіології травлення у свиней із застосуванням власної фістульної методики, фізіології розмноження і штучного запліднення сільськогосподарських тварин та впровадженню його у практику тваринництва. Він опублікував близько 100 наукових праць, був Героєм Соціалістичної Праці та Почесним громадянином м. Полтави.

З 1997 року на кафедрі працював (за сумісництвом) на посаді асистента, а протягом 2000–2016





Колектив кафедри, 2005 рік.

Зліва на право: О. В. Титаренко, А. В. Удовиченко, О. Б. Киричко, В. П. Бердник, Л. М. Шерстюк, С. В. Аранчій, І. Ю. Бердник, В. І. Щербак

років — доцента, С. В. Аранчій — кандидат ветеринарних наук, заслужений працівник ветеринарної медицини України, начальник головного управління ветеринарної медицини в Полтавській області (1992–2016), генерал-майор, талановитий організатор ветеринарної



С. В. Аранчій

медицини Полтавської області та України, благодійник та один із організаторів ФВМ в ПДСГІ, історик ветеринарної медицини Полтавщини, почесний член кафедри анатомії сільськогосподарських тварин ім. академіка В. Г. Касьяненка, автор понад 50 наукових праць, зокрема п'яти книг та патенту України на винахід.

Основне завдання викладачів кафедри — дати студентам — майбутнім бакалаврам, магістрам ветеринарної медицини і докторам філософії (кандидатам ветеринарних наук) — ґрунтовні знання із таких предметів, як нормальна і патологічна анатомія та фізіологія тварин, ЦГЕ (цитологія, гістологія, ембріологія), ветеринарна імунологія, ветеринарне обслуговування фермерських господарств і комплексів, історія ветеринарної медицини, професійна етика, методологія та методика наукових досліджень, а технологам виробництва і переробки продукції тваринництва очної і заочної форми навчання — з морфології та фізіології тварин. На кафедрі є необхідна кількість приміщень для лекцій і лабораторно-практичних занять, препаратознавство, анатомічний музей, скелети свійських тварин і птиці, кісткова база, приміщення для зберігання великих вологих препаратів, технічні засоби навчання, мультимедійний проектор, діа- та мікрофільми, муляжі тварин і органів тощо.

Завідувачем кафедри є Василь Петрович Бердник — випускник ветеринарного факультету Української сільськогосподарської академії (1963) й аспірантури Всесоюзному інституті експериментальної ветеринарії (1973). Захистив дисертації кандидата ветеринарних наук на тему «Некоторые биологические свойства микоплазм свиней» (1973) та доктора ветеринарних наук — «Микоплазмоз свиней» (1991). З 1982-го — старший науковий співробітник, з 2001-го — професор. Автор понад 213 наукових статей (зокрема дев'ять опубліковані у джерелах, які входять у міжнародну наукометричну базу даних «Scopus») і навчально-методичних праць та однієї книги, авторського свідоцтва СРСР та п'яти патентів України на винаходи. Розробив два комплекти нормативно-технічної документації на виготовлення, контроль і застосування реакції тривалого зв'язування комплементу в мікрооб'ємі та реакції аглютинації для діагностики мікоплазмозу свиней.

Професор В. П. Бердник має свою наукову школу. Крім того, він — голова Асоціації спеціалістів ветеринарної медицини Полтавської області (з 1990 року), член правління Асоціації спеціалістів ветеринарної медицини України, редколегій журналу «Вісник ПДАА» і газети управління ветеринарної медицини (Держпродспоживслужби) в Полтавській області «Вісник ветеринарної медицини». Відмінник аграрної освіти та науки (2008).

Під його керівництвом сьогодні на кафедрі активно працюють:

Ірина Юріївна Бердник — кандидат біологічних наук, доцент, відмінник аграрної освіти та науки, випускниця Львівського зооветеринарного інституту (1978). Захистила кандидатську дисертацію на тему «Влияние гаприна на обмен веществ и воспроизводительные функции свиноматок» (1989).



В. П. Бердник
Завідувач кафедри,
д. вет. н., професор



Колектив кафедри нормальної і патологічної анатомії та фізіології тварин, 2017 р.

Зліва направо перший ряд: Т. М. Марченко, В. В. Сорокова, Л. М. Шерстюк, В. П. Бердник, О. Б. Киричко, І. М. Лещенко; другий ряд: Г. О. Омелянко, В. І. Щербак, І. Ю. Бердник, Н. І. Дмитренко





*Зустріч співробітників кафедри і ФВМ ПДАУ
із польським професором Сисою Павлом*

Автор 83 наукових праць, в тому числі одного авторського свідоцтва і трьох патентів на винаходи.

Олена Борисівна Киричко — кандидат ветеринарних наук, доцент, випускниця ФВМ (1997), автор понад 40 наукових праць і двох патентів України на винаходи.

Оксана Олександрівна Бублик — кандидат ветеринарних наук, доцент, випускниця ФВМ (2000). Опублікувала 20 наукових праць, зокрема 14 статей. Одержала чотири патенти України на корисні моделі. Вона є співавтором одних ТУ України на поживне середовище і одних методичних рекомендацій. Виграла грант ім. Кірккланда і пройшла стажування на ветеринарному факультеті Головної сільгоспшколи у Варшаві (Польща) із предметів цитологія, гістологія і ембріологія (2015).

Ганна Олексіївна Омельченко — кандидат ветеринарних наук, доцент. Закінчила Сумський сільгоспінститут (1997) та аспірантуру в ньому (2000). Захистила кандидатську дисертацію на тему «Удосконалення методів діагностики моно- та асоційованих бактеріальних пневмоній свиней» (2003) і одержала диплом доцента (2006). Працювала на посадах асистента та доцента кафедри епізоотології та організації і економіки ветеринарної справи Сумського національного аграрного університету (2006–2013). З 2013 року — доцент кафедри патологічної анатомії та інфекційної патології, кафедри анатомії та фізіології тварин і кафедри нормальної і патологічної анатомії та фізіології тварин. Автор 112 наукових праць, в тому числі 67 статей та 39 методичних матеріалів. Виконує обов'язки заступника декана факультету ветеринарної медицини з організаційної та виховної роботи.

Наталія Олексіївна Аврааменко — кандидат ветеринарних наук, доцент. Закінчила Сумський сільгоспінститут (1997) та аспірантуру в ньому (2000). Захистила дисертацію кандидата ветеринарних наук на тему: «Асоційовані респіраторні хвороби свиней (клініко-епізоотологічні особливості, система терапії та профілактики)» (2003) і одержала диплом доцента (2006). Працювала асистентом кафедри епізоотології та ОЕВС Сумського національного аграрного університету (2000–2003), старшим викладачем кафедри паразитології та зоогієни (2003–2005), до 2019 року працювала доцентом кафедри ветсанекспертизи, мікробіології, зоогієни та якості і безпеки продуктів тваринництва Сумського національного

аграрного університету, доцент кафедри нормальної і патологічної анатомії та фізіології тварин (з 2019 року). Автор 120 наукових праць, в тому числі 70 статей та 45 методичних матеріалів.

Надія Іванівна Дмитренко — кандидат ветеринарних наук, доцент. Закінчила ФВМ ПДСП (2001), магістратуру ФВМ ПДАУ (2004), захистила дисертацію на тему «Гломерулонефрит у домашніх котів (патогенез, діагностика і лікування)» (2009). Працювала на посадах асистента кафедри терапії (2004–2007) та кафедри біотехнології (2007–2010), старшого викладача (2010–2012) та доцента (2012–2014) кафедри патологічної анатомії та патофізіології, доцента кафедри патологічної анатомії та інфекційної патології (2014–2017). З 2017-го є доцентом кафедри нормальної і патологічної анатомії та фізіології тварин. Має 38 наукових праць, зокрема 22 статті і монографію.

Володимир Іванович Щербак — старший викладач, випускник ФВМ ПДСП (2001), магістратури (2002) й аспірантури (2005). Працював на посадах асистента (2005–2013) і старшого викладача кафедри анатомії та фізіології тварин (2013–2017), кафедри нормальної і патологічної анатомії та фізіології тварин (2017–2019).

Любов Миколаївна Шерстюк — старший викладач, випускниця ПДСП (1983). Пройшла шлях секретаря ЗІФ (1978–1986), завідувача лабораторії кафедри годівлі (1986–1987), старшого лаборанта дендро-орнітологічного парку (1987–1988), старшого лаборанта кафедри годівлі, фізіології і морфології с. г. тварин (1988–1992), методиста ФВМ (1993–2000), асистента (2000–2011) і старшого викладача (2011–2017) кафедри анатомії та фізіології тварин та кафедри нормальної і патологічної анатомії та фізіології тварин ФВМ (з 2017-го). Автор 36 наукових праць і понад 60 методичних розробок. Отримала два патенти України на винаходи.

Ігор Олегович Коломак — асистент кафедри. Випускник факультету ветеринарної медицини 2016 року. З цього часу — аспірант кафедри. Тема дисертації «Патоморфологічні зміни у голубів за сальмонельозу і ешерихіозу». Опублікував 13 наукових робіт, із яких одна стаття в Скопусі, дві — в закордонних фахових виданнях та два патенти України на винаходи.

Тетяна Миколаївна Марченко — завідувач проблемної НДЛ кафедри нормальної і патологічної анатомії та фізіології тварин (з 2013-го), випускниця



В анатомічному музеї факультету





ФВМ (2013) та заочного відділення аспірантури кафедри анатомії та фізіології тварин ПДАУ (2017). Досі працювала на посадах лаборанта і лікаря-прозектора.

Ірина Миколаївна Лещенко — старший лаборант. Закінчила заочне відділення ЗІФ (2002) та факультету обліку і аудиту ПДАУ (2005). З моменту заснування кафедри працювала лаборантом, а з 1992 року є старшим лаборантом.

Світлана Михайлівна Коваленко — старший лаборант кафедри. В 1994 році працювала на посаді лаборанта кафедри мікробіології, ветеринарії і зоогієни ПДСГП. Закінчила факультет ветеринарної медицини в 2000 році. Протягом 2012–2016 років працювала старшим лаборантом кафедри інфекційної патології, а з 2018 року — старшим лаборантом кафедри нормальної і патологічної анатомії та фізіології тварин.

На іншу роботу перейшли професор М. Г. Самойлов, доктор ветеринарних наук М. Д. Замазій, доценти Ю. Г. Мироненко і Сорокова В. В. На заслуженому відпочинку перебуває доцент кафедри М. В. Лисенко. І, на превеликий жаль, не стало й таких знаних викладачів, як доценти С. В. Аранчій, В. М. Юдінцева і Л. М. Данілко.

На кафедрі проводяться наукові дослідження з такої тематики: «Вивчення властивостей розчину полтавського бішофіту як препарату для застосування у ветеринарній медицині, тваринництві і птахівництві» (В. П. Бердник, О. Б. Киричко, Г. О. Омельченко, Н. О. Авраменко, А. А. Кіт, Ю. О. Раковська, В. І. Щербак, Т. М. Марченко, Т. М. Веремієнко); «Удосконалення методів діагностики мікоплазмозу свиней та боротьби з ним» (В. П. Бердник, І. Ю. Бердник, О. О. Бублик, В. І. Щербак); «Вивчення обміну макроелементів, зокрема натрію, у свиней» (В. П. Бердник, Л. М. Шерстюк, І. Ю. Бердник); «Біологічні властивості *Salmonella* spp., *Citrobacter* spp. та *Staphylococcus aureus* як збудників токсикоінфекцій та токсикозів» (О. В. Тімченко, В. П. Бердник); «Історія ветеринарної медицини Полтавщини і України» (В. П. Бердник, В. І. Аранчій, Я. С. Аранчій, І. Ю. Бердник).

Кафедра підтримує творчі зв'язки з ветеринарним факультетом Головної сільськогосподарської школи у Варшаві (Польща).

При кафедрі працює студентський науково-дослідний гурток із секціями нормальної і патологічної анатомії, нормальної і патологічної фізіології та цитології, гістології і ембріології свійських тварин. Викладачі й аспіранти, а під їх науковим керівництвом і студентгуртківці, беруть активну участь у багатьох наукових та науково-методичних конференціях, що відбуваються в університеті, області, Україні та за кордоном.

КАФЕДРА ІНФЕКЦІЙНОЇ ПАТОЛОГІЇ, ГІГІЄНИ, САНІТАРІЇ ТА БІОБЕЗПЕКИ

Кафедра була створена в 2017 році на базі кафедри патологічної анатомії та інфекційної патології. Її завідувач С. Б. Передера — кандидат ветеринарних наук, доцент, професор кафедри.

Історія ж цього підрозділу розпочалася в 1920 році із відкриття при сільськогосподарському інституті кафедри мікробіології, першим керівником якої був професор Б. Г. Левицький. Він читав курс сільськогосподарської мікробіології. За успіх у розробці методики дріжджування кормів та їх використання в тваринництві, зокрема в свинарстві, у 1935–1936 роках Б. Г. Левицькому було присвоєно вчений ступінь доктора біологічних наук і звання професора із курсу мікробіології, а у 1944 році — звання «Заслужений діяч наук УРСР».

У 1950-ті роки кафедра була реорганізована в кафедру зоогієни і ветеринарії. Її завідувачем до 1960 року був доцент А. К. Старов, який у 1954-му захистив кандидатську дисертацію із зоогієни.

З 1960 до 1983 року кафедру зоогієни і ветеринарії очолювала доктор ветеринарних наук, професор А. В. Черкасова. Вона підготувала чотирьох кандидатів наук і видала 140 наукових праць, зокрема три монографії.

У 1960 році була організована кафедра мікробіології, акушерства і фізіології рослин, а в 1983 році — кафедра мікробіології і ветеринарії, завідував якою заслужений діяч науки, лауреат Державної премії, доктор ветеринарних наук, професор К. П. Чепуров. Він підготував 22 кандидатів і 13 докторів наук, опублікував 164 наукові праці.

Протягом 1986–1991 років обов'язки завідувача кафедри виконував к. с.-г. н., доцент І. С. Лебединський.

У 1991 році кафедра була перейменована в кафедру інфекційної патології. Її завідувачами були доктор ветеринарних наук, професор А. Ф. Каришева (1991–2010), а потім кандидат ветеринарних наук, доцент С. Б. Передера (2011–2014). На кафедрі була відкрита аспірантура зі спеціальності «Ветеринарна мікробіологія, епізоотологія, інфекційні хвороби та імунологія». Наукове керівництво здійснювали доктор ветеринарних наук, професор А. Ф. Каришева, кандидати ветеринарних наук, доценти С. Б. Передера і О. О. Міланко.

Алевтина Федорівна Каришева — доктор ветеринарних наук, професор. Після закінчення у 1958 році Української сільськогосподарської академії працювала ветеринарним лікарем, а згодом — завідувачим діагностичного відділу Чернігівської обласної лікарні. У 1964 році захистила кандидатську дисертацію в Українському НДІ землеробства та згодом переведена в Білоруський науково-дослідний ветеринарний інститут.



Б. Г. Левицький



К. П. Чепуров



І. С. Лебединський





Тут, у 1972 році захистила докторську дисертацію. За наукові розробки з виготовлення вакцин із використанням вперше у світовій практиці лазерного опромінювання, електроімпульсних розрядів, прискорених електронів у 1977 р. А. Ф. Каришева була нагороджена спеціальним дипломом і Срібною медаллю інституту Л. Пастера (Франція). У 1976 р. А. Ф. Каришева була запрошена на педагогічну роботу до Кишинівського сільськогосподарського інституту, де очолювала кафедру епізоотології до 1991 року. З 1977 по 1990 рр. вона — член Експертної Ради ВАК СРСР. У 1978 р. її обрано Почесним Членом Празької Академії Наук (Чехословаччина), в 1986 р. — професором Вищої ветеринарної школи у Брно. У 1982–1986 рр. вона стає Головою Комісії з координації наукових досліджень з інфекційної патології РЕВ. За активну роботу нагороджена Золотою медаллю і спеціальним «Знаком Чести» РЕВ. На запрошення Вільного Університету Берліна в 1989 р. та 1994 р. читала курс лекцій з інфекційної патології тварин для студентів і викладачів. У 1991 р. професор Каришева запрошена на роботу завідувача кафедри мікробіології до Полтавського державного сільськогосподарського інституту. З її ініціативи й за її участі тут був створений факультет ветеринарної медицини і кафедра інфекційної патології, яку вона очолювала з 1992 по 2011 роки, майже до останнього дня життя працювала професором кафедри. За результатами науково-дослідної діяльності опубліковано 278 робіт, у тому числі 4 монографії, 9 навчальних посібників, одержано 17 авторських свідоцтв і 4 патенти. Вона — науковий керівник 27 кандидатських і 2 докторських дисертацій. Розроблений А. Ф. Каришевою «Спосіб одержання сухого білкового концентрату» дав змогу із відходів м'ясокомбінатів одержувати новий білковий продукт із 98 % білку. Його використання на Сумській біофабриці дало можливість повністю замінити м'ясо у виробництві вакцин, знизивши їх собівартість учетверо. Неодноразово відзначалася Почесними грамотами, подяками і



Колектив кафедри інфекційної патології, гігієни, санітарії та біобезпеки, 2017 р.

Зліва направо сидять: І. В. Лавріненко, Ж. О. Передера, О. О. Передера, О. В. Тітаренко; стоять: М. С. Конє, М. О. Петренко, С. Б. Передера, І. А. Коваль, І. А. Жерносік, А. А. Замазій

преміями. У 2001 році була нагороджена «Знаком Пошани» Міністерства аграрної політики України.

З 1993 року аспірантами та здобувачами кафедри були: Зекиба Тарнагда, Окуа Максим Октав, Конє Мохаммед Сумана, В. В. Доценко, В. В. Дем'яненко, П. В. Тесленко, В. В. Білобров, О. В. Мельник, К. В. Дрожжана, О. Л. Мартинова, І. В. Мартиненко, О. В. Кінаш, М. Колотій, Є. О. Держговська, Н. І. Андрусів.

З 2017 року на кафедрі інфекційної патології, гігієни, санітарії та біобезпеки працюють доктор ветеринарних наук, професор А. А. Замазій, професори кафедри С. Б. Передера і Ж. О. Передера, кандидати ветеринарних наук, доценти М. С. Конє, І. В. Лавріненко, О. О. Передера, О. В. Тітаренко, к. с.-г. н., доцент М. О. Петренко, старші викладачі І. В. Коваль і І. А. Жерносік, завідувач лабораторією О. І. Туль і старший лаборант О. В. Улько.

Сергій Борисович Передера — завідувач кафедри інфекційної патології (2011–2014), кандидат ветеринарних наук, доцент, декан ФВМ (2011–2017). Він закінчив Харківський зооветеринарний інститут (1978), аспірантуру ВНДІ ветеринарної санітарії (1981) і захистив кандидатську дисертацію на тему: «Методи і режими дезінфекції птахівничих приміщень аерозолями глютарового альдегіду». Потім працював асистентом кафедри епізоотології ХЗВІ, старшим науковим співробітником лабораторії трансплантації ембріонів НДІ тваринництва Лісостепу та Полісся України, начальником науково-дослідного сектору ХЗВІ (1982–1995), доцентом кафедри інфекційної патології ПДСГІ (з 1995 року), професором кафедри патологічної анатомії та інфекційної патології (2014). Має патент, наукові та методичні праці.

Андрій Анатолійович Замазій — доктор ветеринарних наук, професор, випускник ПДСГІ (1999) та



С. Б. Передера
Завідувач кафедри,
д. вет. н., доцент



Колектив кафедри інфекційної патології, 2006 рік.

Зліва направо перший ряд: Т. І. Ольшанська, М. С. Конє, С. М. Сорокотяга, А. Ф. Каришева, В. В. Казачкова, С. В. Дорошенко, С. А. Петренко; другий ряд: І. А. Жерносік, В. В. Білобров, С. Б. Передера, П. В. Тесленко





Лабораторне заняття з мікробіології

аспірантури ПДАУ (2002). Захистив кандидатську дисертацію на тему «Вікова динаміка показників неспецифічної резистентності клінічно здорових коней та при асептичних артритих (за результатами досліджень синовії та крові)» (2003) та докторську — «Гіпоксія новонароджених телят та її корекція» (2011). Автор понад 70 статей.

Жанна Олександрівна Передера — кандидат ветеринарних наук, професор. У 1974 році закінчила Свердловський сільськогосподарський інститут. Закінчила очну аспірантуру в ВНДІ ветеринарної санітарії (Москва), в 1981 році захистила кандидатську дисертацію. З 1995 р. працює в ПДАУ на посадах старшого викладача, доцента, завідувача кафедри паразитології (зараз — кафедри паразитології та ветеринарно-санітарної експертизи). Має понад 40 наукових публікацій, 25 методичних рекомендацій та робочих зошитів.

Максим Олександрович Петренко — кандидат сільськогосподарських наук, доцент. Випускник університету за спеціальностями «Ветеринарна медицина» (2007) та «Менеджмент організацій» (2008). У 2015 році захистив кандидатську дисертацію на тему: «Господарсько-біологічні особливості свиней породи ландрас зарубіжного походження та їх використання за різних методів розведення». Автор понад 40 наукових праць та методичних розробок.

Мухамед Сумана Конє — кандидат ветеринарних наук, доцент. Закінчив аспірантуру при кафедрі інфекційної патології ПДСГІ (1996) і захистив кандидатську на тему: «Вирощування та використання біфідобактерій для виробництва препаратів, що профілактують шлунково-кишкові розлади телят і поросят» (1997). Працював асистентом, старшим викладачем, доцентом кафедри патологічної анатомії та інфекційної патології. Має 35 публікацій наукового характеру.

Олександр Олексійович Міланко — кандидат ветеринарних наук, доцент. Закінчив Сумський с.-г. інститут з відзнакою та аспірантуру в ньому. Захистив кандидатську дисертацію на тему: «Удосконалення дезінфекційних заходів в птахівничих господарствах при змішаних бактеріальних інфекціях» (1996). Працює на посаді доцента кафедри із 2003 року, виконував обов'язки голови методичної ради факультету. Має 150 публікацій наукового характеру.

Інна Вікторівна Лавріненко — кандидат ветеринарних наук, доцент. Закінчила ПДСГІ (2000). У 2007 році закінчила магістратуру, а у 2009 — аспірантуру ПДАУ. Захистила кандидатську дисертацію «Отодектоз собак і котів (епізоотологія, діагностика, лікування)». Має 64 праці, з них 42 публікації наукового характеру.

Олена Олександрівна Передера — кандидат ветеринарних наук, доцент. Випускниця ПДСГІ (2000) та аспірантури ПДАУ (2008), захистила кандидатську дисертацію на тему «Печінкова форма еймеріозу кролів (біологія збудника, патогенез, заходи боротьби)» (2009).

Олена Вікторівна Тітаренко — кандидат ветеринарних наук, доцент. У 2000 році закінчила аспірантуру в ПДАУ. Захистила кандидатську дисертацію на тему «Поширення, біологічні властивості збудника та удосконалення профілактики сальмонельозу свиней» (2005). Автор 40 наукових праць та 33 навчально-методичних розробок.

Вікторія Костянтинівна Зезекало — асистент кафедри. Випускниця ПДАУ (2008). У 2019 році захистила кандидатську дисертацію на тему «Розроблення ПЛР-тест-систем для видової диференціації окремих видів бактерій порядку *Clamydiales*». Автор 9 наукових праць.

Ігор Анатолійович Жерносік — старший викладач. З 1991 року працює у ПДСГІ на кафедрі мікробіології, в подальшому — кафедрах інфекційної патології, патологічної анатомії та інфекційної патології та кафедри із теперішньою назвою.

Олександра Іванівна Туль — завідувач навчально-наукової лабораторії. Отримала вищу освіту в ПДАУ за напрямом «Ветеринарна медицина» (2015). З 2016 року — аспірант кафедри. Автор 7 статей.

Сьогодні на кафедрі працюють: завідувач кафедри, кандидат вет. наук, професор С. Б. Передера, доктор вет. наук, професор А. А. Замазій, кандидат вет. наук, професор Ж. О. Передера, кандидат вет. наук, доцент О. В. Тітаренко, кандидат вет. наук, доцент І. В. Лавріненко, кандидат вет. наук, доцент О. О. Передера, кандидат вет. наук, доцент М. С. Конє, кандидат с.-г. наук, доцент М. О. Петренко, старший викладач І. А. Жерносік, асистент, аспірант В. К. Зезекало, лаборант О. В. Улько, завідувач лабораторією О. І. Туль, аспіранти А. І. Богословська, Аль Бкур Тарек Ях'яа Хамад.

Свого часу на кафедрі працювали І. С. Лебединський, О. П. Лапенко, Л. М. Данилко, С. О. Ульянов, В. М. Хандкарян, О. С. Сагло, П. П. Шатохін, І. І. Панікар, М. В. Скрипка, Н. І. Дудар, О. В. Кісільова, Н. М. Опара, І. В. Григор'єва, В. В. Сорокова, А. О. Заріцька, І. М. Самченко, В. М. Кравченко, Е. В. Буткевич, В. В. Дем'яненко, В. В. Донець, С. В. Дорошенко, В. В. Козачкова, Л. П. Карішева, В. В. Білобров, М. І. Іванченко, С. К. Горбатенко, В. П. Костюк, М. О. Петренко, П. В. Тесленко, В. М. Юхно, М. О. Лісойван, К. О. Морозко, Н. І. Дудар, С. А. Петренко, О. О. Міланко, Т. І. Ольшанська, О. О. Розколупа, О. В. Назаренко, О. Е. Єршова, Н. А. Золотар, С. М. Сорокотяга, Л. М. Ромоняк, А. В. Кулешова, І. М. Жовта, Л. А. Дудко, Є. О. Держговська, І. В. Григор'єва, О. М. Сидоренко, О. В. Удовиченко.





На кафедрі є дві лекційні аудиторії, сім навчальних лабораторій, одна наукова, де проводяться дослідження із профілактики інфекційних хвороб тварин та судової ветеринарії.

КАФЕДРА ХІРУРГІЇ ТА АКУШЕРСТВА

Кафедра хірургії та акушерства є одним із базових навчальних підрозділів факультету ветеринарної медицини ПДАУ. Вона була створена 4 серпня 1994 року.

Її організатором і першим завідувачем був заслужений працівник вищої школи Молдови, доктор ветеринарних наук, професор П. П. Герцен (1994–1999). Надалі завідувачами були доктори ветеринарних наук, професори В. Й. Издепський (1999–2006), С. М. Кулинич (2006–2010) і Б. П. Киричко (з 2010 року).

Професор П. П. Герцен мав багатий досвід у створенні й організації роботи трьох нових факультетів ветеринарної медицини у Російській Федерації, Україні та Молдові. Він використав його і доклав чимало зусиль для організації і становлення новоствореної кафедри, її оснащення й комплектації висококваліфікованими науково-педагогічними кадрами. Завдяки його великому досвіду ветеринарного хірурга-практика і викладача та організаторському таланту за короткий термін кафедра здобула все необхідне для якісного ведення навчального процесу — лекційну залу, аудиторії для лабораторних і практичних занять, манеж і станок для фіксації тварин, лабораторію, стерилізаційне приміщення із автоклавом, допоміжні приміщення тощо. При кафедрі працювала ветеринарна клініка, було побудоване просторе приміщення із боксами для утримання великих і дрібних тварин.

Професор В. Й. Издепський приділяв багато уваги модернізації навчального процесу і наукової роботи, створенню наукової лабораторії та клініки ветеринарної медицини, їх оснащенню, підготовці науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації.

Професори С. М. Кулинич і Б. П. Киричко — учні і послідовники професорів П. П. Герцена і В. Й. Издепського — зберегли і примножили їх спадщину.

Становленню та матеріальній комплектації факультету і кафедри хірургії та акушерства зокрема всіляко сприяли державні установи ветеринарної медицини Полтавської області під керівництвом С. В. Аранчія.



Колектив кафедри хірургії та акушерства, 2003 рік

Навчальна, методична і наукова робота кафедри є поєднанням кращих досягнень колективів викладачів аналогічних факультетів і кафедр вищих освітніх установ, зокрема Ленінградської школи ветеринарних хірургів, Київської і Білоцерківської хірургічних шкіл та Харківської школи ветеринарних акушерів. Їх керівниками були знані вчені А. А. Веллер, І. О. Поваженко, А. Ф. Бурденюк, Д. Д. Логвинов.

У різний час на кафедру були запрошені, працювали та працюють тепер доценти В. Ф. Довгопол, В. П. Плугатирьов, Ю. Г. Мироненко, В. П. Бігунець, асистенти О. А. Волкова і Т. Г. Панасова. За роки свого існування кафедра стала доброю школою професійного становлення молодих викладачів: доцентів Т. Г. Панасової і Р. В. Передери, старшого викладача Т. В. Звенігородської, асистентів І. Д. Бідного, О. В. Роя, Г. В. Слюсаря і Т. М. Собчишиної.

Відповідальними за матеріальне забезпечення кафедри й хірургічної клініки свого часу були лаборанти О. І. Божко, Ю. Ю. Дінець, М. В. Саламахіна, С. М. Локошко, В. Ю. Скриль, С. В. Матюхіна, К. М. Брикун.

Кафедра була й залишається кузницею науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації зі спеціальності «Ветеринарна хірургія». За роки її існування захищено шість кандидатських дисертацій (Б. П. Киричко, С. М. Кулинич, Т. Г. Панасова, А. А. Замазій, Р. В. Передера, Т. В. Звенігородська) і дві докторські (Б. П. Киричко, С. М. Кулинич).

Наукові дослідження сьогодні спрямовані на вивчення патогенезу та розробку етіопатогенетичних методів лікування тварин шляхом використання полтавського бішофіту і препаратів на його основі — санобіту й інших — із запальними процесами (В. П. Плугатирьов, В. Ф. Довгопол), зокрема при маститах і ендометритах, гнійно-некротичними процесами у ділянках пальців корів (В. Й. Издепський, Б. П. Киричко, С. М. Кулинич), артритам у тварин (А. А. Замазій, Р. В. Передера) та при хворобах собак (Т. Г. Панасова).

На кафедрі студенти отримують знання з етіології та патогенетичних особливостей клінічного прояву різноманітних нозологічних форм хірургічної та акушерсько-гінекологічної патології у тварин різних видів, а також опановують сучасні методи діагностики, лікування та профілактики хвороб і проведення їх моніторингу. При кафедрі діє клініка ветеринарної



В. Й. Издепський



С. М. Кулинич



Б. П. Киричко
Завідувач кафедри,
д. вет. н., професор





Колектив кафедри хірургії та акушерства.

*Зліва направо сидять: Т. В. Звенігородська, К. М. Брикун, Б. П. Киричко, Т. Г. Панасова,
стоять: С. М. Кулинич, Р. В. Передера, В. Ф. Довгопол, Р. Ф. Щербань, О. О. Мірошніченко*

медицини, яка дозволяє практично засвоїти методи фіксації, загального та місцевого знеболювання, діагностичних досліджень, терапевтичних маніпуляцій та різноманітних хірургічних та акушерсько-гінекологічних втручань у тварин.

Завідувач кафедри — Борис Павлович Киричко, доктор ветеринарних наук, професор. У 1998 році закінчив факультет ветеринарної медицини ПДСГІ. Працював на посадах асистента, старшого викладача, доцента, професора. Після закінчення аспірантури у 2001 році захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата ветеринарних наук, а у 2010 році — доктора ветеринарних наук. З 2010 року — працює на посаді завідувача кафедри хірургії та акушерства. Автор 85 наукових статей, одного навчального посібника, двох патентів на винахід, п'яти патентів на корисну модель, трьох технічних умов на ветеринарні препарати.

Сергій Миколайович Кулинич — доктор ветеринарних наук, професор кафедри. Після закінчення ПДСГІ (1999) працював на посадах асистента, старшого викладача, доцента, завідувача кафедри. У 2002 році захистив кандидатську дисертацію на тему «Стан фібринолізу при асептичному та гнійному запалення у великої рогатої худоби», а у 2012 році докторську — «Ураження копита у корів, спричинені кератоміцетами». У 2015 році отримав звання професора. Автор близько 100 наукових праць, член редакційної колегії журналу «Вісник Полтавської державної аграрної академії».

Роман Вікторович Передера — кандидат ветеринарних наук, доцент кафедри. У 2000 році закінчив ПДСГІ з відзнакою та почав працювати аспірантом кафедри хірургії та акушерства, згодом — асистентом та старшим викладачем. У 2004 році захистив кандидатську дисертацію, а у 2009 році отримав вчене звання доцента кафедри хірургії та акушерства. З 2006 року працює доцентом кафедри. Має 55 публікацій, є автором навчального посібника з грифом МінАПК України «Хірургічні хвороби коней».

Володимир Федорович Довгопол — кандидат ветеринарних наук, старший науковий співробітник (1993), доцент кафедри. У 1984 році захистив кандидатську дисертацію на тему: «Ефективність концентрованих протиящурних вакцин». Працював науковим співробітником Середньоазійського філіалу ВНДЯІ, завідувачем лабораторії Інституту тваринництва «Асканія-Нова». У співавторстві зі співробітниками кафедри ним створено екологічно чистий ефективний препарат «Санобіт» для лікування тварин, хворих на мастит, а також розроблено ефективний негормональний засіб для лікування гіпофункції яєчників та профілактики затримання. Автор 56 публікацій, у тому числі 3 авторських свідоцтв СРСР, одного патенту України на винаходи та 22 методичних рекомендацій.

Тетяна Георгіївна Панасова — кандидат ветеринарних наук, доцент кафедри. З 1997 року працювала на посадах асистента, старшого викладача, доцента кафедри хірургії та акушерства. У 2003 році захистила кандидатську дисертацію. Автор 35 науково-методичних робіт.

Таміла Владиславівна Звенігородська — кандидат ветеринарних наук, старший викладач кафедри. У 2010 році закінчила ПДАУ. Захистила кандидатську дисертацію на тему «Особливості патогенезу, діагностики та лікування запальних хвороб пародонта у свійського kota». Працювала на посадах асистента, лікаря ветеринарної медицини кафедри. Автор 2 патентів України та 14 публікацій наукового характеру.

Катерина Миколаївна Брикун — старший лаборант, асистент кафедри. Випускниця ПДАУ (2008). З 2008 по 2011 роки навчалася в аспірантурі ПДАУ, тема кандидатської дисертації: «Удосконалення життєвих методів діагностики токсоплазмозу м'ясоїдних тварин». З 2009 року працює на кафедрі хірургії та акушерства лаборантом, старшим лаборантом, завідувачем лабораторії, асистентом. Автор 10 наукових праць та методичних рекомендацій.

Рената Федорівна Щербань — завідувач навчально-наукової лабораторії кафедри. Закінчила Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка (2017). З 2019 року працює в університеті.

КАФЕДРА ТЕРАПІЇ імені ПРОФЕСОРА П. І. ЛОКЕСА

Кафедра терапії імені професора П. І. Локеса є однією з провідних кафедр університету, на якій проводять підготовку фахівців зі спеціальності «Ветеринарна медицина». Аудиторії кафедри обладнані для клінічних та біохімічних лабораторних досліджень; проведення





навчання із застосуванням терапевтичних прийомів і методик безпосередньо на сільськогосподарських тваринах у двох спеціалізованих манежах.

Упродовж існування змінювалися структура кафедри, її керівники та склад. Свого часу кафедру терапії очолювали кандидат ветеринарних наук, доцент П. П. Шатохін (1994–1995), доктор біологічних наук, професор О. Ф. Манжос (1995), кандидат, а потім доктор ветеринарних наук, професор П. І. Локес (1995–2016), доктор ветеринарних наук, професор С. М. Кулинич (2016–2017), кандидат ветеринарних наук, доцент С. Б. Передера (2017). З липня 2017-го завідувачем знову працює доцент П. П. Шатохін.

З моменту заснування кафедри тут викладали такі дисципліни, як «Патологічна фізіологія», «Клінічна діагностика», «Клінічна біохімія» і «Фармакологія», а з 1995 року — «Ветеринарна паразитологія» та «Організація ветеринарної справи».

З урахуванням специфіки цих дисциплін, кафедру розділили на дві — паразитології та терапії.

У перші роки свого існування кафедра терапії використовувала навчальні приміщення спільно з кафедрою хірургії та акушерства (завідувач — професор П. П. Герцен). Заняття проводили переважно у спеціально облаштованих приміщеннях ПДСГІ. З вересня 1998 року кафедра терапії розташовується в окремій двоповерховій будівлі, де працює стаціонар для тематично хворих тварин, яких використовують у навчальному процесі.

На кафедрі працювали доктор біологічних наук, професор, головний науковий співробітник лабораторії фізіології та біохімії Інституту свинарства УААН Ю. Г. Курило (1994–1996), доктор ветеринарних наук, професор П. І. Локес (1995–2016) а також заслужений ветеринарний лікар Таджикистану В. Й. Сосницький, кандидати біологічних наук В. М. Балацький, А. Ф. Курман, І. Г. Панасенко, Л. І. Катречко; кандидат ветеринарних наук Н. І. Дмитренко; асистенти М. Х. Шпак, Б. Л. Флегантова, В. П. Кириленко та О. В. Кірдан.

З липня 2017 року кафедру очолює Павло Прохорович Шатохін, кандидат ветеринарних наук, доцент. В 1984 році закінчив факультет ветеринарної медицини Української сільськогосподарської академії. З 1984 по

1987 роки працював лікарем ветеринарної медицини на різних сільськогосподарських підприємствах, а з 1987 по 1991 роки — асистентом кафедри терапії Кишинівського сільськогосподарського інституту. З 1991 року працював викладачем кафедри терапії факультету ветеринарної медицини ПДАУ. У 1993 році захистив кандидатську дисертацію, а у 1997 році йому було присвоєне вчене звання доцента.



П. П. Шатохін
Завідувач кафедри,
к. вет. н., доцент



Колектив кафедри терапії імені професора П. І. Локеса.

Зліва направо сидять: Т. П. Локес-Крутка, П. П. Шатохін, Л. П. Каришева, Н. С. Канівець; стоять: М. І. Корчан, М. О. Іщенко, К. В. Супруненко, Т. Л. Бурда, С. О. Кравченко

Протягом 1999–2004 років виконував обов'язки декана факультету ветеринарної медицини. Має понад 80 публікацій, неодноразово нагороджувався почесними грамотами.

Микола Іванович Корчан — доцент кафедри. Закінчив Харківський зооветеринарний інститут. У 1987 році захистив кандидатську дисертацію. Є автором понад 70 публікацій, має 6 патентів на корисну модель. виконує обов'язки голови профспілкового цехового комітету факультету ветеринарної медицини ПДАУ.

Сергій Олександрович Кравченко, кандидат ветеринарних наук, доцент. Випускник ПДАУ (2003). У 2009 році захистив кандидатську дисертацію за темою «Полікістоз нирок у домашніх кішок (патогенез, діагностика і лікування)», а у 2014 році отримав вчене звання доцента кафедри терапії. Виконує обов'язки голови науково-методичної ради спеціальності «Ветеринарна медицина».

Константин Володимирович Супруненко — кандидат ветеринарних наук, доцент. У 1997 році закінчив Полтавський сільськогосподарський інститут, працював викладачем кафедри терапії. У 2006 році захистив кандидатську дисертацію на тему «Значення вітаміну А для фізіологічного стану кобил». Має понад 60 публікацій.

Людмила Павлівна Каришева — старший викладач. У 1993 році закінчила Білоцерківський сільськогосподарський інститут. З 1998 року працює в ПДСГІ. Автор 60 наукових та науково-методичних праць, в тому числі двох посібників та навчально-методичних комплексів.

Наталія Сергіївна Канівець — доцент кафедри. Випускниця університету (2008). У 2015 році захистила кандидатську дисертацію на тему «Виразковий глосит у великої рогатої худоби (клініко-лабораторне обґрунтування обґрунтування патогенезу та лікування)». Має понад 50 публікацій, виконує обов'язки секретаря науково-методичної ради спеціальності «Ветеринарна медицина».



Терезія Петрівна Локес-Крупка — доцент кафедри. Після закінчення ПДАУ (2011) працює в університеті. У 2015 році захистила кандидатську дисертацію на тему «Гепатоліпідоз у котів (діагностика, профілактика, лікування)». Є чотирихкратною стипендіаткою програми фонду В. Пінчука «Завтра.UA». У конкурсі «Молодь року 2012» визнана переможницею у номінації «Наукове відкриття року». Має понад 15 наукових праць.

Тетяна Леонідівна Бурда — завідувач навчально-наукової лабораторії кафедри. Випускниця ПДАУ (2002). З 2014 року працює в університеті. Має більше 10 публікацій.

Маргарита Олександрівна Іщенко — старший лаборант кафедри. На кафедрі працює з 1995 року. В 2005 році закінчила зооінженерний факультет ПДАУ.

Для майбутніх магістрів і бакалаврів на кафедрі викладають такі дисципліни: «Лікарські рослини», «Ветеринарна фармакологія», «Клінічна діагностика хвороб тварин», «Діагностика і терапія внутрішніх хвороб дрібних тварин», «Внутрішні хвороби тварин», «Ветеринарна токсикологія», «Ветеринарна клінічна біохімія», «Клінічна фармакологія», «Спеціальна пропедевтика, терапія і профілактика внутрішніх хвороб тварин».

Основними напрямками наукових робіт є: лабораторні та інструментальні (рентгено- і ультразвукова діагностика та магнітно-резонансна томографія) методи досліджень дрібних домашніх тварин за хвороб печінки і жовчовивідних шляхів, органів сечовидільної системи, гепаторенального синдрому та інших патологій; вивчення стану вітамінного обміну у коней; розробка і впровадження нових та удосконалення існуючих методів діагностики, лікування і профілактики найбільш поширених внутрішніх хвороб ВРХ; порівняльна діагностична інформативність різних методів визначення функціонального стану селезінки у свійських тварин в нормі та при патології; порушення метаболізму у тварин: етіопатогенез, діагностика, лікування, профілактика.

Для поліпшення якості навчального процесу викладачі постійно готують наочні матеріали і методичні рекомендації та вказівки. Так, розроблені методичні вказівки щодо виконання й оформлення курсових робіт, бланки досліджень крові, сечі, вмісту рубця та диспансерна карта тварин. На кафедрі триває робота із належного оформлення та оснащення навчальних приміщень і манежу.

Кредо діяльності викладачів кафедри є слова відомого терапевта М. Я. Мудрова: «...у лікарському мистецтві немає лікарів, які закінчили свою науку». Тому вони постійно підвищують кваліфікацію на семінарах, в наукових установах та закладах вищої освіти.

Для покращення практичних навичок студентів на базі кафедри функціонує клініка ветеринарної медицини, де надається допомога хворим тваринам мешканців Полтави.

Викладачами кафедри підготовлено до друку та опубліковано понад 80 навчально-методичних розробок, видано підручник та 5 навчальних посібників, що

використовуються при викладанні навчальних дисциплін.

Співробітники кафедри захистили одну докторську та чотири кандидатські дисертації, видали підручник для закладів вищої освіти і сім навчально-методичних посібників; опублікували понад 175 наукових статей та тез конференцій; розробили і видали більше 100 навчально-методичних і науково-методичних рекомендацій, отримали 15 патентів України на винаходи чи корисні моделі.

Серед допоміжного персоналу кафедри — лікар-ординатор (із 2001-го) та завідувач навчально-наукової лабораторії кафедри терапії (із 2014-го) Т. Л. Бурда, старший лаборант Л. П. Марченко (1994–2015) і старший лаборант М. О. Іщенко (з 1995-го).

З ініціативи колективу кафедри у листопаді 2017 року їй було присвоєно ім'я професора П. І. Локеса.

КАФЕДРА ПАРАЗИТОЛОГІЇ ТА ВЕТЕРИНАРНО-САНІТАРНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ

Засновником та першим завідувачем кафедри був доктор біологічних наук, професор О. Ф. Манжос (1994–1999). Під його керівництвом працювали доценти В. Й. Сосницький, Ж. О. Передера, А. А. Замазій, І. М. Мудрий, старший лаборант О. Г. Кузьменко та лаборант О. Г. Худар. Вони викладали організацію й економіку ветеринарної справи, ветеринарно-санітарну експертизу, патологічну анатомію і патофізіологію.

Кафедра кілька разів змінювала назву: кафедра паразитології, патанатомії та ветсанекспертизи (1999); паразитології (2005); паразитології, патологічної анатомії та ветеринарно-санітарної експертизи (2009); паразитології та ветеринарно-санітарної експертизи (2010). Завідувачами були доктор ветеринарних наук, професор І. С. Дахно (1999–2005), кандидат ветеринарних наук, доцент Ж. О. Передера (2005–2012). З 2013 року цей підрозділ очолює доктор ветеринарних наук, професор В. О. Євстаф'єва.

Провідними викладачами свого часу були кандидати ветеринарних наук, доценти Г. П. Дахно, М. В. Скрипка, Ж. О. Передера, А. Б. Бородай (1999–2005), І. І. Панікар, М. В. Вітязь (2007–2009).

Завідувач кафедри паразитології та ветеринарно-санітарної експертизи Валентина Олександрівна Євстаф'єва — доктор ветеринарних наук, професор. Закінчила із відзнакою ПДСГІ (1999) і аспірантуру (2002),



В. О. Євстаф'єва
Завідувач кафедри,
д. вет. н., професор

працювала асистентом кафедри паразитології та ветеринарно-санітарної експертизи (2002–2005), доцентом (2005–2011) і професором цієї кафедри (з 2011-го). У 2003 році захистила кандидатську дисертацію «Порівняльна ефективність акарицидів при саркоптозі свиней», у 2010-му — докторську «Асоціативні інвазії свиней в умовах Лісостепу і Степу України». Під її керівництвом підготовлено та захищено сім





кандидатських дисертацій. Вона має понад 250 публікацій, з них близько 200 наукового та 50 навчально-методичного характеру, зокрема близько 150 — у фахових виданнях України, 20 — у виданнях, що індексуються в міжнародних наукометричних базах даних «Scopus» і «WoS», а також 20 патентів України на корисні моделі та один патент на винахід. Є співавтором 4 навчальних посібників, 10 монографій та 1 підручника.

На кафедрі викладають:

Олег Вікторович Кручиненко — кандидат ветеринарних наук, доцент, випускник факультету ветеринарної медицини (2003), аспірантури (2006). Працював на посадах асистента (2004–2009) і старшого викладача (2009–2011) кафедри паразитології та ветеринарно-санітарної експертизи. Захистив кандидатську дисертацію на тему: «Фасціоліоз великої рогатої худоби у зонах Лісостепу і Степу України (діагностика та заходи боротьби)» (2009). Автор 74 публікацій, одержав три патенти України на корисні моделі.

Олександр Сергійович Клименко — кандидат ветеринарних наук, доцент. Закінчив ФВМ (2004) та аспірантуру ПДАУ (2007), захистив кандидатську дисертацію «Епізоотологічні та екологічні аспекти боротьби з сетаріозом великої рогатої худоби в умовах центральної частини України» (2008). Має 67 публікацій. Автор трьох патентів України на корисні моделі, співавтор навчального посібника та монографії.

Наталія Сергіївна Щербакова — кандидат ветеринарних наук, доцент. Закінчила із відзнакою ФВМ ПДАУ (2004) і там же магістратуру (2005), працювала асистентом кафедри паразитології ФВМ ПДАУ (2004), провідним лікарем-вірусологом Регіональної лабораторії ветеринарної медицини у Полтавській області (2005), старшим викладачем кафедри паразитології, патологічної анатомії та ветеринарно-санітарної експертизи (з 2005-го). Захистила кандидатську дисертацію на тему «Фармакологічний вплив Бі-септиму на м'ясну продуктивність курей при паразитоценозі ешерихіозу з еймеріозом» (2011). Має 92 публікації, є співавтором навчального посібника та технічних умов України на застосування у тваринництві препарату «Бі-септим».

Леонід Миколайович Корчан — кандидат ветеринарних наук, доцент. Закінчив із відзнакою ФВМ (2008), магістратуру (2009) і аспірантуру в ПДАУ (2011). Захистив кандидатську дисертацію на тему «Мюллеріоз кіз у зоні Лісостепу України (епізоотологія, діагностика і лікування)» (2011). Працював на посадах асистента (2011–2013) та старшого викладача (2013–2016) кафедр паразитології та ветеринарно-санітарної експертизи; інфекційної патології. Автор 72 публікацій, одержав вісім патентів України на корисні моделі.

Світлана Миколаївна Михайлютенко — кандидат ветеринарних наук, доцент, випускниця ФВМ (2013),



Колектив кафедри паразитології та ветеринарно-санітарної експертизи.

Зліва направо перший ряд: В. В. Мельничук, Н. С. Щербакова, В. О. Євстаф'єва, В. О. Гаркуль, Є. О. Бородай (Алексєєва), другий ряд: Н. С. Щербакова, Л. М. Корчан, О. В. Кручиненко

аспірантури ПДАУ. Має 45 публікацій, одержала чотири патенти України на корисну модель. Є співавтором монографії.

Віталій Васильович Мельничук — кандидат ветеринарних наук, старший викладач. Закінчив Немішівський державний аграрний коледж (2005). Закінчив ФВМ (2009) і магістратуру в ПДАУ (2011). Працював на посадах лікаря-епізоотолога та головного лікаря-епізоотолога (2009–2010). Захистив кандидатську дисертацію на тему «Трихуроз свиней (поширення, діагностика, заходи боротьби та профілактики)» (2016). Має 103 публікації, одержав п'ять патентів України на корисні моделі та є співавтором двох монографій.

Вікторія Олександрівна Гаркуль — старший лаборант кафедри. Випускниця ПДАУ (2017).

Євгенія Олександрівна Бородай — аспірант кафедри. Випускниця університету (2015).

Викладачі кафедри читають такі дисципліни: «Паразитологія та інвазійні хвороби тварин», «Глобальна паразитологія», «Ветеринарні технології профілактики паразитарних хвороб тварин», «Ветеринарно-санітарна експертиза», «Сучасні методи діагностики інвазійних хвороб тварин», «Якість і безпека продукції АПК», «Ветеринарно-санітарна гігієна», «Ветеринарно-санітарна експертиза з основами ТСПТ», «Ветеринарне законодавство України та міжнародне ветеринарне право», «Інвазійні хвороби риб», «Інвазійні хвороби бджіл, дрібних тварин і птахів», «Організація і економіка ветеринарної справи», «Екологічна паразитологія».

Серед головних тем науково-дослідної роботи кафедри — «Моніторинг та розробка заходів боротьби з гельмінтозами, протозойними і ектопаразитарними захворюваннями тварин», «Моніторинг, удосконалення діагностики, лікування та профілактика інвазійних хвороб птиці центральної частини України», «Моніторинг, удосконалення діагностики, лікування та профілактика інвазійних хвороб тварин центральної частини України», «Еколого-фауністичний моніторинг, прогнозування та заходи боротьби з інвазійними хворобами бджіл», «Діагностика і заходи боротьби з ентомозами овець».



ІНЖЕНЕРНО-ТЕХНОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

*Декан факультету — Ігор Анатолійович Дудніков,
кандидат технічних наук, доцент*

Історія інженерно-технологічного факультету бере початок у 1960-х роках, коли наказом Міністерства сільськогосподарства СРСР від 18 квітня 1966-го в Полтавському сільськогосподарському інституті було засновано факультет механізації сільськогосподарства, а вже у жовтні цього року розпочалися заняття для перших 50 студентів. Починати довелося з «нуля»: бракувало і приміщень, і відповідного оснащення, і, врешті-решт, викладачів.

Невелика група ентузіастів, які досі викладали на кафедрі механізації сільськогосподарства інституту, серед яких завідувач цієї кафедри П. В. Гурницький, викладачі Д. П. Савенко, В. А. Кохно, Ю. Ю. Авруньов, В. Б. Василенко, М. І. Колодяжний, І. Є. Нечипоренко, В. А. Мірошніченко та І. І. Нестеренко, і стали першими викладачами факультету.

18 травня 1966 р. першим деканом факультету механізації сільськогосподарства був призначений Дмитро



Д. П. Савенко

Петрович Савенко, який впродовж понад 20 років залишався організатором і душою створеного колективу. Випускник Харківського інституту механізації й електрифікації сільськогосподарства 1963 року, він, після завершення навчання у виші, працював головним інженером МТС у Приморському краї. Під його керівництвом на факультеті створено належну матеріально-технічну базу, сформовано педагогічний колектив, відкрито наукові школи. У 1988 році за станом здоров'я він змушений був залишити посаду декана. Помер 23 жовтня 1995 року.

Поруч зі згаданими викладачами пліч-о-пліч долали негаразди викладачі іншої кафедри — вищої математики і фізики: К. Ф. Рубін, Т. В. Омелянюк, А. О. Єзерська, К. Е. Райло, В. П. Фень, Е. М. Боровик, Г. Е. Сусурін, М. С. Малинський.

У перші роки роботи факультету частиною викладацької сім'ї стали: О. П. Валуєв, П. І. Жолтишев, Ю. О. Зеленський, Д. І. Мельников, І. А. Мізін, Л. Г. Сакало, О. І. Карпов, В. Н. Дзюба, А. А. Дудніков, В. Д. Переверзев, С. Г. Соловей, А. І. Пилипенко, В. Ф. Синельник, Г. Г. Бородай, О. П. Кутепов, Г. Ф. Скоробагатий, В. П. Зайцев.

У роки становлення факультету тривало будівництво навчального корпусу та гуртожитку. Водночас, за великої

підтримки керівництва області й інституту, налагоджено постачання техніки та лабораторного обладнання. Навчальний процес поєднувався з виконанням великого обсягу будівельних робіт. Працювали і вчилися всі — від студентів до декана.

Великим святом для факультету став у 1971 році перший випуск. 50 студентів успішно захистили дипломні проекти й отримали дипломи інженерів-механіків сільськогосподарського виробництва. Із першого випуску найбільш сумлінним студентам було запропоновано поповнити викладацький склад факультету: В. І. Сергієнку, П. Н. Джурі, Г. О. Лапенку. Пізніше для викладацької та наукової діяльності на факультеті отримали запрошення й інші його випускники різних років: В. М. Арендаренко, В. М. Бовсуновський, М. І. Запорожець, С. П. Лихвенко, П. П. Ярошенко, В. А. Козлов, А. В. Герасименко, А. П. Коломієць, М. В. Безгін, О. Ф. Серіков, С. М. Кривонос, О. О. Олефір, П. М. Тимошенко, М. В. Кіндер, А. І. Величко, В. М. Білизний, В. В. Малюга, В. М. Мірошніченко, М. І. Сидоренко, І. А. Дудніков, О. В. Іванкова, В. В. Лоєнко, О. М. Костенко, Т. Г. Лапенко, Р. М. Харак, О. В. Горбенко, О. І. Біловод, О. М. Петровський, В. В. Падалка, О. О. Назаренко, С. В. Ляшенко, О. М. Брикун, О. В. Канівець, В. В. Лавренко, М. В. Іванюта, В. В. Дудник, С. Б. Ковальчук, О. М. Іванов, А. А. Загорулько, А. О. Келемеш, С. А. Браженко.

З 1988 до 1990 року деканом факультету був Володимир Нестерович Дзюба.

Він закінчив інженерний факультет Ленінградського сільськогосподарського інституту. Спочатку працював інженером-дослідником Північно-Західної машинобудівельної станції, а після захисту дисертації — асистентом кафедри експлуатації МТП Ленінградського



*І. А. Дудніков
Декан факультету,
к. т. н., доцент*



В. Н. Дзюба





сільськогосподарського інституту. З 1971 року — старший викладач, доцент, завідувач кафедри на факультеті механізації сільського господарства Полтавського сільськогосподарського інституту. Помер 27 квітня 2010 року.

Протягом 1990–1993 років деканом факультету механізації сільського господарства був Микола Володимирович Брагінець. Випускник Мелітопольського інституту механізації сільського господарства 1960 року. Працював на різних посадах у навчальних та науково-дослід-

них інститутах Мелітополя і Запоріжжя. Доктор технічних наук, із листопада 1989 року — професор кафедри механізації та електрифікації Полтавського сільськогосподарського інституту.

З 1993 по 2011 роки очолював факультет Григорій Олександрович Лапенко. Випускник факультету механізації сільського господарства, він з 1971 року працював на рідному факультеті на посадах асистента, старшого наукового співробітника, старшого викладача. В 1978 році захистив кандидатську дисертацію. Кандидат технічних наук, доцент кафедри ремонту машин і технології конструкційних матеріалів.

Упродовж 1983–1988 років був секретарем парткому інституту,

протягом 1988–2011 років очолював кафедру ремонту машин і технології конструкційних матеріалів, а з 1993 по 2011 роки — факультет механізації сільського господарства. Професор кафедри ремонту машин і технології конструкційних матеріалів, є заслуженим працівником освіти України.

З 2011 року очолює факультет кандидат технічних наук, професор кафедри «Галузеве машинобудування» Ігор Анатолійович Дудніков. У 1986 році завершив навчання у Полтавському сільськогосподарському інституті за спеціальністю «Інженер-механік сільськогосподарського виробництва». У 1992 році отримав науковий ступінь кандидата технічних наук. З 1992 року він працює на факультеті.

Свого часу на факультеті плідно працював к. т. н. В. К. Мурзін, який захистив докторську дисертацію, став професором, завідувачем кафедри механізації та електрифікації тваринництва. Він проводив багатогранні наукові пошуки в галузі розробки електронагрівачів зі струмопровідних тканин і неізолюваних ниток для тваринницьких ферм і бджільництва, досліджував



Склад деканату інженерно-технологічного факультету.

Зліва направо перший ряд: О. І. Біловод, Ю. І. Овсієнко, І. А. Дудніков, Л. М. Гребінченко, Н. В. Прілепо, В. В. Падалка, В. В. Дудник; другий ряд: О. В. Горик, С. В. Яхін, Т. Г. Лапенко, Р. М. Харак, С. В. Ляшенко, Т. Ю. Рижкова

системи автоматичного керування освітленням птахівничих приміщень з обмежувачем напруги, пристрій для інфрачервоного обігріву поросят із регулюванням температури, а також мав ще кілька оригінальних розробок, які, як і названі вище, отримали нагороди на різних конкурсах і виставках, зокрема й міжнародних.

Дисертації на здобуття звання кандидата технічних наук захистили такі випускники факультету, як: Г. О. Лапенко, В. М. Арендаренко, В. М. Кіндер, В. М. Бовсуновський, М. І. Запорожець, І. А. Дудніков, О. В. Іванкова, В. В. Лоєнко, О. М. Костенко, Т. Г. Лапенко, Р. М. Харак, О. І. Біловод, В. В. Падалка, О. В. Горбенко, М. В. Іванюта, О. В. Канівець, В. В. Дудник, С. В. Ляшенко, А. О. Келемеш, О. М. Іванов, О. О. Назаренко, С. Б. Ковальчук, С. А. Беловол, А. Г. Пасюта; дисертацію кандидата сільськогосподарських наук — П. П. Ярошенко. У 2015 році О. М. Костенко захистила дисертацію на здобуття звання доктора технічних наук.

Викладачі факультету завжди приділяли багато уваги навчально-методичній роботі. Вони повністю забезпечили студентів авторськими методичними розробками, посібниками, підручниками. Активно в цьому напрямку працювали доценти Д. І. Мельников та В. П. Зайцев. Д. І. Мельников — автор більше десяти навчальних посібників і підручників для профтехучилищ, технікумів та вишів із дисципліни «Трактори та автомобілі». Усім, хто вивчав охорону праці в сільському господарстві, добре відомі університетські підручники, написані В. П. Зайцевим.

Незамінними у навчальному процесі факультету стали посібники і підручники, створені професором В. К. Мурзіним із електротехніки та доцентом М. І. Хейлом із нарисної геометрії та технічного креслення.

В останні роки побачила світ низка навчальних підручників за авторства викладачів факультету із навчальних дисциплін: «Взаємозамінність, стандартизація та технічні вимірювання» (А. А. Дудніков), «Проектування технологічних процесів сервісних підприємств» (А. А. Дудніков, П. В. Писаренко, О. І. Біловод, І. А. Дудніков, О. П. Ківшик), «Матеріалознавство



М. В. Брагінець



Г. О. Лапенко



і технологія конструкційних матеріалів» (О. І. Біловод, І. А. Дудніков), «Основи стандартизації, допуски, посадки і технічні вимірювання» (О. М. Костенко), «Основи конструювання засобів вимірювальної техніки» (О. М. Костенко), «Основи творення машин» (за редакцією О. В. Горика); навчальні посібники: «Сільськогосподарські машини», «Теорія механізмів і машин», «Основи дослідження і проектування механізмів і машин», «Логіка», «Основи технічної творчості», «Основи холодильних технологій», «Основи технологічного проектування промислових підприємств переробних галузей», «Техніко-економічне обґрунтування господарських рішень в рослинництві», «Шляхи підвищення ефективності рослинництва», «Система “машина-поле”»; монографії: «Використання технічних засобів при збиранні і знищенні колорадського жука», «Механіка деформування композитних брусів», «Основи механіки інженерних конструкцій» тощо.

Викладачі та співробітники факультету здійснюють активну наукову роботу. За роки існування факультету розвинуто ряд наукових напрямів. Насамперед, це дослідження проблем автоматизації та комп'ютеризації сільськогосподарського виробництва, що майже 30 років проводить Заслужений винахідник України, член-кореспондент Інженерної академії наук України Л. Г. Сакало. За період його науково-дослідної діяльності було опубліковано 72 авторських свідоцтв та 7 патентів на винаходи. Під керівництвом Льва Григоровича розроблена групою науковців система контролю висівання насіння «Нива». Вона була впроваджена в Україні та Росії, запатентована в 15 країнах. Науковці співпрацювали із фірмами Німеччини, Іспанії, Франції, США.

Значний внесок у наукову роботу факультету було виконано доцентом Д. І. Мельниковим та його колегами. Проводилися дослідження у розробці нових конструктивних рішень для покращення експлуатаційних показників тракторів марки «МТЗ».

Доценти О. П. Валуєв, І. А. Мізін, Ю. О. Зеленський та інші займалися розробкою технологій відновлення деталей методом нанесення гальванопокрыттів. Групою співробітників науково-дослідного сектору під керівництвом Г. О. Лапенка й І. Я. Гаркуші було розроблено нову висадкосадильну машину «ВПП-4М», виготовлені її дослідні зразки і проведені державні випробування.

Доценти П. В. Гурницький та П. П. Ярошенко створили нову комбіновану сівалку «СЗК-3,6» для посіву зернових культур із локальним внесенням мінеральних добрив. Вона пройшла державні випробування й прийнята до серійного виробництва.

В. П. Зайцевим і М. В. Кіндером розроблена автоматизована система обліку, аналізу та попередження виробничого травматизму в сільському господарстві.

Нині на факультеті функціонує кілька наукових шкіл.

Так, наукова школа А. А. Дуднікова, напрямом діяльності якої є підвищення довговічності й надійності сільгосптехніки, відновлення деталей вібраційним методом. Із 1995 року захищено 5 кандидатських



А. А. Дудніков



І. А. Дудніков



О. В. Горик

дисертацій, опубліковано понад 200 наукових праць, видано 3 підручники та 5 навчальних посібників, отримано 11 патентів, зроблено доповіді на 90 наукових конференціях.

Наукова школа І. А. Дуднікова продовжує працювати над вирішенням проблеми підвищення довговічності та надійності сільськогосподарської техніки. В науковому доробку школи є 5 підручників, понад 100 опублікованих наукових статей, отримано 8 патентів на корисні моделі. Під керівництвом І. А. Дуднікова, починаючи з 2011 року, захищено 3 кандидатські дисертації на здобуття звання кандидата технічних наук.

Науковці школи О. В. Горика створюють неklasичні моделі механіки деформування композитних систем і працюють над проблемою оптимізації параметрів та розробки засобів механізації дробоструминного очищення металевих виробів.

За тематикою захищено 5 дисертацій на здобуття звання кандидата технічних наук. У науковому доробку школи до 300 опублікованих наукових публікацій (із них більше 30 в наукометричній базі Scopus), видано 4 монографії, 2 підручники, 6 навчальних посібників та отримано 12 патентів. Докторант С. Б. Ковальчук у 2018 році став стипендіатом міського голови, як молодий науковець міста Полтава.

На факультеті працює Центр інтелектуальної власності та підтримки інноваційної діяльності в агропромисловому виробництві Полтавського державного аграрного університету під керівництвом к. т. н., професора кафедри безпеки життєдіяльності Є. Я. Прасолова.

Керівник центру Євген Якович Прасолов — кандидат технічних наук, доцент, почесний професор Київського інституту інтелектуальної власності та права Національного університету «Одеська юридична академія». Понад 40 років займається винахідницькою роботою, є співавтором 102 патентів України та 87 авторських свідоцтва СРСР. Має понад 300 опублікованих наукових праць; нагороджений урядовою нагородою Бельгії Орден «Шевальє» (Лицар науки); Орден «За вклад в освіту» Наградної Ради Російської Геральдичної Палати; Орден Всесвітньої Федерації Асоціацій Винахідників.

Протягом 2013–2014 років у Центрі інтелектуальної власності



Є. Я. Прасолов



та підтримки інноваційної діяльності в агропромисловому виробництві проведені дослідження та розроблені пропозиції щодо вдосконалення Національного законодавства у галузі охорони прав на сільськогосподарські об'єкти біотехнологій, зокрема селекційні досягнення в галузі тваринництва (породи тварин). Результати досліджень задепоновані та захищені Свідомством про реєстрацію авторського права на твір від 19 березня 2014 року. На виконання доручення Кабінету Міністрів України працівники Центру підготували та подали пропозиції щодо тематики «Про стан та законодавче забезпечення розвитку науки та науково-технічної сфери держави» до Департаменту освіти і науки Полтавської ОДА.

Викладачі кафедр інженерно-технологічного факультету удостоєні низки нагород, подяк і грамот від адміністрації вишу, міста, області, Міністерства аграрної політики України, Міністерства освіти і науки України та інших установ. За роки існування факультету його викладачі захистили 35 кандидатських та 2 докторських дисертацій, видали понад 40 монографій, опублікували більш ніж 2000 наукових праць та одержали понад 200 авторських свідоцтв і патентів.

Нині на факультеті працює 40 викладачів, серед яких академік Академії будівництва України і Міжнародної академії комп'ютерних наук та систем, 7 докторів наук, 8 професорів, 25 кандидатів наук та доцентів, 5 завідувачів лабораторіями, 9 лаборантів, 3 майстри виробничого навчання, 1 завідувач навчально-виробничої майстерні.

Функціонує п'ять кафедр: безпеки життєдіяльності; галузеве машинобудування; загальнотехнічних дисциплін; технології та засобів механізації аграрного виробництва; технологій та обладнання переробних і харчових виробництв.

Зараз на денному та заочному відділеннях факультету здобуває освіту близько 800 студентів. За період його існування підготовлено до професійної діяльності понад 6500 інженерів-механіків сільськогосподарського виробництва. На Полтавщині не існує жодного господарства чи агропромислового підприємства, де не працювали б випускники інженерно-технологічного факультету ПДАУ. Їх можна зустріти майже в усіх областях України і в близькому зарубіжжі.

Факультет пишається своїми випускниками: О. Г. Коросташовим, Героєм України, заслуженим працівником сільського господарства України, кавалером багатьох орденів України, керівником СВК «Батьківщина» Котелевського району Полтавської області; В. В. Андрієнком, заступником голови Полтавської обласної державної адміністрації; В. І. Перебийносом, доктором економічних наук, професором; В. І. Колодієм, керівником підприємства «Агротехсервіс» Решетилівського району; О. І. Прокопенком, заслуженим працівником сільського господарства України, керівником господарства «Світанок» Полтавагазвидобування Машівського району; В. І. Мельником, доктором технічних наук, професором ХНТУ ім. П. Василенка, проректором із наукової роботи; А. Г. Пасютою, директором

ДПДГ «9 січня» Хорольського району; О. П. Ківшиком, кандидатом технічних наук, генеральним директором ПАТ «Облагропостач»; О. П. Слиньком, кандидатом технічних наук, професором Штутгартського університету (Німеччина); О. Г. Крайником, начальником УДАІ в м. Полтава; С. І. Чореньким, начальником відділу врегулювання відносин власності, правової допомоги населенню та соціального розвитку Департаменту агропромислового розвитку Полтавської ОДА; К. С. Скрильником, головою фермерського господарства «Фортуна-2015», засновником сімейної ферми; К. Ю. Яресько, спеціалістом аграрно-економічного коледжу ПДАУ; О. І. Тимощук і С. А. Тимощуком, викладачами відділення експлуатації та ремонту машин і обладнання агропромислового виробництва Березоворудського аграрного коледжу ПДАУ; А. В. Бондаренком, завідувачем відділення механізації й організації виробництва сільськогосподарської продукції і Р. А. Загиривим, заступником директора з адміністративно-господарських робіт Хорольського агропромислового фахового коледжу Полтавського державного аграрного університету; Є. В. Тютюнник, менеджером із продажу ТОВ «Диканька Млин»; Д. М. Стеценко, спеціалістом коледжу управління економіки і права ПДАУ; В. В. Журавлем, головним спеціалістом із питань цивільного захисту відділу економіки та розвитку інфраструктури Новосанжарської райдержадміністрації й багатьма іншими.

Колектив викладачів та співробітників факультету разом зі студентами долають усі виклики сьогодення і роблять все для того, щоб добра слава факультету поповнювалася новими перемогами!

КАФЕДРА БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ

У 1965 році до освітніх програм вищих навчальних закладів була введена нова навчальна дисципліна «Охорона праці», яку мали вивчати на всіх факультетах, спеціальностях та спеціалізаціях. У 1972 році на факультеті механізації сільського господарства була створена кафедра охорони праці та експлуатації машино-тракторного парку. У складі її першого колективу працювали Ю. Ю. Аврунев, В. Н. Дзюба, В. П. Зайцев, В. М. Кондратюк, В. П. Савенко. Завідувачем кафедри став к. т. н., доцент В. П. Зайцев. Викладачам допомагали в роботі завідувачі лабораторій В. І. Голуб, Б. Т. Борисенко, В. Я. Могилин, А. С. Паламарчук.

Кафедра формувалася разом із факультетом: тривало будівництво навчального корпусу, оснащували лабораторії, аудиторії та лекційні зали. З перших років функціонування на кафедрі панував принцип: впроваджувати нове в навчальний процес і створювати лише високоякісний програмний матеріал. Успішно впроваджувалися програмне навчання, прогресивні технічні засоби навчання, модульний підхід у засвоєнні програм навчального плану тощо.

У 1974 році на кафедрі прийшли доцент М. І. Марфін, старші викладачі В. Ф. Синельник,





М. І. Колодязний, асистенти А. В. Герасименко, В. А. Козлов. Наукова робота кафедри проводилась у сфері пошуку шляхів зниження виробничого травматизму й удосконалення використання машинно-тракторного парку в технологічних лініях. Аспірантуру при кафедрі закінчили М. В. Кіндер, А. В. Герасименко, В. А. Козлов, В. М. Арендаренко, С. М. Кривоніс

Колектив кафедри підтримував тісний зв'язок із сільськогосподарським виробництвом, керуючи студзагонами, розробляв та впроваджував сучасні прийоми травмонебезпечних ситуацій, контролював усунення осередків нещасних випадків, брав участь у розробці машинних дворів навчгоспу «Ювілейний» та інших господарств.

Упродовж 1978–1989 років кафедра експонувала свої науково-виробничі розробки на ВДНГ СРСР, за які здобувала срібні та бронзові медалі.

У 1991 році кафедра була реорганізована та розділилася на дві: кафедра безпеки життєдіяльності та кафедра машиновикористання та виробничого навчання. Першим завідувачем кафедри БЖД став к. т. н., доцент В. П. Зайцев.

З 1995 року функції кафедри постійно розширюються. Так, з 1999 року тут викладають чотири дисципліни: «Безпека життєдіяльності», «Основи охорони праці», «Охорона праці в галузі», «Цивільна оборона». Починаючи з 1997 року, на кафедрі виконується господарсько-науково-дослідна робота «Розробка і впровадження автоматизованої системи обліку, аналізу та попередження нещасних випадків у сільськогосподарському виробництві Полтавської області». На базі проведення досліджень розроблено, надруковано і реалізовано понад 20 робіт.

З 2002 року на кафедрі викладається дисципліна «Інженерна екологія та безпека виробничих процесів».

Того ж року на базі кафедри був створений регіональний базовий центр з охорони праці, що спеціалізувався на підготовці та перепідготовці інженерів з охорони праці для підприємств Полтавської області. За роки існування центру пройшли перепідготовку понад 3000 чоловік.

На початку 2005-го року на кафедрі працювали: к. військ. н., доцент М. Л. Вістак (завідувач кафедри), к. військ. н., доцент Л. К. Азаренков, к. т. н., доцент М. І. Федоров, к. т. н., доцент О. М. Костенко, к. т. н. Т. Г. Лапенко та викладачі з багаторічним досвідом В. Ф. Синельник і О. У. Дрожжана.

Свого часу навчальний процес на кафедрі забезпечували: кандидати військових наук М. Л. Вістак (доцент), Л. К. Азаренков, к. т. н., доцент М. І. Федоров, к. п. н., доцент Л. Б. Волошко, к. п. н., старший викладач Л. В. Клеценко, асистенти О. В. Кулик, К. В. Світницька, викладач С. А. Беловол, лаборант С. К. Зливко, завідувач лабораторії Ю. І. Тітов.

На кафедрі безпеки життєдіяльності ПДАУ велику увагу приділяють науковій роботі, що здійснюється під керівництвом завідувача кафедри — к. т. н.,



Т. Г. Лапенко
Завідувач кафедри,
к. т. н., доцент

доцента Т. Г. Лапенка (який працює на кафедрі з 2003-го). У 2004 році він успішно захистив кандидатську дисертацію, у 2007 році йому було присвоєно вчене звання доцента. У 2011 році Т. Г. Лапенко нагороджений дипломом за науковий пошук у розвитку науки з напрямку «Розробка нових технічних засобів».

Активну участь у науково-дослідній роботі кафедри бере д. т. н., професор О. М. Костенко (викла-

дає на кафедрі з березня 1994 року) — автор численних наукових праць у зарубіжних і вітчизняних фахових виданнях, патентів, посібників з грифом МОН України. У 2015 році в Національному технічному університеті «Харківський політехнічний інститут» вона захистила докторську дисертацію. У 2019 році О. М. Костенко присвоєно вчене звання професора. Рішенням колегії Мінагрополітики України вона нагороджена трудовою відзнакою «Відмінник аграрної освіти», почесними грамотами Мінагрополітики України, Президії НААН України, Головного управління агропромислового розвитку Полтавської ОДА, грамотою Полтавської облради та іншими відзнаками.

З 2011 року на посаді професора кафедри безпеки життєдіяльності почав працювати к. т. н., доцент Є. Я. Прасолов, який має наукові публікації у вітчизняних фахових і зарубіжних виданнях, є автором і співавтором багатьох патентів на корисну модель.

З 2008 року працює випускник факультету механізації сільського господарства В. В. Дудник. У 2012 році у Харківському національному технічному університеті сільського господарства імені П. Василенка він захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата технічних наук. З 2012 року виконував обов'язки заступника директора з наукової роботи навчально-наукового аграрно-інженерного інституту, а з 2016 року є заступником декана із наукової роботи на інженерно-технологічного факультету.

З 2009 р. завідувачем лабораторії кафедри є Н. І. Дударь. Серед її професійних відзнак — грамота Департаменту науки Полтавської ОДА. З 2012 року на кафедрі працює доцент Н. М. Опара, яка у цьому році успішно захистила дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата сільськогосподарських наук. Нагороджена грамотою Департаменту агропромислового розвитку Полтавської облдержадміністрації, подякою міністра аграрної політики та продовольства України, ювілейною медаллю «150 років Полтавському товариству сільського господарства». У 2016 році стала дипломантом літературно-мистецької премії ім. Володимира Малика в номінації «Краєзнавство та народна творчість», а також отримала диплом лауреата XVII загальнонаціонального конкурсу «Українська мова — мова єднання» у номінації «Пошук. Істина. Наука». У 2018 році отримала диплом магістра за спеціальністю «Агроінженерія». Виконує обов'язки заступника керівника з





Колектив кафедри безпеки життєдіяльності.

Зліва направо перший ряд: Т. В. Гроза, О. У. Дрожжана, О. М. Костенко, Н. М. Опара, Н. І. Дударь, другий ряд: Є. Я. Прасолов, Т. Г. Лапенко, М. М. Шпилька, В. В. Дудник

науково-організаційної роботи Центру історії природознавства Полтавщини.

З 2018 року на кафедрі працює кандидат технічних наук, доцент М. М. Шпилька.

З 1991 року на кафедрі викладає старший викладач О. У. Дрожжана, яка багато років виконує обов'язки секретаря вченої ради факультету. За багаторічну, плідну, сумлінну працю відзначена почесними грамотами різних рівнів.

Науково-педагогічні працівники кафедри мають публікації в наукометричних базах Scopus, Web of Sciens, багато патентів та монографій.

З 2008 року на кафедрі щорічно проводиться Регіональна науково-практична конференція «Аспекти безпеки праці, життя та довкілля людини», кількість учасників якої постійно зростає. У роботі конференції беруть участь начальники відділів Управління держгірпромнагляду у Полтавській області, лікарі-епідеміологи, викладачі Полтавських вишів, практики. З 2017 року на базі кафедри відбувається Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція «Інноваційні аспекти систем безпеки праці, захист інтелектуальної власності».

З 2009 року на кафедрі викладають нові дисципліни: «Основи біобезпеки та біоетики», «Управління соціальною і екологічною безпекою».

З 2011 року при кафедрі БЖД діє науково-методична рада з питань цивільного захисту та безпеки життєдіяльності Полтавської області. Кафедра є базою серед профільних кафедр вишів III-IV рівнів акредитації м. Полтави.

На кафедрі діє науковий гурток здобувачів вищої освіти «Інноваційні аспекти системи безпеки життя, праці та захисту інтелектуальної власності», керівником якого є к. т. н., доцент Т. Г. Лапенко, куратором — к. с.-г. н., доцент Н. М. Опара. До роботи в гуртку долучаються ЗВО різних факультетів і спеціальностей ПДАУ.

Викладацький колектив кафедри постійно бере участь у підготовці та проведенні обласного конкурсу «Брейн-ринг», організованого з ініціативи Територіального управління Держгірпромнагляду у Полтавській

області та традиційно присвяченого Міжнародному дню охорони праці. Щороку ЗВО ПДАУ виборюють призові місця.

За останні десять років на кафедрі захищено сім дисертацій.

У 2020 році тут працюють: завідувач кафедри, к. т. н., доцент Т. Г. Лапенко, д. т. н., професор О. М. Костенко, к. т. н., професор Є. Я. Прасолов, к. с.-г. н., доцент Н. М. Опара, к. т. н., доцент В. В. Дудник, к. т. н., доцент М. М. Шпилька, старший викладач О. У. Дрожжана, зав. лабораторії Н. І. Дударь, ст. лаборант Т. В. Гроза. Вони забезпечують навчальний процес за наступними дисциплінами: «Основи охорони праці», «Безпека життєдіяльності та основи охорони праці», «Інтелектуальна власність», «Охорона праці в галузі, цивільний захист та інтелектуальна власність», «Інженерна екологія», «Стандартизація і сертифікація техніки», «Безпека життєдіяльності», «Патентознавство», «Охорона праці», «Основи охорони праці», «Основи технічної праці», «Основи технічної творчості», «Охорона праці та техногенна безпека», «Охорона праці в галузі та цивільний захист».

Викладачі кафедри є керівниками науково-дослідної і переддипломної практик у здобувачів вищої освіти факультету.

КАФЕДРА ВИЩОЇ МАТЕМАТИКИ (1954–2017)

Викладання вищої математики та дисциплін математичного циклу в Полтавському державному сільськогосподарському інституті було започатковано у 1954 році, коли до навчальних планів фахової підготовки спеціалістів сільського господарства була введена нова дисципліна — «Основи вищої математики». Її викладання доручили кафедрі фізики і метеорології, що одразу ж була перейменована на кафедру фізики, вищої математики і метеорології. У першому складі цього підрозділу працювали: завідувач (з 1942 по 1976 рік), к. пед. н. К. Ф. Рубін, два викладачі і лаборант. Кафедра брала участь у навчальному процесі агрономічного і зоотехнічного факультетів.

Надалі, у зв'язку з організацією нових факультетів (заочного, економічного, агропедагогічного, загальнонаукового), обсяг навчальної роботи кафедри значно зріс і збільшилася кількість співробітників кафедри. Вже у 1965 році тут працювало 11 осіб: дев'ятеро науково-педагогічних працівників і двоє співробітників із навчально-допоміжного персоналу. Завідувач кафедри К. Ф. Рубін і старші викладачі М. С. Малінський, Т. В. Омелянюк, А. О. Єзерська забезпечували викладання виключно математичних дисциплін на всіх факультетах інституту.

Згодом агропедагогічний і загальнонауковий факультети були ліквідовані, і в 1966–1967 навчальному році відкрито новий факультет — механізації сільськогосподарства. Навчальним планом підготовки інженерів-механіків було передбачено вивчення значної за



*К. Ф. Рубін**М. В. Пальцун**В. С. Єгоров*

обсягом дисципліни «Вища математика». Водночас на економічному факультеті виокремлено навчальну дисципліну «Теорія ймовірностей і математична статистика» та введено нову — «Математичне програмування».

Усе це суттєво вплинуло на розвиток кафедри. У тому ж 1966 році на факультеті механізації сільського господарства була створена кафедра вищої математики та фізики, яку, як і до цього, очолив доцент К. Ф. Рубін. Разом із ним, викладання дисциплін математичного циклу забезпечували старші викладачі: А. О. Єзерська, Т. В. Омелянюк та асистенти: Б. Ф. Касай, В. М. Полєнічкіна.

У 1977 році кафедра вищої математики отримала статус самостійної структурної одиниці. Протягом 1977–1988 років нею керував к. ф.-м. н., доцент М. В. Пальцун — фахівець із механіки деформівного твердого тіла. Основні напрями діяльності кафедри були спрямовані на забезпечення студентів матеріалами для самостійної роботи у процесі вивчення курсу вищої математики та контролю якості навчання. До викладацького колективу у цей період входили: доценти М. В. Пальцун і К. Ф. Рубін, старші викладачі: А. О. Єзерська, Т. В. Омелянюк, Л. М. Шенгерій (з 1984 р.), В. М. Яворська, викладач Л. О. Флегантов (з 1987 р.).

У 1988 році кафедру вищої математики очолив к. ф.-м. н., доцент В. С. Єгоров — фахівець із теоретичної механіки. Під його керівництвом проводилася інтенсивна робота із забезпечення студентів методичними посібниками, виданими українською мовою. Колектив кафедри поповнився новими співробітниками, серед яких: к. ф.-м. н., доцент В. А. Смірнов; асистенти: С. В. Дружинін, С. В. Зелюк, Ю. О. Литвиненко; лаборант І. В. Зевако. У 1993 році викладач Л. О. Флегантов захистив кандидатську дисертацію зі спеціальності «Механіка деформівного твердого тіла».

Упродовж 1994–2004 років завідувачем кафедри був к. ф.-м. н., доцент М. Є. Зюков — колишній завідувач кафедри вищої математики Полтавського вищого командного училища зв'язку, спеціаліст із теорії ймовірностей. Під його керівництвом кафедра активно впроваджувала у навчальний процес комп'ютерну техніку та новітні інформаційні технології: було започатковане викладання нової навчальної дисципліни «Інформатика і комп'ютерна техніка», а згодом «Комп'ютери і комп'ютерні технології» для студентів факультету механізації сільського господарства. Також відновилися в розширеному обсязі викладання дисциплін «Теорія

ймовірностей і математична статистика» і «Математичне програмування», з'явилися такі нові навчальні дисципліни, як «Прикладна математика», «Математичне моделювання», «Моделювання технологічних процесів і систем», методичну розробку і викладання яких здійснював кандидат фізико-математичних наук, доцент (з 1997 р.) Л. О. Флегантов.

Період 1994–2004 років у історії Полтавського державного аграрного університету характеризувався зростанням кількості студентів, що зумовило розширення колективу кафедри. Так, співробітниками кафедри стали старші викладачі: О. М. Раздуй, О. М. Тютюнник, асистенти: М. І. Волчкова, І. М. Горда, О. О. Залимайко, О. М. Омелян, Н. М. Шиян, І. С. Негребецький, Ю. І. Овсienко, П. М. Панченко. Також до роботи за сумісництвом долучалися к. ф.-м. н., доцент В. В. Іванко та к. пед. н., доцент А. В. Примаков.

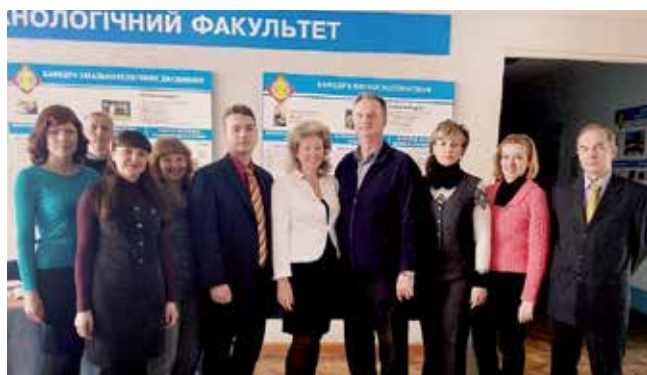
*М. Є. Зюков**Л. О. Флегантов**Л. М. Шенгерій*

У 2004 році кафедру вищої математики очолив к. ф.-м. н., доцент Л. О. Флегантов — фахівець із проблем механіки руйнування, випускник аспірантури механіко-математичного факультету Київського національного університету ім. Т. Г. Шевченка. У цей період на кафедрі працювали також: к. ф.-м. н., доцент О. М. Тютюнник; старші викладачі: М. І. Волчкова, О. М. Раздуй, І. С. Негребецький; асистенти: А. В. Антонець, Ю. І. Овсienко, П. М. Панченко, Ю. М. Снітко, І. М. Горда, Ю. М. Букаткіна та інші. Суттєво покращилася матеріальна база кафедри: були обладнані нові приміщення для роботи викладачів, створено окремий кабінет завідувача, оснащено сучасний комп'ютерний

*Колектив кафедри вищої математики, 2010 р.*

Зліва направо: Ю. І. Овсienко, І. В. Зевако, Л. О. Флегантов, О. М. Раздуй, І. М. Усик, В. М. Яворська, А. В. Антонець, І. С. Негребецький, І. М. Горда





Колектив кафедри вищої математики, логіки та фізики, 2015 р.

Зліва направо: Т. Ю. Рижкова, І. С. Незребецький, І. М. Горда, І. В. Зевако, А. В. Антоненко, Л. М. Шенгерій, І. А. Дудніков, Ю. І. Овсієнко, Ю. М. Букаткіна, Л. О. Флегантов

клас на 15 місць, на базі якого викладали дисципліни: «Прикладна математика», «Математичне моделювання», «Геоінформаційні системи», «Моделювання технологічних процесів і систем» тощо.

На кафедрі активно впроваджували кредитно-модульну систему організації навчання, активізувалася методична робота. Зокрема, були видані навчальні посібники «Математичні моделі масового обслуговування у практиці інженерів сільського господарства» (Л. О. Флегантов, 2006), «Вища математика (для економічних спеціальностей)» (Л. О. Флегантов, В. М. Яворська, К. Е. Яворський, 2009), що отримали гриф Міністерства освіти й науки України. Велику увагу приділяли запровадженню дистанційної освіти. Активізувалася й наукова робота кафедри, зокрема Л. О. Флегантов підготував і видав наукову монографію з питань механіки деформівного твердого тіла «Крихке руйнування многозв'язних пластин при теплових навантаженнях» (2006). Водночас започатковано дослідження проблем методики викладання математичних дисциплін в аграрних вишах. У розробці цього напрямку активну участь взяли асистенти: А. В. Антоненко, І. М. Горда, Ю. І. Овсієнко, які вступили до заочної аспірантури та успішно захистили дисертації кандидатів педагогічних наук.

У 2010 році завідувачем кафедри вищої математики стала д. філос. н., доцент Л. М. Шенгерій — фахівець із логіки. До переліку дисциплін кафедри ввійшла «Логіка».

22 вересня 2011 року назву кафедри вищої математики було змінено на «Кафедра вищої математики і логіки», а 1 вересня 2014 року — на «Кафедра вищої математики, логіки та фізики».

Протягом семи навчальних років, очолювана професором Л. М. Шенгерій кафедра вищої математики, логіки та фізики була організатором Міжнародних науково-практичних конференцій: «Людина, природа, техніка у ХХІ столітті» (2011–2016), «Аграрна освіта і наука у ХХІ ст.» (2013), за результатами яких видано збірники матеріалів. Учасниками конференцій стали сотні науковців з України, Казахстану, Італії, Польщі, США, Словенії, Франції.

З 2012–2013 навчального року в ПДАУ відбувалося систематичне зниження обсягів викладання фізико-математичних дисциплін, зокрема, з навчальних планів підготовки здобувачів вищої освіти були виключені «Теорія ймовірностей і математична статистика», «Математичне програмування», суттєво скорочено кількість годин викладання інших дисциплін, таких як «Вища математика». Крім того, низка навчальних дисциплін, наприклад, «Комп'ютери і комп'ютерні технології», були передані іншим кафедрам університету. Внаслідок цього кількість викладачів з року в рік зменшувалася, і з часом колись велика і потужна кафедра втратила своє значення й авторитет.

У вересні 2017 року, після реорганізації інженерно-технологічного факультету, пов'язаної з необхідністю створення випускової кафедри зі спеціальності «Галузеве машинобудування» та у зв'язку зі зниженням обсягів навчального навантаження, кафедра вищої математики, логіки та фізики була розформована. Двоє викладачів перейшли на новостворену кафедру галузевого машинобудування, інші — поповнили кафедру загальнотехнічних дисциплін.

1 вересня 2017 року д. філос. н., професор Л. М. Шенгерій, к. ф.-м. н., доцент Л. О. Флегантов, к. пед. н., доценти: А. В. Антоненко, І. М. Канівець, Ю. І. Овсієнко, старший викладач Т. Ю. Рижкова увійшли до складу кафедри загальнотехнічних дисциплін ПДАУ. Таким чином, кафедра вищої математики Полтавського державного аграрного університету, історія якої розпочалася у 1954 році, припинила своє існування 31 серпня 2017 року.

КАФЕДРА ГАЛУЗЕВЕ МАШИНОБУДУВАННЯ

Кафедра «Галузеве машинобудування» була заснована в 2017 році шляхом реорганізації кафедри машин та обладнання агропромислового виробництва інженерно-технологічного факультету. Першим завідувачем новоствореного підрозділу став С. В. Яхін, а першими професорами стали І. А. Дудніков і В. І. Ветохін.

Так у Полтавському державному аграрному університеті було започатковано навчання бакалаврів із сільськогосподарського машинобудування за новою освітньо-професійною програмою «Машини та обладнання сільськогосподарського виробництва» спеціальності «Галузеве машинобудування» (галузь знань — «Механічна інженерія»). А в 2020 році ліцензовано провадження освітньої діяльності для підготовки докторів філософії за освітньо-науковою програмою «Машини і засоби механізації сільськогосподарського виробництва» (гарант — В. І. Ветохін).

Сьогодні під керівництвом к. т. н., доцента С. В. Яхіна на кафедрі «Галузеве машинобудування» працюють: к. т. н., доцент, декан факультету, професор кафедри



С. В. Яхін
Завідувач кафедри,
к. т. н., доцент





Колектив кафедри галузевого машинобудування, 2017 р.

Зліва направо перший ряд: В. І. Назаренко, Ю. Б. Литвиненко, С. В. Яхін, І. А. Дудніков, О. І. Біловод, Н. В. Прілепо; другий ряд: М. В. Іванюта, Ю. І. Овсієнко, Р. М. Харак, М. І. Запорожець, І. С. Негребецький

І. А. Дудніков, д. т. н., професор В. І. Ветохін, к. т. н., доценти: О. І. Біловод, М. І. Запорожець, Р. М. Харак, В. В. Муравльов, к. пед. н., доцент Ю. І. Овсієнко, старший викладач І. С. Негребецький, асистент Н. В. Прілепо, завідувач лабораторії Ю. Б. Скоряк, старший лаборант В. І. Назаренко, лаборант С. М. Кривонос. Вони забезпечують викладання таких навчальних дисциплін, як: «Університетська освіта», «Теоретична механіка», «Системи 3D моделювання», «Інженерна механіка», «Механізація сільськогосподарського виробництва», «Підйомно-транспортні машини», «Система «Машина-поле»», «Деталі машин», «Теорія тракторів і автомобілів», «Теорія сільськогосподарських машин», «Конструкція сільськогосподарських машин», «Комп'ютерне проектування», «Електротехніка, електроніка та електропривід», «Електротехніка та електроніка», «Методика викладання технічних дисциплін», «Філософія техніки», «Транспортний процес в агропромисловому комплексі», «Теорія і технологія наукових досліджень», «Технологічні основи машинобудування», «Конструювання автомобілів і тракторів», «Конструювання та динаміка двигунів внутрішнього згоряння», «Випробування автотранспортних засобів», «Прикладна механіка».

Для забезпечення фахової підготовки бакалаврів за спеціальністю «Галузеве машинобудування» колектив авторів видав підручник за редакцією д. т. н., професора, завідувача кафедри загальнотехнічних дисциплін О. В. Горика — «Основи творення машин» (М. Я. Бучинський, О. В. Горик, А. М. Чернявський, С. В. Яхін, 2017). Підручник спрямований на розвиток творчого мислення та професійної компетентності здобувачів вищої освіти з метою втілення науково-технічних ідей в реальні конструкції машин, впровадження нових технічних рішень у виробництво. В основу висвітлення алгоритму творення машин покладено історичний досвід появи перших об'єктів техніки й сучасні принципи розвитку машинобудування, приділено належну увагу на основи інженерної творчості, правила творення нової техніки та основи проектно-конструкторської діяльності.

Колектив кафедри постійно оновлюється. З 2019 року на кафедрі працює к. т. н., доцент В. В. Муравльов.

У 2019 році світ побачила колективна монографія Л. І. Сторженка, Д. А. Єрмоленко, О. В. Нижника, В. В. Муравльова «Сталезалізобетонні конструкції з виносним робочим армуванням», в якій розкрито переваги таких конструкцій та запропоновано їх нові види, в яких арматура виносена на поверхню конструкції або за її межі. На основі проектування доведена техніко-економічна ефективність подібних конструкцій.

Викладачі кафедри, окрім навчального процесу, систематично працюють зі студентами різних факультетів у позааудиторний час. На кафедрі організовано 4 студентських науково-дослідних гуртки: «Трактори і автомобілі», керівники к. т. н., доцент Р. М. Харак і к. т. н. М. В. Іванюта; «Сільськогосподарські машини», керівники к. т. н., доцент М. І. Запорожець і к. т. н. М. В. Іванюта; «Основи конструювання», керівники к. т. н., доцент С. В. Яхін і старший викладач І. С. Негребецький; «Науковий пошук», керівники к. пед. н., доцент Ю. І. Овсієнко і старший викладач Т. Ю. Рижкова.

Здобувачі вищої освіти, які є учасниками науково-дослідної роботи студентських гуртків, демонструють свої знання, постійно беруть участь у олімпіадах, конкурсах, конференціях, круглих столах, виробничих екскурсіях, профорієнтаційних заходах тощо. Так, студенти факультету стали у 2019 році призерами, прийнявши участь у II етапі Всеукраїнської студентської олімпіади «Машини та обладнання сільськогосподарського виробництва» зі спеціальності «Галузеве машинобудування», що проходила у Центральноукраїнському національному технічному університеті у місті Кропивницькому.

Професорсько-викладацький склад кафедри постійно опікується навчально-виховною роботою зі здобувачами вищої освіти, бере участь у всіх загальноакадемічних, міських і державних заходах, запланованих для формування загальної культури і патріотизму у студентів вищу.

Кафедра «Галузеве машинобудування» співпрацює з провідними підприємствами центрального регіону України, що займаються проектуванням і виготовленням сільськогосподарської техніки і запчастин до неї.

КАФЕДРА ЕКСПЛУАТАЦІЇ МАШИН ТА ОБЛАДНАННЯ (1972–2019)

Історія кафедри почалася у 1972 році, коли на факультеті механізації сільського господарства була сформована кафедра охорони праці та експлуатації машинно-тракторного парку, яку очолив к. т. н., доцент В. П. Зайцев.

У 1989 році шляхом реорганізації факультету була створена нова кафедра — експлуатації машинно-тракторного парку і виробничого навчання. Її завідувачем став доцент В. П. Зайцев.

Протягом 1991–2001 років кафедрою керував к. т. н. В. Н. Дзюба. Тоді тут почали працювати к. т. н., доцент Д. П. Савенко, асистенти: П. Н. Джура, В. А. Козлов, А. В. Герасименко. Викладачі щороку брали участь у





Л. Г. Сакало



П. П. Ярошенко



В. П. Дуденко

формуванні та керівництві студентськими збірними загонами, надавали практичні поради щодо розробки структури і складу машинного двору, постійно консультували фахівців і працівників господарств із питань впровадження прогресивних технологій вирощування сільськогосподарських культур.

З 1994 року на кафедрі працював член-кореспондент Академії інженерних наук України, професор Л. Г. Сакало, який почав читати курс основ комп'ютеризації сільськогосподарського виробництва.

У 1995 році кафедра отримала назву «Кафедра машиновикористання і виробничого навчання».

З 2001 року її очолював к. с.-г. н. П. П. Ярошенко, з 2003-го — д. с.-г. н. В. П. Дуденко. Навесні 2013 року завідувачем став к. т. н., доцент В. М. Сакало.

Вагомий внесок у підготовку висококваліфікованих фахівців для сільськогосподарського виробництва зробив к. т. н., доцент М. В. Кіндер. Ще однією яскравою особистістю був к. т. н., доцент О. П. Слинько, який своєю діяльністю сприяв розширенню матеріальної бази кафедри та популяризував навчання на факультеті.

Кафедра мала дев'ять приміщень на території факультету механізації, полігон для водіння та бокси для зберігання машин у с. Бречківка Полтавського району, а також полігон для водіння техніки з сучасною естакадою на території університету.

Матеріально-технічною базою кафедри опікувалися завідувач лабораторіями Ю. В. Сівцов та завідувач навчально-виробничої майстерні С. В. Зачепило.

Так, протягом 2002–2009 років закуплено і задіяно в навчально-науковому і виробничому процесі автомобілі «ВАЗ-2109», «Chana Benni», трактор «ЮМЗ-6АКЛ», пружинну борону «БП-12», дискову борону «БТЗ-3», паровий культиватор «КПН-8».

Провідні викладачі видавали методичні рекомендації з усіх дисциплін, що викладалися на кафедрі. Кафедра постійно надавала допомогу сільгоспвиробникам усіх форм власності.

За участю кафедри проводилися обласні й районні семінари-наради з

питань ефективного землеробства й енергозберігаючих технологічних процесів і технологій; здійснювалося підвищення кваліфікації інженерно-технічних кадрів Полтавської області.

Студенти брали активну участь у роботі гуртка наукової творчості, який очолював досвідчений викладач, к. т. н. С. В. Ляшенко.

Кафедра готувала водіїв транспортних засобів категорії «В» і трактористів-машиністів категорії «А1». Цій роботі присвятив всю свою трудову діяльність В. В. Малюга, його сподвижниками стали досвідчені фахівці С. В. Дорошенко, О. В. Сівцов, В. М. Мірошніченко. Практичною підготовкою студентів займалися майстри виробничого навчання С. В. Сипало, Т. Г. Лютий, С. В. Гончаренко, В. В. Логвиненко.

Значно посилила науково-педагогічний потенціал кафедри к. с.-г. н., професор А. В. Калініченко.

З 2014 року в результаті реорганізації факультету частиною педагогічного колективу кафедри машини використання і виробничого навчання стали провідні фахівці в галузі машиновикористання в тваринництві, автоматизації виробничих процесів та енергоефективності сільськогосподарського виробництва — кандидати наук, доценти І. А. Велит і В. М. Калініченко. Покращено й матеріально-технічну базу: з 2014 року на кафедрі функціонує лабораторія відновлюваних джерел енергії, одна з найпотужніших в Україні, що розширює можливості наукової реалізації як студентів, так і викладачів. Її керівником на громадських засадах було призначено д. с.-г. н., доцента В. М. Калініченка.

У 2015 році для надання освітніх послуг студентам академії та слухачам із робітничих професій на базі кафедри був створений її новий навчально-науково-виробничий підрозділ — Центр технічної підготовки.



В. М. Сакало



Колектив кафедри експлуатації машин та обладнання, 2018 р.

Зліва направо нижній ряд: О. О. Назаренко, Г. М. Матяш, В. М. Сакало, І. С. Давиденко; верхній ряд: Т. Г. Лютий, Ю. В. Сівцов, С. В. Сипало, В. В. Логвиненко, С. В. Зачепило, О. В. Сівцов, С. В. Гончаренко, С. В. Дорошенко, В. М. Калініченко, С. В. Ляшенко, І. А. Велит, В. М. Мірошніченко



Учасники обласного семінару з питань ефективного землеробства й енергозберігаючих технологічних процесів і технологій, що проводяться у науковій лабораторії енергозбереження та відновлюваних джерел енергії

З 2017 року в результаті реорганізації факультету кафедра отримала свою сучасну назву — експлуатації машин та обладнання.

У 2018 році кафедра експлуатації машин та обладнання приймала на стажування викладачів кафедри інженерії процесів Опольського університету (Польща) — Павла Влодарчика та Барбару Влодарчик.

У зв'язку зі структурною реорганізацією інженерно-технологічного факультету, з 2019 року кафедра експлуатації машин та обладнання припинила своє існування. Її викладачі перейшли до інших підрозділів, між якими й було розподілено дисципліни і матеріально-технічну базу.

КАФЕДРА ЗАГАЛЬНОТЕХНІЧНИХ ДИСЦИПЛІН

Кафедра загальнотехнічних дисциплін організована у 1967 році шляхом виокремлення із єдиної тоді на факультеті кафедри технології металів. Її першим завідувачем був доцент Л. Г. Сакало, який читав курс «Опір матеріалів» і був прихильником наукових досліджень із проблем автоматизації та механізації процесів сільськогосподарського виробництва.

У 1970 році кафедру очолив доцент О. І. Карпов, який прибув із Ставропольського сільськогосподарського інституту. Він викладав дисципліну «Гідравліка та сільськогосподарське водопостачання».

У 1971 році кафедра була переміщена у новий корпус факультету механізації сільського господарства, в якому ще активно тривали роботи з облаштування приміщень, обладнувалися аудиторії та лабораторії.

У 1973 році завідувачем призначений доцент О. Г. Любимов.

За рік відбулося розділення кафедри на кафедру загальнотехнічних дисциплін та кафедру механізації тваринницьких ферм. Новостворену кафедру загальнотехнічних дисциплін (ЗТД) очолив доцент І. А. Мізін. У зв'язку з переведенням завідувача на посаду декана підготовчого факультету для іноземних громадян, новим керівником кафедри у 1980 році став доцент Г. Ф. Скоробогатий.

Протягом 1981–1987 років підрозділом керував доцент В. Д. Переверзєв, спеціаліст з опору матеріалів, а в 1987–1988 році — доцент О. Г. Кулик. У 1989 року до керівництва кафедрою повернувся к. т. н., доцент І. А. Мізін. З 2000 року завідувачем працював к. т. н., доцент А. А. Ландар, який активно сприяв впровадженню у навчальний процес комп'ютерної техніки і був розробником дисципліни «Комп'ютерна графіка», тривалий час викладав механіку матеріалів і конструкцій.

З 2007 року кафедру очолює д. т. н., професор О. В. Горик — фахівець із механіки деформівного твердого тіла, який протягом 18 років керував кафедрою опору матеріалів і будівельної механіки у Полтавському національному технічному університеті ім. Ю. Кондратюка.

У 2014 році після реорганізації на кафедрі ЗТД були передані такі дисципліни, як: «Гідропривід сільськогосподарської техніки»; «Електрообладнання і засоби автоматизації»; «Електротехніка та електроніка»; «Радіобіологія»; «Енергопостачання в АПК»; «Філософія техніки»; «Теорія та технологія наукових досліджень». Сюди перейшли д. т. н., проф. А. А. Смердов, к. т. н., доц. В. М. Бовсуновський та асистент О. М. Брикун. На той час у складі кафедри працювало десятеро викладачів (серед них — двоє докторів і семеро кандидатів наук) та троє працівників допоміжного персоналу.

У різні періоди кафедра делегувала на керівні посади своїх співробітників: доцента І. А. Мізіна — на посаду декана підготовчого факультету для іноземних громадян (1980), доцента І. А. Дуднікова — на посаду декана інженерно-технологічного факультету (2011), доцента О. В. Канівця — на посаду заступника декана інженерно-технологічного факультету (2013). У 2017 році доцент кафедри С. В. Яхін був обраний завідувачем кафедри «Галузеве машинобудування».

Після чергової реорганізації факультету, пов'язаної з необхідністю створення випускової кафедри «Галузеве машинобудування», склад кафедри змінився: частина викладачів перейшла до новоствореному підрозділу, натомість до її складу ввійшли викладачі кафедри вищої математики, логіки та фізики, яка була розформована.

Сьогодні у складі кафедри працюють: заслужений працівник народної освіти України, відмінник освіти, лауреат двох галузевих академічних премій, академік Академії будівництва України і Міжнародної академії комп'ютерних наук та систем, д. т. н., проф. О. В. Горик, а також к. ф.-м. н., доцент, професор кафедри



І. А. Мізін



А. А. Ландар



*О.В. Горик
Завідувач кафедри,
д. т. н., професор*





Л. О. Флегантов; кандидати технічних наук, доценти О. В. Канівець, С. Б. Ковальчук; кандидати педагогічних наук, доценти А. В. Антоненко, Ю. І. Овсієнко; старший викладач Т. Ю. Рижкова; старший лаборант В. В. Замурей; завідувач лабораторії С. М. Косинський; асистент О. М. Брикун.

Протягом 2014–2017 року тут викладав академік Академії інженерних наук України, Міжнародної академії аграрної освіти, лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки, д. т. н., проф. А. А. Смердов.

На кафедрі завжди приділяли велику увагу науковим дослідженням, відкриттю нових лабораторій, удосконаленню навчального процесу та запровадженню новітніх технологій навчання. Основними напрямками наукових досліджень були:

- у 1968–1980 роках: розробка і впровадження у виробництво радіохвильових датчиків автоматизованих систем для відокремлення коренебульбоплодів та грудок землі (доценти: Л. Г. Сакало, В. П. Фень, І. А. Мізін, В. К. Калаптуровський, О. Г. Кулик, П. І. Світмна);

- у 1979–1981 роках: створення та дослідження віброуцілювача-порожниноутворювача залізобетонних виробів промислового та сільськогосподарського призначень (доценти: Г. Ф. Скоробагатий, І. А. Мізін та асистенти: А. І. Пилипенко, А. В. Соколов, А. М. Грушенко); результати були впроваджені на ЗБВ-7;

- 1978–1990 роках: скарифікація насіння з твердими оболонками (доценти Л. І. Кайшева та А. К. Клігуненко);

- у 1986–1989 роках: вдосконалення робочих органів ґрунтообробних машин-плоскорізів (доцент О. Г. Кулик);

- у 1987–1989 роках: розробка засобів для збирання гарбузів (доцент В. Д. Переверзев);

- у 1989–2010 роках: створення технології й засобів для локального внесення РКД при підживленні багаторічних трав (доцент І. А. Мізін та ст. викладач М. І. Хейло). Пристрій для внесення РКД на ВДНГ УССР у 1989 році нагороджений срібною медаллю ВДНГ;

- у 2000–2013 роках: проблеми міцності біологічних об'єктів та використання сучасної електронної техніки для підвищення ефективності аграрного виробництва (доцент А. А. Ландар);

- у 2014–2017 роках: біотехнічні прилади та системи у сільському господарстві (професор А. А. Смердов);

- 2000–2017 роках: дослідження та розробка методів відновлення спрацьованих деталей сільгоспмашин вібраційним деформуванням (доценти: І. А. Дудніков, О. І. Біловод, О. В. Канівець).



Колектив кафедри загальнотехнічних дисциплін, 2014 р.

Зліва направо перший ряд: С. М. Косинський, О. В. Канівець, В. В. Замурей, А. А. Смердов, О. В. Горик, О. І. Біловод, О. М. Брикун, В. М. Бовсунівський; другий ряд: В. В. Щербак, С. В. Яхін, І. А. Дудніков, С. Б. Ковальчук, К. І. Левченко, А. А. Ландар

З 2005 року наукова діяльність викладачів кафедри зосереджена на вивченні новітніх композитних елементів на основі розробки аналітичних моделей їх розрахунку для техніки та засобів механізації агропромислового комплексу та на моделюванні процесів і оптимізації технологічних параметрів дробеструменевго очищення поверхонь елементів інженерних конструкцій (д. т. н., проф. О. В. Горик, кандидати технічних наук, доценти: С. Б. Ковальчук, А. А. Ландар, С. В. Яхін, асистент О. М. Брикун).

У 2018 році на кафедрі проводилися науково-дослідні роботи за темами, що мають державну реєстрацію: «Дослідження механіки деформування стержнів композитної структури із плоскою віссю довільної форми» (д. т. н., професор О. В. Горик — керівник, к. т. н., доц. С. Б. Ковальчук — виконавець); «Оптимізація параметрів і розробка засобів механізації дробеструминного очищення порожнин металевих великогабаритних циліндричних виробів» (д. т. н., професор О. В. Горик — керівник, к. т. н., доцент С. Б. Ковальчук, к. т. н., доцент О. В. Канівець, асистент О. М. Брикун — виконавці); «Розробка та дослідження систем металоостеосинтезу ребер у випадку флотуючих переломів грудної клітки» (д. т. н., професор О. В. Горик — керівник, к. м. н., доцент С. І. Панасенко (УМСА), к. т. н., доцент С. Б. Ковальчук, к. т. н., доцент О. М. Бурлака — виконавці); «Дослідження та використання систем машинного зору для вирішення завдань агропромислового комплексу» (к. т. н., доцент А. В. Канівець — керівник).

На кафедрі ЗТД підготували й захистили кандидатські дисертації І. А. Мізін, В. П. Фень, О. Г. Кулик, В. Г. Луговська, В. М. Арендаренко, О. І. Біловод, О. В. Канівець, С. Б. Ковальчук. У частини з них науковими керівниками були безпосередньо викладачі кафедри: В. Г. Луговська (1988) — керівник к. т. н., доцент Л. Г. Сакало; О. В. Канівець (2013) — керівник к. т. н., доцент, професор кафедри І. А. Дудніков; С. Б. Ковальчук (2014) — керівник д. т. н., професор О. В. Горик.

На кафедрі діє наукова школа, яку очолює заслужений працівник народної освіти України, д. т. н., професор



Колектив кафедри загальнотехнічних дисциплін, 2018 р.

Зліва направо перший ряд: В. В. Замурей, О. В. Горик, О. В. Канівець, Ю. І. Овсієнко, Т. Ю. Рижкова; другий ряд: О. М. Брикун, С. Б. Ковальчук, Л. О. Флегантов, А. В. Антонець, С. М. Косинський

О. В. Горик. Напрямами її наукової діяльності є: «Розробка неklasичних моделей деформування структурно-неоднорідних композитних елементів конструкцій» та «Моделювання процесу та визначення оптимальних технологічних режимів абразивно-струминевий обробки поверхонь машинобудівних виробів».

Викладачі постійно надають наукові та конструкторські послуги виробникам. Результати наукової діяльності кафедри знайшли практичне впровадження при виконанні низки складних науково-технічних завдань у межах договірних робіт. Зокрема, комплексне науково-практичне дослідження ресурсу несучої здатності трибунної споруди стадіону «Ворскла» ім. О. Бутовського у м. Полтава та натурне дослідження жорсткості ригелів трибун стадіону у межах підготовки до проведення матчів на Суперкубок України з футболу між командами «Динамо» Київ та «Шахтар» Донецьк у 2008 та 2011 роках. За сумлінну працю, високий професіоналізм, належну науково-експериментальну підготовку стадіону колектив виконавців під керівництвом професора О. В. Горика та у складі доцентів: А. А. Ландаря, С. В. Яхіна, С. Б. Ковальчука у 2008 році був нагороджений грамотою виконавчого комітету Полтавської міської ради.



*Учасники сесії наукової ради на території ПАТ «АвтоКрАЗ».
В центрі: А. П. Зінківський (учений секретар) та В. В. Харченко,
голова наукової ради, академік НАНУ, 2019 р.*

Результати спільних досліджень з УМСА, із покращення використання апарата зовнішньої фіксації флотуючих переломів грудної клітини, впроваджено в медичну практику Полтавської обласної лікарні УМСА, а з «АвтоКрАЗ», із забезпечення надійності ходової частини важкої транспортної техніки, впроваджено у тягачах для транспортування військової техніки.

В останнє десятиріччя кафедра є організатором виїзних сесій Наукової ради відділення механіки НАН України під керівництвом відомого вченого, академіка А. О. Лебедева (нині покійного), а пізніше — д. т. н., професора А. П. Зінківського. Метою проведення таких сесій на базі великих промислових об'єднань є поглиблення співпраці між наукою і виробництвом (наприклад, з ПрАТ «АвтоКрАЗ» кафедра підписала відповідні угоди).

За результатами науково-дослідної та викладацької роботи викладачі кафедри видали три монографії, три підручники та десять навчальних посібників.

Кафедрі належать два комп'ютерні класи, стабільне функціонування яких забезпечувалося професійною роботою оператора В. В. Щербака. Навчально-наукові лабораторії й аудиторний фонд, завдяки завідувачу лабораторії С. М. Косинському і ст. лаборанту В. В. Замурей повністю відповідають стандартам освіти і науки.

Станом на 1 вересня 2018 року кафедра загальнотехнічних дисциплін працює на всіх факультетах Полтавського державного аграрного університету, забезпечуючи викладання наступних дисциплін: «Автоматизація», «Автоматизація виробничих процесів», «Біофізика», «Вища математика», «Відновлювальні джерела енергії», «Гідравліка та водопостачання агропромислового комплексу», «Гідравліка та гідроприводи сільськогосподарської техніки», «Гідроприводи сільськогосподарської техніки», «Інженерна графіка», «Інженерна і комп'ютерна графіка», «Математична статистика», «Математичні методи оптимізації та моделювання технологічних процесів і систем», «Методологія моделювання та оптимізація процесів», «Ме-

ханіка матеріалів і конструкцій», «Моделювання технологічних процесів і систем», «Нарисна геометрія, інженерна та комп'ютерна графіка», «Опір матеріалів», «Основи математичного моделювання», «Прикладна математика», «Прикладна механіка», «Системи автоматизованого проектування технологічних процесів і виробництв», «Фізика», «Фізика з основами біофізики».

За надані наукові послуги кафедра нагороджена Почесною грамотою виконавчого комітету Полтавської міської ради (2008) та подяками установ і організацій.

**КАФЕДРА ТЕХНОЛОГІЙ ТА ЗАСОБИ
МЕХАНІЗАЦІЇ АГРАРНОГО ВИРОБНИЦТВА**

В. О. Шейченко
Завідувач кафедри,
д. т. н.,
ст. наук. співроб.

Кафедра ТЗМАВ організована в серпні 1966 року під назвою «Кафедра технології металів та інших конструкційних матеріалів». До 2017 року називалася кафедрою ремонту машин і технології конструкційних матеріалів.

Протягом 1966–1971 років її очолював к. т. н., доцент П. І. Жолтишев, з 1971 до 1988 року — к. т. н., доцент О. П. Валуєв, упродовж 1988–2011 років — к. т. н., доцент Г. О. Лапенко, з 2011 до 2018 року — к. т. н., професор А. А. Дудніков. З 2018 року завідувачем працює д. т. н., старший науковий співробітник В. О. Шейченко.

Першими викладачами і лаборантами кафедри були: завідувач, к. т. н., доцент П. І. Жолтишев, к. т. н., доцент О. П. Валуєв, старший викладач В. А. Мірошніченко, асистент Ю. О. Зеленський, завідувач лабораторій В. М. Журавльов, навчальний майстер Т. А. Васькова, старший лаборант В. О. Васильченко. Першим аспірантом кафедри у 1970 році став І. А. Мізін.

Разом із розвитком факультету активно розвивалася і кафедра: створювалася матеріальна база, удосконалювався навчальний процес та наукова робота. З 1972 року в її колективі вже працював 21 викладач.

На кафедрі систематично проводилися дослідження з бюджетної та госпдогвірної тематики: «Дослідження надійності та довговічності деталей самоходного шасі СШ-75» (керівник — к. т. н. О. П. Валуєв), «Дослідження роботоздатності закритих форсунок дизелів сільськогосподарських тракторів з відремонтованими розпилювачами» (к. т. н. О. П. Валуєв), «Дослідження стану зносу корпусних деталей тракторів з метою обґрунтування методів і засобів їх контролю на ремонтних підприємствах «Сільгосптехніка»» (к. т. н. О. П. Валуєв), «Дослідження впливу сульфидування і сульфамолібденіювання на припрацювання і зносостійкість деталей автотракторних двигунів в умовах сільського господарства» (к. т. н. О. П. Валуєв), «Розробка висадкосадильної машини для висаджування коренеплодів цукрового буряку» (І. Я. Гаркуша, Г. О. Лапенко), «Відновлення деталей сільськогосподарської техніки гальванопокриттями на Шишацькому ремонтно-транспортному підприємстві Полтавської області» (к. т. н. О. П. Валуєв), «Випробування деталей на стійкість зношуванню, відновлення і зниження її собівартості в процесі ремонту» (к. т. н. А. А. Дудніков).

За матеріалами досліджень кафедри кандидатські дисертації захистили Ю. О. Зеленський, І. А. Мізін, Г. О. Лапенко, О. В. Іванкова, О. П. Ківшик, В. В. Лоєнко, Т. Г. Лапенко, О. І. Біловод, В. В. Падалка, О. В. Горбенко, В. В. Дудник, О. В. Канівець, С. В. Ляшенко, А. О. Келемеш та А. Г. Пасюта.



**Колектив кафедри технологій та засобів
механізації аграрного виробництва, 2020 р.**

Зліва направо перший ряд: Л. І. Тесленко, О. В. Іванкова, І. І. Соколенко,
Г. О. Лапенко, О. В. Горбенко, Ю. В. Сівцов; другий ряд: С. В. Ситало,
О. В. Сівцов, О. А. Бурлака, А. О. Келемеш, С. В. Ляшенко, С. В. Зачепилю

Зараз кафедра забезпечує навчальний процес наступними дисциплінами: «Матеріалознавство і ТКМ», «Матеріалознавство», «Взаємозамінність, стандартизація та технічні вимірювання», «Технічний сервіс в АПК», «Ремонт машин та обладнання», «Організація процесів сільськогосподарського виробництва», «Технології і засоби механізації сільськогосподарського виробництва», «Експлуатація машин та обладнання», «Інноваційні інженерні технології», «Обробка металів тиском», «Машини, обладнання та їх використання в тваринництві», «Аграрний сервіс та інформаційне забезпечення», «Механізація, електрифікація та автоматизація сільськогосподарського виробництва», «Підготовка трактористів та водіїв», «Проектування спецматюри технологічного обладнання», «Технологія конструкційних матеріалів».

Для покращення навчального процесу кафедра постійно проводить лабораторні роботи безпосередньо на виробництві; захист звітів із практики проводиться у вигляді конференції на підприємствах із залученням провідних фахівців.

Колектив кафедри підтримує, зберігає та розвиває славетні, багаторічні надбання і традиції кількох поколінь вчених та інженерів, і здійснює наукові дослідження за такими основними напрямками: «Дослідження



**Засідання кафедри ремонту машин і ТКМ
проводить С. Г. Соловей, 2000 р.**





технологій та засобів механізації аграрного виробництва» (керівники — В. О. Шейченко, О. В. Горбенко, А. О. Келемеш); «Дослідження зносу деталей сільськогосподарської техніки з метою розробки технологічних процесів їх відновлення» (А. А. Дудніков); «Дослідження прогресивних методів відновлення зношених деталей машин» (О. В. Іванкова); «Дослідження робочих органів за біонічною подібністю ресурсощадних ґрунтообробних та посівних сільськогосподарських машин»; «Обґрунтування технологій на основі багатокритеріальності» (О. А. Бурлака); «Машини та обладнання в тваринництві» (І. А. Велит).

Кафедра співпрацює з ННЦ «ІМЕСГ», ПАТ «Полтавський автоагрегатний завод», ПАТ «Електромотор», ТОВ з П «НовоФарм», ПАТ «Галещина Машзавод», ПАТ «Автомоторна компанія», ПАФ «Подolia», де студенти другого курсу проходять технологічну заводську практику. Крім того, 80 підприємств Полтавської області надають робочі місця студентам четвертого курсу ІТФ для проходження виробничої ремонтної практики.



Здобувачі вищої освіти в лабораторії кафедри під час проходження навчальної практики

Кафедра підтримує тісний науковий зв'язок із ННЦ «Інститут механізації і електрифікації сільського господарства»; Навчально-науковим інститутом енергетики і автоматики, підрозділом базового закладу Національного університету біоресурсів і природокористування; Інститутом електрозварювання ім. Є. О. Патона Національної академії наук України.

КАФЕДРА ТЕХНОЛОГІЙ ТА ОБЛАДНАННЯ ПЕРЕРОБНИХ І ХАРЧОВИХ ВИРОБНИЦТВ

До 1966 року у Полтавському сільськогосподарському інституті функціонувала кафедра механізації сільськогосподарського виробництва. Її першим завідувачем був доцент А. П. Жаботинський (1920–1929), потім — доцент А. Д. Світалко (1929–1941), к. т. н., доцент П. В. Гурницький (1944–1973).

Після того, як у 1966 році в інституті був створений факультет механізації сільського господарства, кафедра механізації сільськогосподарського виробництва була



В. Д. Переверзєв



П. В. Гурницький



Д. І. Мельников

реорганізована у дві кафедри: тракторів і автомобілів та сільськогосподарських машин.

Кафедру тракторів і автомобілів очолювали кандидати технічних наук, доценти Д. І. Мельников (1967–1973), Г. Г. Бородай (1973–1994) і В. М. Арендаренко (1994–1995), а кафедру сільськогосподарських машин — кандидати технічних наук, доценти П. В. Гурницький (1967–1972), В. Д. Переверзєв (1972–1975), О. П. Кутєпов (1975–1993) та М. І. Запорожець (1993–1995).

У 1995 році рішенням Вченої ради ці два підрозділи об'єднали в один — кафедру енергетичних засобів та сільськогосподарського обладнання, завідувачем якої став к. т. н. доцент В. М. Арендаренко.

Протягом тривалого часу на кафедрі сільськогосподарських машин під керівництвом к. т. н., доцента П. В. Гурницького проводилася розробка нових робочих органів посівних машин. Науковці кафедри підтримували тісні зв'язки з Кіровоградським ПКІ «Ґрунтопосівмаш», заводом посівної техніки «Червона Зірка», ВНДІ добрив та ґрунтознавства ім. Д. Н. Прянішнікова, ВНДІ механізації ім. В. П. Горячкіна. Створено, досліджено і рекомендовано до виробництва технологію припосівного локально-стрічкового внесення основної дози мінеральних добрив під зернові колосові культури та сівалку «СЗК-3,6» для цієї технології. П. П. Ярошенком, В. А. Кохном, М. А. Івановим, М. І. Запорожцем, В. М. Арендаренком захищені кандидатські дисертації.

На кафедрі тракторів і автомобілів під керівництвом доцента Д. І. Мельникова упродовж 1968–1974 років, спільно з Мінським тракторним заводом, проводилася НДР із досліджень ефективності автоматичного блокування ведучих коліс трактора «МТЗ-80». Ця тема була предметом докторської дисертації доцента Д. І. Мельникова. Надалі цей учений підготував і видав



Г. Г. Бородай



О. П. Кутєпов



М. І. Запорожець





*Зернова сівалка для локального внесення добрива
(автори — П. В. Гурницький, П. П. Ярошенко)*



Дослідження техніко-економічних та енергетичних показників на сівбі просапних культур на полях ПАФ «Подолька»



*Дослідження тягових показників трактора МТЗ-82
за угодою з Мінським тракторним заводом, 1973 р.*



*Комбінований ґрунтообробний агрегат
КА-4,2 «Агроекологія»*

десять посібників і підручників із дисципліни «Трактори й автомобілі».

Загалом, на кафедрі «Трактори і автомобілі» наукова діяльність здійснювалася за трьома напрямками: покращення паливно-економічних та екологічних показників тракторів і автомобілів; пошук та дослідження енергоощадних технологічних процесів у рослинництві; модернізація машин і обладнання для переробки та зберігання сільськогосподарської продукції. Великих успіхів досягнуто у дослідженні паливно-економічних і екологічних показників дизелів та вивченні енергоощадних технологій у рослинництві.

На створеній у 1995 році кафедрі «Енергетичні засоби та сільськогосподарське обладнання» розроблений універсальний регулятор паливних насосів високого тиску з автоматичним переключенням режимів регулювання. У 2008 році В. І. Левчук захистив кандидатську дисертацію, в якій запропонував двоімпульсну систему автоматичного регулювання паливонадачі дизеля по кутовій частоті обертання колінчастого валу та за величиною похибки граничного значення оптичної густини відпрацьованих газів.

25 лютого 2009 року, у зв'язку з початком підготовки фахівців за напрямом «6.100102 Процеси, машини

та обладнання агропромислового виробництва» кафедру було перейменовано на кафедру машин та обладнання агропромислового виробництва.

У період із 2000 до 2013 року на кафедрі плідно працювала наукова школа, яку очолював д. т. н., професор, заслужений діяч науки і техніки України А. Ф. Головчук, під керівництвом якого були підготовлені

й успішно захищені кандидатські дисертації Р. М. Харком, В. І. Левчуком, О. О. Назаренком, О. М. Івановим, О. С. Пушкою.

За сприяння ПП «Агроекологія» на кафедрі виготовлено і випробувано комбінований ґрунтообробний агрегат для біологічного землеробства «КА-4,2» «Агро-екологія». Виконавці — доцент П. П. Ярошенко (керівник), к. т. н., доцент В. М. Арендаренко, асистенти М. В. Іванюта, В. В. Лавренко — отримали патент на винахід агрегату та робочих органів. Крім того, М. В. Іванюта захистив дисертацію за цією тематикою.

Під керівництвом д. т. н., професора В. П. Дмитрикова на кафедрі започаткований та успішно розвивається новий напрям наукової діяльності: «Розвиток теорії та практики переробки відпрацьованих технічних джерел струму».

З 2005 до 2020 року співробітники кафедри отримали понад 80 патентів на корисні моделі України, дев'ять патентів на винаходи, опублікували понад 300 наукових статей у різних наукових збірниках. Вони працювали з різними сільськогосподарськими підприємствами, серед яких ТОВ Агрофірма «Добробут», ПАТ «Галещина Машзавод», ПП «Подолька», ВАТ «Камруд-Агро». З першими двома підприємствами підписано угоду про створення філії кафедри, на базі яких студенти могли проходити виробничу практику, а викладачі — впроваджувати результати своїх наукових пошуків.

З 1 вересня 2018 року до складу кафедри технології та обладнання переробних і харчових виробництв приєдналися д. т. н., професор В. О. Сукманов та к. т. н., доцент В. М. Оберемок.



В. М. Арендаренко



*В. В. Падалка
Завідувач кафедри,
к. т. н., доцент*



Колектив кафедри технологій та обладнання переробних і харчових виробництв, 2020 р.

Зліва направо перший ряд: М. Ф. Іващенко, В. П. Дмитриков, В. М. Арендаренко, В. О. Сукманов, В. В. Падалка, О. М. Костенко, В. М. Оберемок, І. С. Давиденко, О. М. Іванов; другий ряд: І. В. Гловацький, В. М. Сакало, С. В. Бредун



В лабораторії субкритичних технологій
у харчових виробництвах

Сьогодні на кафедрі працюють: завідувач кафедри к. т. н., доцент В. В. Падалка, к. т. н., доцент, професор кафедри В. М. Арендаренко, д. т. н., професор В. П. Дмитриков, к. т. н., доцент О. М. Іванов, д. с.-г. н., професор А. В. Калініченко, д. т. н., професор О. М. Костенко, к. т. н., доцент В. М. Оберемок, к. т. н., доцент В. М. Сакало, д. т. н., професор В. О. Сукманов, завідувач лабораторіями І. В. Гловацький, лаборант І. С. Давиденко.

Колектив кафедри забезпечує викладання навчальних дисциплін: «Технологія виробництва сільськогосподарської продукції», «Теорія механізмів і машин», «Основи холодильних технологій», «Проектування технологічних процесів переробних підприємств», «Процеси і апарати харчових виробництв», «Теплотехніка та основи холодильних технологій», «Машини і механізми виробничих процесів у тваринництві та переробній промисловості», «Технологія переробки і моніторинг якості сільськогосподарської продукції», «Машиновикористання та технічне обслуговування машин у переробних підприємствах», «Машини, обладнання і їх використання в переробці сільськогосподарської продукції», «Сільськогосподарські машини».



В. О. Сукманов

У складі цього підрозділу ПДАУ діють навчальні лабораторії: ґрунтообробних, посівних та збиральних машин; теплотехніки та паливо-мастильних матеріалів; механізації переробки сільськогосподарської продукції. У 2019 році за сприяння ректора ПДАА, професора В. І. Аранчій та деканів інженерно-технологічного факультету та факультету технології виробництва і переробки продукції тваринництва на базі кафедри під керівництвом д. т. н., професора В. О. Сукманова було створено лабораторію субкритичних технологій у харчових виробництвах, де проводять дослідження з екстрагування біологічно активних речовин із рослинної сировини та вторинної сировини АПК. Кафедра технологій та обладнання переробних і харчових виробництв є провідним підрозділом інженерно-технологічного факультету з підготовки фахівців за спеціальностями: 208 Агроінженерія, 133 Галузеве машинобудування, 181 Харчові технології, 204 Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва. Її співробітники викладають на 3 факультетах університету.

Серед головних здобутків кафедри — видання наукової та навчальної літератури. Так, професор А. Ф. Головчук та старший викладач С. П. Лихвенко підготували електронний підручник «Трактори», що отримав гриф МОН України, а у 2010-му — навчальний посібник «Мобільні енергетичні засоби». У 2007 році виданий навчальний посібник із грифом МОН України «Теорія механізмів і машин» (В. М. Арендаренко). Під грифом Міністерства агропромислового комплексу України в 2008 році побачив світ навчальний посібник «Сільськогосподарські машини» (В. М. Арендаренко, С. М. Кривонос, Т. Г. Лапенко, П. В. Писаренко, О. С. Дрожжана). Під грифами МОН України у 2012 та 2014 році були видані навчальні посібники «Основи холодильних технологій» та «Основи технологічного проектування промислових підприємств переробних галузей» (А. П. Лозовський, О. М. Іванов). У 2012 році підготовлено до друку монографію «Використання технічних засобів при збиранні та знищенні колорадського жука» (В. М. Арендаренко). У 2006 році видано навчальний посібник «Техніко-економічне обґрунтування сільськогосподарських рішень в рослинництві» (П. П. Ярошенко, М. В. Іванюта), що отримав гриф МОН України.

КАФЕДРА ФІЗИКИ, АВТОМАТИЗАЦІЇ І МЕХАНІЗАЦІЇ ВИРОБНИЧИХ ПРОЦЕСІВ (1974–2014)

У 1974 році у Полтавському сільськогосподарському інституті була заснована кафедра механізації





тваринницьких ферм. У 1991 році вона була поділена на кафедру механізації тваринництва й електрифікації сільського господарства і кафедру фізики. В 1995 році ці два підрозділи знову об'єднали в один — кафедру механізації та електрифікації тваринництва. В 2007 році рішенням Вченої ради академії вона була перейменована у кафедру фізики, автоматизації та механізації виробничих процесів, а в 2014 з метою оптимізації структурних підрозділів ПДАУ — була ліквідована.

З моменту заснування кафедру очолював к. т. н. М. І. Колодяжний. У 1987 році завідувачем став к. т. н., доцент В. К. Мурзін, який у 1990 році захистив докторську дисертацію і в 1991 році очолив кафедру електрифікації сільського господарства і фізики, а в 1995-му — кафедру механізації та електрифікації тваринництва.

Наукові дослідження на кафедрі започаткував саме доцент В. К. Мурзін, який проводив різновекторні пошуки в галузі розробки електронагрівачів зі струмопровідних тканин і неізолюваних ниток для тваринницьких ферм та бджільництва, досліджував системи автоматичного керування освітленістю птахівничих приміщень з обмежувачем напруги, системи для інфрачервоного обігріву порослят із регулюванням температури.

У 1987 році експонат В. К. Мурзіна — верстат із електрообігрівачем для утримання свиноматок — був відзначений на ВДНГ СРСР премією Держагропрому СРСР. Дослідження В. К. Мурзіна були пов'язані з вирішенням актуальної проблеми створення мікроклімату й автоматизацією у тваринництві на основі принципів електрообігріву і керування температурою. Виробництво розроблених нагрівачів було налагоджено на Київському заводі металогосподарчих виробів, і протягом 1988–1991 років виготовлено 200 тисяч нагрівачів, а щорічний економічний ефект сягнув майже 2 мільйонів карбованців.

У 1990 році доцент В. К. Мурзін першим на факультеті захистив докторську дисертацію за спеціальністю «Електрифікація сільськогосподарського виробництва». Дослідження, представлені в його роботі, отримали міжнародне визнання, про що свідчать численні нагороди різних виставок та конкурсів.

Протягом 1991–1995 років кафедрою механізації тваринництва керував д. т. н., професор М. В. Брагінець.

У 1995 році після створення кафедри механізації і електрифікації тваринництва тут викладали такі дисципліни, як: «Фізика», «Біофізика», «Фізика з основами біофізики», «Гідропривід сільськогосподарської техніки», «Машини та обладнання для тваринництва», «Машиновикористання в тваринництві», «Електрообладнання і засоби автоматизації», «Енергопостачання в АПК», «Машини і механізми виробничих процесів у тваринництві», «Автоматизація виробничих процесів», «Радіобіологія». Кафедра здійснювала підготовку студентів на інженерно-технологічному, агрономічному факультетах і факультеті ветеринарної медицини із трьох фундаментальних дисциплін: «Фізика»,



Завідувач кафедри механізації тваринницьких ферм (1974–1987) к. т. н., доцент М. І. Колодяжний зі студентами



Доктор технічних наук, професор В. К. Мурзін в лабораторії кафедри

«Біофізика», «Фізика з основами біофізики». На кафедрі було створено сім предметних лабораторій, лекційна аудиторія і комп'ютерний клас для тестового контролю знань студентів.

У 2001 році професор В. К. Мурзін загинув у автомобільній аварії. Завідувачем кафедри став к. т. н., доцент В. М. Бовсуновський. Під керівництвом та з ініціативи доцента В. М. Бовсуновського, на Санкт-Петербурзькому підприємстві були придбані два комплекти малогабаритного сучасного обладнання для проведення лабораторних робіт із навчальної дисципліни «Гідравліка і водопостачання». У цей час було оснащено лабораторію гідравліки і водопостачання, створено методичні вказівки, задачі для виконання індивідуальних завдань і тести для контролю знань. Крім того, В. М. Бовсуновський розробив і впровадив авторський курс — «Гідропривід сільськогосподарської техніки». В 2006 році рішенням колегії Міністерства аграрної політики України вчений був нагороджений нагрудним знаком «Відмінник аграрної освіти та науки України» III ступеня.

Протягом 2003–2014 років кафедру очолював д. т. н., професор, академік Академії інженерних наук України А. А. Смердов — вихованець Національного університету «Львівська політехніка». У грудні 2003 року професор А. А. Смердов отримав Державну премію України в галузі науки і техніки за підручник «Мікроелектроніка: прилади, матеріали, технологія», який був висунутий на здобуття премії колективом НУ «Львівська політехніка». Цей підручник використовувався під час



Колектив кафедри механізації та електрифікації тваринництва, 2006 р.

Зліва направо сидять: Т. О. Тищенко, Т. Ю. Рижкова, І. А. Велит, Н. С. Левицун; стоять: В. М. Бовсуновський, А. П. Коломієць, О. М. Петровський, М. І. Колодяжний, І. І. Москалець, А. А. Смердов, А. О. Карпов, М. Г. Кузьменко, В. М. Сукач, С. І. Волков, Л. Є. Заворотний

викладання курсу «Автоматизація виробничих процесів» інженерам-механікам.

У 2001 році був виданий перший на кафедрі навчальний посібник із грифом МОН України професора В. К. Мурзіна «Загальна електротехніка» для факультетів механізації сільського господарства та інших факультетів неелектричного профілю. В 2004 році світ побачив посібник «Технологія інженерного проектування: структурний синтез технічних та біотехнічних систем» (Л. К. Гліненко, А. А. Смердов), який був рекомендований МОН України як навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів.

Наприкінці 2003 року з ініціативи ректора академії професора В. М. Писаренка на кафедрі були розпочаті роботи в галузі використання відновлюваних джерел енергії (ВДЕ) у сільському господарстві, що проводили спільно з Полтавським НВО «Промелектроніка». Рациональне використання енергії вітру, води, сонця, геотермальної енергії і біомаси є одним з істотних компонентів сталого розвитку, що приносить суттєвий еколого-економічний ефект.

Старший викладач Л. Є. Заворотний, використовуючи свій досвід роботи із Полтавським заводом «Електромотор», створив навчально-лабораторну базу з електроприводу і застосування електроенергії в сільському господарстві. Обладнання також використовували для дослідження локального обігрівання й опромінення молодняку тварин і птиці, визначення оптимальних параметрів мікроклімату у тваринницьких приміщеннях.

З метою започаткування патентно-ліцензійної роботи в інституті, асистента кафедри А. П. Коломієць було направлено на заочне навчання до Центрального інституту підвищення кваліфікації керівних працівників і спеціалістів народного господарства в галузі патентної роботи (м. Москва). У 1980 році він захистив дипломну роботу і отримав диплом патентознавця.

Свій досвід А. П. Коломієць передавав молодим винахідникам різних факультетів: агрономічного

(В. М. Самородову, С. В. Поспелову), механізації сільського господарства (О. П. Теличку, Л. Є. Заворотному) та іншим. Співробітники кафедри отримали понад 60 авторських свідоцтв і патентів: Л. Є. Заворотний — 19, А. П. Коломієць — 18, В. К. Мурзін — 12, А. А. Смердов — 5, С. І. Волков — 3, В. М. Бовсуновський — 2, О. М. Петровський — 2 та інші. За розробку «Енергоефективна технологія вирощування цукрового буряку» Л. Є. Заворотний отримав золоті медалі на Міжнародній виставці винаходів (Варшава, 2011) і Міжнародному салоні винаходів і нових технологій (Севастополь, 2011). О. М. Петровський за розробку «Технологія передпосівного опромінення сільськогосподарських культур» одержав золоту медаль на IX Міжнародному салоні нових винаходів і нових технологій (Севастополь, 2013).

Кандидат хімічних наук, доцент С. І. Волков займався впровадженням у навчальний процес нової на той час дисципліни — біофізики. Як науковець, він формувався, навчаючись в заочній аспірантурі Московського державного університету, тому створив висококласну лабораторію біофізики для трьох факультетів академії. Доцент С. І. Волков — співавтор типової програми з дисципліни «Фізика з основами біофізики» для сільськогосподарських вишів України (2002). У 1997 році він розпочав роботи з передпосівного опромінення насіння.

У 2005 році на кафедрі та вперше в історії факультету була відкрита аспірантура (керівник — А. А. Смердов) із наукової спеціальності «Електротехнологія та електрообладнання в агропромисловому комплексі». У 2008 році аспірантом заочного відділення став випускник факультету Дмитро Виноградець — гордість



Професор А. А. Смердов серед здобувачів кафедри, 2007 р.

Зліва направо: І. С. Негребецький, Т. Ю. Рижкова, А. А. Смердов, О. М. Брикун, О. М. Петровський





університету, заслужений майстер спорту України, багаторазовий чемпіон та рекордсмен світу і Європи з плавання, переможець і призер трьох Паралімпійських ігор.

Під науковим керівництвом професора А. А. Смердова протягом 1975–2014 років було захищено 3 докторські та 12 кандидатських дисертацій за спеціальністю «Біологічні і медичні прилади та системи», серед яких праці трьох здобувачів (докторська Є. В. Сторчуна і кандидатські В. Я. Крижанівського та О. М. Петровського). З 2001 року професор А. А. Смердов є членом спеціалізованої ради із захисту кандидатських дисертацій у Харківському національному університеті радіоелектроніки, а з 2002-го — почесним доктором цього університету. Саме з його ініціативи у 2005 році на базі наукової спеціальності «Медичні прилади і системи» в Україні була створена наукова спеціальність «Біологічні і медичні прилади та системи».

У 2009 році було підписано договір між ПДАА та Об'єднанням шкіл електричних м. Краків про співпрацю з реалізації польсько-українського освітнього проекту з відновлюваних джерел енергії. Завдання проекту передбачало організацію навчального процесу з енергозбереження та ВДЕ; створення на базі кафедри лабораторії відновлюваних джерел енергії; розробку освітніх та наукових матеріалів, лабораторних і практичних завдань для навчального процесу на базі лабораторій Кракова і Полтави.

У навчальні плани трьох факультетів академії (інженерно-технологічного, ветеринарної медицини, виробництва та переробки продукції тваринництва) було впроваджено нову дисципліну «Енергозбереження та ВДЕ». Крім того, на інженерно-технологічному факультеті магістрам викладали дисципліну «Енергопостачання в АПК». Починаючи з 2006 року, на кафедрі інтенсифікувалися роботи з опромінення насіння електромагнітним полем, коли до проведення цих досліджень було залучено старшого викладача О. М. Петровського. Кінцева мета полягала в розробці технологічно простої, екологічно безпечної та економічно вигідної системи передпосівного опромінення насіння. У 2014 році О. М. Петровський захистив кандидатську дисертацію на матеріалах, пов'язаних із дослідженням і створенням біотехнічної системи передпосівного опромінення насіння електромагнітним полем. Водночас,



Відкриття лабораторії відновлюваних джерел енергії, 2009 р.

Справа наліво: перший проректор, професор В. І. Аранчій, ректор академії, професор В. М. Писаренко, генеральний директор ПП «Агроєкологія» В. П. Лубенець, д.т.н., професор А. А. Смердов, співробітник ПП «Агроєкологія» А. С. Антонець, директор департаменту агропромислового розвитку Полтавської ОДА С. О. Фролов, директор компанії Неоп Войцех Норберчак (Польща), д.с-г.н., професор А. В. Калініченко, співласник компанії Неоп Пшелик Беднарек (Польща), проректор, доцент О. О. Горб, викладач О. М. Брикул

варто зазначити, що ще в 2006 році з ініціативи професора А. А. Смердова, підтриманої Мінагрополітики України, наукова спеціальність «Медичні прилади і системи» була трансформована в нову — «Біологічні і медичні прилади і системи», що передбачала підготовку науковців у галузі агроінженерії.

Роботи в напрямку підвищення врожайності томатів у випадку зниження енерговитрат в умовах закритого ґрунту почали розвиватися на кафедрі з приходом старшого викладача І. А. Велит, яка 15 років працювала в СКТБ джерел світла при Полтавському заводі газорозрядних ламп. Матеріали кандидатської дисертації І. А. Велит були використані у навчальному посібнику «Джерела світла для вирощування овочів в умовах закритого ґрунту» (П. П. Говоров, І. А. Велит, В. В. Щиренко, Р. В. Пилипчук, 2011) для студентів спеціальності «Світлотехніка та джерела світла».

У зв'язку з реорганізацією інженерно-технологічного факультету, у серпні 2014 року кафедру фізики, автоматизації і механізації виробничих процесів було розформовано. Завершити ж 40-річну історію цього підрозділу, який залишив такий слід у вітчизняній науці, його викладачі хочуть словами знаного полтавчанина — академіка І. М. Францевича: «Любіть науку в собі, а не себе в науці. Треба бути глибоко переконаним, що немає нічого важливіше, ніж справа, якою займаєшся. Завжди знати мету, до якої йдеш, отримувати задоволення від праці. І ще — вміти віддавати. Той, хто любить віддавати, завжди щасливіший за того, хто любить брати».



ФАКУЛЬТЕТ ОБЛІКУ ТА ФІНАНСІВ

*Декан факультету — Людмила Олександрівна Дорогань-Писаренко,
кандидат економічних наук, професор*

Історія факультету обліку та фінансів почалася у 1960 році, коли в Полтавському сільськогосподарському інституті був відкритий економічний факультет, до складу якого увійшли кафедри політичної економії, іноземних мов, бухгалтерського обліку і статистики, економіки та організації виробництва. За винятком останньої, усі вони (звісно, неодноразово реорганізовані) нині входять до складу факультету обліку та фінансів, який є правонаступником економічного.

У вересні 1960 року на денне відділення економічного факультету вступили перші 54 студенти, та 100 — на заочне відділення. Вже за п'ять років перші 50 випускників отримали диплом спеціалістів із бухгалтерського обліку.

На початку діяльності факультету його викладачі та студенти зіткнулися з проблемами відсутності належної матеріальної бази для навчання та проживання. Під час Другої світової війни приміщення інституту були зруйновані, а через недостатнє фінансування навіть через 15 років після її закінчення — 1960 року — працював лише один навчальний корпус та один гуртожиток баракового типу. Побут студентів покращився наступного року, коли був уведений в експлуатацію новий чотириповерховий гуртожиток (нині — гуртожиток № 1). Того ж року були розпочаті масштабні роботи, які проводилися переважно зусиллями самих студентів, з відбудови приміщень другого, «червоного», корпусу, який на той момент перебував у руїнах. Знаковою подією для економічного факультету стало відкриття цього корпусу в 1965 році. Нині тут розташовані комп'ютерні класи й навчальні лабораторії факультету обліку та фінансів, а лекції і практичні заняття проводяться здебільшого у четвертому навчальному корпусі.

У 1960-х роках під час вступної кампанії перевагу надавали насамперед абітурієнтам із трудовим стажем, тож вчорашніх випускників шкіл серед студентства було небагато. Першими студентами економічного факультету стали молоді люди, які пропрацювали кілька років, та хлопці, які повернулися зі збройних сил. Пізніше, у 1980–1990-х ситуація змінилася: першокурсниками були здебільшого випускники сільських сіл, а студенти зі стажем, або так звані «виробничники», на денній формі навчання, навпаки, стали рідкістю.

На початку 1970-х років у країні почали серійно виготовляти електронно-обчислювальні машини, тож з'явилася потреба у формуванні у студентів навичок

користування ними. У зв'язку з цим, з кафедри економіки та організації виробництва була виокремлена кафедра економічної кібернетики. На базі новоствореного підрозділу у двох навчальних аудиторіях були розміщені обчислювальні машини НАІРІ-2, НАІРІ-3,2 та два комплекти перфораційних машин. Так було вперше запроваджено використання обчислювальної техніки для підготовки майбутніх бухгалтерів і економістів. Згодом запрацювала лабораторія перфораційних машин, яка забезпечувала обробку даних з нарахування заробітної плати працівникам навчального господарства «Ювілейний». Сьогодні студенти факультету обліку та фінансів мають можливість працювати у сімох сучасних, обладнаних усією необхідною технікою, комп'ютерних класах.

За перші десять років діяльності факультет розширився до восьми кафедр, з яких дві були фундаментальними (політичної економії та економічної кібернетики), три — спеціальними (економіки підприємств, організації виробництва, бухгалтерського обліку і статистики), три — гуманітарними (фізичного виховання, іноземних мов, історії КНРС).

З моменту заснування факультету його працівники активно займалися науково-дослідною роботою в галузі бухгалтерського обліку та економіки. Багато творчих сил НДР свого часу віддали викладачі В. П. Іващенко, І. І. Бакума, В. А. Борух, В. А. Тімковська. З 1963 року на факультеті працював Д. Ф. Безь — керівник наукової теми «Вдосконалення реєстрів обліку при журнально-ордерній формі рахівництва». М. М. Васюта та М. М. Кудрявцева розробляли господарну тематику з проблем птахівництва, Г. С. Гречаненко складав комплексні рейтинги сільгосппідприємств. І. В. Атрошенко вдосконалював облік витрат та калькулювання собівартості сільгосппродукції, здійснював розрахунки вартості навчання студентів на факультетах інституту, запроваджував госпрозрахунок на тваринницьких фермах Полтавщини. Професор



Л. О. Дорогань-Писаренко
Декан факультету,
к. е. н., професор





М. Н. Малиш здійснював дослідження з аналізу господарсько-фінансової діяльності сільськогосподарських підприємств, сприяв впровадженню в аграрне виробництво наукових досягнень у галузях нормування, планування, нових методів управління.

Вагомий внесок у справу підготовки висококваліфікованих фахівців економічного напрямку наприкінці ХХ — на початку ХХІ ст. зробили викладачі факультету, праця яких була високо відзначена державою. Це, зокрема, заслужені працівники вищої школи УРСР, професор Д. М. Фесенко та доцент О. Д. Чупрун, заслужений працівник фізичної культури і спорту, професор А. П. Білодід, заслужений працівник народної освіти України, доцент І. Д. Ватуля, заслужені працівники культури України, доцент, поет-пісняр А. О. Лихошвай та Ю. А. Глушенко, заслужений вчитель України, доцент І. І. Шупик.

З 2000 року, коли Україна почала активно впроваджувати міжнародні стандарти бухгалтерського обліку, викладачі факультету зробили великий внесок у справу пояснення та адаптації нової облікової системи у практику вітчизняних підприємств і установ. Професор Д. М. Фесенко проводив семінари з вивчення нової системи бухгалтерського обліку з головними бухгалтерами сільгоспідприємств і районних управлінь сільського господарства в кожному районі Полтавської області, що забезпечило перехід на нові стандарти роботи.

У 2002 році після ухвалення Земельного кодексу викладачі факультету брали активну участь у його поясненні серед сільського населення Полтавщини.

Економічний факультет у різні роки очолювали кандидати економічних наук, доценти А. О. Горський (1961–1963), В. В. Рудь (1963–1964), М. П. Полянський (1965–1985), П. Я. Шепелев (1985–1988), М. А. Самчук (1988–1996), д. е. н., професор А. Т. Опря (1996–1998).

У 1998 році на економічному факультеті навчалося найбільше студентів серед інших підрозділів інституту, а тому з ініціативи його декана А. Т. Опри було ухвалено рішення про поділ економічного факультету на факультет обліку та аудиту й факультет економіки та менеджменту. Так у 1998-му було засновано факультет обліку та аудиту, який з 2002 року називається факультетом обліку та фінансів. Першим деканом став його фундатор — д. е. н., професор А. Т. Опря, один із найавторитетніших українських учених у галузі статистичної науки, зокрема теорії статистики та математичної статистики. Провідними напрямками його наукової діяльності були розробка теоретичних і методологічних засад використання статистико-математичних методів в економіці та управлінні аграрною економікою.

А. Т. Опря залишив чималий інтелектуальний спадок: близько 200 наукових праць, серед яких понад 40 монографій, підручників і навчальних посібників, які ще за життя автора стали класичними. Виклад матеріалу вирізнявся інноваційними тоді підходами: програмованим контролем знань студентів (саме



А. Т. Опря

А. Т. Опря є автором першого в Україні підручника зі статистики з елементами програмованого навчання), використанням дистанційних технологій у навчальному процесі. За підручниками Анатолія Трохимовича навчалося не одне покоління економістів-аграріїв, а під його безпосереднім керівництвом були захищені п'ять кандидатських дисертацій. Багато років професор А. Т. Опря був завідувачем кафедри фінансово-економічного аналізу та статистики і сформував напрям наукових досліджень її колективу на наступні десятиріччя.

За вагомий внесок у розвиток науки ім'я Анатолія Трохимовича Опри занесене до довідників «Українські видатні вчені економісти-аграрники ХХ століття» та «Енциклопедія сучасної України», а його професійні здобутки були відзначені трудовою відзнакою «Знак Пошани».

У 2001 році на вірші доцента Анатолія Лихошвая та професора Анатолія Опри композитор Ігор Горбачов написав «Гімн Полтавської державної аграрної академії».

У 1999 році факультет обліку та фінансів очолила випускниця економічного факультету ПСГІ 1983 року В. І. Аранчій. З перших днів роботи на посаді декана Валентина Іванівна почала втілювати в життя ініціативу про відкриття напрямку підготовки фахівців із фінансів. Саме завдяки її наполегливій праці та за підтримки ректорату у 2001 році на факультеті вперше здійснено набір студентів за цим напрямом.

Зусиллями В. І. Аранчій на факультеті активізувалася наукова діяльність. Зокрема, багато аспірантів та викладачів захистило кандидатські дисертації, що сприяло забезпеченню високого рівня викладацької діяльності. К. е. н., професор В. І. Аранчій є засновником власної наукової школи, вона зробила великий внесок у розробку питань фінансового планування, фінансової санації та запобігання банкрутству підприємств агропромислового комплексу. Пріоритетними напрямками її наукових досліджень є діагностика фінансового стану, фінансове планування та прогнозування діяльності суб'єктів господарювання, зокрема



Декан факультету, доцент В. І. Аранчій
та заступник декана по заочній формі навчання,
доцент І. Д. Ватуля, 2006 р.





Колектив деканату факультету обліку та фінансів, 2010 р.

Справа наліво: заступник декана по виховній роботі Ю. І. Радочіна, заступник декана по заочній формі навчання, доцент І. Д. Ватуля, заступник декана за напрямом «Фінанси і кредит», к. е. н., доцент Л. М. Капаєва, декан факультету, к. е. н., доцент Л. О. Дорогань, заступник декана за напрямом «Облік і аудит», к. е. н. Н. А. Каницедал, методисти В. П. Кір, Т. П. Прокопенко, Л. О. Пивовар, В. В. Потопенко, секретарі К. Гребнюва, І. В. Молька, завідувач лабораторії інноваційних технологій С. М. Сорокотяга

аграрних підприємств, проблеми оподаткування підприємств й інші аспекти фінансової роботи.

Ще один здобуток В. І. Аранчій — удосконалення матеріально-технічної бази факультету: за час її каденції були відремонтовані приміщення аудиторій та кафедр, обладнані три сучасні комп'ютерні класи, була розпочата робота з широкого впровадження комп'ютерних технологій у навчальний процес, створення умов для дистанційного навчання студентів.

За плідну творчу роботу В. І. Аранчій нагороджена трудовими відзнаками «Знак Пошани», «Відмінник освіти України», «Відмінник аграрної освіти», «Заслужений діяч науки і техніки України».

З 2008 року факультет обліку та фінансів очолює к. е. н., професор Л. О. Дорогань-Писаренко. Випускниця економічного факультету ПСП 1984 року, вона пройшла шлях лаборанта, викладача, старшого викладача, доцента, професора, завідувача кафедри, декана факультету. Впродовж 2008–2015 років очолювала кафедру фінансово-економічного аналізу та статистики, яку 2009 року було реформовано у кафедру економічної теорії та економічних досліджень.

Одним із пріоритетних напрямів своєї роботи на посаді декана Людмила Олександрівна обрала відкриття на факультеті нових спеціальностей, які користуються попитом на ринку освітніх послуг. Так у 2018 році на факультеті були відкриті дві нові спеціальності: «Політологія» та «Філологія».

Зараз тут створені умови для професійного росту, вдосконалення наукового й методичного рівнів професорсько-викладацького колективу, а також для розвитку студентської наукової діяльності. Професор Л. О. Дорогань-Писаренко приділяє багато уваги власним науковим дослідженням. У колі її наукових інтересів — удосконалення прийомів і методів статистико-економічного аналізу ефективності господарської діяльності, зокрема в сільському господарстві; виявлення тенденцій та закономірностей соціально-економічного розвитку України на мікротамах макрорівня та визначення пріоритетних напрямів його формування. Результатом плідної наукової та

методичної роботи є понад 200 навчальних посібників та публікацій, виданих Л. О. Дорогань-Писаренко, патенти на корисні моделі, свідоцтва на реєстрацію авторського права, а також підготовка трьох кандидатів економічних наук. За досягнення на науково-педагогічній ниві вона відзначена знаком «Відмінник освіти України» та «Знаком Пошани» Міністерства аграрної політики України.

Протягом 1989–2017 років заступником декана факультету по заочній формі навчання працював заслужений працівник народної освіти України, доцент І. Д. Ватуля, який планував та координував навчальний процес заочної форми навчання.

Сьогодні факультет обліку та фінансів об'єднує чотири кафедри: бухгалтерського обліку й економічного контролю; фінансів і кредиту; гуманітарних та соціальних дисциплін; економічної теорії і економічних досліджень. Тут працюють 16 докторів (професорів) та 62 кандидати наук (доценти). За 1998–2020 роки викладачі й аспіранти факультету захистили 67 кандидатських і сім докторських дисертацій. Крім того, вони надають практичні рекомендації підприємствам, установам та усім зацікавленим особам, консультують з питань наукових досліджень, їх організації та наукового обслуговування за госпдоговорами із замовниками тощо.

Нині на факультеті проводяться наукові дослідження за ініціативними темами: «Удосконалення системи обліково-аналітичного забезпечення господарюючих суб'єктів в галузях економіки України», «Науково-методичні засади обліку та аудиту в умовах євроінтеграційних процесів» (кафедра бухгалтерського обліку та економічного контролю); «Удосконалення методології соціально-економічних досліджень: макро- та мікро-економічні аспекти» (кафедра економічної теорії та економічних досліджень); «Удосконалення механізму фінансової діяльності підприємств, організацій і установ» (кафедра фінансів і кредиту); «Особливості розвитку української культури та проблеми її збереження в умовах сучасного існування», «Актуальні питання сучасної філології та особливості викладання мовних дисциплін в аграрному вищому навчальному закладі», «Особливості викладання гуманітарних і соціальних дисциплін в умовах сучасних трансформацій» (кафедра гуманітарних і соціальних дисциплін).

Результати наукових досліджень висвітлені у фахових вітчизняних та закордонних журналах і збірниках, монографіях, навчальних посібниках, оприлюднені у виступах на конференціях, семінарах, зафіксовані в отриманих патентах та авторських свідоцтвах тощо. З 1998 року співробітники факультету



видали 11 підручників і 120 навчальних посібників. Щороку факультет обліку та фінансів організовує проведення наукових конференцій, з них 40 всеукраїнських, 11 міжнародних.

Активно залучені до наукової роботи й студенти факультету. Вони неодноразово виборювали перемоги на наукових конкурсах та олімпіадах, здобували стипендії недержавних фондів підтримки талановитої молоді. Загалом на факультеті було підготовлено 16 студентів-переможців всеукраїнських олімпіад з фахових дисциплін, 20 студентів-переможців всеукраїнських конкурсів студентських наукових робіт.

Але головним результатом роботи факультету є якісна підготовка висококваліфікованих бакалаврів та магістрів за освітньо-професійними програмами: «Облік і оподаткування», «Фінанси, банківська справа та страхування», «Політологія», «Германські мови та літератури» (переклад включно, перша — англійська).

Факультет підтримує тісні зв'язки з провідними підприємствами Полтавщини: СВК «Батьківщина» і ТОВ «Агрофірма «Маяк» Котелевського району, ТОВ ім. А. Л. Фисуна Карлівського району, а також з Полтавським головним управлінням АТ КБ «Приватбанк», Головним управлінням статистики в Полтавській області, Полтавським відділенням ПрАТ «Страхова компанія «Провідна», іншими підприємствами, установами й організаціями регіону.

Факультет пишається своїми випускниками, серед яких: М. С. Лях (випуск 1971 року) — заступник директора Полтавського ГРУ КБ «ПриватБанк», к. е. н., доцент; Л. В. Гажиєнко (1971) — директор АФ «Аудит-сервіс», сертифікований аудитор України, член Союзу експертів України; Т. Л. Бугайченко (1973) — начальник Головного управління статистики в Полтавській області; С. І. Мартинюк (1998) — фінансовий директор ПАТ «Полтаваобленерго»; Ю. В. Вишар (1998) — заступник фінансового директора ПАТ «Полтаваобленерго»; С. А. Рогачевський (1998) — незалежний сертифікований аудитор України; А. В. Болотін (1999) — директор ПП «Астроя»; Н. М. Пилипенко (2002) — заступник начальника Державної казначейської служби України в Полтавській області; Н. С. Золотарьова (2002) — к. е. н., доцент кафедри обліку, аналізу та аудиту в АПК, ДВНЗ «КНЕУ» ім. Вадима Гетьмана; Є. А. Опря (2003) — к. е. н., бухгалтер проектів у компанії «Emerson» (Канада); В. М. Пилипенко (2005) — директор Департаменту інформаційної діяльності та комунікацій з громадськістю Полтавської ОДА; О. С. Слизько (2008) — голова Полтавського обласного осередку ВМГО «Студентська республіка»; Т. Г. Шилкіна



Колектив деканату факультету обліку та фінансів.

У центрі — декан факультету, к. е. н., професор Л. О. Дорогань-Писаренко, праворуч від неї — заступник декана зі спеціальності «Облік і оподаткування», к. е. н., доцент Н. А. Канцедал, заступник декана зі спеціальностей «Політологія» та «Філологія», к. е. н., доцент А. П. Дорошенко, методист В. О. Сокіз, секретар Ю. А. Кіяшко, методист Т. П. Прокопенко; ліворуч — заступник декана зі спеціальності «Фінанси, банківська справа та страхування», к. е. н., доцент О. В. Безкровний, методисти Л. О. Пивовар та В. В. Потапенко

(Запорожченко) (2011) — провідний фахівець Департаменту з буріння та свердловинних технологій ПрАТ «Нафтогазвидобування» з питань обліку, аналізу та аудиту; Л. О. Турбаєвська (Попик) (2011) — завідувач сектору Міжнародної та Міжрегіональної співпраці відділу інвестиційної діяльності та проектного менеджменту виконавчого апарату Полтавської облради; Є. С. Лазеба (2011) — провідний фахівець, консультант з ведення бухгалтерського обліку для суб'єктів підприємницької діяльності з формування та подання електронної звітності в програмному продукті «СОНАТА»; А. М. Сорочинський — заступник начальника відділу з питань економічних реформ та розвитку територій Департаменту економічного розвитку, торгівлі та залучення інвестицій Полтавської ОДА. З гордістю та сумом викладачі та випускники факультету згадують випускника 2012 року Максима Ошеку. Здобувши вищу освіту, він був призваний на військову службу, по закінченню якої залишився служити за контрактом. У 2014 році був відряджений до зони бойових дій на Сході України. 16 жовтня 2014 року сержант, командир відділення Максим Ошека помер від поранення, отриманого під час виконання бойового завдання. За особисту мужність і високий професіоналізм, виявлені у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, вірність військовій присязі по-смертно нагороджений орденом «За мужність» III ст.

Нині у деканаті факультету працюють лише випускники alma mater: декан, к. е. н., професор Л. О. Дорогань-Писаренко (випускниця 1984 року), заступники декана факультету — кандидати економічних наук, доценти Н. А. Канцедал (1999), О. В. Безкровний (2003), А. П. Дорошенко (2005), Р. В. Ліпський (2008), д. е. н., доцент О. П. Зоря (2005).

В останні роки факультет обліку та фінансів активно розвиває міжнародні зв'язки. Викладачі проходять





стажування у закордонних закладах освіти, є авторами наукових публікацій у провідних зарубіжних виданнях. У 2002 році на факультеті вперше проведена міжнародна конференція, яка надалі стала щорічною. Проводилася міжнародна співпраця у сфері навчально-наукової та практичної діяльності з Університетом Хоен-хайм (Німеччина), Університетом штату Айова, Національною радою з економічної освіти США, Польським аграрним університетом, Федерацією «Об'єднання Франція–Україна», зокрема з асоціацією «Співробітництво регіону Пуату–Шарант–Україна», Гродненським державним аграрним університетом (Білорусь).

Своїм завданням на майбутнє колектив факультету вважає подальше підвищення якості освітніх послуг на основі запровадження у навчальний процес сучасних методів викладання, удосконалення матеріально-технічної бази та посилення навчально-методичної, наукової й виховної роботи.

КАФЕДРА БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТА ЕКОНОМІЧНОГО КОНТРОЛЮ

У 1963 році, в зв'язку з відкриттям економічного факультету, в інституті була створена кафедра бухгалтерського обліку та статистика. Упродовж перших 30 років існування профільна у сфері бухгалтерського обліку кафедра змінила кілька назв: статистики та бухгалтерського обліку; бухгалтерського обліку та статистики; бухгалтерського обліку та фінансів; бухгалтерського обліку, контролю, фінансів і аналізу господарської діяльності в сільському господарстві.

Як випускова кафедра бухгалтерського обліку була створена у липні 2002 року шляхом реорганізації кафедри бухгалтерського обліку і аудиту. Нині тут готують бакалаврів і магістрів зі спеціальностей «Облік і оподаткування», «Фінанси, банківська справа та страхування», «Економіка підприємства», «Менеджмент організацій» та інших.

Метою діяльності кафедри, крім проведення навчальної та наукової роботи зі здобувачами вищої освіти, є організація та проведення семінарів і тренінгів для бухгалтерів-практиків. Для забезпечення належного рівня навчання спеціалістів для агропромислового сектору економіки та інших галузей на кафедрі бухгалтерського обліку здійснено велику організаційно-методичну роботу відповідно до сучасних навчальних планів за фаховим спрямуванням, сформовано висококваліфікований професорсько-викладацький колектив, обладнано комп'ютерні класи та лабораторію для навчальної практики з фаху.

Першим завідувачем кафедри був доцент В. П. Іващенко, який водночас протягом 1963–1968 років виконував обов'язки ректора інституту.

З 1992 до 1994 року кафедрою завідував д. е. н., професор М. Н. Малиш, а упродовж 1994–2009 років — професор, заслужений працівник вищої школи, ветеран Великої Вітчизняної війни Д. М. Фесенко, який пов'язав свою долю з Полтавським

сільськогосподарським інститутом у 1967 році, обійнявши посаду доцента кафедри бухгалтерського обліку. Відтоді він видав низку навчальних посібників, збірників завдань, задач, наукових статей.

Протягом 1974–1988 років Д. М. Фесенко був проректором інституту з навчальної роботи. Як відповідальний працівник та відомий науковець, з 1986-го він керував відділом аспірантури. Під його керівництвом покращилася якість підготовки спеціалістів, а інститут потрапив до п'ятірки кращих аграрних вишів СРСР. Того ж року Д. М. Фесенку присвоєно вчене звання професора кафедри бухгалтерського обліку і фінансів та почесне звання «Заслужений працівник вищої школи УРСР».

В період своєї діяльності вчений багато друкувався в періодичних виданнях, прагнучи донести до користувачів порядок та напрями застосування внутрішньогосподарського розрахунку. Зокрема, на особливу увагу заслуговує стаття «Ключі до педагогічної майстерності. ВУЗ: проблеми, пошуки», опублікована 14 червня 1977 року в газеті «Зоря Полтавщини».

У 1999 році Д. М. Фесенко пройшов навчання з впровадження нової системи бухгалтерського обліку на основі міжнародних стандартів і зробив важливий внесок щодо її роз'яснення та подальшого вивчення. Він є одним із перших членів створеної у 2003 році Федерації аудиторів, бухгалтерів і фінансистів АПК України. Як голова територіального відділення ФАБФ АПК України в Полтавській області, професор Д. М. Фесенко проводив семінари в кожному районі з головними бухгалтерами сільгоспідприємств і райуправлінь сільського господарства з вивчення системи бухгалтерського обліку на основі міжнародних і національних стандартів.

Восени 2009 року кафедру очолював д. е. н., професор В. Я. Плаксієнко. Випускник Дніпропетровського сільськогосподарського інституту, з 1976 до 2009 року він пройшов шлях асистента, доцента, завідувача кафедри бухгалтерського обліку і фінансів своєї alma mater. У 1984 року захистив кандидатську дисертацію на тему: «Основні виробничі фонди та шляхи підвищення їх ефективності в колгоспах Дніпропетровської області» в Харківському сільськогосподарському інституті, а 1997 — докторську дисертацію на тему: «Вплив співвідношення оплати праці і матеріальних витрат на рівень і структуру доходів сільського господарства».

В. Я. Плаксієнко — академік Академії економічної кібернетики України, Петровської академії наук і мистецтв, Академії економічних наук України. Нагороджений почесною грамотою Міністерства аграрної політики



Д. М. Фесенко



В. Я. Плаксієнко
Завідувач кафедри,
д. е. н., професор



*Колектив кафедри бухгалтерського обліку, 2017 р.*

Зліва направо перший ряд: Ю. Д. Скиданенко, М. В. Єрмолаєва, О. Г. Пономаренко, В. Я. Плаксієнко, Н. А. Канцедал, Р. В. Ліпський, Т. Б. Прийдак; другий ряд: Т. М. Остапенко, Т. В. Мокієнко, О. В. Лега, К. В. Черненко, О. Я. Гирява, Ю. М. Грибовська, Л. В. Яловега

України (2001), знаками «Відмінник освіти України» (2002), «Відмінник аграрної освіти та науки» III ступеня (2003). У його доробку — підручники з грифом МОН України, більше 20 посібників, зокрема посібники для дистанційного тестування бакалаврів під егідою Міністерства аграрної політики та продовольства України, фахові статті, тези доповідей на конференціях.

Сьогодні на кафедрі бухгалтерського обліку працюють: В. Я. Плаксієнко, Н. А. Канцедал, В. А. Кулик, К. А. Пилипенко, О. В. Лега, О. Г. Пономаренко, М. В. Єрмолаєва, З. М. Левченко, С. В. Тютюнник, Т. В. Мокієнко, Р. В. Ліпський, Ю. О. Романченко, Л. В. Яловега, Т. Б. Прийдак, Т. Є. Дугар, К. В. Черненко, О. Г. Красота, Т. П. Мац, Ю. М. Грибовська, Л. О. Ходаківська, О. Я. Гирява, А. А. Писаренко.

Упродовж багатьох років вони викладають такі дисципліни, як бухгалтерський облік, фінансовий облік, управлінський облік, діджитал-облік, інформаційні системи і технології в обліку й аудиті, звітність підприємств, теорія фінансово-господарського контролю, міжнародні стандарти фінансової звітності, бухгалтерський облік в управлінні суб'єктами господарювання, облік і звітність в оподаткуванні, облікове забезпечення податкових розрахунків у господарській діяльності підприємств, облік і аудит, інституційна теорія бухгалтерського обліку, етика професійних бухгалтерів, облік і оподаткування інвестиційно-інноваційної діяльності, оцінка майна та бізнесу тощо.

і складанні звітності, беруть активну участь у роботі всеукраїнських та міжнародних наукових конференцій, присвячених проблемам реформування економічних відносин і системи бухгалтерського й податкового обліку в Україні.

Кафедра бухгалтерського обліку активно співпрацює з обласним та районними департаментами агропромислового розвитку, фіскальними органами, Управлінням Державного казначейства, банківськими й іншими фінансовими установами. За участі провідних професорів та доцентів кафедри проводяться семінари-наради для головних бухгалтерів сільгоспприємств і районних департаментів агропромислового розвитку з питань удосконалення системи бухгалтерського обліку і звітності, впровадження в практику положень (стандартів) бухгалтерського обліку, особливостей ведення фінансового, податкового та управлінського обліку в сільському господарстві.

Колектив підтримує тісні контакти із сільськогосподарськими підприємствами області, а ще на

*Колектив кафедри бухгалтерського обліку та економічного контролю, 2019 р.*

Зліва направо перший ряд: О. Г. Красота, С. В. Тютюнник, З. М. Левченко, Т. Є. Дугар, В. Я. Плаксієнко, Н. Г. Карпенко, М. В. Єрмолаєва, О. Я. Гирява, Ю. М. Грибовська; другий ряд: Т. П. Мац, Л. О. Ходаківська, Ю. О. Романченко, О. Є. Нездойминова, Р. В. Ліпський, К. О. Пилипенко, О. Г. Пономаренко, Н. А. Канцедал, К. В. Черненко, Т. В. Мокієнко, Т. Б. Прийдак, О. В. Лега, Л. В. Яловега, А. А. Писаренко



Члени викладацького колективу кафедри бухгалтерського обліку на II Міжнародній науково-практичній конференції пам'яті професора Д. М. Фесенка, травень 2016 р.

виробництві відкриті та успішно функціонують дві філії кафедри. За участі провідних спеціалістів проводяться заняття із студентами старших курсів, здійснюється керівництво практикою, організовуються науково-практичні конференції, відбувається захист дипломних робіт на виробництві.

Державна атестація бакалаврів здійснюється шляхом складання держіспитів з дисциплін циклу професійної підготовки, магістрів — у формі складання кваліфікаційного іспиту та захисту дипломної роботи. Тривалий час головами ДЕКу були провідні науковці — професори Л. С. Шатковська, Л. М. Письмаченко, В. Я. Плаксієнко, Ю. А. Верига, М. М. Коцупатрий.

У 2015 році на кафедрі започатковано проведення щорічної Міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні проблеми та перспективи розвитку обліку, аналізу та контролю в соціально-орієнтованій системі управління підприємством. Пам'яті професора Д. М. Фесенка», а в 2018-му — щомісячне проведення науково-методологічних семінарів під керівництвом завідувача, д. е. н., професора В. Я. Плаксієнка, на яких провідні науковці факультету обліку та фінансів звітують про результати особистих досліджень, актуалізують проблематику їх публікації у індексованих виданнях тощо.

Одним із напрямів роботи кафедри є наукова робота із студентами. Зокрема, діє студентський науковий гурток «Клуб сучасного бухгалтера», члени якого займаються науковими дослідженнями в галузі бухгалтерського обліку, співпрацюють з підприємствами, надаючи їм практичну допомогу, активно долучаються до наукових конференцій, конкурсів студентських наукових робіт, олімпіад з профільних дисциплін. Традиційною стала робота з проведення студентських конференцій за результатами проходження виробничих практик. Викладачі кафедри є керівниками студентських академічних груп.

З ініціативи студактиву та за участі викладачів кафедри створена група волонтерів, яка опікується вихованнями дитячого будинку і допомагає проводити святкові заходи, вирішує побутові проблеми.

У червні 2019 року кафедра бухгалтерського обліку була об'єднана з кафедрою організації обліку та аудиту, відповідно, змінилася її назва — кафедра бухгалтерського обліку та економічного контролю. Також



Завідувач кафедри д. е. н., професор В. Я. Плаксієнко виголошує вступне слово на студентській конференції за результатами проходження виробничої практики, вересень 2018 р.

тут почали викладати дисципліни організаційного та контрольного спрямування: аудит, комп'ютерний облік у суб'єктів малого підприємництва, облік у зарубіжних країнах, облікова політика, судово-бухгалтерська експертиза, внутрішньогосподарський контроль, комп'ютерний аудит, облік на підприємствах агросервісу, облік у галузях економіки, облік у фермерських господарствах, соціально-економічна безпека, фінансово-господарський контроль, казначейські операції, комп'ютерний облік у бюджетних установах, контроль і ревізія у бюджетних установах, облік у банках, облік у територіальних громадах.

КАФЕДРА ГУМАНІТАРНИХ І СОЦІАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

З вересня 2018 року новостворена кафедра гуманітарних і соціальних дисциплін фактично об'єднала у своєму складі кадровий потенціал кількох кафедр, викладацький склад яких стояв біля витоків її діяльності. Зокрема, це кафедри іноземних мов та українознавства (2013–2018), іноземних мов (1927–2013), українознавства (1993–2013), філософії (1973–2018), яка протягом 2013–2018 років називалася «Кафедра філософії, історії та педагогіки».

Історія кожної кафедри гуманітарного спрямування, які в різні часи працювали на зміцнення авторитету рідного вишу, варта окремої уваги та пам'яті.

Кафедра іноземних мов (1927–2013)

Була створена у далекому 1927-му. Її завідувачами були Н. І. Белецька (1927–1944), В. О. Данішева (1944–1962), Н. Л. Тітова (1962–1970), Г. П. Ворона (1970–1976), А. В. Парій (1976–1980), П. Г. Шудря



В. О. Данішева



Г. П. Ворона



П. Г. Шудря



А. В. Парій



В. Ю. Ночовкін



Г. С. Собко

(1980–1993), А. В. Парій (1993–2012). Діяльність кафедри забезпечували викладачі Т. К. Абдусалімова, І. В. Бондаренко, Г. С. Собко, Л. М. Горохова, В. К. Зернова, Н. О. Зубко, Г. І. Кравченко, В. Ю. Ночовкін, О. О. Щербаченко, І. Г. Губіна, В. М. Вац та інші.

У квітні 2003 року на базі кафедри було створено Мовний центр як результат співпраці нашої академії з Університетами Хюенхайм (Німеччина) та ВОКУ (Австрія) в межах проекту Європейського союзу «Tempus-Tacis». Центр співпрацює з Гете-інститутом (Німеччина), Британською радою та Посольством США в Україні. Систематично проводяться семінари для викладачів англійської та німецької мов м. Полтави й області. У 2005–2006 навчальному році на кафедрі працювала волонтер Корпусу Миру США Дженіфер Уайлі, у 2007–2009 навчальному році — волонтер Корпусу Миру Берта Свеінбергер. Вони проводили практичні заняття зі студентами й методичні семінари для викладачів академії та інших вишів Полтави, організовували Клуби шанувальників англійської мови.



Колектив кафедри іноземних мов, 2012 р.

Зліва направо перший ряд: В. М. Вац, Я. М. Тагільцева, О. О. Щербаченко, А. В. Парій, Т. О. Панкова, Ю. О. Устинова, В. В. Васюта, Л. М. Сахарова; другий ряд: О. В. Сільчук, Ю. О. Ніколаєнко, О. О. Савенкова, Г. Г. Лозинський, І. Г. Губіна, Н. П. Терновець, І. І. Герус

Потрібно згадати старших викладачів, які понад 30 років свого життя присвятили роботі на кафедрі іноземних мов. Так, викладач французької мови В. М. Вац сумлінно й постійно допомагала в організації прийому французьких делегацій для відбору студентів на стажування до Франції, а Л. М. Горохова була відомим методистом і фахівцем з англійської мови. Великий внесок у навчання студентів зробила викладач латинської мови О. Я. Пищенко, автор десятків навчально-методичних посібників.

Із 1980 року на кафедрі працювала ст. викл. Т. О. Панкова — висококваліфікований викладач і перекладач з великим досвідом роботи, яка нині є почесним консультантом кафедри гуманітарних і соціальних дисциплін. Особливістю її фахової діяльності є професійний переклад та супровід іноземних делегацій, прагнення до самовдосконалення, систематична робота на вебінарах, наукових семінарах та конференціях.

Світлу пам'ять залишив почесний професор кафедри А. В. Парій — завідувач кафедри іноземних мов протягом 1976–1980 та 1993–2012 років, — який пішов із життя 21 січня 2018-го.

Кафедра українознавства (1993–2013)

Таку назву цей підрозділ отримав у 1993 році. За десятиріччя діяльності професорсько-викладацький



Колектив кафедри українознавства, 2010 р.

Зліва направо перший ряд: Н. О. Швець, С. М. Сухопар, О. П. Якубенко, Н. І. Тесля, Ю. В. Крайсітня, М. А. Якименко, І. М. Гордишчак, О. В. Тевікова, С. Г. Різник, Н. Ф. Мельник; другий ряд: Т. О. Щетініна, Т. О. Шаравара, С. В. Макарець

колектив захистив десять кандидатських і одну докторську дисертацію. У 1974 році доцент О. Д. Чупрун стала першою жінкою в Україні, відзначеною високим званням «Заслужений працівник вищої школи України», а трохи раніше, в 1971, її праця була відзначена високою урядовою нагородою — орденом Трудового Червоного Прапора.

У 1920-ті роки вітчизняну історію у сільськогосподарському технікумі викладала майбутній професор Київського університету Наталя Мірза-Авак'янц, а в 1930-ті — майбутній академік, директор Інституту історії України Олександр Касименко. На конкурсах на кращі підрозділи Полтавського державного сільськогосподарського інституту кафедра майже 20 разів посідала перші місця.



М. М. Хвиль



О. Д. Чупрун



Д. П. Литвинець

*М. В. Головко**І. М. Масіч**М. А. Якименко*

Протягом тривалого часу тут працювали учасники Другої світової війни — доценти М. В. Головко, Д. П. Литвінець, М. М. Хвиль, О. Д. Чупрун (завідувач у 1975–1988 роках) та ст. викл. І. М. Масіч. Упродовж 1988–2013 років кафедру очолював д. і. н., професор М. А. Якименко.

У 2010 році на кафедрі працювали: доктор історичних наук, доцент Т. О. Шаравара, доценти О. П. Якубенко, С. В. Макарець, к. філол. н., доцент Н. М. Сизоненко, старші викладачі Ю. В. Крайсвітня, С. Г. Різник, Н. Ф. Мельник, Н. І. Тесля, Н. О. Швець, Т. О. Щетініна.

Кафедра філософії (1973–2018)

Кафедра створена у 1973 році у зв'язку з реорганізацією кафедри історії КПРС та звукового комунізму на чолі з к. філос. н., доцентом Р. С. Балакіревою. Протягом 1980–1993 років кафедру марксистсько-ленінської філософії очолював к. філос. н., доцент О. О. Ващенко. З 1993-го нею завідував д. філос. н., професор А. А. Герасимчук, а протягом 1997–2018 років — к. філос. н., професор кафедри С. В. Шейко.

*А. А. Герасимчук*

З 2000 року кафедра входила до складу факультету обліку та фінансів. У квітні 2009 року була перейменована на кафедру філософії, психології та педагогіки, у серпні 2013-го — на кафедру філософії, історії та педагогіки.

Багато років здобувачів вищої освіти знайомили зі здобутками світової та вітчизняної філософії, найкращими представниками соціально-політичної, педагогічної та психологічної думки такі викладачі: доктори філософських наук,

*С. В. Шейко та О. О. Ващенко*

професори А. А. Герасимчук і С. М. Варв'янський; кандидати філософських наук, доценти С. В. Шейко, О. О. Ващенко, Р. С. Балакірева, М. В. Новохацький, О. Б. Киричок; кандидати історичних наук, доценти З. К. Фомічова, М. Т. Безотосний; кандидати психологічних наук, доценти Г. В. Подлесна, М. О. Антоненко; кандидати педагогічних наук, доценти А. М. Ільченко, М. П. Щербань, О. С. Колодій; кандидат мистецтвознавства Л. О. Охмат, к. філол. н., доцент В. І. Мартусь; старші викладачі І. М. Масіч, А. Д. Чумель, М. В. Демиденко, В. Х. Марусич, Д. І. Хрістов, К. С. Васцько; викладачі Н. Г. Волик, О. О. Седих.

*Колектив кафедри філософії, 2013 р.*

Зліва направо сидять: А. М. Ільченко, М. О. Антоненко, С. В. Шейко, С. Є. Кальян, Н. П. Фастівець; стоять: М. А. Якименко, С. В. Макарець, О. П. Якубенко, О. С. Колодій, Г. В. Подлесна, О. Б. Киричок

Основними напрямками науково-дослідної роботи кафедри були «Філософські соціологічні та психолого-педагогічні основи вищої аграрної освіти України в контексті європейської інтеграції», «Політично-філософські ідеї в культурі Київської Русі», «Освіта як соціальний феномен». Кафедра співпрацювала з Інститутом філософії ім. Г. С. Сковороди НАН України, Інститутом психології ім. Г. С. Костюка АПН України, Національним аграрним університетом, Національним педагогічним університетом ім. М. П. Драгоманова, Національним університетом «Києво-Могилянська академія», Житомирським державним університетом ім. І. Я. Франка, Чернігівським державним педагогічним університетом ім. Т. Г. Шевченка, Полтавським державним педагогічним університетом ім. В. Г. Короленка, Полтавським інститутом післядипломної освіти ім. М. Остроградського, Полтавським університетом споживчої кооперації України.

Сьогодні об'єднаний потужний підрозділ — кафедра гуманітарних і соціальних дисциплін — нараховує 24 викладачі, які працюють під керівництвом завідувача, д. і. н., професора Т. О. Шаравари. Це професори С. В. Шейко (к. філос. н.), М. А. Якименко (д. і. н.), С. Є. Кальян, Л. М. Шенгерій (д. філос. н.); доценти Л. Б. Воловик (к. філол. н.), А. В. Дедухо



Колектив кафедри гуманітарних і соціальних дисциплін.

Зліва направо сидять: А. А. Лифар, О. С. Колодій, А. М. Ільченко, Л. М. Сахарова, Т. О. Панкова, Т. О. Шаравара, М. А. Якименко, С. М. Приходько, С. В. Шейко; стоять: В. В. Васюта, О. В. Сільчук, Г. В. Подлесна, Ю. О. Ніколаєнко, Л. Б. Воловик, Н. М. Фастівець, А. В. Дедухо, В. М. Люлька, Л. М. Шенгерій, Я. М. Тагільцева, І. І. Жорник (Герус), О. О. Савенкова, С. В. Макаєв, Н. М. Сизоненко, І. А. Маса

(к. філол. н.), А. М. Ільченко (к. пед. н.), О. С. Колодій (к. пед. н.), О. Г. Красота (к. е. н.), В. М. Люлька (к. філол. н.), С. В. Макаєв (к. і. н.), Ю. О. Ніколаєнко (к. пед. н.), Г. В. Подлесна (к. псих. н.), С. М. Приходько (к. політ. н.), Н. М. Сизоненко (к. філол. н.), О. В. Сільчук (к. пед. н.), Я. М. Тагільцева (к. філол. н.), старші викладачі Л. М. Сахарова, О. О. Савенкова, І. І. Жорник, А. А. Лифар, консультант кафедри Т. О. Панкова, ст. лаб. В. В. Васюта, лаб. І. А. Маса.



Т. О. Шаравара
Завідувач кафедри,
д. і. н., професор

Завідувач кафедри, професор Т. О. Шаравара — автор понад 150 фахових публікацій, 13 з яких індексовані у міжнародних наукометричних базах даних «Scopus» і «WoS», чотирьох монографій, співавтор семи монографій, низки підручників і навчальних посібників. У колі інтересів науковця — вітчизняна та світова історія, історіографія, бібліографія, джерелознавство, філологія тощо. У 2014 році під її

науковим керівництвом здобувач О. А. Серяков захистив кандидатську дисертацію на тему «Реформа адвокатури 1864 року в Російській імперії: історіографія».

Завідувач кафедри гуманітарних і соціальних дисциплін ПДАУ бере участь в роботі Спеціалізованої вченої ради з історичних наук із захисту кандидатських та докторських дисертацій у Запорізькому національному університеті. Т. О. Шаравара також є членом спеціалізованої вченої ради з історичних наук у ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет ім. Григорія Сковороди», редколегії електронного наукового фахового видання — міжвідомчого тематичного збірника «Історія науки і біографістика», і редколегії наукового збірника «Східноєвропейський історичний вісник» та наукового фахового видання «Історична пам'ять». Вона нагороджена грамотами Полтавської облради (2015, 2017), медаллю Національної

академії педагогічних наук України «К. Ушинський» (2018) та ювілейною медаллю Національної академії аграрних наук України «100 років Національної наукової сільськогосподарської бібліотеки НААН» (2017).

Зараз кафедра гуманітарних і соціальних дисциплін готує здобувачів вищої освіти за спеціальностями «Філологія» (галузь знань «Гуманітарні науки», спеціалізація «Германські мови та літератури (переклад включно), перша — англійська») та «Політологія» (галузь знань «Соціальні та поведінкові науки»).

Кафедра проводить атестацію з української мови для осіб, які вступають на державну службу, щодо вільного володіння державною мовою.

Кафедра активно співпрацює з Університетом бізнесу м. Домброва Гурнічей (Польща). Викладачі активно готують здобувачів вищої освіти для проходження сільгосппрактики у фермерських господарствах Німеччини, Данії, Франції, Швеції, США. Також викладачі кафедри активно долучаються до перекладацької діяльності. Багато уваги приділяють організації тематичних просвітницько-виховних заходів для молоді.

Протягом 2013–2018 років в академії працювала кафедра іноземних мов та українознавства, яку також очолювала професор Т. О. Шаравара. Саме завдяки наполегливій праці завідувача з 2017 року кафедра й почала готувати здобувачів вищої освіти за спеціальністю «Філологія». Протягом цього часу викладачі видали десятки фахових підручників та навчально-методичних посібників, провели багато круглих столів на філологічну тематику, підготували студентів переможців всеукраїнських конкурсів та олімпіад. За цей період кандидатські дисертації захистили А. В. Дедухо, О. В. Сільчук, О. А. Серяков. У 2019 році С. Ч. Мамоян захистив дисертацію на тему «Реформи фінансової системи другої половини XIX — початку XX століття в Російській імперії: історіографія».

Упродовж тривалого часу к. філол. н., доцент Н. М. Сизоненко готує студентів до обласних етапів



Міжнародного конкурсу з української мови ім. Петра Яцика та Міжнародного мовно-літературного конкурсу учнівської та студентської молоді ім. Тараса Шевченка. Переможцями обласних етапів цих конкурсів стали: студентки спеціальності «Ветеринарна медицина» А. С. Личман (2015), А. А. Костенко (2016), А. С. Баклицька (2018), студентка спеціальності «Маркетинг» Е. М. Магарламова (2017) і студентка спеціальності «Менеджмент» В. Ю. Шульга (2018).

З жовтня 2019 року кафедру гуманітарних і соціальних дисциплін очолює кандидат філологічних наук, доцент Н. М. Сизоненко.

КАФЕДРА ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ ТА ЕКОНОМІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

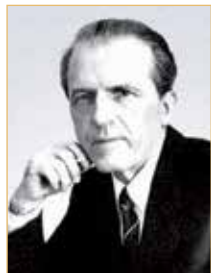
Історія кафедри розпочалася у 1960 році, коли на економічному факультеті Полтавського державного сільськогосподарського інституту була заснована кафедра статистики та бухгалтерського обліку. Вона неодноразово була реорганізована і, відповідно, змінювала назви: статистики та бухгалтерського обліку; бухгалтерського обліку та статистики; статистики та аналізу; статистики, фінансів та аналізу; статистики та економічного аналізу; фінансово-економічного аналізу та статистики.



Автори Гімну Полтавської державної аграрної академії професор А. Т. Опря (праворуч) та заслужений працівник культури України, поет-пісняр, доцент А. О. Лихошвай

Свого часу кафедру очолювали провідні науковці, кандидати наук, доценти О. Ф. Гришин, І. І. Бакума, А. О. Лихошвай, д. е. н., професор А. Т. Опря, к. е. н., доцент Л. О. Дорогань-Писаренко.

Колектив кафедри пишається видатними вченими, які зробили вагомий внесок у розвиток сучасної економічної науки. Чимало творчих сил та енергії роботі кафедри віддали доценти В. П. Іващенко, В. А. Тімковська, Г. С. Гречаненко, І. І. Бакума, В. А. Борух, Г. П. Коваленко, В. В. Солтис, В. А. Ульяніч. Так, доцент А. О. Лихошвай присвятив статистиці та науковій роботі 48 (!) років трудової діяльності. Начальник статистичного управління Полтавської області,



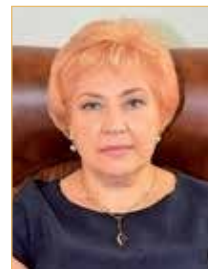
А. О. Лихошвай

він водночас очолював кафедру статистики та аналізу господарської діяльності, досліджував наукові аспекти питань удосконалення стратегічного та функціонально-вартісного аналізу. Анатолій Олексійович вдало поєднував свою науково-педагогічну діяльність з творчістю. А. О. Лихошвай — відомий поет-пісняр, заслужений працівник культури, член Національної всеукраїнської музичної спілки, автор восьми збірок пісень, романсів та балад полтавських композиторів. Саме на його вірші у 2001 році був створений «Гімн Полтавської державної аграрної академії».

Організатором і натхненником багатьох інноваційних змін в науково-педагогічній, організаційній та методичній діяльності не тільки кафедри, а й академії був А. Т. Опря. За його участі було виконано чотири державні науково-дослідні теми Інституту аграрної економіки УААН з питань статистики, кібернетики та економіки. Співатор економічних словників та енциклопедій, А. Т. Опря керував науково-дослідною роботою факультету на тему «Удосконалення прийомів і методів аналізу ефективності сільськогосподарського виробництва та його економічного потенціалу». Під його керівництвом кандидатські дисертації захистили С. В. Тютюнник, О. В. Єгорова, Є. О. Кончаковський, І. Г. Миколенко, Ж. А. Петренко. В останні роки професор А. Т. Опря працював у спеціалізованих вчених радах із захисту кандидатських і докторських дисертацій та у редколегіях провідних наукових журналів, надавав консультативно-методичну допомогу з питань статистико-економічного аналізу показників аграрної економіки.

У 2014 році в ПДАА професору А. Т. Опрі — одному з найавторитетніших вітчизняних спеціалістів зі статистики та аграрної економіки — було встановлено меморіальну дошку.

У 2009 році для надання системної освіти студентам у галузі економічних досліджень було прийнято рішення сконцентрувати викладання таких дисциплін, як історія економіки та економічної думки, економічна теорія, політекономія, мікроекономіка, макроекономіка, глобальна економіка, аналіз господарської діяльності, фінансовий аналіз, статистика, на одній кафедрі. Інтеграція навчальних дисциплін визначила нову назву — «Кафедра економічної теорії та економічних досліджень», — яку очолила к. е. н., доцент, професор кафедри Л. О. Дорогань-Писаренко.



Л. О. Дорогань-Писаренко

Зараз завідувачем кафедри є к. е. н., доцент А. І. Рудич. Під її керівництвом тут працюють кандидати економічних наук, доценти, професори кафедри Л. О. Дорогань-Писаренко та Ю. М. Тютюнник, кандидати економічних наук, доценти А. І. Рудич, О. В. Єгорова, А. П. Дорошенко, Є. О. Кончаковський, О. С. Песцова-Світалка, Л. О. Чіп, Ж. А. Кононенко, О. Ю. Литвин.



Колектив кафедри економічної теорії та економічних досліджень.

Перший ряд, зліва направо: В. В. Собакар, О. С. Песцова-Світалка, О. В. Єгорова, А. І. Рудич, Л. О. Дорогань-Писаренко, Л. О. Чіп, О. І. Гюненко, Ж. А. Кононенко, другий ряд: О. Ю. Литвин, Є. О. Кончаковський, А. П. Дорошенко, Ю. М. Тютюнник

Наукова робота кафедри спрямована на дослідження актуальних напрямів теорії економічної науки, підготовку методичних матеріалів та рекомендацій до впровадження наукових розробок у виробництво і навчальний процес.

Тематика розробляється у рамках академічної та факультетської пошукової теми та ініціативного дослідження за напрямками економічної теорії «Стратегічні вектори соціально-економічного розвитку на мікро- та макrorівні» й економічних досліджень «Удосконалення методології економічного аналізу ефективності господарської діяльності та фінансового стану суб'єктів господарювання».



А. І. Рудич
*Завідувач кафедри,
к. е. н., доцент*

Викладачі беруть участь у наукових міжнародних та всеукраїнських конференціях, нарадах, семінарах, круглих столах з проблем вищої освіти і науково-економічних досліджень, надають методичну і консультативну допомогу фахівцям аграрних підприємств, викладачам коледжів, науковцям інститутів. Провідні викладачі читають проблемні лекції, які передбачають розвиток мислення і самостійності здобувачів вищої освіти в опануванні теоретичного матеріалу з його подальшим використанням у вирішенні аналітичних ситуацій.

Співробітники кафедри велику увагу приділяють науковій діяльності молоді: щорічно близько 50 студентів виступають на внутрішньоуніверситетських науково-практичних конференціях, семінарах, долучаються до профільних олімпіад. В 2012 році на конкурсі наукових робіт Інституту стратегічних оцінок при Президентському фонді Леоніда Кучми студентка напряму

підготовки «Фінанси і кредит» Юлія Ромахненко (науковий керівник — к. е. н., доцент О. В. Єгорова) посіла призове місце і отримала диплом I ступеня.

Лише за останні кілька років колектив кафедри видав понад 150 навчально-методичних та наукових праць, серед яких підручники, навчальні посібники, типові програми, методичні розробки, наукові статті тощо (зокрема 12 наукових посібників отримали гриф МОН України).

Для удосконалення практичної підготовки студентів факультету та зміцнення зв'язку навчального процесу з виробництвом при Головному управлінні статистики в Полтавській області була створена філія кафедри. Фахівці органів державної статистики беруть участь в організації занять з питань складання та аналізу статистичної звітності, допомагають у пошуку необхідної інформації для виконання студентських курсових і дипломних робіт, науково-дослідних робіт магістрантів та викладачів.



Другий Президент України Л. Д. Кучма та ректор академії, професор В. І. Аранчій нагороджують доцента О. В. Єгорову за уміле керівництво в конкурсі наукових робіт студентів



За багаторічну сумлінну працю, вагомий особистий внесок у підготовку висококваліфікованих спеціалістів та плідну науково-педагогічну діяльність к. е. н., доцент, завідувач кафедри А. І. Рудич нагороджена Подякою Міністерства освіти і науки України; к. е. н., доцент Л. О. Дорогань-Писаренко присвоєно вчене звання професора. Викладачі кафедри продовжують роботу до 100-річчя академії — «100 добрих справ».

КАФЕДРА ФІНАНСІВ І КРЕДИТУ

Потреба у підготовці висококваліфікованих фахівців, які спеціалізуються на фінансово-економічних механізмах управління на різних рівнях, сприяла створенню у 1998 році кафедри фінансів та економічної теорії, яку в 2008 році було перейменовано у кафедру фінансів і кредиту.

Нині вона є однією з випускових кафедр і готує здобувачів вищої освіти зі спеціальності «Фінанси, банківська справа та страхування».

Основні завдання кафедри — проведення навчальної, методичної та науково-дослідної роботи з питань фінансів суб'єктів підприємництва, банківської справи, фінансово-кредитної і податкової системи, фінансового та інвестиційного менеджменту, страхування тощо.

З дня заснування кафедру очолювала колишній декан факультету обліку та фінансів, а нині — ректор ПДАУ, к. е. н., професор В. І. Аранчій. Протягом 2009–2010 року завідувачем був д. е. н., професор А. Т. Опря. А з 2015-го нею керує к. е. н., доцент, професор кафедри В. Д. Чумак — автор понад 100 наукових праць, навчальних посібників та методичних матеріалів.



В. Д. Чумак
Завідувач кафедри,
к. е. н., доцент

Біля витоків створення кафедри стояли: Григорій Коваленко, Володимир Солтис, Маргарита Кудрявцева, Олена Мороз, Вікторія Неділько, Наталія Харченко, Інна Рак, Олександр Литвин, Юлія Литвин, Тетяна Нестеренко, Олена Дроздова, Людмила Шенгерій, В'ячеслав Губачов, Василь Іванюта, Петро Макаренко, Олена Якубенко, Людмила Чіп, Наталія Тризна, Дмитро Аранчій, Юлія Гаркуша, Марина Ермолаєва, Іван Бакума, Ольга Шабля, Ольга Вишняк, Тетяна Мокієнко, Вікторія Кір, Ігор Петренко, Марія Коденська, Людмила Цветкова, Лідія Гринів, Валентина Косаріна, Юлія Макаренко, Максим Удовіченко, Олена Чернявська, Андрій Пісоцький, Ліана Птащенко, Тетяна Сорокотяга, Інна Левовшко.

Тут готують бакалаврів і магістрів, а кращі здобувачі вищої освіти мають можливість продовжити навчання в аспірантурі, зокрема зараз при кафедрі нараховується 20 аспірантів, які опановують актуальні напрями досліджень і формують науковий потенціал університету.

На кафедрі створено необхідні умови для творчої високопродуктивної праці. Професорсько-викладацький



Перший склад кафедри фінансів і кредиту, 1998 р.

Зліва направо сидять: О. П. Мороз, Ю. М. Лелюк, О. М. Краснікова, М. М. Кудрявцева; стоять: І. С. Борисова, В. В. Солтис, Н. В. Харченко, В. І. Аранчій, О. Ю. Смолянська, Г. П. Коваленко

колектив сформований із фахівців, які мають високий науковий і великий практичний досвід роботи. Це професори Валентина Аранчій, Анатолій Чупіс, Лариса Мармуль, Олексій Томілін; доценти Валентина Чумак, Юлія Лелюк, Людмила Капаєва, Олександр Безкровний, Тетяна Мисник, Олексій Зоря, Лариса Некрасенко, Людмила Бражник, Оксана Краснікова, Ольга Остапенко, Ірина Борисова, Юлія Глущенко, Яна Дробот, Тетяна Галінська, Світлана Зоря, Ольга Дорошенко, Віталій Собчишин, Максим Удовіченко, Євгеній Березницький; старші викладачі Вікторія Лихопій, Юлія Радочіна; старший лаборант Наталія Литвиненко.

Кафедра фінансів і кредиту забезпечує викладання таких дисциплін, як банківська система, банківські операції, бюджетна система, гроші та кредит, інвестиційний аналіз, методологія наукових досліджень у фінансах, податкова система, податковий менеджмент, соціальна відповідальність, страховий менеджмент, страхування, університетська освіта, фінанси підприємств, фінанси, фінансовий менеджмент у банку, фінансовий менеджмент, аміністрування податків, бюджетний менеджмент, бюджетування діяльності суб'єктів господарювання, грошово-кредитні системи зарубіжних країн, державні фінанси, інвестиційний менеджмент, інвестування, інформаційні системи і технології у фінансах, інформаційні системи і технології у банківській сфері, інформаційні системи і технології в бюджетних установах, міжнародні фінанси, місцеві фінанси, міжнародні розрахунки і валютні операції, оподаткування суб'єктів підприємництва, платіжні системи, ринок фінансових послуг, соціальне страхування, страховий маркетинг, страховий ринок, управління фінансовими ризиками, управління фінансовою санацією підприємств, фінансова безпека підприємств, фінансова санація і банкрутство підприємств, фінансове право, фінансовий менеджмент у малому бізнесі та ін.

Наукові дослідження здійснюються за темою «Удосконалення механізму фінансової діяльності підприємств, організацій і установ». За результатами досліджень опубліковано наукові статті у міжнародних наукометричних базах даних («Scopus», «Web of





science»), закордонних міжнародних виданнях, фахових виданнях України, здійснено цитування у міжнародних наукометричних базах, отримано свідоцтва авторського права. Вони також оприлюднені на міжнародних, всеукраїнських та внутрішньоуніверситетських конференціях.

Викладачі кафедри долучаються до роботи спеціалізованих вчених рад (В. І. Аранчій, Л. О. Мармунь, О. О. Томілін, А. В. Чупіс) та працюють у редколегіях наукових журналів. Над докторською дисертацією працює доцент Л. М. Некрасенко.

Для залучення обдарованої студентської молоді до наукової роботи засновано наукову школу аспірантури, що діє на факультеті обліку та фінансів, керівниками від кафедри є к. е. н., професор В. І. Аранчій; д. е. н., професор А. В. Чупіс, д. е. н., професор О. О. Томілін, кандидати економічних наук, професори кафедри В. Д. Чумак, Л. М. Капаєва, д. е. н., доцент О. П. Зоря, також доцент О. В. Безкровний. Крім того, на кафедрі діє науковий гурток «Фінансовий клуб» під керівництвом к. е. н., доцента С. П. Зорі. Здобувачі вищої освіти активно долучаються до різних проектів, олімпіад, конференцій, конкурсів.

Кафедра підтримує зв'язки з Міністерством фінансів, Міністерством освіти і науки України, департаментами агропромислового розвитку обласних і районних державних адміністрацій, банками, Аудиторською службою України, Державною фіскальною службою України та її територіальними органами, Державною казначейською службою, Пенсійним фондом України



Колектив кафедри фінансів і кредиту.

*Зліва направо перший ряд: Я. А. Дроботя, В. Д. Чумак, В. І. Аранчій, О. М. Краснікова, Л. М. Капаєва;
другий ряд: В. І. Лихопій, Л. А. Некрасенко, І. С. Борисова, Л. В. Бражник, Н. О. Литвиненко;
третій ряд: В. М. Собчишин, О. О. Дорошенко, Т. Г. Мисник, С. П. Зоря, Ю. А. Глущенко;
четвертий ряд: О. В. Безкровний, О. П. Зоря, О. О. Томілін*

та його відділеннями, страховими компаніями, кредитними спілками тощо.

Навчально-методична робота кафедри спрямована на змістовне проведення лекцій та практичних занять, удосконалення курсового та дипломного проектування, забезпечення навчального процесу навчально-методичною літературою відповідно до програм.

Постійно удосконалюється якість освітніх послуг шляхом застосування нових форм і методів навчання, дистанційної освіти. При кафедрі функціонують комп'ютерні лабораторії, оснащені сучасною обчислювальною технікою. Викладачі успішно запроваджують в навчальний процес європейську кредитну трансферно-накопичувальну систему підготовки фахівців з фінансів, банківської справи та страхування, активно працюють у системі «MOODLE», яка забезпечує доступ до форм дистанційного навчання.

За час функціонування кафедри викладачами підготовлено й видано низку монографій, підручників та навчальних посібників, що рекомендовані для здобувачів вищої освіти Міністерством освіти і науки України та Вченою радою ПДАУ.

Викладачі кафедри постійно консультують працівників фінансово-економічних служб сільгосп підприємств та фінансових установ з питань удосконалення оцінки фінансового стану суб'єктів господарювання і попередження їх банкрутства, покращення інвестиційної привабливості підприємств, фінансового планування та бюджетування. Кафедра фінансів і кредиту за своїм складом, науковою, теоретичною та практичною підготовкою викладачів має всі можливості для підготовки висококваліфікованих спеціалістів з економічних дисциплін.



Здобувачі вищої освіти факультету обліку та фінансів, спеціальності «Фінанси, банківська справа та страхування» на практичному занятті з дисципліни «Банківська система» в ПриватБанку





ФАКУЛЬТЕТ ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОБНИЦТВА І ПЕРЕРОБКИ ПРОДУКЦІЇ ТВАРИННИЦТВА

*Декан факультету — Анатолій Анатолійович Поліщук,
доктор сільськогосподарських наук, професор*

Факультет засновано у 1927 році. З того часу він кілька разів змінював спеціалізацію підготовки фахівців.

Його фундатором став професор Є. Л. Рекало, а деканами у різні роки були доценти П. Н. Ванцак, К. П. Ковальов, Є. С. Колодязний, Д. В. Терещенко, А. Г. Баранов, Т. К. Старов, С. М. Пономарьов, В. О. Мірошніков. Тут працювали такі відомі вчені, як засновник наукового свинарства в Україні, професор О. П. Бондаренко; всесвітньовідомий фахівець з удосконалення симентальської породи великої рогатої худоби, академік ВАСГНІЛ М. Д. Потьомкін; академік НАН України та Української академії сільськогосподарських наук, заслужений діяч науки і техніки України, Герой Соціалістичної Праці, професор О. В. Квасницький; заслужений діяч науки і техніки України, професор Б. Г. Левицький; професори Д. П. Поручиков, Є. Ф. Лисицький, В. І. Іванов, В. Я. Кронштадт, Т. Д. Потапов, Ф. Д. Рубін та інші.

За тривалий період свого існування факультет підготував багато тисяч висококваліфікованих фахівців, окремі з них зробили вагомий внесок у розвиток вітчизняного тваринництва та підвищення його продуктивності. Це член-кореспондент ВАСГНІЛ Ф. К. Почерняєв, академік УААН В. Ф. Коваленко, професор М. А. Коваленко. Крім того, розвитком скотарства Полтавщини опікувалися доценти С. Д. Кузьменко, Ю. Д. Коротун, О. О. Плахотнік, А. К. Кривохижа, В. С. Тендітник, М. М. Рибалка, В. Ф. Вацький.

Викладачі кафедри технології виробництва продукції тваринництва, професор В. М. Нагаєвич і доценти Н. Д. Голуб, В. Є. Усачова працювали над покращенням репродуктивних, відгодівельних та м'ясних якостей



*Академік М. І. Вавилов (сидить другий зліва), О. П. Бондаренко (стоїть перший зліва) та наукові співробітники
Полтавської сільськогосподарської дослідної станції*

великої білої породи свиней. А зусиллями доцента Г. М. Левіна — організатора орнітопарку і навчальної лабораторії «Віварій» — на факультеті розвивалася хudoжня самодіяльність та наукова творчість студентів.

У різні роки навчально-методичну, наукову й виховну роботу на кафедрах факультету проводили (і продовжують проводити) доктори наук, професори В. П. Рибалка, М. Д. Березовський, І. С. Трончук, М. А. Якименко, В. П. Бердник, Л. М. Шенгерій, Т. О. Шаравара, А. А. Поліщук, В. М. Нагаєвич, С. Л. Войтенко, А. М. Шостя, кандидати наук, доценти В. С. Тендітник, Н. Д. Голуб, С. О. Ульянко, О. Г. Близниченко, М. М. Рибалка, В. Ф. Вацький, Т. П. Булавкіна, В. Г. Слинко, О. І. Кравченко, О. О. Васильєва, О. М. Бондаренко, Г. М. Ножечка, В. Є. Усачова, О. І. Мироненко, С. О. Усенко, А. В. Коробка, Н. В. Чижанська, Т. М. Рак, Л. М. Кузьменко, В. М. Юхно та інші.

Вагомий внесок в організацію навчально-виховного процесу зробив В. С. Тендітник, який очолював професорсько-викладацький колектив факультету з 1972 до 1999 року. В 2000 році деканом зооінженерного факультету (із 2004 року — факультету технології виробництва і переробки продукції тваринництва) став доктор сільськогосподарських наук, професор А. А. Поліщук. Випусник Полтавського сільськогосподарського інституту 1975 року, вчений-зоотехнік за фахом, упродовж 1979–1999 років він працював у НДІ свинарства УААН, де пройшов шлях від молодшого наукового співробітника до завідувача відділу. В 1999 році Анатолій Поліщук повернувся до alma mater на посаду професора, а ще за рік очолив факультет.



О. П. Бондаренко
Професор,
засновник наукового
свинарства України



О. В. Квасницький
Д. б. н., професор



Ф. К. Почерняєв
Професор





Зміна виробничої ситуації в сучасній Україні створила потребу у підготовці не лише фахівців для сфери виробництва продукції тваринництва, а й для її переробки. Тому з 2003 року, відповідно до рішення Кабінету Міністрів України, факультет готує бакалаврів і магістрів з технології виробництва і переробки продукції тваринництва. В 2017 році тут було відкрито ще одну спеціальність — «Харчові технології».



А. А. Поліщук
Декан факультету,
Д. с.-г. н., професор

Зараз до складу факультету входять п'ять профільних кафедр: технології виробництва продукції тваринництва (випускова); харчових технологій (випускова); годівлі та зоогієни сільськогосподарських тварин; технологій дрібного тваринництва; фізичного виховання і спорту.

Крім поглибленого вивчення профільних дисциплін, велика увага приділяється гармонійному розвитку особистісних якостей студентів. Уже традиційними стали олімпіади з фахових предметів, огляди художньої самодіяльності, святкування визначних подій з історії Української держави, міста Полтави і Полтавщини, академії, спортивні змагання.

Перебуваючи на навчальній та виробничих практиках у кращих господарствах, які спеціалізуються на виробництві продукції тваринництва, і переробних підприємствах (молокозаводах, сирзаводах, м'ясокомбінатах), майбутні фахівці здобувають свій перший професійний досвід. Випускників факультету чекає робота на профільних сільгоспідприємствах, птахофабриках, комбікормових заводах, підприємствах із переробки молока і м'яса тощо.

На трьох кафедрах факультету функціонує аспірантура зі спеціальності «Технології виробництва і переробки продукції тваринництва». Основними напрямками наукових досліджень є: порівняльне

породовипробування свиней; годівля сільськогосподарських тварин і технологія кормів; удосконалення породних та продуктивних якостей свиней; удосконалення технології виробництва і переробки молока, яловичини, свинини та іншої продукції сільського господарства.

Студенти активно долучаються до дослідницької діяльності, зокрема на базі гуртків студентського наукового товариства. Про результати своїх досліджень молоді науковці доповідають на конференціях, публікують їх у журналах і збірниках, використовують для написання дипломних та проектів.

Через суттєві зміни в якійсій підготовці фахівців (спеціальність «Зооінженерія» була змінена на «Технології виробництва і переробки продукції тваринництва»), які відбулися у 2004 році, контингент студентів якісно і кількісно зріс.

Навчально-виховний процес та наукова робота викладачів і студентів відбуваються у сучасних лекційних аудиторіях і лабораторіях для лабораторно-практичних занять. Обличчям факультету технології виробництва і переробки продукції тваринництва ПДАУ є його кафедри.

КАФЕДРА ТЕХНОЛОГІЙ ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ ТВАРИННИЦТВА ІМЕНІ ПРОФЕСОРА О. П. БОНДАРЕНКА

Кафедра була організована ще у 1920 році. За роки існування багато разів змінювалася її назва: свинарства (1930–1931), спеціальної зоотехнії (1932–1973), промислового свинарства та дрібного тваринництва (1973–1996), спеціального тваринництва (1996–2003). Нарешті, у 2003 році цьому підрозділу була присвоєна його сучасна назва — технології виробництва продукції тваринництва ім. професора О. П. Бондаренка.

У різні часи завідувачами кафедри працювали професори М. Я. Прімо (1929–1932), О. П. Бондаренко (1929–1933), Т. Д. Потапов (1933–1940), А. Б. Ружевський (1940–1944); доценти А. Г. Баранов (1945–1956), О. В. Мішарев (1956–1963), С. М. Пономарьов (1963–1970), Б. А. Трусов (1970–1983); професори М. Т. Балашов (1983–1990), М. Т. Ноздрін (1990–1995); доценти Н. Д. Голуб (1995–1996), В. М. Нагаєвич (1996–2000, 2004–2016); професор В. П. Рибалко (2000–2003, за сумісн.).

Основне завдання діяльності кафедри — підготовка спеціалістів-технологів із технології виробництва продукції тваринництва.

Одним із засновників кафедри став професор М. Я. Прімо — вчений, який зробив вагомий внесок не лише у її становлення, а й розвиток факультету в цілому. На основі його досліджень



Деканат факультету.

Зліва направо: А. М. Шостя, В. Г. Слинько, Т. С. Козак, А. А. Поліщук, Л. М. Кузьменко, О. І. Кравченко, С. О. Усенко, В. С. Тендітшик, П. Ю. Літвінов





М. Я. Прімо
Професор



О. П. Бондаренко
Професор



Т. Д. Потанов
Професор



А. Б. Ружевський
Професор



А. Г. Баранов
Доцент



О. В. Мішарев
Доцент

розроблено нові підходи до годівлі, утримання, технології виробництва молока та м'яса і відтворення та розведення великої рогатої худоби.

У 1930-ті роки на базі кафедри свинарства розпочав свою науково-педагогічну діяльність знавець великої рогатої худоби, в майбутньому — академік ВАСГНІЛ М. Д. Потьомкін. Його доробок визначив розвиток племінного тваринництва, сформував наукові напрями у межах таких проблем зоотехнії, як вплив конституції і екстер'єру на продуктивність сільськогосподарських тварин.

Вагомий внесок у розвиток вітчизняного свинарства зробив видатний вчений, наукові розробки якого не втратили свого значення й нині, — професор О. П. Бондаренко (1884–1937). Під його методичним керівництвом виведена миргородська порода свиней, а також були засновані та працювали відділ тваринництва Полтавської сільськогосподарської дослідної станції, племінний розплідник свиней «Яківці», Полтавська беконна фабрика, Український інститут експериментальної зоотехнії, Всесоюзний науково-дослідний інститут свинарства. Учні Олександра Бондаренка також стали відомими вченими. Серед них — академік ВАСГНІЛ О. І. Овсяников, член-кореспондент ВАСГНІЛ М. О. Симон, професори Д. Я. Василенко, М. В. Волкова, М. А. Коваленко, старший науковий співробітник М. І. Матієць та інші.

На формування науково-педагогічного потенціалу кафедри істотний вплив здійснили діячі інших навчальних установ, наприклад, засновник зоотехнічного факультету Київського ветеринарно-зоотехнічного

інституту професор В. П. Устьянцев, професори Харківського зоотехнічного інституту І. В. Бельговський та М. Д. Потьомкін.

Потрібно сказати, що у 1930–1940-і роки всі науковці змушені були працювати у неймовірно складних умовах. Так професора О. П. Бондаренка через використання селекційного методу інбридингу при виведенні миргородської породи свиней із 1934 року розглядали як організатора контрреволюційної «шкідницької» організації, а навесні 1938-го органи НКВС Полтавської області навіть відкрили відповідну сфабриковану справу проти вченого («завдяки» такій посиленій «увазі» життя науковця обірвалося 1937 року). До групи «контрреволюціонерів» долучили викладачів сільгоспінституту: майбутнього декана зоотехнічного факультету Т. К. Старова і професора В. В. Боровського. Останнього звинуватили у неможливості безсистемного вивезення свиней із Полтавщини до Південних регіонів країни через відсутність науково-обґрунтованих норм їх водоспоживання та умов комфортного утримання. Крім цього, після обшуку в нього знайшли рукописні іноземні словники, які він використовував під час перекладу й підготовки до видання німецької монографії В. Лінтцеля «Обмен минеральных веществ у сельскохозяйственных животных». Підготовлена брошура В. В. Боровського і Т. К. Старова «Догляд за поросінням та вирощування поросят під маткою» також додали до матеріалів слідства як таку, що мала ворожий характер. Вирок Військового трибуналу Харківського військового округу був надзвичайно суворим та несправедливим: Т. К. Старова і В. В. Боровського засудили до десяти років позбавлення волі з конфіскацією майна.

Впевненість у своїй невинності дозволила обвинувачуваним домогтися перегляду справи. Вже восени 1940 року після ретельного розгляду наукових праць на основі висновку авторитетної експертної комісії харківських вчених (професорів І. В. Бельговського, Е. В. Лісицького, В. К. Ключникова, С. І. Аксененко) підсудних було виправдано. Цікаво, що Т. К. Старов і В. В. Боровський у студентські роки були закріплені за кафедрою годівлі, яку очолював всесвітньо відомий професор І. В. Бельговський під час роботи у Київському ветеринарно-зоотехнічному інституті. Володимир Боровський був першим наставником із дослідження фізіології травлення у свиней у майбутнього академіка АН УРСР О. В. Квасницького.



Зліва направо сидять: П. Е. Савченко, А. І. Виноградський, Б. Г. Левицький, Г. В. Шкарупа, І. Л. Борц; стоять: А. І. Куріленко, Н. А. Корольов, М. А. Коваленко, Б. В. Москалеко, О. В. Квасницький, К. Г. Кушніренко, 1940 р.





С. М. Пономарьов
Доцент



Б. А. Трусов
Доцент



Н. Т. Балашов
Професор



М. Т. Ноздрін
Професор



Н. Д. Голуб
Доцент



В. П. Рыбалко
Професор

Важливий внесок у розвиток кафедри зробив Т. Д. Потапов, який, досліджуючи морфологічні параметри свиней, довів можливість і необхідність впливати на ріст та розвиток тварин спеціально спланованою годівлею. Разом із професором П. Н. Ванцаком — ученим, який своїми працями утверджував зоотехнічну науку і вищу школу та виступав за широке схрещування малопродуктивної худоби із заводськими породами — він створив посібник для викладачів та самостійної роботи студентів, в основу якого були покладені результати досліджень П. Н. Ванцака зі схрещування червоної степової худоби з шортгорнами у різних регіонах України.

У квітні 1940 року завідувачем кафедри був призначений А. Б. Ружевський — доктор сільськогосподарських наук, заслужений діяч науки, відомий вчений у галузі скотарства, діяльність якого була присвячена удосконаленню селекційних методів із чорнорябою породою.

У повоєнний період кафедру очолював кандидат сільськогосподарських наук, доцент А. Г. Баранов. Основним напрямом його наукової роботи було дослідження ембріонального та постембріонального розвитку овець і вплив великоплідності ягнят на якість каракулевих смушок. У цей час багато уваги приділялося підготовці посібників і обладнанню навчальних аудиторій, тож Аркадій Германович створив кабінет вівчарства із великою кількістю експонатів, де студенти самостійно вивчали якісні показники вовни, смушків та овчин, а також могли проводити науково-дослідну роботу. Вчений видав 12 наукових праць у галузі вівчарства.

Викладачів кафедри не минули роки повоєнного лихоліття. Так кандидата сільськогосподарських наук,

доцента кафедри А. Х. Кащенко у 1949 році було відсторонено від викладання через введення у лекційний матеріал наукових праць зарубіжних учених, де особлива роль належала доробку Г. І. Менделя та Т. Х. Моргана. А. Х. Кащенко провів численні наукові дослідження із розведення та селекції свиней, міжпородного схрещування, організації селекційного процесу в племінному і товарному свиначстві, став автором понад 50 наукових праць. Під його методичним керівництвом захищено чотири кандидатські дисертації, присвячені розведенню і селекції свиней. Одна з цих праць належала майбутньому академіку НААН та РАСГН В. П. Рибалку.

У цей період для опанування різних методів досліджень у практиці виконання лабораторних робіт із вівчарства, кролівництва, свиначства та скотарства почали широко використовувати експеримент. Особлива роль належала роботі гуртків, які очолювали доктор біологічних наук О. В. Квасницький та кандидат сільськогосподарських наук, доцент М. М. Маньківська. Саме в них починалися наукові дослідження майбутнього академіка НААН В. Ф. Коваленка, члена-кореспондента ВАСГНІЛ Ф. К. Почерняєва та кандидатів наук М. М. Саричевої, О. Г. Близнюченка, Г. М. Почерняєвої.

Науково-дослідні роботи післявоєнних років були присвячені розкриттю особливостей функціональної системи репродуктивних органів сільськогосподарських тварин — для інтенсивного наросування поголів'я і збільшення обсягів виробництва продукції тваринництва. Саме протягом 1946–1949 років було завершено визначальні дослідження із міжпородного пересаджування яйцеклітин у кролів від фландра до білого велетня. Розроблена та відпрацьована О. В. Квасницьким і М. М. Маньківською технологія міжпородного пересаджування яйцеклітин у кролів стала підґрунтям для світового відкриття — технології трансплантації ембріонів від свиней миргородської до великої білої порід (1950).

Викладачі кафедри у співпраці із професором Б. Г. Левицьким та В. О. Конюховою впродовж 1945–1960-х років створили технологію використання дріжджів і підсолоджування кормів для годівлі свиней, яка дала змогу вже на той час отримувати середньодобові прирости 800 г.

Виконано великий обсяг наукових досліджень, які мали на меті вирішити нагальну проблему наросування поголів'я. Наприклад, встановлено функціональні



Експериментальні дослідження під керівництвом професора О. В. Квасницького та доцента М. М. Маньківської



особливості статевого апарату та створено технологію отримання двоєнь від корів шляхом гормональної стимуляції. За результатами досліджень уперше запропоновано такі прилади, як вагіноскоп та пристрій для внутрішньоматкового запліднення корів.

Не зважаючи на важке матеріальне становище, найбільш вагомі досягнення повоєнних років були представлені на обласній сільськогосподарській виставці в 1949 році. Серед них — технологія відгодівлі свиней із використанням дріжджових кормів, вегетативна гібридизація сільськогосподарських тварин та оптимізація мікроклімату у тваринницьких приміщеннях. Старший викладач, кандидат сільськогосподарських наук О. В. Мішарев виголосив доповідь про господарські ознаки і перспективи використання казахської та адаєвської порід коней. Надалі, уже на посаді завідувача кафедри, він зробив вагомий внесок у зміцнення матеріально-технічної бази очолюваного підрозділу.

Істотний вплив на розвиток промислової технології виробництва свинини мав автор 48 наукових праць, кандидат сільськогосподарських наук, доцент С. М. Пономарьов, який провів ґрунтовні дослідження із раннього відлучення поросят та їх інтенсивної відгодівлі, а також покращення конституційних і продуктивних якостей овець. Разом з М. Т. Балашовим та Б. А. Трусовим він створив племінну ферму із розведення великої білої породи в умовах навчально-дослідного господарства «Ювілейний».



Г. М. Левін
Доцент

Вагомий внесок у розвиток свиначства також зробили професори М. Т. Балашов, М. Т. Ноздрін, В. П. Рибалко, В. М. Волощук, доценти Б. А. Трусов та Н. Д. Голуб. З ініціативи доцента кафедри, відмінника освіти України Г. М. Левіна в Радянському Союзі було створене унікальне стадо з 32 цінних порід курей та навчальна ферма із віварієм.

Довгий період — протягом 1996–2000 та 2004–2016 років — кафедрою керував професор В. М. Нагаєвич, випускник зоотехнічного факультету Полтавського сільськогосподарського інституту. Він пройшов довгий трудовий шлях від головного зоотехніка господарства, асистента, старшого викладача, доцента, проректора з навчальної роботи до першого проректора ПДАА. Підготував трьох кандидатів сільськогосподарських наук, є автором понад 100 наукових статей, співавтором підручника з технології виробництва свинини та інших навчальних посібників. Успішно вивчав проблеми розвитку та становлення генофонду свиней в Україні. Відмінник аграрної освіти, нагороджений трудовою відзнакою «Знак Пошани» Міністерства аграрної політики та продовольства України.



В. М. Нагаєвич
Професор

Загалом за роки функціонування аспірантури викладачі кафедри підготували двох докторів та 19 кандидатів сільськогосподарських наук. Нині на кафедрі навчається п'ятеро докторантів.

Серед відомих випускників кафедри — кавалер ордена Леніна, лауреат державної премії СРСР, директор Сибірського науково-дослідного інституту тваринництва (1943–1952), член-кореспондент ВАСГНІЛ М. О. Симон, який створив високопродуктивну, добре пристосовану до суворих умов, сибірську північну породу свиней та акліматизував породи великої рогатої худоби й овець.

У формування галузі свиначства істотний внесок зробив випускник кафедри спеціальної зоотехнії — доктор сільськогосподарських наук, лауреат Сталінської премії, депутат Верховної Ради СРСР, директор Сибірського науково-дослідного інституту тваринництва, головний редактор журналу «Сельское хозяйство за рубежом», академік ВАСГНІЛ О. І. Овсянников, під керівництвом якого виведено кемеровську породу свиней, розроблено нормовану годівлю та методики організації зоотехнічної роботи.

Свій слід в історії широкомасштабної селекції залишив член-кореспондент ВАСГНІЛ, доктор сільськогосподарських наук, завідувач відділів вівчарства (у різні роки) Сибірського НДІ тваринництва, Киргизького НДІ тваринництва та Інституту тваринництва «Асканія-Нова» НААН М. Д. Чамуха. Автор методології селекційної роботи із виведення нових порід і типів овець, пристосованих до розведення в районах зі специфічними природно-кліматичними умовами, він створив тонкорунну забайкальську породу та сибірський тип м'ясо-вовнової породи овець.



В. Ф. Коваленко
Д. б. н., професор

Розвиток сучасних біотехнологій відтворення був би неможливим без наукових розробок академіка НААН, заслуженого винахідника України, лауреата Державної премії України в галузі науки і техніки, доктора біологічних наук В. Ф. Коваленка, який вперше сформулював і запропонував дві теорії: локально-міжтканинної диференціації метаболізму у матці тварин та циклічної лабільності гомеостазу метаболічних процесів у матці. Він довів можливість та необхідність синхронізації опоросів і впровадив її у широку виробничу практику.

Багато вихованців кафедри нині успішно працюють в інших галузях. Це директор Всеросійського НДІ м'ясного скотарства Л. З. Мазуровський; відомий генетик-селекціонер, провідний науковий співробітник Інституту тваринництва степових районів УААН, доктор біологічних наук Є. П. Стекленов; завідувач кафедри годівлі сільськогосподарських тварин Ульяновського сільськогосподарського інституту (РФ), доктор сільськогосподарських наук В. Ю. Улітько; завідувачі кафедри Національного аграрного університету, доктори





сільськогосподарських наук Д. Я. Василенко, М. В. Штомпель та А. А. Геть; завідувач кафедри зоології Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка, кандидат біологічних наук М. М. Саричева; завідувач кафедри товарознавства продовольчих товарів Полтавського університету економіки і торгівлі, доктор сільськогосподарських наук Г. О. Бірта; завідувач відділу генетики Інституту розведення та генетики ім. М. В. Зубця О. І. Метлицька; завідувач кафедри годівлі та розведення сільськогосподарських тварин Сумського національного аграрного університету Г. В. Проваторов; заступник міністра аграрної політики та продовольства України, доктор сільськогосподарських наук В. А. Пабат; завідувачі відділів Інституту свинарства і агропромислового виробництва НААН, доктори сільськогосподарських наук Б. В. Баньковський та І. Б. Баньковська; директор ДП «Дослідне господарство імені Декабристів» Полтавського інституту агропромислового виробництва імені М. І. Вавилова НААН, почесний член НААН К. І. Цибенко.

Багато випускників кафедри спеціальної зоотехнії сформували полтавську школу свинарства. Зокрема, важливо назвати кандидатів наук І. Л. Борца, В. А. Журбу, В. О. Конюхову, Л. О. Конюхову, Н. К. Середу, Г. М. Почерняєву, Б. Є. Фесину, Ю. С. Циганчука, В. М. Юденцеву, С. А. Манюненко, С. О. Семенова, Б. П. Жовнір, В. В. Моргуль, І. К. Паламаренко, О. І. Ревенко, З. Г. Троценко, В. З. Фоломеев, В. Д. Цибулько, І. В. Хатько, П. Я. Шкурупій, Л. І. Яценко, М. О. Мазанько, Л. Г. Перетятко, Н. А. Ноздріна, А. В. Базалевич, В. Г. Цибенко, О. А. Біндюг, О. Г. Близнюченко.

Із 2016 року кафедру очолює заслужений діяч науки і техніки України, академік Академії наук вищої освіти України, доктор сільськогосподарських наук, старший науковий співробітник А. М. Шостя. У колі його наукових інтересів — розробка фундаментальних основ формування та регуляції репродуктивної функції у тварин. Він встановив низку нових функціональних закономірностей метаболізму в системі «мати-плід» свиней, які визнані світовою спільнотою і мають важливе значення не тільки для галузі свинарства, а й вирішують багато методологічних проблем загальної біології та медицини. Анатолій Михайлович створив і запровадив у практику методи та прилади для штучного запліднення, які дозволяють суттєво підвищити відтворювальну здатність поголів'я і рентабельність галузі свинарства. За результатами досліджень А. М. Шостя захистив кандидатську «Особливості динаміки вмісту вітамінів антиоксидантної дії у різних



Колектив кафедри технології виробництва продукції тваринництва імені професора О. П. Бондаренка.

Зліва направо сидять: О. М. Бондаренко, С. О. Усенко, завідувач кафедри А. М. Шостя, В. Є. Усачева, А. С. Мулько, Ю. О. Сівіцька; стоять: О. Г. Мороз, В. Г. Слинько, В. І. Березницький, Є. В. Чухліб

тканинах свиноматок і плодів» (1998), а потім і докторську дисертацію — «Прооксидантно-антиоксидантний гомеостаз у свиней» (2015).

Наукові розробки вченого захищені 21 патентом на винахід України. Вони стали основою для підготовки низки інструкцій, чотирьох монографій, державних програм, семи стандартів України та 140 наукових статей.

Під керівництвом А. М. Шостя на кафедрі працюють професори В. Г. Слинько, О. М. Бондаренко, С. О. Усенко, доценти В. Є. Усачова, О. Г. Мороз, старші викладачі Є. В. Чухліб, В. І. Березницький, старший лаборант Ю. О. Сівіцька і лаборант А. С. Мулько.

Професор кафедри, кандидат сільськогосподарських наук, доцент, В. Г. Слинько виконує обов'язки заступника завідувача. В 2000 році він захистив дисертацію «Порівняльне вивчення розвитку та продуктивності свинок різних генотипів залежно від інтенсивності вирощування», а сьогодні займається підготовкою й узагальненням досліджень в галузях свинарства, вівчарства і конярства, які викладені у монографіях «Свинарство», «Мировой генофонд лошадей», практикумі із конярства. Вчений вивчає і розробляє біотехнологічні методи підвищення репродуктивної здатності свиней. Є співавтором трьох посібників, більше 70 наукових праць та методичних рекомендацій.

Професор кафедри, кандидат сільськогосподарських наук, доцент О. М. Бондаренко закінчила Полтавський сільськогосподарський інститут й аспірантуру Інституту свинарства і агропромислового виробництва (тема кандидатської — «Особливості дії рекомбінантного соматотропу на фізіологічний стан та продуктивність свиней»). Для методичного забезпечення навчального процесу опублікувала 78 праць, з них 44 наукового і 34 навчально-методичного характеру. Основний напрям її науково-дослідної роботи — «Історія становлення і розвитку тваринництва на Полтавщині (кінець XIX — початок XX століття)».



*А. М. Шостя
Завідувач кафедри,
д. с.-г. н., професор*



Вивчення складу руна на практичному занятті із вівчарства

Професор кафедри, кандидат біологічних наук, старший науковий співробітник С. О. Усенко — випускниця Полтавського державного педагогічного інституту імені В. Г. Короленка. У 2004-му захистила кандидатську дисертацію «Гормональний та біохімічний статус сироватки крові свиней різного віку, статі та фізіологічного стану». Зараз розробляє біотехнологічні методи підвищення репродуктивної здатності свиней. У співавторстві видала чотири монографії, вісім посібників, 82 наукові праці та методичні рекомендації. Також є заступником завідувача кафедри.

Доцент В. Є. Усачова активно працює на кафедрі технології виробництва продукції тваринництва. Тема її кандидатської дисертації — «Господарські та окремі біологічні особливості свиней ліній центрального типу нової м'ясної породи». Має 35 науково-методичних публікацій. Головні напрямки її досліджень — розроблення ефективних фізіолого-біохімічних методів підвищення конверсії корму та відтворювальної здатності свиней; історія, розвиток і сучасний стан тваринництва в Україні. Впродовж тривалого періоду успішно співпрацює з обласною сільськогосподарською дорадчою службою й головним управлінням агропромислового розвитку Полтавської ОДА у межах програми розвитку рибного господарства.

О. Г. Мороз — кандидат сільськогосподарських наук, доцент, випускник Полтавського сільськогосподарського інституту 1994 року (кваліфікація «зооінженер»). Захистив кандидатську «Вивчення поєднань різних генотипів свиней в умовах свиногокомплексу з метою одержання високопродуктивних товарних гібридів». Має 24 публікації, з них 13 наукового та 11 навчально-методичного характеру.

Є. В. Чухліб — кандидат сільськогосподарських наук. Після захисту кандидатської дисертації «Відгодівельні, м'ясо-сальні та окремі біологічні особливості свиней різного напрямку продуктивності» продовжує дослідження для створення високопродуктивних поєднань різних генотипів свиней. Є автором 45 наукових публікацій. Успішно виконує обов'язки координатора практичної підготовки здобувачів вищої освіти.

В. І. Березницький працює на посаді старшого викладача кафедри. З 1985-го по 2005 рік він був головним

зоотехніком ДП НДГ «Ювілейне» академії. У 2009 році нагороджений трудовою відзнакою «Знак Пошани» Міністерства аграрної політики та продовольства України. Автор 20 наукових публікацій і восьми патентів, співавтор монографій «Мировой генофонд лошадей», «Конь в упряжке», «Конь под седлом» та Словника-довідника спеціальних термінів із конярства.

Важливою сторінкою в історії кафедри є проведення спільно зі співробітниками Інституту свинарства і АПВ НААН впродовж 1999–2002 років перше породовипробування основних порід свиней в Україні, яке показало високу конкурентоздатність використовуваних генотипів.

За період свого функціонування кафедра здобула заслужений авторитет і користується великим авторитетом. У 2010 році її було нагороджено дипломом за третє місце у конкурсі на кращу випускову кафедру серед вищих навчальних закладів Міністерства аграрної політики України за напрямком підготовки фахівців «Технологія виробництва та переробки продукції тваринництва».

У різні роки тут викладали такі дисципліни, як «Технологія виробництва продукції свинарства», «Технологія виробництва молока і яловичини», «Технологія виробництва продукції кролівництва та звірівництва», «Конярство», «Технологія виробництва продукції вівчарства», «Технологія виробництва продукції птахівництва», «Технологія виробництва продукції аквакультури», «Технологія виробництва продукції бджільництва», «Основи наукових досліджень та патентування», «Інноваційні технології виробництва продукції тваринництва» та «Сільськогосподарське дорадництво».

Тривають заняття студентів у гуртках «Золоте руно», «Перепілочка», «Бджілка» та «Євросвинка». Потрібно зазначити і про визнання великої ролі викладачів у формуванні освітніх та практичних навичок до наукового пошуку в умовах роботи цих гуртків. Доказом цього стало те, що випускники В. Ф. Коваленко та Є. П. Стекленов присвятили фундаментальні монографії «Физиологические особенности метаболических процессов в системе «мать-плод» свиньи» та «Отдаленная гибридизация животных» своїм учителям О. В. Квасницькому та М. М. Маньківській.

В цілому робота викладачів і співробітників кафедри завжди була спрямована на забезпечення соціального запиту країни та відбувалася за етапами: нарощування і якісне поліпшення поголів'я свиней, корів та свиней (професори М. Я. Прімо, О. П. Бондаренко, М. Т. Балашов А. Б. Ружевський, П. Н. Ванцак); відновлення поголів'я сільськогосподарських тварин у післявоєнний період (О. В. Квасницький, О. В. Мішарев, А. Р. Баранов, А. Х. Кащенко, М. Т. Балашов); перехід галузі свинарства на виробництво свинини в умовах промислової технології (М. Т. Ноздрін, С. М. Пономарьов, Б. А. Трусов); удосконалення наявних та створення нових високопродуктивних генотипів свиней (В. П. Рибалко, В. М. Нагаєвич, Н. Д. Голуб,





В. Г. Слинько, О. Г. Мороз, Є. В. Чухліб, В. Є. Усачова); розробка інноваційних технологій промислового виробництва свинини в умовах племінного і товарного свинарства (В. М. Волощук, А. М. Шостя, С. О. Усенко, О. М. Бондаренко).

При кафедрі функціонує навчальна лабораторія сучасного технологічного обладнання для ефективного свинарства і віварій факультету. Виробнича практика та наукові дослідження майбутніх бакалаврів, магістрів та докторів філософії проводяться на базі філії кафедри в умовах експериментальної бази Інституту свинарства та АПВ НААН, у державних дослідних господарствах «Степне», «імені Декабристів», «9 січня» мережі ІС і АПВ НААН, які очолюють випускники ПДАУ — заступлені працівники сільськогосподарства П. Г. Сокирко, В. Г. Цибенко та А. Г. Пасюта.

КАФЕДРА ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Кафедра харчових технологій є провідним структурним підрозділом факультету технології виробництва та переробки продукції тваринництва Полтавського державного аграрного університету. Її історія бере початок у довоєнні 1930-ті роки, коли в Полтавському сільськогосподарському інституті була заснована кафедра молочного скотарства, яка наприкінці 1980-х перетворена в кафедру технології промислового скотарства, а в серпні 2000 року наказом ректора перейменована у кафедру технології виробництва і переробки продуктів тваринництва — у зв'язку з уведенням на факультеті спеціалізації з технології виробництва і переробки молока.

У вересні 2003–2004 навчального року названа спеціалізація була ліквідована, а факультет реорганізовано у факультет технології виробництва і переробки продукції тваринництва з відповідною спеціальністю. Тому кафедра була розділена на дві: одна — за напрямком виробництва, друга — за напрямком переробки виробленої сировини. Таким чином, наказом ректора від 11 листопада 2003 року створено новий підрозділ, який отримав назву кафедри технології переробки продукції тваринництва. Через відкриття нової спеціальності «Харчові технології» 26 червня 2018 року остання була перейменована на кафедру харчових технологій.

Навчально-методичну, науково-дослідну і виховну роботу цієї кафедри забезпечують завідувач, кандидат сільськогосподарських наук, доцент, професор ПДАУ В. С. Тендітник, професори кафедри — кандидат сільськогосподарських наук, доцент О. І. Кравченко, кандидат технічних наук, доцент Г. М. Ножечкіна; доктор технічних наук, професор В. О. Сукманов, доктор сільськогосподарських наук, професор А. А. Гетья, кандидати технічних наук, доценти Н. В. Будник, А. П. Кайнаш, кандидати сільськогосподарських наук, доценти В. М. Юхно, Т. С. Кодак, старший лаборант В. В. Мартусь, лаборант С. Ю. Тараненко.



В. С. Тендітник
Завідувач кафедри,
к. с.-г. н., доцент

Вони забезпечують викладання таких дисциплін: «Основи стандартизації, метрології, сертифікації і управління якістю продукції», «Технологічне обладнання м'ясо- і молокопереробних підприємств», «Біохімія молока і м'яса», «Мікробіологія молока та м'яса», «Хіміко-бактеріологічний аналіз», «Біохімія молока та молочних продуктів», «Технологія м'яса і м'ясних продуктів», «Технохімічний та мікробіологічний контроль якості і безпеки харчових продуктів», «Технологія продуктів забою тварин», «Технологія переробки продукції тваринництва», «Контроль якості та безпечності продукції тваринництва», «Інноваційні технології переробки продукції тваринництва», «Мікробіологія, біохімія та контроль якості молока і м'яса», «Технологічне обладнання молокопереробних підприємств», «Харчова хімія», «Технічна мікробіологія» тощо.

На кафедрі розроблені й щорічно оновлюються навчально-методичні комплекси з дисциплін, підготовлено методики тестового оцінювання рівня знань студентів, методичні рекомендації та завдання до виконання лабораторних, практичних, індивідуальних, самостійних робіт. Проводиться систематична індивідуальна робота зі студентами. Щорічно організовуються олімпіади з дисциплін спеціальності, переможці яких беруть участь у міських, обласних, всеукраїнських і міжнародних конкурсах.

Для успішного виконання курсових робіт викладачі кафедри розробляють та видають методичні вказівки. Особлива увага приділяється відпрацюванню технології виробництва і переробки продуктів тваринництва у господарствах різних форм власності, роботі молокоприймальних пунктів у сільській місцевості, забезпеченню якості молока, м'яса та продуктів, вироблених із них на спеціалізованих підприємствах.



Колектив кафедри харчових технологій.

Зліва направо: Н. В. Будник, С. Ю. Тараненко, В. О. Сукманов, А. П. Кайнаш, Г. М. Ножечкіна-Єрошенко, О. І. Кравченко, завідувач кафедри В. С. Тендітник, В. М. Юхно, В. В. Мартусь, Т. С. Кодак



*Виробнича практика на Глобинському м'ясокомбінаті*

Організаційна робота на кафедрі включає участь викладачів у заходах, які спрямовані на забезпечення навчального процесу і наукової творчості колективу, зокрема В. С. Тендітник — куратор курсу, член вченої ради ПДАУ, вченої та науково-методичних рад спеціальностей ТВППТ і харчових технологій, ДЕК ПДАУ; О. І. Кравченко очолює студентський гурток; Г. М. Ножечка-Єрошенко є куратором групи, відповідальна за профорієнтаційну роботу; В. М. Юхно — куратор групи; Т. С. Кодак — голова методичної ради зі спеціальності «Харчові технології», виконує обов'язки із підтримки інтернет-сторінки кафедри, є куратором групи другого курсу спеціальності «Харчові технології»; Н. В. Будник — куратор першої групи першого курсу студентів спеціальності «Харчові технології»; А. П. Кайнаш — секретар вченої ради факультету технології виробництва і переробки продукції тваринництва.

У різні роки на кафедрі працювали професор І. С. Трончук, доценти С. Д. Кузьменко, М. В. Квашка, М. М. Рибалка, М. В. Лисенко.

Кафедра харчових технологій забезпечує безперервність та ефективність підготовки майбутніх технологів, та професійно-педагогічний супровід їх особистісного і професійного росту. Професорсько-викладацький колектив проводить перспективні наукові дослідження, поєднуючи наукову й освітню діяльність.

КАФЕДРА ГОДІВЛІ ТА ЗООГІЄНИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ТВАРИН

Історія кафедри годівлі та зоогієни сільськогосподарських тварин, як окремого підрозділу факультету технології виробництва і переробки продукції тваринництва, розпочалася у 2002 році. Проте навчальну дисципліну «Годівля тварин» тоді ще у Полтавському сільськогосподарському інституті до 1941 року викладали такі відомі вчені, як засновник вітчизняного наукового свинарства, перший директор Полтавського науково-дослідного інституту свинарства, професор О. П. Бондаренко та заслужений діяч науки України, професор Б. Г. Левицький. Так О. П. Бондаренко в 1928–1930 роках організував беконну фабрику, яка успішно експортувала високоякісний бекон у західноєвропейські країни, а Б. Г. Левицький розробив способи дріжджування кормів для свиней, які були широко запроваджені в товарному

*О. О. Плахотнік**І. Г. Левченко**П. Н. Ванцак*

свинарстві країни. Пізніше на їх основі розроблено і розпочато промислове виробництво сухих кормових дріжджів з використанням малопоживних відходів сільськогосподарського виробництва, а також кормової патоки.

У 1948 році в Полтавському сільськогосподарському інституті була заснована кафедра загального тваринництва, співробітники якої викладали годівлю сільськогосподарських тварин і технологію кормів. У 1960 році відкрито кафедру ветеринарного акушерства, основ ветеринарії і зоогієни. Обидва підрозділи існували до 1973 року, доки на їх базі не було створено кафедру годівлі та фізіології тварин, а дисципліна «Зоогієна» не була переведена на кафедру мікробіології. До 1987 року предмет «Годівля сільськогосподарських тварин» викладали на кафедрі загального тваринництва. В 1987 році була створена кафедра годівлі, анатомії та фізіології, якою керував професор І. С. Трончук. З 1992 року у зв'язку з відкриттям факультету ветеринарної медицини ця дисципліна знову була переведена на кафедру загального тваринництва.

У різні роки на кафедрі працювали доценти П. Н. Ванцак, М. С. Телешев, В. В. Соседко, І. С. Лебединський, О. О. Плахотнік, Б. Є. Фесина, Т. П. Булавкіна, І. Г. Левченко, О. П. Лапенко, М. В. Квашка, А. В. Коробка, викладачі Ю. С. Жила, О. С. Лещенко.

Усі вони не лише забезпечували високий рівень навчального процесу, а й допомагали тваринницькій галузі, створюючи раціони повноцінної годівлі великої рогатої худоби, свиней та птиці. Викладачі кафедри розробили методи прогнозування рентабельності виробництва тваринницької продукції та визначення поживності комбікормів за їх хімічним складом.

Вагомий внесок у становлення висококваліфікованих фахівців у свій час зробили доктори наук,

*І. С. Трончук**І. С. Лебединський**М. С. Телешев*



Т. Н. Старов



К. П. Чепуров



М. Т. Ноздрін

професори Г. В. Черкасова, К. П. Чепуров, І. С. Трончук, М. Т. Ноздрін, доценти Г. О. Махачова, Т. Н. Старов, І. С. Лебединський, Л. М. Данилко, Б. Є. Фесина. Упродовж тривалого часу кафедру очолював професор І. С. Трончук, під керівництвом якого у межах наукової тематики викладачі вивчали проблеми заготівлі, зберігання, переробки та підготовки до згодовування кормів. Вже тоді було порушено питання з вирішення проблем пакування тваринницької продукції без використання полімерних матеріалів.

Протягом 2002–2013 років кафедрою керував доктор сільськогосподарських наук, професор А. А. Поліщук. З 2013 року до 2018 року завідувачем кафедри був кандидат сільськогосподарських наук, доцент С. О. Ульянко. З 2018 року кафедру очолює кандидат сільськогосподарських наук Л. М. Кузьменко.

Л. М. Кузьменко
Завідувач кафедри,
к. с.-г. н., доцент

Лариса Михайлівна Кузьменко — випускниця зооінженерного факультету Полтавського державного аграрного університету 2003 року. З 2004 року здійснювала науково-педагогічну діяльність на посаді асистента, старшого викладача, доцента кафедри технології переробки продукції тваринництва. Під час навчання в аспірантурі працювала за сумісництвом у Інституті свинарства і АПВ НААН

України на посаді наукового співробітника. У 2013 році захистила кандидатську дисертацію «Використання шроту соняшника підвищеної кормової цінності в комбікормах для свиней на відгодівлі». У доробку має більше 70 наукових та навчально-методичних праць. Нагороджена почесними грамотами Полтавського державного аграрного університету (2007, 2014), Інституту свинарства ім. О. В. Квасницького НААН (2009, 2010), Департаменту освіти і науки Полтавської обласної державної адміністрації (2014), Департаменту агропромислового розвитку Полтавської обласної державної адміністрації (2018).

Нині на кафедрі працюють: доктор сільськогосподарських наук, професор

А. А. Поліщук, кандидати сільськогосподарських наук, доценти С. О. Ульянко, О. І. Мироненко, кандидат сільськогосподарських наук Т. М. Рак, кандидат біологічних наук Н. В. Чижанська, старший викладач В. В. Матюха, старший лаборант М. Й. Курман і лаборант І. В. Ляхович.

Поліщук Анатолій Анатолійович працює професором кафедри, вдало поєднуючи з роботою на посаді декана факультету. Напрями його наукової діяльності — годівля сільськогосподарських тварин і птиці, обмін речовин в організмі тварин, фізіологія травлення моногастричних, комбікорми, премікси, кормові добавки. Для здобувачів вищої освіти ступенів «бакалавр», «магістр», «доктор філософії» викладає дисципліни «Годівля тварин і технологія кормів», «Годівля моногастричних тварин», «Годівля жуйних тварин». Має у доробку авторські свідоцтва, монографії, наукові та навчально-методичні праці.

Доцент кафедри Сергій Олексійович Ульянко пройшов трудовий шлях від заступника голови колгоспу по тваринництву до доцента, завідувача кафедри, вдало поєднуючи практичний досвід і науково-дослідну діяльність. Дисертацію «Вирощування ремонтних свинок на раціонах з використанням в якості основних протеїнових кормів екструдату гороху і трав'яного борошна» на здобуття наукового ступеня кандидата наук зі спеціальності «Годівля тварин і технологія кормів» захистив у 1987 році. Нагороджений Знаком «Відмінник аграрної освіти та науки» III ступеня (2005), грамотами, відзначений подяками Полтавського державного аграрного університету, міської ради, Полтавської обласної державної адміністрації у різні роки. Викладає дисципліну «Гігієна сільськогосподарських тварин», виконує обов'язки керівника кафедрального наукового гуртка.

Олена Іванівна Мироненко захистила кандидатську дисертацію за спеціальністю «Фізіологія людини і тварин» на тему «Фізіологічні особливості травлення у поросят під впливом окремих нетрадиційних кормових добавок» у 2009 році. З 2000 року пройшла трудовий шлях

Колектив кафедри годівлі та зоогігієни сільськогосподарських тварин.
Зліва направо: І. В. Ляхович, В. В. Матюха, Н. В. Чижанська, завідувач кафедри Л. М. Кузьменко,
О. І. Мироненко, А. А. Поліщук, М. Й. Курман, Т. М. Рак, С. О. Ульянко



в університеті від асистента кафедри до доцента. Має більше 30 наукових і навчально-методичних публікацій. Виконує на факультеті обов'язки секретаря вченої ради. У колі наукових інтересів О. І. Мироненко — питання гігієни тварин, раціонального живлення людей.

Тетяна Михайлівна Рак працює на посаді доцента. Має багаторічний досвід роботи у науково-дослідному інституті, з 2007 року активно займається навчальною, методичною, науковою та організаційною роботою на кафедрі годівлі та зоогієни сільськогосподарських тварин.

Наталія Василівна Чижанська на кафедрі працює з 2004 року. Після навчання в аспірантурі Інституту свинарства ім. О. В. Квасницького УААН з 2005–2008 років була пошукачем відділу фармако-фізіології біологічного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка. У 2008 році захистила дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата біологічних наук за спеціальністю «Фізіологія людини і тварин» на тему «Дослідження механізмів антистресової дії меланіну». Викладає дисципліни «Біотетика, радіобіологія і біобезпека», «Годівля тварин і технологія кормів», відповідає на кафедрі за профорієнтаційну та наукову діяльність.

Віктор Володимирович Матюха працює в університеті з 1992 року, а з 2007 року виконує обов'язки голови профспілкового комітету Полтавського державного аграрного університету.

Викладачі беруть активну участь у науковій роботі університету в напрямі оптимізації годівлі для сільськогосподарських тварин та птиці на основі кормів місцевого виробництва з обґрунтованим використанням різноманітних добавок залежно від продуктивності й умов утримання.

Науково-педагогічні працівники кафедри залучають здобувачів вищої освіти до наукової діяльності у студентському науковому гуртку, проводять наукові дослідження, результати яких висвітлюються у сумісних статтях та патентах, крім того, використовуються під час підготовки доповідей на конференціях, виконання курсових і кваліфікаційних робіт.

Викладачі кафедри щорічно підвищують свій фаховий рівень, проходять стажування і підвищення кваліфікації у провідних наукових та освітніх установах, кращих сільськогосподарських підприємствах України.

КАФЕДРА ТЕХНОЛОГІЙ ДРІБНОГО ТВАРИННИЦТВА

Кафедра створена на базі кафедри розведення і генетики сільськогосподарських тварин, заснованої у 1920-х, коли після відкриття Полтавського сільськогосподарського інституту розпочалося викладання зоотехнічних дисциплін селекційного спрямування, які читали викладачі кафедр під керівництвом професорів Д. П. Поручикова, Б. Г. Левицького, А. Б. Ружевського.

Як структурний підрозділ під назвою «Кафедра загального тваринництва», вона була створена у

1952 році. З 1972 року називалася кафедрою розведення і генетики сільськогосподарських тварин.

На початку 1997 року, у зв'язку зі створенням факультету ветеринарної медицини, відбулося укрупнення підрозділів зооінженерного профілю і на базі кафедри розведення та генетики сільськогосподарських тварин відкрито кафедру загального тваринництва.

Проте вже у серпні 2000 року зооінженерний факультет відновив свою діяльність як самостійна структурна одиниця, завдяки чому у вересні 2002-го після реорганізації кафедри загального тваринництва була утворена кафедра розведення і генетики сільськогосподарських тварин. З 2003 року вона входить до складу факультету технології і виробництва продукції тваринництва, який засновано на основі зооінженерного факультету. У вересні 2019 року на її базі створено кафедру технологій дрібного тваринництва.

У різні роки на кафедрі працювали: кандидат біологічних наук, доцент Б. А. Голов, кандидати сільськогосподарських наук, доценти Ю. Д. Коротун, А. К. Кривохижа, член-кореспондент НААН, доктор сільськогосподарських наук М. Д. Березовський, доктори сільськогосподарських наук А. А. Геть, К. Ф. Почерняєв, кандидат біологічних наук, доцент О. Г. Близнюченко, кандидати сільськогосподарських наук В. А. Коротков (старший науковий співробітник), Д. О. Біндюг, кандидат економічних наук Н. М. Бейдик. Понад 40 років лаборантом кафедри була З. Г. Пісоцька. Посаду завідувача обіймали доценти М. С. Телешев, І. С. Лебединський, Ю. Д. Коротун, В. Ф. Вацький, В. С. Тендітник, професори І. С. Трончук, С. Л. Войтенко.

Сьогодні у колективі кафедри технологій дрібного тваринництва працюють: завідувач, кандидат біологічних наук, старший науковий співробітник С. О. Усенко, кандидат сільськогосподарських наук, доцент О. О. Васильєва, кандидати сільськогосподарських наук Б. С. Шаферівський, Т. І. Карунна, а також І. М. Желізняк, І. Ю. Панченко, Л. А. Тараненко.

Завідувач, старший науковий співробітник Світлана Олексіївна Усенко — випускниця природничого факультету Полтавського державного педагогічного інституту імені В. Г. Короленка. Після закінчення аспірантури в Інституті свинарства імені



*Дегустація меду, організована студентами і викладачами
кафедри в рамках тижня факультету ТВППТ*





О. В. Квасницького УААН у 2004 році захистила кандидатську дисертацію «Гормональний та біохімічний статус сироватки крові свиней різного віку, статі та фізіологічного стану». У 2009 році їй присвоєно вчене звання старшого наукового співробітника.

Світлана Олексіївна пройшла шлях старшого лаборанта, молодшого наукового співробітника-патентознавця, вченого секретаря, завідувача аспірантури і докторантури. З вересня 2016 року була професором кафедри технологій виробництва продукції тваринництва Полтавської державної аграрної академії, а у вересні 2019-го очолила цей підрозділ.

До кола її наукових інтересів входить розробка та впровадження новітніх репродуктивних біотехнологій у свинарстві. У науковому доробку С. О. Усенко — 105 наукових та навчально-методичних праць, зокрема дев'ять патентів, вісім монографій та сім навчально-методичних посібників. Є співавтором трьох ДСТУ в галузі свинарства та біотехнології розмноження.



С. О. Усенко
Завідувач кафедри,
к. біол. н., ст. наук.
співроб.

Нагороджена Подякою НААН України (2013), почесними грамотами Президії НААН України (2012), Головного управління агропромислового розвитку Полтавської ОДА (2009), Полтавської райради (2015), Виконавчого комітету Полтавської міськради (2018), Академії наук вищої освіти України (2013, 2018), Інституту свинарства і агропромислового виробництва НААН (2005, 2013), ПДАУ (2017, 2019).

Професор кафедри, кандидат сільськогосподарських наук, доцент О. О. Васильєва закінчила Полтавський сільськогосподарський інститут та аспірантуру при Всесоюзному НДІ розведення та генетики тварин. У 1896 році захистила кандидатську на тему «Удосконалення селекційно-генетичних прийомів оцінки і племінного використання півнів яєчних



Студенти кафедри в Ковалівському екопарку



Колектив кафедри технологій дрібного тваринництва.
Зліва направо: завідувач кафедри С. О. Усенко, Л. А. Тараненко, Б. С. Шаферівський,
Т. І. Карунна, І. М. Желізняк, І. Ю. Панченко, О. О. Васильєва

ліній». Свою наукову роботу продовжила в експериментальному господарстві Всесоюзного НДІ розведення і генетики тварин: у 1988–1989 роках була науковим співробітником відділу розведення і генетики сільськогосподарської птиці. З 1989 року працює в Полтавському державному аграрному університеті. У 2007 році їй присвоєно вчене звання доцента. У науковому доробку Ольги Олександрівни понад 100 наукових та навчально-методичних праць. Нагороджена грамотами ПДАУ.

Доцент кафедри кандидат сільськогосподарських наук Б. С. Шаферівський закінчив Полтавський державний аграрний університет та аспірантуру цього закладу. З січня 2011 року викладає на кафедрі. У 2014 році захистив кандидатську дисертацію «Селекційно-генетична характеристика кнурів різних порід зарубіжної селекції». Опублікував більше 30 наукових праць, посібників та методичних рекомендацій.

Старший викладач Т. І. Карунна — випускниця Полтавського державного аграрного університету 2006 року, магістр, технолог-дослідник з виробництва і переробки продукції тваринництва. З вересня 2007 року працювала на посаді асистента кафедри alma mater, а протягом 2010–2014 років навчалася в аспірантурі цього ж закладу. В 2015 році захистила дисертацію «Підвищення продуктивності свиней великої білої породи за використання сучасних селекційно-генетичних методів». З вересня 2019-го — старший викладач кафедри технологій дрібного тваринництва. Автор понад 20 наукових і навчально-методичних праць.

Старший викладач І. М. Желізняк у 2003 році закінчив Полтавський державний аграрний університет за спеціальністю «Зооінженерія». Подальшу науково-педагогічну діяльність продовжив на посадах асистента і старшого викладача кафедри технологій дрібного тваринництва. Є співавтором більше 30 наукових праць і методичних посібників.

Організацією навчального процесу опікуються старший лаборант І. Ю. Панченко та оператор



комп'ютерного класу Л. А. Тараненко, які також є випускниками ПДАУ.

Викладачі кафедри читають 16 дисциплін здобувачам освітньо-кваліфікаційних рівнів бакалавра, магістра та доктора філософії за спеціальністю «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва», та одну — бакалаврам спеціальності «Харчові технології». Крім цього, вони видають навчальні посібники й методичні матеріали, беруть участь у виконанні ініціативної наукової тематики, а також активно співпрацюють з товаровиробниками.

На кафедрі створена і діє навчальна лабораторія технологій дрібного тваринництва. Базовими господарствами для проходження навчально-виробничої практики дипломників є понад 20 підприємств у різних областях України. Для ілюстрації теоретичного матеріалу окремих тем кафедральних дисциплін використовуються матеріально-технічні бази різних організацій та господарств Полтавщини.

З метою заохочення студентів до наукової роботи на кафедрі працює технологічний гурток. Результати досліджень використовуються при підготовці наукових і кваліфікаційних робіт та доповідаються на конференціях.

Викладачі кафедри щорічно підвищують свій фаховий рівень, стажуючись у провідних наукових та освітніх установах, кращих господарствах України.

КАФЕДРА ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТУ

Кафедра фізичного виховання і спорту є важливим структурним підрозділом Полтавського державного аграрного університету. Її співробітники забезпечують викладання навчальної дисципліни «Фізичне виховання», яка була введена в освітній процес ще в далекому 1931 році. Кафедра фізичного виховання і спорту була створена через більш ніж 20 років по тому — у 1952-му. Першим завідувачем цього підрозділу став Є. І. Гузь, а його послідовниками були М. Г. Воронов і заслужений працівник фізкультури і спорту України А. П. Білодід. У 2015 році на цю посаду призначений П. Ю. Літвінов.

У розвиток кафедри свій спортивний потенціал вклали такі педагоги, як професор А. П. Білодід, доценти Г. М. Бойко, Д. О. Ніжніченко, М. І. Петренко, старші викладачі Л. В. Сазонова, Б. М. Кабісов, В. П. Бондаренко, О. В. Сукач, П. Ю. Літвінов, О. А. Мороз, викладачі



*Колектив кафедри, 1990 рік. Зліва направо сидять:
В. І. Дем'яненко, Л. П. Очкань, Л. В. Сазонова, Т. М. Оксимок;
стоять: В. Д. Суріков, Є. Р. Телюк, М. І. Путренко, А. П. Білодід,
С. Ю. Ченіжний, Б. М. Кабісов*

О. В. Сколта, М. М. Явтушенко, голова спортивного клубу О. С. Гапоненко та лаборанти В. В. Кобиляшневий, В. В. Дереза.

Сьогодні у розпорядженні кафедри є сучасна матеріально-технічна база: спортивна ігрова зала, дві зали для шейпінгу, дві тренажерні зали, зала настільного тенісу, зала пауерліфтингу, зала вільної боротьби та східних єдиноборств. В 2015 році відновлений майданчик з міні-футболу, який став найкращим майданчиком серед освітніх закладів Полтавщини. Також облаштовано майданчик для воркауту.

Основні завдання кафедри — забезпечення фізичного, психічного, соціального здоров'я студентів; виховання соціально активної, вольової молоді — лідерів, керівників, наставників, здатних швидко адаптуватися в сучасному світі; формування у молодого покоління моди на здоровий спосіб життя; організація активного спортивно-масового і оздоровчого дозвілля студентів та співробітників університету.

На базі кафедри фізичного виховання і спорту проводяться різноманітні спортивно-масові, оздоровчі заходи як у командних, так і в індивідуальних видах спорту. Викладачі займаються тренерською роботою в позанавчальний час. Майже 1200 студентів відвідують 18 спортивних секцій.

Більшість педагогів мають не тільки великий викладацький стаж, а й досвід підготовки спортсменів світового рівня, доказом чого є блискучі виступи спортсменів на змаганнях. Серед цих викладачів — заслужений тренер України О. А. Мороз, майстер спорту України з пауерліфтингу О. В. Сколта, заслужений тренер України з плавання, член президії Української федерації спортсменів із вадами розумового та фізичного розвитку Г. М. Бойко.

Щорічно проводяться спортивні ігри серед студентів перших курсів та спартакіада між збірними командами факультетів. До змагань долучається і викладацький колектив. До змагань активно долучаються С. М. Кулинич, А. А. Поліщук, Т. Г. Лапенко, В. В. Ляшенко, С. Б. Ковальчук, Р. В. Ліпський, О. Г. Мороз. Спортсмени ПДАУ беруть участь в



Є. І. Гузь

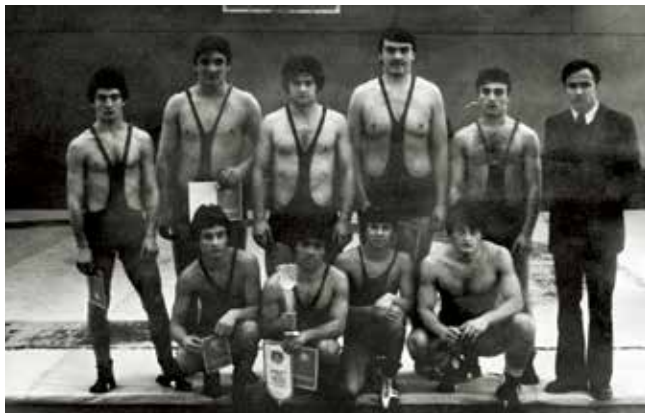


М. Г. Воронов



А. П. Білодід





Збірна команда з боротьби на чолі з Б. М. Кабісовим

Універсіаді Полтавщини, всеукраїнських спортивних іграх Міністерства аграрної політики та продовольства України.

З 1976 року на кафедрі працює секція боротьби, яку свого часу очолював досвідчений тренер Б. М. Кабісов. Його вихованці входили до складу збірної команди України, ставали переможцями різноманітних турнірів і змагань серед вишів СРСР. Прапор України та alma mater в різні роки захищали майстри спорту з вільної боротьби М. Кокоєв, С. Плієв, В. Хугаєв, М. Маркар'ян, Г. Магамедов, Д. Оніщенко, В. Блощак та ін.

З 2015 року до секції боротьби приєдналася секція змішаних бойових мистецтв. Молодь почала цікавитися ними і активно розвивати цей вид спорту у стінах університету. Один із перших спортсменів ПДАУ зі змішаних бойових мистецтв Дмитро Микуця став чемпіоном України, кубка світу та бронзовим призером Чемпіонату Європи, призером кубка Європи та України з дзюдо. Одним із кращих представників бійцівських видів спорту є Ельман Махмудов — чемпіон та кандидат у майстри спорту України з боксу, переможець універсіад, двічі золотий призер серед чоловіків на Всеукраїнському турнірі в місті Олександрії, бронзовий призер серед чоловіків до 20 років та бронзовий призер серед чоловіків у місті Кривий Ріг.

Майже 20 років ПДАУ за правом вважають центром гирьового спорту України. В університеті підготовлено 45 майстрів спорту України, шестеро кращих отримали почесне звання «Заслужений майстер спорту», серед них — чемпіони світу, Європи та України. Кращими з кращих є: п'ятиразова чемпіонка світу ЗМС Катерина Ваніна (ФЕМ), чотириразовий чемпіон світу ЗМС В'ячеслав Задорожний (ІТФ), призери чемпіонатів світу та Європи Руслан Срібний і Віталій Білоус (ФТВППТ), чемпіон світу ЗМС Валерій Дромашко (ФАЕ), чемпіон світу МСУ Віталій Якубович

(ФТВППТ). Сьогодні в університеті успішно навчаються, здобувають престижні спеціальності та відстоюють спортивну честь свого вишу на міжнародному й всеукраїнському рівнях майстри спорту Євгеній Остапчук, Іван Гавришко, Олександр Горбатко, Сергій Лень, Олександр Хватов, Ярослав Величко, Ольга Додух, Ілля Марченко та багато інших молодих і талановитих студентів. Вони — спортивне майбутнє нашої держави.

За підтримки ректора ПДАУ В. І. Аранчій та завідувача П. Ю. Літвінова на кафедрі створено єдиний у світі музей гирьового спорту. Заслужений тренер України Олег Мороз зібрав унікальну колекцію гир. Музей завжди відкритий для відвідувачів, серед яких школярі (майбутні абітурієнти), студенти інших освітніх установ, делегації з різних країн, гості університету.

У 1999 році відкрилася секція з пауерліфтингу, яку очолив майстер спорту з пауерліфтингу Д. О. Ніжніченко, пізніше цю посаду зайняв майстер спорту України з пауерліфтингу О. В. Сколота. Секція користується великим авторитетом серед студентів. Представниками цього виду спорту є срібна призерка універсіади Полтавщини

А. Русняк, чемпіон області серед юніорів І. Сивоус, чемпіон області серед юнаків Д. Ярмош, срібна призерка з бодібілдінгу М. Маханькова.

Велика увага приділяється «королеві спорту» — легкій атлетиці. На початку існування однойменної секції нею керував С. Ю. Чепіжний, а тепер цим займається старший викладач М. М. Явтушенко.

Завдяки своїй доступності й потужному оздоровчорозвивальному впливу легкоатлетичних занять секція дуже популярна серед молоді. Її здобутком є успішні виступи на традиційних легкоатлетичних естафетах «Зоря Полтавщини» та «Вечірня Полтава», змаганнях в універсіаді серед вишів, чемпіонатах України та Європи. Підготовлені кандидати у майстри спорту А. Татарчук, Т. Владкова, В. Чайка, В. Зірка, Я. Кабушка та



Е. Махмудов



Д. Микуця



Збірна команда Полтавщини з гирьового спорту, в центрі — заслужений тренер України Олег Мороз





майстри спорту України з легкої атлетики С. Лисенко, Я. Янош, І. Шевченко, А. Чепіжний.

Особливо потрібно відзначити спортивні досягнення студентів ПДАУ Дмитра Виноградця (майстра спорту України міжнародного класу, дворазового паралімпійського чемпіона, восьмиразового призера літніх Паралімпійських ігор), Євгена Богодайка (шестиразового чемпіона та семиразового призера літніх Паралімпійських ігор), Дениса Соболя (майстра спорту України міжнародного класу, бронзового призера літніх Паралімпійських ігор), Юрія Божинського (чемпіона літніх Паралімпійських ігор, майстра спорту України міжнародного класу), Сєвілю Ібадову (кандидата у майстри спорту України, чемпіонку України з греблі на каное), Катерину Лизанець (бронзову призерку чемпіонату світу 2016 року з кінноспортивної джигітовки у командному заліку серед команд з Британії, Німеччини, Росії, Казахстану, Білорусі, Арабських Еміратів, країн Азії та інших країн Європи).



Д. Виноградець



*П. Ю. Літвінов
Завідувач кафедри*

У 2000 році на кафедрі був створений аматорський колектив із волейболу. Спочатку секцію з чоловічого волейболу очолював А. І. Офат, а з 2003 року її керівником став В. П. Бондаренко. Під керівництвом останнього команда чотири роки поспіль (2001–2005) здобувала золоті медалі чемпіонату і кубок України серед аграрних вишів, перемагала у змаганнях на залік Універсиади Полтавщини. Гордістю цієї секції є майстри спорту України з волейболу Ю. Кирикилиця та С. Котьман, кандидати в майстри спорту України Д. Мороз та О. Лапшин, інші входять



Колектив кафедри фізичного виховання і спорту.

Зліва направо: О. В. Сукач, В. В. Дереза, В. В. Кобиляшневий, В. П. Бондаренко, М. М. Явтушенко, О. В. Сколота, завідувач кафедри П. Ю. Літвінов, О. С. Гапоненко

до команди вищої ліги чемпіонату України СК «Академія Фаворит».

Не залишається поза увагою і футбольна команда університету, тренером якої є О. В. Сукач. Кожного року до неї долучаються нові й нові молоді дарування. Команда перемагала в Універсиаді Полтавщини, вигравала кубок братів Павличенків та кубок ректора ПДАУ. Кращими гравцями визнані В. Нікітін, Р. Сардаров, Я. Вічний, Н. Муха, В. Кримський, В. Логвіненко.

Кожного літа викладачі кафедри фізичного виховання і спорту ПДАУ працюють у спортивно-оздоровчому таборі, розташованому у живописній місцевості на березі річки Ворскла. У таборі студенти не тільки проходять навчальну практику, а й займаються самооздоровленням, поліпшують фізичну форму на змаганнях з плавання, міні-футболу, волейболу, баскетболу, настільного тенісу тощо.

Спорт ніколи не вийде з моди серед молоді. Кафедра фізичного виховання і спорту займається актуалізацією здорового способу життя. Студенти університету добре усвідомлюють цінність свого здоров'я. Підтвердженням цього є п'ять заслужених майстрів спорту України, 17 майстрів спорту міжнародного класу, 78 майстрів спорту. Адже Україна заслуговує на здорове та сильне майбутнє!



*Паралімпійський чемпіон з плавання Євген Богодайко
(в центрі) під час нагородження*



*Катерина Лизанець — бронзова призерка Чемпіонату світу
з кінно-спортивної джигітовки, 2016 р.*





ЦЕНТР МІЖНАРОДНОЇ ОСВІТИ

Центр міжнародної освіти має 40-річний досвід навчання іноземних громадян із різних країн світу. Головною метою його діяльності є підготовка іноземців до вступу в українські вищі медико-біологічного, інженерно-технічного, економічного й гуманітарного профілів.

Підготовчий факультет для іноземних громадян заснований 1 вересня 1980 року. Вагомий внесок в організацію цього підрозділу зробив заступник декана з навчальної роботи В. А. Смірнов.

Перед початком першого навчального року тут працювали: декан факультету, старший викладач В. І. Коваленко, його заступники з навчальної (старший викладач В. А. Смірнов), виховної (старший викладач Ю. Ю. Сverdlov) і адміністративно-господарської роботи (А. М. Шрамко); завідувач кафедри російської мови, к. філол. н., доцент А. В. Парій і завідувач кафедри загальноосвітніх дисциплін, к. б. н., в. о. доцента В. М. Помогайбо, а також 15 викладачів кафедри російської мови (В. В. Бондарев, З. О. Валюх, Н. П. Голубева, Л. Г. Громова, Ю. Л. Гурєєв, Р. М. Дзюба, В. Я. Литвин, І. В. Масик, А. В. Микитюк, С. Г. Різник, С. В. Савченко, Д. О. Салаякін, О. М. Сердобов, О. А. Смірнова, І. Є. Шелейко, Н. А. Щербина, О. П. Яблонська) і десять — кафедри загальноосвітніх дисциплін (З. В. Бондаренко, Н. П. Бражник, В. О. Лобченко, Ю. Ю. Сverdlov, І. П. Скляр, В. А. Смирнов, Ю. Г. Собко, В. В. Уманець, Е. О. Харченко, О. М. Штомпель (Раздуй), В. А. Явор), перекладачі Н. В. Авдєєва, В. М. Вац, інспектор навчальної частини В. М. Шляхова та інші.

У 1980 році на факультет прибуло 100 студентів із 12 країн: Ефіопії, Афганістану, Чаду, Судану, Мавританії, Сьєрра-Леоне, Гани, Мадагаскару, Нігерії, Перу, Конго, Танзанії. Було сформовано 15 академічних груп, у кожній з яких навчалося не більше восьми осіб.

Центрами навчально-виховної роботи були кафедри російської мови (під керівництвом кандидата філологічних наук, доцента А. В. Парія, потім — старшого викладача Р. М. Дзюби) та загальноосвітніх дисциплін (к. б. н., в. о. доцента В. М. Помогайбо). Загальне керівництво роботою факультету здійснював новопризначений декан — к. т. н., доцент І. А. Мізін. Заступником декана

продовжував працювати старший викладач В. А. Смірнов.

Проблеми успішності та дисципліни перебували під контролем кураторів. Для формування в іноземців уявлень про життя українців викладачі навіть запрошували студентів у свої сім'ї. Кращими були визнані куратори академічних груп Н. А. Щербина, Р. М. Дзюба і В. Я. Литвин та куратори національних груп З. В. Бондаренко, Н. П. Бражник, О. М. Штомпель (Раздуй).

Виховний вплив на студентів мала й Рада інтернаціональної дружби, яка об'єднувала найбільш активних іноземних та українських студентів, що проживали у гуртожитку № 1. Рада поділялася на такі сектори: академічної і культурно-масової роботи, зустрічей та екскурсій, інформації, побуту, організаційний, спортивний. Іноземні студенти брали участь у багатьох міських заходах, зустрічах із відомими полтавцями, ветеранами війни, представниками різних професій. Підготовчий факультет став центром інтернаціонального виховання студентської молоді Полтави.

На факультеті проводилися репетиції художньої самодіяльності, працювали спортивні секції, діяли клуби «Російська мова» (керівник — С. В. Савченко), «Світ сьогодні» (В. О. Лобченко), «Життя і діяльність видатних осіб» (З. В. Бондаренко). Іноземці активно долучалися до «суботників», працювали на шефських підприємствах.

Досвід непростого першого навчального року дав поштовх до реалізації планів із покращення навчально-методичної та матеріально-технічної бази, зокрема, було порушено питання щодо будівництва нового навчального й житлового корпусів. Постійно оновлювався і доповнювався лінгвокраїнознавчий матеріал, матеріали до курсу «НСМ для спеціалістів агрономічного і ветеринарного профілів» тощо.

У 1981–1982 навчальному році на кафедру російської мови прийшли нові викладачі — Л. О. Гайворонська,



В. М. Сакало
Директор Центру



Перші співробітники факультету: Д. О. Салаякін, І. В. Масик, В. І. Коваленко, А. М. Шрамко, Ю. Л. Гурєєв



Кафедра російської мови: Р. М. Дзюба, О. А. Смірнова, Л. Г. Громова, С. Г. Різник, Н. А. Щербина, О. П. Яблонська, А. В. Микитюк, С. В. Савченко



Н. А. Орлова, Т. О. Панкова, Н. В. Швачунова, В. М. Шляхова. Для підвищення кваліфікації викладачів направляли на підготовчі факультети Університету дружби народів імені Патріса Лумумби (м. Москва) та ХДУ імені М. О. Горького (м. Харків).

Наступного навчального року кафедру російської мови очолив старший викладач Д. О. Селякін. На факультет прийшли працювати перекладач з іспанської та англійської мов Т. Я. Любич, старший методист навчальної частини Т. Д. Криворучко, на кафедру російської мови — викладачі Р. М. Коробова, К. В. Крилов, Т. Я. Любич, О. О. Савченко, Ю. Д. Скиданенко, І. Є. Шелейко, А. Ю. Сухаревський; на кафедру ЗОД — О. О. Жорнік, В. Г. Зінчик, Л. М. Мокляк, В. І. Сизоненко, Ю. В. Шпай, В. Ф. Шпаков. Заступниками декана стали старший викладач В. Г. Зінчик та к. і. н., доцент Л. М. Мокляк. Для іноземних студентів введено новий предмет — музичну фонетику, який читала викладачка, музичний керівник І. О. Сук.

На факультеті було оснащено лінгфонний кабінет та створено велику бібліотеку, яка, крім підручників, словників та навчальних посібників, забезпечувала студентів-іноземців художньою і суспільно-політичною літературою різними мовами світу. Упродовж багатьох років тут працювали бібліотекарі М. М. Садовська, Л. П. Захожа, а з 2010 року — О. В. Смірнова.

Підготовчий факультет Полтавського сільськогосподарського інституту став одним із 14 базових підготовчих факультетів СРСР, проте був єдиним, який готував іноземних студентів до подальшого навчання у вищих сільськогосподарських профілю.

З 1985 року викладачі факультету почали виїжджати на стажування за кордон. Старший викладач кафедри російської мови В. Я. Литвин побувала у довготривалому відрядженні у Камбоджі, де викладала російську мову в університеті. Було заплановано також направити на роботу й інших викладачів у вищі Сирії і Куби.

Щороку на факультет прибувало близько 100 іноземців. Розширилася і географія країн — Нікарагуа, Конго, Ліван, Болівія, Малі, Бангладеш, Колумбія, Того, Буркіна-Фасо, Бурунді, Гана, Мадагаскар, Марокко, Сьєрра-Леоне, Танзанія, Уганда та багато інших.

Уже з 1982 року іноземці проводили місяць канікул у навчальному господарстві інституту «Ювілейний», де був організований табір праці та відпочинку. Крім того, вони вирушали у туристичні подорожі містами України та на санаторно-курортне лікування, зокрема у будинки відпочинку «Авангард» (м. Немирів Вінницької області) та «Верхньо-Писаревський» Харківської області, у санаторій-профілакторій інституту «Наталка-Полтавка».

У 1986 році деканом підготовчого факультету став к. філол. н., доцент Ю. Д. Скиданенко. Крім нього, до складу деканату ввійшло дев'ятеро співробітників факультету: В. Г. Зінчик (заступник декана з навчально-виховної роботи), Л. М. Мокляк (заступник декана з ідейно-виховної роботи), Д. О. Селякін (завідувач кафедри російської мови), В. М. Помогайбо (завідувач кафедри загальноосвітніх дисциплін), Т. Д. Криворучко (інспектор



Н. Ф. Мельник, Л. В. Шаповалова з іноземними студентами на суботнику



Н. В. Кристальова (Токуєва) з групою іноземних студентів

з навчальної роботи), О. О. Жорнік (голова профбюро), Л. В. Фісун (секретар), Г. А. Бондаренко (комендант гуртожитку № 1), В. Я. Литвин (куратор Ради інтернаціональної дружби). Завідувачем кафедри російської мови було призначено старшого викладача В. М. Шляхову. На кафедрі ЗОД почали працювати викладач біології Т. Д. Криворучко, викладач курсу «Радянський Союз» В. Ф. Шпаков, викладач математики В. І. Сизоненко, завідувач лабораторії Г. Ф. Захарова.

Викладачі факультету зробили вагомий внесок у роботу теоретико-практичних засад доволі нової наукової галузі — методики викладання російської мови як іноземної. На кафедрі російської мови було створено чотири науково-експериментальні проблемні групи: аналізу і контролю; наукового стилю мовлення (НСМ); технічних засобів навчання (ТЗН); лінгвокраїнознавства.

У 1985 році старший викладач Л. Г. Громова вступила до аспірантури Інституту російської мови імені О. С. Пушкіна (м. Москва) і у 1992 році захистила кандидатську дисертацію. Здобувачами Інституту стали старші викладачі Д. О. Селякін та А. В. Микитюк. І. В. Масик і В. Я. Литвин склали кандидатські іспити.

У 1987 році на кафедру російської мови прийшли молоді спеціалісти: Н. В. Кристальова (Токуєва), О. І. Мізіна, Т. В. Савицька, В. А. Сосідко (Пилипченко) — випускники відділення «Російська мова як іноземна» філологічного факультету ХДУ імені О. М. Горького. Упродовж наступних трьох років до роботи приступили випускники відділення «Російська мова як іноземна» філологічного факультету Київського державного



університету О. П. Чапко, Л. В. Богиня, А. В. Уряшев, Л. В. Шаповалова, а також випускник Університету дружби народів імені Патріса Лумумби Г. О. Хлобустін. Новим викладачем фізики на кафедрі ЗОД стала Т. В. Коваленко (Лугова).

Кількість іноземних громадян не зменшувалася: протягом 1986–1989 років на підготовчому факультеті щороку навчалася від 97 до 105 іноземців. Найбільші національні групи складали громадяни Ефіопії, Болівії, Малі, Мадагаскару, Нікарагуа.

У 1989 році деканом підготовчого факультету стала к. і. н., доцент Л. М. Мокляк, її заступником з навчальної роботи — старший викладач В. Г. Зінчик, з організаційно-виховної роботи — к. б. н., доцент А. В. Колісник, з адміністративно-господарської роботи — В. І. Містюк. З'явилася і нова посада прогромаміста (Л. Осипова). На кафедрі ЗОД прийшли нові викладачі: М. Д. Дедова (математика), М. А. Куришко (курс «Радянський Союз»), В. І. Містюк (інформатика), Т. Д. Криворучко (біологія) та інші. До роботи приступили нові викладачі російської мови Ю. В. Майорчик, Н. Ф. Мельник, Л. І. Лисенко, Н. В. Сергеева (Мешкова) та інші.

Якість навчання на підготовчому факультеті Полтавського сільськогосподарського інституту вважалася однією з найвищих у країні. Викладач кафедри російської мови О. О. Савченко під час наукового стажування в Інституті російської мови імені О. С. Пушкіна виступила з доповіддю про використання навчальних віршів у своїй практичній роботі на засіданні проблемної групи «Актуальні проблеми сучасної методики викладання російської мови як іноземної». Провідні науковці О. Д. Митрофанова, М. М. Вятютнев, Т. М. Протасова, О. М. Степанова зацікавилися цією темою та запросили О. О. Савченко до авторського колективу серії навчальних посібників «Російська — інтернаціональна». Методичний посібник «Навчальні вірші для іноземних студентів підготовчих факультетів», який став унікальною візитівкою факультету, побачив світ у 2006 році.

У червні 1990 року з нагоди 10-річного ювілею з дня заснування цього підрозділу для заступників деканів підготовчих факультетів було проведено Всесоюзну нараду-семинар «Виховна робота з іноземними студентами на підготовчих факультетах вищих навчальних закладів СРСР», до якої долучилися 60 керівників і викладачів не лише українських вишів. Декан факультету, доцент Л. М. Мокляк звітувала про підготовку близько 1000 іноземців із 52 країн світу. Після закінчення факультету більше 600 із них вступили до українських навчальних закладів.

Через зміну політичної ситуації в країні у 1990 році курс «Радянський Союз» було замінено на курс «Історія Української РСР» (викладачі — Л. М. Мокляк,

Л. В. Шаповалова), з 1992 року — на курс «Культура і традиції українського народу» (Н. І. Тесля), а з 2002 року — на курс «Країнознавство» (В. М. Шляхова, Н. В. Токуєва, О. П. Яблонська). З 1990-го почали читати курс «Основи інформатики та обчислювальної техніки» (В. Г. Шморгун, М. Д. Дедова, В. І. Містюк), згодом — «Основи інформатики» (О. С. Дупак, А. В. Харченко).

Протягом 1990–1995 років на факультеті підготовлено й надруковано 41 авторський навчальний посібник, а з 2006 року матеріали з усіх навчальних дисциплін готують до друку двома мовами — російською та українською.

У 1989–1990 навчальному році на факультеті навчалася 100 іноземних слухачів із Анголи, Афганістану, Болівії, Бурунді, Буркіна-Фасо, Гани, Гвінеї-Бісау, Ефіопії, Заїру, Камеруну, Колумбії, Конго, Мадагаскару, Малі, Нікарагуа, Палестини, Перу, Ру-

анди, Сирії, Сомалі, Танзанії, Того, Чаду, Шрі-Ланки.

У 1991 році контингент студентів дещо змінився (з'явилися слухачі із Сектору Газа, Палестини, Йорданії, Сирії, Лівії), було розпочато набір на контрактну форму навчання.

У 1991 році підготовчий факультет закінчило 123 іноземці, у 1992 — 91. Більшість із них продовжили навчання за сільгоспспеціальностями: агрономія, ветеринарія, зоотехнія, захист рослин, плодоовочівництво і виноградарство, лісове господарство, агрохімія і ґрунтознавство, а також у медичних, стоматологічних і фармацевтичних вишах.

Усі викладачі факультету завжди на достатньому рівні володіли іноземними мовами: англійською, французькою, іспанською, португальською, а з початку 1990-х почали вивчати арабську, перську і китайську. Вони складали двомовні або тримовні словники для проведення практичних занять з різних дисциплін.

У 1991–1992 навчальному році на кафедрі російської мови було розпочато викладання курсу «Основи україністики» (Н. І. Тесля). За кілька років викладачі кафедри російської мови Н. Ф. Мельник, В. А. Пилипченко, Л. І. Юхименко, В. В. Бондарев, Н. В. Токуєва, Н. В. Швачунова пройшли стажування на кафедрі української мови Полтавського державного педагогічного інституту.

У 1992–1993 роках обов'язки декана виконував старший викладач В. Г. Зінчик. Його заступниками були старші викладачі В. М. Шляхова і В. І. Містюк. На кафедрі російської мови працювали 14 викладачів (В. М. Шляхова (завідувач), Л. Г. Громова, Ю. Д. Скиданенко, Н. В. Швачунова, С. Г. Різник, Т. Я. Любич, В. В. Бондарев, О. О. Савченко, О. І. Мізіна, Т. В. Савицька, Л. В. Богиня, А. В. Уряшев, В. А. Пилипченко, Н. І. Тесля, Л. І. Юхименко), на кафедрі ЗОД — десятеро (В. Г. Зінчик (завідувач), В. А. Явор, Л. Д. Лошук,



Викладач Л. Ф. Петренко проводить заняття з української мови



І. В. Колечкіна, Ю. В. Ширай, О. О. Жорнік, Т. Д. Криворучко, В. М. Помогайбо, І. П. Скляр, В. І. Містюк).

Завершився централізований розподіл іноземних студентів Міністерством вищої освіти. Допомогу у наборі іноземних слухачів тепер надавали лише фірми-посередники або ж контрактери, які мали своїх представників у різних країнах. У 1992–1993 навчальному році на підготовчий факультет було зараховано 64 слухачі, і лише четверо з них прибули за індивідуальними контрактами.

Кількість іноземних слухачів на факультеті почала зменшуватися, географія країн прибуття — звужуватися. В основному, приїжджали за індивідуальними запрошеннями або через контрактерів-посередників громадян арабських країн — Палестини, Йорданії, Сирії, які мали намір здобути медичну освіту.

У 1993 році новим деканом підготовчого факультету для іноземних громадян став к. с.-г. н., доцент А. А. Кочерга. На кафедрі російської мови працювали: В. М. Шляхова (старший викладач, завідувач), доцент Ю. Д. Скиданенко, старші викладачі В. В. Бондарев, О. О. Савченко, Н. В. Токуєва, Л. І. Юхименко, Н. І. Тесля. Завідувачем кафедри ЗОД стала старший викладач О. О. Жорнік, під її керівництвом тут працювали старший викладач В. І. Містюк, викладачі І. І. Чекмарьова, Л. М. Скок, Т. В. Хлобустіна (Лугова), В. І. Хоміч та В. О. Лобченко.

Наступного року декан уклав договір з контрактером-посередником, який направив на навчання 60 іранських громадян. На факультеті проводилися засідання клубів «Меридіани дружби» (керівник — Н. В. Токуєва) та «Українська мова» (Н. І. Тесля), активно працювали гуртки: біологічний (О. О. Жорнік), математичний (О. М. Раздуй), хімічний (І. І. Чекмарьова) та спортивно-масовий (Ю. Д. Скиданенко).

У 1996 році деканом був призначений к. мед. н., доцент М. Г. Самойлов. На факультеті на контрактній основі навчалися громадяни Ірану, Йорданії, Палестини й Сирії.

У 1998 році факультет очолив к. с.-г. н., доцент О. О. Горб. Заступником декана з навчальної роботи продовжував працювати доцент Ю. Д. Скиданенко, а заступником декана з виховної роботи була призначена старший викладач Н. В. Токуєва. Вже за кілька років О. О. Горб



Колектив факультету підготовки іноземних громадян.

Зліва направо перший ряд: І. І. Чекмарьова, Л. М. Скок, В. М. Шляхова, Т. В. Лугова, Л. І. Юхименко, М. А. Піщаленко, Н. В. Швачунова; другий ряд: Ю. Д. Скиданенко, О. О. Горб, В. В. Бондарев, О. М. Петровський, О. Омельченко, А. В. Харченко

підписав договори з 19 контрактерами-посередниками із різних країн (зокрема, Тунісу, Марокко, Китаю), і кількість слухачів факультету почала збільшуватися. Змінювався і колектив співробітників: у 2003 році на посаду програна прийнято А. В. Харченко, яка за кілька років стала викладачем інформатики, на кафедру російської мови у 2005 році прийшла викладач Л. Ф. Петренко. За сумісництвом на кафедрі ЗОД працювали к. с.-г. н., доцент М. А. Піщаленко, викладач фізики О. М. Петровський, викладач інформатики О. С. Дупак.

У 2006 році підготовчий факультет було перейменовано на факультет підготовки іноземних громадян. У 2008 році кафедра російської мови стала кафедрою української та російської мов. З 2011 року старший викладач Н. В. Токуєва, навчаючись в аспірантурі Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка, працювала над кандидатською дисертацією, яку захистила у 2020 році.

Факультет підготовки іноземних громадян ПДАУ першим у місті почав навчати іноземців української мови. Студенти із Тунісу і Алжиру дивували містян своєю правильною вимовою, літературною українською мовою. А за кілька років на факультет прибуло 30 громадян Камеруну і Конго, які також виявили бажання вивчати українську мову і продовжили навчання у Львові й Івано-Франківську. Відтоді іноземцям пропонується обирати мову навчання за власним бажанням.

У 2015 році обов'язки декана факультету почала виконувати старший викладач кафедри української та російської мов Н. В. Токуєва. Заступником декана продовжив працювати доцент Ю. Д. Скиданенко. На кафедрі української та російської мов прийшла новий викладач І. М. Мікос. На кафедрі ЗОД за сумісництвом працювала к. с.-г. н., доцент Ю. В. Вакулєнко. За цей час підписано договори з 28 контрактерами.

З нагоди 35-річчя факультету 20-21 листопада 2015 року було проведено Всеукраїнську науково-практичну Інтернет-конференцію з міжнародною участю «Навчання іноземних студентів в Україні: традиції, реалії, перспективи», у роботі якої взяли участь більше ста науковців і викладачів-практиків із різних українських і закордонних ЗВО.



Кафедра української та російської мов.

Зліва направо: Н. В. Токуєва, І. М. Мікос, Ю. Д. Скиданенко, Л. Ф. Петренко, О. П. Яблонська





У 2019 році факультет підготовки іноземних громадян був реорганізований у Центр міжнародної освіти, до складу якого входять відділ мовної підготовки і відділ загальноосвітніх дисциплін. Директором центру призначено к. т. н., доцента В. М. Сакала.

Центр міжнародної освіти називають «великою інтернаціональною родиною». І найбільшою вдячністю для викладачів є зустрічі і спілкування з випускниками факультету із різних куточків світу. Вони повідомляють про свої успіхи у навчанні, особисті та

професійні досягнення. Випускники із задоволенням згадують свій перший рік в Україні: як вперше написали українські або російські літери і слова, як вперше взяли до рук мікрофон на «великій» сцені актового залу, як вперше приготували разом із викладачем український борщ, як розпочали своє самостійне життя. Кожного року викладачі Центру міжнародної освіти дарують своїм вихованцям частинку свого серця. І робота, якій вони віддають усі сили, стає справжнім задоволенням!

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТА ІННОВАЦІЙНИХ ОСВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ

Навчально-науковий інститут інформаційних та інноваційних освітніх технологій був створений у 2009 році. Першим директором інституту була д. с.-г. н., професор Антоніна Володимирівна Калініченко. З 2013-го по 2016 рік інститут очолював Сергій Віталійович Пустовіт. Протягом 2016–2018 років виконуючим обов'язки керівника інституту був Іван Анатолійович Свириденко.

З 2018 року керівником навчально-наукового інституту інформаційних та інноваційних освітніх технологій стала Юлія Валентинівна Вакуленко.

Структурними підрозділами інституту є: навчальний центр інформаційно-комунікаційного обслуговування; навчальний відділ розробки та впровадження

сучасного програмного забезпечення; навчальний відділ забезпечення інформаційних та інноваційних освітніх технологій; відділ із забезпечення освіти дорослих та інноваційного розвитку; відділ моніторингу та забезпечення якості освіти; підготовчі курси.

Метою діяльності Інституту є інтенсифікація запровадження новітніх освітніх технологій; широке застосування інформаційних інструментів та технічних засобів в освітньому процесі та науковій діяльності науково-педагогічного персоналу університету; організація та проведення підвищення кваліфікації та стажувань; моніторинг забезпечення якості вищої освіти.

Основними завданнями структурних підрозділів Інституту є посилення фундаментальної, теоретичної та професійно-орієнтованої комп'ютерної підготовки шляхом створення, впровадження і популяризації сучасних освітньо-інформаційних методик, засобів програмування та інформаційно-комунікаційного обслуговування, активізація наукової, освітньо-інноваційної роботи із застосування сучасних інформаційних технологій.



Ю. В. Вакуленко
Директор інституту



А. В. Калініченко



С. В. Пустовіт



І. А. Свириденко



Колектив інституту.

Зліва направо: В. П. Станіславчук, Р. І. Ковальчук, Л. М. Гурбатюк, Н. В. Дорошенко, С. І. М'яка, А. Ю. Калініченко, А. М. Дзятко, І. А. Свириденко, Ю. В. Вакуленко, О. С. Дурак, Д. А. Калита, Н. В. Локес, О. В. Варахсіна, Т. В. Пономаренко, Н. В. Баган, Ю. А. Весна, Ю. С. Сук





НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ЯКОСТІ ОСВІТИ

Навчально-науковий інститут забезпечення освітньої діяльності та якості освіти був створений 1 грудня 2020 року з метою покращення якості освітнього процесу, забезпечення всіх ланок управління інформацією щодо якості освіти, підвищення якості підготовки фахівців шляхом здійснення цілеспрямованого моніторингу навчальних досягнень здобувачів вищої освіти, а також інших заходів відповідно до Стратегії розвитку Полтавського державного аграрного університету.

Очолила навчально-науковий інституту забезпечення освітньої діяльності та якості освіти кандидат економічних наук, доцент Людмила Володимирівна Шульга.

Структурними підрозділами інституту є: навчальний відділ, відділ аспірантури і докторантури, відділ моніторингу та забезпечення якості освіти.

Метою діяльності інституту є: розроблення і реалізація заходів із підвищення якості освіти; планування, організація і контроль освітнього процесу відповідно до нормативних документів; реалізація академічної політики та документальне забезпечення освітнього процесу; якісна підготовка молодих вчених; забезпечення реалізації політики з питань ліцензування та акредитації освітньої діяльності.

Основними завданнями структурних підрозділів інституту є: організація процесу забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти в університеті; покращення іміджу в межах реалізації системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти; здійснення моніторингу освітньої діяльності; планування та організація освітнього процесу за усіма рівнями вищої

освіти і формами навчання; ведення документації і підготовка звітної інформації; надання інформаційно-консультативної допомоги науково-педагогічним працівникам університету з питань освітнього процесу; впровадження інноваційних проєктів, форм та методів організації освітнього процесу, вдосконалення методичного забезпечення якості освітнього процесу, впровадження новітніх інноваційних технологій навчання, методів та критеріїв оцінювання знань здобувачів вищої освіти; якісна планована підготовка аспірантів та докторантів для отримання наукових ступенів доктора філософії та доктора наук; сприяння консолідації зусиль всіх структурних підрозділів щодо вирішення питань, пов'язаних із забезпеченням якості освітньої діяльності університету.

Згідно з новими вимогами щодо якості підготовки здобувачів вищої освіти, які зумовлені процесами трансформації системи громадянських цінностей і розбудовою засад соціально-орієнтованої держави, створення однакових можливостей для діяльності у різних сферах суспільних відносин, розвитку світових інтеграційних процесів, академічною мобільністю та впровадження в освітній процес сучасних технологій навчання, Навчально-науковий інститут забезпечення освітньої діяльності та якості освіти бере участь в упровадженні системи менеджменту якості вищої освіти в університеті.



Л. В. Шульга
Керівник інституту



Колектив Навчально-наукового інституту забезпечення освітньої діяльності та якості освіти.

Зліва направо перший ряд: В. А. Іващенко, Л. В. Шульга, А. П. Дорошенко, Ю. О. Романченко, О. В. Сіренко; другий ряд: Т. І. Шевченко, Л. В. Яловега, А. К. Костоглод, Т. М. Браславець, І. І. Рожко, І. В. Лавріненко, О. П. Бурлака, Л. І. Пастрома; третій ряд: Л. В. Москаленко, В. І. Гринь, М. О. Петренко, І. А. Колесніченко



НАВЧАЛЬНИЙ ВІДДІЛ

Історія навчального відділу бере свій початок з моменту створення Полтавського сільськогосподарського інституту, коли у його структурі було відкрито навчальну частину, якій доручили планувати й організовувати освітній процес.

Протягом 1966–1984 років завідувачем навчальної частини була Н. Т. Вовк. Разом з нею працювали завідувач практики студентів Є. Г. Мазуніна, диспетчер Л. І. Русінова, статист О. О. Серажим та секретар-стенографіст Л. Нігрілова. Потім навчальний відділ очолювали О. Г. Біляєва (1985–1987) і С. В. Кочерга (1987–1989), а з 1989-го — В. М. Фірсов. Під керівництвом останнього у відділі працювали: завідувач практики Є. Г. Мазуніна, методисти В. І. Підгребельний, М. А. Піщаленко, В. В. Бакай, старший інспектор Н. В. Якушкіна, диспетчери О. М. Січева, В. В. Мартусь, І. І. Вуразка та секретар Л. Л. Халімон.



Колектив навчального відділу, 1997 рік.
Зліва направо: В. В. Мартусь, В. М. Фірсов, Є. Г. Мазуніна



Колектив навчального відділу, 2009 рік

У 2006–2007 роках навчальний відділ очолював О. В. Калініченко. У той період тут працювали методист В. В. Бакай (2005–2016), диспетчери Н. С. Філенко (2006–2008), І. І. Вуразка (2004–2008), В. В. Мартусь (1992–2014) і секретар Л. Л. Халімон.

Протягом 2007–2015 років відділом керував К. Д. Костоглод. Саме тоді в академії було запроваджено кредитно-модульну систему організації навчального процесу, яка базується на засадах Європейської системи перезарахування кредитів і забезпечує якісну підготовку фахівців за гнучкими індивідуальними програмами. За діяльності К. Д. Костоглода розпочато роботу з удосконалення процесу складання розкладів аудиторних занять та контроль

за використанням аудиторного фонду, розроблено низку положень, які регламентують освітній процес в університеті.

Під керівництвом К. Д. Костоглода у навчальному відділі працювали методист В. В. Бакай (2005–2016), старші інспектори І. А. Підтоптана (2009–2011), Л. І. Сазонова (2011–2012), І. А. Колесніченко, завідувач практики Є. Г. Мазуніни (а з 2013 року — М. О. Петренко), диспетчери В. В. Мартусь (1992–2014), О. В. Кальна та секретар І. В. Бура (2008–2016).

Із розвитком Полтавського державного аграрного університету, його перетворенням на потужний регіональний центр аграрної освіти перед навчальним відділом поставали нові завдання, втілення яких потребувало розширення штату працівників, технічного оснащення і переоснащення відділу, вивчення й запровадження новітнього досвіду організації освітнього процесу.

Успішне вирішення поставлених завдань у 2015 році розпочала к. е. н., доцент Л. В. Шульга.

Склад колективу відділу змінювався з 2015-го. Так протягом 2015–2018 років тут працювали А. М. Дзяпко (у 2013–2015 роках — керівник, а з 2016-го — адміністратор бази даних (обслуговування ЄДБО)); Ю. А. Весна (з 2013 року — оператор ЕОМ) та Ю. В. Сук (з 2013-го — статист).

Упродовж 2013–2016 років організацією навчальних, виробничих практик та їх методичного забезпечення для здобувачів вищої освіти займався керівник виробничої практики М. О. Петренко.

Крім того, у різний час тут працювали: на посаді методиста — В. В. Стрюк, І. В. Папірник, О. Г. Бігуненко, на посаді диспетчера — Д. А. Калита, Я. С. Дудник, Ю. М. Верещака, Н. В. Сучкова, на посаді оператора ЕОМ — В. М. Дубина.

Сьогодні в навчальному відділі під керівництвом к. е. н., доцента Андрія Петровича Дорошенка працюють молоді, перспективні та досвідчені фахівці: заступник начальника І. В. Лавріненко, керівник виробничої



А. П. Дорошенко
Керівник відділу



Колектив навчального відділу, 2019 рік.
Зліва направо: В. І. Гринь, Д. Р. Ткаченко, І. В. Лавріненко, Т. М. Браславець, І. А. Колесніченко, Л. В. Шульга, О. В. Кальна, Л. І. Пастрома, Л. В. Москаленко, О. Г. Бігуненко, А. К. Костоглод



*Колектив навчального відділу.*

Зліва направо: Л. В. Москаленко, Т. І. Шевченко, А. К. Костоглод, В. І. Гринь, В. А. Іващенко, І. А. Колесніченко, А. П. Дорошенко, І. В. Лаврінченко, Т. М. Браславець, Л. І. Пастрома, О. П. Бурлака

практики Т. М. Браславець, завідувач навчально-консультативного центру Т. І. Шевченко, методисти І категорії І. А. Колесніченко та В. І. Гринь, а також методисти Л. В. Москаленко, Л. І. Пастрома, О. П. Бурлака й секретар В. А. Іващенко.

Навчальний відділ є структурним підрозділом, який забезпечує реалізацію Концепції освітньої діяльності університету, координує науково-педагогічну і науково-методичну роботу, впроваджує та вдосконалює систему менеджменту і контролю якості навчального процесу.

Основні завдання відділу — планування та організація освітнього процесу усіх форм навчання; контроль за виконанням навчальних планів і графіків навчального процесу; ведення документації і підготовка звітних даних університету з питань навчальної роботи; обслуговування та супровід спеціалізованого програмного забезпечення, що використовується для внесення даних до ЄДЕБО, а також забезпечення функціонування інформаційно-пошукової системи доступу до інформаційного ресурсу; надання інформаційно-консультативної допомоги науково-педагогічним працівникам університету з питань освітнього процесу та підготовка науково-обґрунтованих пропозицій і методичних матеріалів тощо.

Колектив навчального відділу співпрацює з усіма структурними підрозділами університету, науково-педагогічними працівниками, здобувачами вищої освіти та з іншими закладами освіти, для забезпечення скоординованої освітньої діяльності.

ВІДДІЛ АСПІРАНТУРИ І ДОКТОРАНТУРИ

Важливим напрямком роботи університету була і залишається підготовка наукових та науково-педагогічних кадрів в аспірантурі і докторантурі. Цей відділ є одним із основних джерел постійного поповнення й оновлення інтелектуального потенціалу не тільки самого університету, а й регіону і держави загалом.

Історія аспірантури і докторантури університету бере свій початок у 1960-х, коли згідно з розпорядженням Міністерства сільського господарства УРСР від 29 листопада 1961 року була відкрита аспірантура за 13 спеціальностями.

Важливою подією також стало створення спеціалізованої вченої ради із правом прийняття до розгляду та проведення захисту кандидатських дисертацій за спеціальностями «Економіка та управління національним господарством» і «Економіка та управління підприємством (за видами економічної діяльності)».

Історія будь-якої установи – це насамперед люди, які в ній працюють ікладають у свою роботу частину душі.

*З. О. Дорогань*

Першим керівником аспірантури стала З. О. Дорогань, яка все своє трудове життя присвятила цьому закладу освіти. У січні 2015 року виповнилося 50 років, відколи вона переступила поріг тоді ще Полтавського сільськогосподарського інституту. Зінаїді Олександрівні були притаманні особлива старанність і надзвичайна ретельність у роботі, відповідальність за належну

підготовку й оформлення документів, вимогливість до підлеглих і водночас щирість та людяність у ставленні до здобувачів. Її сумлінна, наполеглива праця та високий професіоналізм неодноразово були відзначені почесними грамотами.

З вересня 2015 року завідувачем аспірантури стала кандидат економічних наук О. В. Сіренко, яка має бездоганну ділову репутацію і авторитет серед колег та здобувачів. Олена Вікторівна вміє обирати засоби досягнення найкращих результатів, планувати й організовувати науково-педагогічну діяльність, а також поєднувати, залежно від ситуації, найдоцільніші та найефективніші прийоми й методи роботи.

*О. В. Сіренко
Завідувач відділу*

Профілі підготовки здобувачів ступеня доктора філософії та доктора наук відповідають пріоритетним напрямкам наукової діяльності Полтавського державного аграрного університету та фактично охоплюють усі напрями, за якими здійснюється підготовка фахівців відповідних освітньо-кваліфікаційних рівнів.

Нині в аспірантурі і докторантурі університету навчаються 150 аспірантів, 49 із яких – на умовах контракту. Щорічно дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата наук (доктора філософії) захищають 10–12 осіб, доктора наук – троє-п'ятеро.



ВІДДІЛ МОНІТОРИНГУ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ

Відділ моніторингу та забезпечення якості освіти був створений відповідно до рішення Вченої ради Полтавської державної аграрної академії від 1 жовтня 2012 року. Першим керівником відділу був Андрій Петрович Дорошенко. Протягом 2013–2015 років керівником відділу була Наталія Костянтинівна Грубіч. З 2015 по 2020 рік відділ очолювала Світлана Іванівна М'яка.

1 вересня 2020 року керівником відділу моніторингу та забезпечення якості освіти призначена к. е. н., доцент Юлія Олександрівна Романченко.

Відділ моніторингу та забезпечення якості освіти включає сектор «Внутрішній аудит процесів діяльності та моніторингу якості освіти» та «Інноваційні технології навчання та організації навчального процесу».

Основними завданнями діяльності відділу є: організація процесу забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти; забезпечення покращення іміджу університету в межах реалізації системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти; здійснення

моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм; щорічне оцінювання здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних і педагогічних працівників та регулярне оприлюднення результатів таких оцінювань на офіційному веб-сайті; здійснення моніторингу наявності навчальних ресурсів для організації освітнього процесу за кожною освітньою програмою спеціальності; контроль за якістю навчально-методичного забезпечення освітньої діяльності; моніторинг рівня професійної активності членів груп забезпечення спеціальностей університету; контроль за якістю проведення навчальних занять, моніторинг ефективності системи і критеріїв оцінювання знань здобувачів вищої освіти та забезпечення їх академічної мобільності; сприяння консолідації зусиль всіх структурних підрозділів щодо вирішення питань, пов'язаних з забезпеченням якості освітньої діяльності з університету; інформаційно-довідкове консультування з питань забезпечення якості освітньої діяльності; вивчення та узагальнення вітчизняного і зарубіжного досвіду з питань моніторингу якості освіти; впровадження інноваційних проектів, форм та методів організації освітнього процесу; організація процесу оновлення та вдосконалення методичного забезпечення якості освітнього процесу, впровадження новітніх інноваційних технологій навчання, методів та критеріїв оцінювання знань здобувачів вищої освіти; сприяння дотриманню академічної доброчесності науково-педагогічними і педагогічними працівниками університету та здобувачами вищої освіти.



Ю. О. Романченко
Керівник відділу



Колектив відділу. Зліва направо: Л. В. Яловега,
Ю. О. Романченко, С. І. М'яка





СЕЛЕКЦІЙНИЙ ЦЕНТР

Центр розпочав свою роботу в 1970 році як лабораторія селекції озимої пшениці під керівництвом д. б. н., професора М. М. Чекаліна та к. с.-г. н. В. І. Москаленка за ініціати́ви ректора М. О. Добровольського. Обсяг селекційних інтересів з того часу постійно зростає, а селекційну роботу почали проводити і з іншими культурами (горохом, просом, ріпаком, гречкою, соєю), тривав пошук шляхів покращення селекційного процесу. Багаторічна практика, наукові розробки та виведені сорти призвели до створення в 2001 році Науково-дослідного інституту агрономії, який з часом трансформувався у Навчально-виробничий підрозділ із селекції та насінництва, а згодом у Селекційний центр ПДАУ.



М. М. Чекалін



В. І. Москаленко

Зараз керівником селекційного центру є д. с.-г. н., професор, заслужений працівник сільського господарства селекціонер озимої пшениці, завідувач кафедри селекції, насінництва і генетики В. М. Тищенко. Він очолює колектив, який об'єднує більше 20 наукових співробітників. Польова лабораторія та відділ насінництва центру знаходяться в с. Бречківка, де дослідницькі поля займають площу 100 га.

Головне завдання центру — розробка нових методів оптимізації селекційного процесу на основі еколого-генетичного підходу та математичного моделювання та створення нових сортів озимої пшениці, гороху, проса, гречки і сої, високопродуктивних та максимально придатних для вирощування в умовах Лівобережного Лісостепу України.

Основними напрямками наукової роботи центру є:

- розробка методів індивідуального добору на ранніх етапах селекції за допомогою індексів (так звана «індексна селекція»);
- методи оцінки та добору селекційного матеріалу за допомогою кореляційно-регресійного та кластерного аналізів;
- пошук маркерних ознак, які впливають на продуктивність, стійкість рослин до вилягання, хвороб, морозо- і зимостійкість, технологічність та інші господарсько-цінні ознаки;
- ідентифікація селекційного матеріалу за спектрами запасних білків і генетичними маркерами.

Серед здобутків науковців центру — розробка методів індивідуального добору на ранніх етапах селекції у гороху та озимої пшениці за методом селекційних індексів (М. М. Чекалін, В. М. Тищенко); створення еколого-генетичного підходу в селекції озимої пшениці, методу групування ознак в

кластерному аналізі (В. М. Тищенко, М. М. Чекалін); розробка методу оцінки зразків озимої пшениці за фотоперіодичною чутливістю; впровадження методу штучної затримки часу відновлення весняної вегетації (метод В. Д. Мединця) для добору зимостійких генотипів (В. М. Тищенко, М. М. Чекалін); вивчення генетичної природи нових форм гороху: «люпиноїд», «хамелеон», «детер» та їх вплив на продуктивність (М. Є. Баташова, М. М. Чекалін).



*В. М. Тищенко
Керівник центру*

Співробітники селекційного центру ПДАУ підготували й видали монографії «Генетические основы селекции зернобобовых культур на устойчивость к патогенам» (М. М. Чекалін), «Генетические основы адаптивной селекции озимой пшеницы в зоне Лесостепи» (В. М. Тищенко, М. М. Чекалін), навчальний посібник «Селекція і генетика окремих культур» (М. М. Чекалін, В. М. Тищенко, М. Є. Баташова), мають низку публікацій у фахових виданнях, патенти, авторські свідоцтва на винаходи.

Співробітники центру М. Є. Баташова та Л. М. Криворучко проходили міжнародне стажування у Центрі агрономічних досліджень провінції Ено (CARAH), Бельгія.

Серед напрацювань, досягнутих у співпраці, — аналіз якості зерна озимої пшениці за основними показниками: вміст білку, якість клейковини, число падіння тощо; аналіз поліморфізму ДНК сортів та ліній озимої пшениці (SSR та AFLP маркери) селекції центру (спільно з Інститутом агроекології і біотехнології УААН та Центром агрономічних досліджень провінції Ено (CARAH), Бельгія); визначення спектрів запасних білків гліадинів та глютенінів (разом із лабораторією якості Інституту рослинництва ім. В. Я. Юр'єва УААН та лабораторією екологічної генетики рослин та біотехнології Інституту захисту рослин НААН за ініціати́ви Н. О. Козуб та І. О. Созінова).



*Виробнича нарада на дослідних ділянках селекційного центру.
Зліва направо: В. М. Тищенко, М. М. Чекалін, О. С. Шика, Н. Є. Березницька,
В. М. Подорожний, В. М. Писаренко, М. І. Андрієнко, М. М. Опара*



*Традиційний День поля на дослідницьких ділянках центру*

Основні пріоритети селекційного центру це:

- Озима пшениця: підвищення продуктивності, морозозимості, адаптивності, фотоперіодичної чутливості, тривалості періоду яровизації, виявлення поліморфізму білкових та генетичних маркерів. Створені сорти озимої пшениці інтенсивного типу, з високою морозозимостістю, стійкістю до хвороб, до вилягання, високою врожайністю, які широко впроваджуються в господарствах Полтавської й інших областей України: «Сагайдак», «Диканька», «Вільшана», «Оржиця», «Зелений гай», «Царичанка», «Радивонівка», «Аріївка», «Кармелюк», «Левада», «Полтавчанка», «Санжара», «Самара-2», «Соната полтавська» та інші (автори: В. М. Тищенко, М. М. Чекалін та інші), «Коломак 3», «Коломак 5», «Українка полтавська» (В. І. Москаленко). Сорт пшениці озимої Диканька визнаний видатним та довічно зберігається з 2010 року у всесвітньому сховищі насіння зразків генофонду у Свальбарді (Норвегія) та у генбанку рослин СІММУТ (Мексика).



Л. Г. Білявська
Селекціонер сої,
доцент



М. Є. Баташова
Селекціонер гороху,
доцент

- Горох: створення ультраранньостиглих та посухостійких форм гороху; безлисточкових форм гороху овочевого використання. Під керівництвом д. б. н., професора М. М. Чекаліна виведені безлисточкові високопродуктивні сорти гороху «Норд», «Полтавець 2», «Олеко», «Зінківський», «Мазепа» та листочковий сорт «Апостол».

- Соя: розробка високопродуктивних, ранньостиглих та холодостійких сортів — «Аметист», «Алмаз», «Антрацит» та інші (к. с.-г. н. Л. Г. Білявська).

- Просо: створення високопродуктивних, ультраранньостиглих сортів, з високими поживними



День поля. Презентацію для гостей проводить, кандидат біологічних наук, доцент М. Є. Баташова

якостями, стійких до осипання та придатних для прямого комбайнування. Сорти «Золушка», «Полтавське золотисте», «Біла Альтанка» були рекомендовані для використання в харчовій промисловості.

Слід відзначити вагомий внесок у виконання селекційних і насінневих програм науковцями, співробітниками Полтавського селекційного центру, серед яких: к. с.-г. н., доцент А. І. Пилипенко, наукові співробітники — Н. С. Марчук, Н. М. Шамшева, Л. О. Новоселецький, Г. П. Снитко, П. М. Авраменко, В. А. Заболотний, М. С. Кийко, О. Є. Кийко, О. Й. Лаврінець, Ю. М. Кривенко, О. М. Дінець; а також зараз працюючих: Г. С. Лаврінець, Я. Л. Ландарь, О. М. Шапочка, А. В. Колісник, Ю. О. Котелевський, В. Я. Снитко, Г. О. Демиденко, С. В. Снитко, Н. О. Семергей, Л. М. Криворучко, С. С. Молчан, О. В. Гусенкова, Я. Г. Лаврінець.

На науковій базі та матеріалах селекційного центру в різні часи захищені кандидатські та докторські дисертації, це: М. Є. Баташова, В. М. Тищенко, О. Г. Біляєва, М. М. Маренич, С. О. Юрченко, Ю. М. Барат, А. В. Баган, М. І. Кулик, М. В. Дубенець, Л. М. Криворучко.

Селекційний центр — це міцна база для підготовки студентів факультету агротехнологій та екології, а особливо спеціальності «Насінництво та насіннєзнавство».



РЕДАКЦІЙНО-ВИДАВНИЧИЙ ВІДДІЛ

Редакційно-видавничий відділ Полтавського державного аграрного університету створено у 1999 році з ініціативи доцента В. М. Самородова та активної підтримки ректорату. Його першим керівником був І. В. Усанов, а літературним редактором — відома полтавська поетеса Наталка Фурса. Зараз редакційно-видавничий відділ очолює Т. О. Чайка, під керівництвом якої працюють відповідальний редактор В. В. Мельничук, літературні редактори журналу ВАК «Вісник Полтавської державної аграрної академії» В. К. Жукова, А. В. Дедухо та коректор В. П. Станіславчук. Технічну підтримку та розробку дизайну публікацій забезпечує спеціаліст відділу А. О. Свешнікова. Щоби кожна книга дійшла до рук читачів, її втілюють на папері оператори копіювальних і розмножувальних машин С. О. Кузьмін і Н. В. Сенченко.

Редакційно-видавничий відділ готує та випускає журнал ВАК України «Вісник Полтавської державної аграрної академії», навчальні посібники, тези конференцій, наукові праці та навчально-дидактичні матеріали для забезпечення якісного навчального процесу.

Після років великих зусиль колективу редакційно-видавничого відділу, керівництва академії й авторів статей Департамент атестації кадрів вищої кваліфікації та ліцензування Міністерства освіти і науки України присвоїв науково-виробничому фаховому журналу

«Вісник Полтавської державної аграрної академії» категорію «Б». Так розпочався новий етап розвитку журналу та всієї академії, над яким старанно і довго працювали.

Протягом більше двох років кожній статті журналу присвоюється престижний міжнародний серійний номер, який використовують для постійної та унікальної ідентифікації об'єктів будь-якого типу — DOI (Digital object identifier). Він дає змогу знайти документ навіть у випадку зміни його URL, яка може виникати у випадку зміни сайту, видавця тощо. Взагалі, індекс DOI статті мають з 2012 року.

ПДАУ став одним із перших навчальних закладів України, чий фаховий журнал присвоює DOI науковим статтям дописувачів, що є обов'язковою умовою фаховості журналу. А науково-виробничий фаховий журнал «Вісник ПДАА» став першим серед вишів, який отримав власну сторінку у «Вікіпедії». Сьогодні він індексується у таких електронних бібліотеках, каталогах, репозиторіях та міжнародних наукометричних базах даних, як Google Scholar, Index Copernicus International, Scientific Literature (SCILIT), Україніка Наукова, Dimensions, CrossRef, Національній бібліотеці України ім. В. І. Вернадського, Scientific Electronic Library Elibrary.ru, Electronic Portal Vsenauki.ru, BASE (Bielefeld Academic Search Engine), Електронному репозитарії ПДАУ.

Також «Вісник ПДАА» має свій інтернет-сайт, де можна знайти вичерпну інформацію про журнал та архіви публікацій (<https://journals.pdaa.edu.ua/visnyk>).

Робота редакційно-видавничого відділу відзначена багатьма подяками та нагородами. Так, у 2007 році відділ став лауреатом конкурсу «Краща книга Полтавщини–2007», а у 2008 році рішенням конкурсної комісії з проведення конкурсу на кращу газету серед вищих навчальних закладів III–IV рівнів акредитації Міністерства аграрної політики України газета «Моя Академія» визнана переможцем і посіла друге місце. Міністерство аграрної політики України оголосило Подяку.



Т. О. Чайка
Начальник відділу



Колектив редакційно-видавничого відділу.

*Зліва направо: А. О. Свешнікова, Н. В. Сенченко, Т. О. Чайка,
С. О. Кузьмін, В. К. Жукова*



БУХГАЛТЕРСЬКА СЛУЖБА

Фінансово-господарська діяльність університету здійснюється відповідно до Бюджетного кодексу України, Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» та інших нормативно-правових актів. Постійне оновлення матеріально-технічної бази і проведення ремонтів (поточних та капітальних) потребують не лише чималих коштів, а й ретельного обліку.



В. М. Ізмайлов

У різні роки в бухгалтерії університету працювали фахівці з певним досвідом та чудовою фаховою підготовкою. З 1940-х і до 1971 року посаду головного бухгалтера обіймав В. М. Ізмайлов. Той непростий період відбудови вимагав концентрації і фінансових, і людських ресурсів. Проте надзвичайно обмежене фінансування не давало змоги швидко закінчити відбудову — роботи розтягнулися аж до 1964 року.

Колектив бухгалтерії тоді нараховував шестеро осіб. В 1960–1970-ті розпочалося будівництво гуртожитків №1, 2, 3 та навчального корпусу нинішнього інженерно-технологічного факультету. Зростання обсягів будівництва й надходження комплектувальних матеріалів спричинили розширення бухгалтерії. До її колективу ввійшли нові кадри: І. Д. Ватуля, М. І. Ватуля, Є. О. Бурла, Ж. О. Розумна, Н. К. Кисла, Н. Г. Макуха, К. Г. Солюп. У 1971 році на посаду головного бухгалтера призначено Г. Г. Ландик, яка досі була заступником головного бухгалтера. В наступні роки в бухгалтерії працювали також Л. Я. Іщенко, Т. Г. Наровецька, Н. С. Фурман. Потім колектив бухгалтерії очолювала Н. Г. Макуха і зовсім короткий проміжок часу — М. І. Оніщенко.



Н. Г. Карпенко

Після певної реорганізації протягом 1995–2008 років головним бухгалтером була Н. Г. Карпенко, а посаду її заступника обіймала спочатку Л. П. Писаренко, а потім Н. М. Палій. У цей період в університеті було створено навчально-науковий комплекс, до складу якого ввійшли аграрні коледжі та технікуми Полтавського регіону, значно розширилися обов'язки бухгалтерії, було введено в експлуатацію гуртожиток з блоком обслуговування та навчальний корпус, зросли фінансові надходження, збільшився контингент

студентів. Колектив бухгалтерії нараховував уже 14 осіб. У цей час в бухгалтерії в різні роки працювали: Н. Г. Макуха, Є. Й. Лук'яненко, І. В. Кучер, Т. С. Тарасенко, В. В. Івашенко, М. Г. Шичкіна, Л. І. Мерко, С. В. Шиш, О. Ю. Шатохіна, О. М. Гуржій, І. В. Горбунова, Л. Ф. Януш, О. С. Гапоненко, Н. С. Харак, В. В. Білошапка, О. В. Матерновська.



Н. М. Палій

З 2008 до 2012 року посаду головного бухгалтера обіймала Н. М. Палій. Для цього періоду характерним було оснащення навчальних аудиторій, кафедр, деканатів та інших підрозділів сучасними комп'ютерами, відеопроєкторами та технікою, необхідною в навчальному процесі й науково-дослідній діяльності.

З 2012 року бухгалтерську службу ПДАУ очолює С. П. Лінська. Вона відповідальна за чітке, грамотне й оперативне ведення бухгалтерського обліку. Світлана Павлівна об'єднала навколо себе колектив фахівців, які професійно, якісно й сумлінно виконують свою роботу, ретельно відстежуючи зміни у законодавстві. Це заступники головного бухгалтера Н. М. Палій та І. В. Горбунова і бухгалтери/економісти — З. І. Бурля, Н. М. Головченко, О. М. Гуржій, В. В. Івашенко, М. В. Іщенко, В. В. Колодочка, О. В. Лінська, Є. Й. Лук'яненко, В. В. Остапеч, І. В. Сенюшкіна, Н. М. Тимошенко, О. О. Хоролець, О. Ю. Шатохіна, Л. Ф. Януш. Для більшості співробітниць бухгалтерія стала другою домівкою — багато з них працюють тут понад 15 років.



С. П. Лінська
Головний бухгалтер



Г. Г. Ландик



Колектив бухгалтерської служби.

Зліва направо сидять: О. Ю. Шатохіна, С. П. Лінська, Н. М. Палій, Є. Й. Лук'яненко; стоять: О. О. Хоролець, В. В. Колодочка, О. М. Гуржій, В. В. Івашенко, Л. Ф. Януш, І. В. Горбунова, М. В. Іщенко, Н. М. Головченко, З. І. Бурля





Колектив бухгалтерії фіксує здобутки університету в бухгалтерській та фінансовій звітності, вирішує питання з оплати праці, студентських стипендій, різних гарантів, компенсацій, здійснює облік

матеріальних цінностей. Також проводиться робота з вирішення соціально-економічних питань, спрямованих на соціальну підтримку співробітників та студентів університету.

ВІДДІЛ СПРИЯННЯ ПРАЦЕВЛАШТУВАННЮ СТУДЕНТІВ І ВИПУСКНИКІВ

Відділ працевлаштування Полтавського державного аграрного університету був створений 6 квітня 2001 року. Відтоді його керівником є Н. В. Петренко. Оператором відділу працює Л. В. Гришко.

Головна мета діяльності відділу — надання допомоги студентам і випускникам університету у плануванні професійної кар'єри та сприяння їх працевлаштуванню, а також адаптації до практичної діяльності, підтримання зв'язків з випускниками університету, здійснення моніторингу їхньої кар'єри та соціальне партнерство з роботодавцями. У пріоритеті діяльності відділу — інтереси студентства.

Серед напрямів діяльності відділу — консультування студентів з питань планування кар'єри, роз'яснення положень чинних директивних та нормативних документів щодо працевлаштування; організація й налагодження прямих зв'язків між студентами, випускниками університету та роботодавцями Полтави, Полтавської області та інших регіонів України, які можуть бути потенційними роботодавцями; надання допомоги роботодавцям (стейкхолдерам) у підборі персоналу з-поміж студентів та випускників ПДАУ; організація та проведення в

університеті презентацій господарств, підприємств, компаній тощо; надання інформації щодо можливостей тимчасового працевлаштування під час навчання та практичної підготовки у літні й зимові періоди. Працівники відділу також допомагають студентам скласти резюме та проходити співбесіди.

Кожного року відділ організовує Ярмарок вакансій. Постійно проводяться тренінги: «Технології самостійного пошуку роботи», «Психологічні аспекти проходження співбесіди» тощо.

Відділ постійно аналізує співвідношення «попит-пропозиція» на ринку праці фахівців, яких готує університет. Створено банк вакансій, здійснюється моніторинг працевлаштування випускників.

Відділ тісно співпрацює з Головним управлінням агропромислового розвитку Полтавської обласної державної адміністрації та відділами у районах області.

Найближчим часом планується створення Інтернет-порталу, який міститиме базу студентів, котрі хочуть знайти роботу (на основі анкетування студентів, їх реєстрації на сайті університету в розділі «Відділ працевлаштування»).



Перед учасниками Ярмарку вакансій виступає ректор, професор В. І. Аранчій



Ярмарки вакансій — перший крок професійного спілкування!

ЮРИДИЧНИЙ ВІДДІЛ

Для організації й забезпечення правильного виконання актів законодавства, вирішення правових аспектів діяльності університету в 2013 році був створений юридичний відділ. Його очолює З. І. Коляденко, яка з 2003 до 2013 року працювала юрисконсультантом ПДАУ. У відділі також працюють провідні юрисконсультанти Т. С. Сингаївська, О. В. Пивоваренко, фахівець з публічних закупівель Н. М. Головченко.

До заснування юридичного відділу юрисконсультами університету в різні роки були О. П. Мочайлова,

Є. П. Литвин, С. М. Акжитова, І. Т. Іваніцький.

Нині юридичний відділ бере участь у підготовці договорів, організовує претензійну і забезпечує супровід позовної роботи, сприяє дотриманню норм законодавства у реалізації прав трудового колективу, надає правову допомогу співробітникам та студентам.



З. І. Коляденко
Начальник відділу



АДМІНІСТРАТИВНО-ГОСПОДАРСЬКА ЧАСТИНА

Адміністративно-господарська частина (АГЧ) є Об'єднанням структурних підрозділів, відповідальних за господарське забезпечення навчального процесу, безперервну роботу інженерних систем та обладнання, побут і відпочинок студентів та співробітників університету. Нині її очолює проректор з адміністративно-господарської роботи Василь Миколайович Чуга.

До складу АГЧ входять: відділ ремонту та експлуатації будівель і споруд (завідувач — С. Г. Шкурдов), відділ теплопостачання (В. М. Коломієць), відділ автослужби (В. В. Мельник), відділ енергопостачання (М. С. Микитенко), відділ матеріально-технічного забезпечення (О. Б. Карамушко), відділ господарства (Л. Б. Пучкова); навчальні корпуси: № 1 (комендант — Ю. Г. Янковський), № 2 (О. Г. М'якота), № 3 (І. Б. Мелешко), № 4 (О. В. Науменко), № 5 (В. А. Павленко), адміністративний корпус (О. Г. М'якота); студентські гуртожитки: № 1 (завідувач — А. Л. Лазоренко), № 2 (В. В. Обревко), № 3 (В. В. Обревко), № 4а (О. М. Пархоменко), № 4б (Т. М. Аксьонова), № 5 (Є. В. Крот); бази навчально-виробничої практики; бази відпочинку; їдальня; гаражі, комори, ангари.

У прямому підпорядкуванні проректора з АГЧ перебувають: заступник проректора — директор студмістечка, керівники всіх відділів, служб, коменданти навчальних корпусів, завідувачі студентських гуртожитків, баз навчально-виробничої практики та відпочинку.

Результатом плідної роботи адміністративно-господарської частини університету є своєчасно підготовлені аудиторний фонд, парк, алеї, зони відпочинку, гуртожитки, їдальня, спортивні майданчики — словом, уся інфраструктура навчального закладу.

Свого часу у складі АГЧ працювали: проректори О. О. Сулганський, Г. Т. Ошкодьоров, А. А. Кочерга, І. П. Дубенський, М. А. Кравченко, В. І. Містюк, В. Т. Шинкаренко; інженери І. М. Кушель, Т. І. Козачкова, С. А. Плетнік, А. В. Москаленко, В. П. Ольшницький,

Н. М. Мигаль, І. Д. Конопелько; начальники автослужби Г. В. Костогриз, В. М. Кужиль, О. П. Приходько, М. Ю. Журавка; керівник відділу постачання М. К. Сизьон; директор студмістечка О. О. Томілін; завідувачі комори А. В. Горохов, І. А. Козельський, Л. М. Ткаченко; завідувачі господарства В. М. Прохор, Б. Б. Рукавишніков, В. Ф. Жовноватий; коменданти гуртожитків О. С. Бережнова, В. Т. Кукоба, В. І. Михайленко, А. Т. Сошновська; коменданти корпусів Л. І. Лебединська, О. Г. Супрун, О. І. Ярошенко, Н. К. Лисенко, О. В. Науменко, І. Б. Мелешко; столярі М. М. Петров, Г. О. Касьяненко, А. М. Куц; секретар-паспортистка В. М. Момон, оператор С. Ф. Замолдинов, начальник відділу ТЗН В. П. Пов'якало, завідувач друкарського цеху А. В. Чьома, технік АТС С. П. Ткач, слюсар-сантехнік Г. І. Дудка.

Вирішувати складні проблеми зьогодення працівниками адміністративно-господарської частини допомагають висока самоорганізація і вимогливість, вміння знаходити оптимальні варіанти у господарській діяльності та зосереджуватися на головному.

Успішне виконання поставлених завдань забезпечують не лише керівники підрозділів, а й начальник відділу з охорони праці М. В. Сіромаха, директор студмістечка В. В. Гаркуль, інженер КВП Н. А. Куц, паспортист В. О. Карамушко, секретар-друкарка О. В. Конє, технік зв'язку С. О. Васін, робітники з комплексного обслуговування та ремонту будівель і споруд Г. В. Грінченко, О. Л. Воловик, Л. Г. Кубрак, Н. В. Піпченко, В. М. Мірошніченко, О. В. Ландарь, С. М. Педько, електрозварювальник Г. С. Циган, кастелян Н. О. Ми-



В. М. Чуга
проректор з адміністративно-господарської роботи

китенко, оператори газової котельні Т. А. Григор'єва, А. А. Масленнікова, водії А. К. Гуревич, О. П. Дядик, С. В. Кішінець, В. А. Кривошапко, В. В. Майборода, В. С. Федорченко.

Загалом господарську частину університету обслуговує більше 400 працівників, які успішно вирішують проблеми експлуатації будівель, систем холодного та гарячого водопостачання, опалення, наводять лад у навчальних корпусах та гуртожитках, на території та у парковій зоні.

Адміністративно-господарська частина співпрацює з деканатами, навчальними та науковими відділами, бухгалтерією, відділом кадрів і громадськими організаціями університету.



Співробітники адміністративно-господарської частини, 2019 р.

Зліва направо: Н. А. Куц, О. В. Конє, Ю. Г. Янковський, А. Л. Лазоренко, О. В. Науменко, В. І. Біловод, Л. Б. Пучкова, В. М. Коломієць, В. В. Обревко, В. М. Чуга, М. С. Микитенко, В. В. Іаркуль, Є. В. Крот, О. Б. Карамушко, О. М. Пархоменко, В. В. Мельник, О. Г. М'якота





БІБЛІОТЕКА

В умовах реалізації нової стратегії сучасної освіти, виконання відповідальних завдань її реформування, вироблення новітньої методології всього комплексу науково-дослідної роботи та навчально-виховного процесу, зорієнтованих на особистісно-індивідуальне навчання, важко переоцінити роль книги, бібліотеки — справжньої скарбниці знань, найбільш надійного джерела доступу до інформаційної бази інноваційних технологій. Найсуттєвіша реалія сучасного життя бібліотеки закладу вищої освіти полягає в тому, що вона успішно продукує чи не найцінніший товар сучасного суспільства — інформацію. Її найголовніше завдання на перспективу — зберегти та зміцнити те особливе, по-справжньому гідне місце в науковій, освітній, інформаційній та культурній інфраструктурі, яке сьогодні належить їй по праву.

Бібліотека Полтавського державного аграрного університету заснована в 1920 році. Її фонд нараховував тоді 30 примірників. У 1929 році фонд бібліотеки складав 40 тис. примірників. У 1941 році Полтавський сільсько-господарський інститут був евакуйований до м. Кургану. Бібліотеку повністю евакуювати не встигли. За даними Полтавського державного архіву, бібліотека ПДАУ в роки війни була втрачена: значна частина її залишилася в Кургані, решта була вивезена фашистами до Німеччини.

Після повернення з евакуації бібліотеку довелося практично створювати з нуля. Комплектувався фонд із різних джерел — бібліотекар, книжкові магазини, подарунки співробітників інституту та мешканців Полтави.

У 1946 році фонд бібліотеки нараховував 2926 примірників. У 1965 році бібліотека отримала нове приміщення у другому навчальному корпусі, де знаходиться й понині. Станом на 1 січня 2019 р. бібліотека налічує 394827 примірників. Число читачів — 6190, книговидача — 272547 примірників. Ведеться робота із впровадження новітніх інформаційних технологій у бібліотечні процеси.

Історично сформований фонд бібліотеки надзвичайно цінний: це і дисертації, захищені викладачами нашого навчального закладу, і монографії та збірники праць, і

підручники та навчальні посібники вчених університету, наукові видання вітчизняних і зарубіжних авторів, і періодичні та інформаційні видання, художня література.

Працівники бібліотеки творчо вдосконалюють форми і методи обслуговування користувачів, активізують довідково-бібліографічну та інформаційну діяльність. Тут запроваджуються нові цікаві форми масової роботи: відкриті перегляди книг, цікаві тематичні книжкові виставки, дні інформації, літературні й тематичні вечори. Все це сприяє навчально-виховному процесу, поглибленню знань здобувачів вищої освіти, збагачує їх духовну культуру. Сьогодні користувачів обслуговують висококваліфіковані спеціалісти, які чимало років свого життя віддали бібліотечній справі: Т. В. Морева, Н. В. Жадан, Н. М. Плішко (відділ обслуговування користувачів); Л. І. Яремчук, В. І. Гула (відділ комплектування та наукової обробки літератури); Л. Д. Пашенко, І. І. Фіненко (довідково-бібліографічний відділ). Більше, ніж 40 років пропрацювали в бібліотеці справжні корифеї бібліотечної справи — Р. Є. Барановська, Л. П. Захожа, М. І. Санжаревська. За час існування бібліотеки її очолювали О. А. Радек (1935–1963), Г. К. Середа (1963–2003), Л. О. Снітко (2003–2017), С. В. Макарець (2017 р. — по сьогоднішній день).



С. В. Макарець
Директор бібліотеки



О. А. Радек



Г. К. Середа



Л. О. Снітко



Колектив бібліотеки, 2019 рік. Зліва направо: Т. В. Морева, Л. І. Яремчук, І. І. Фіненко, Н. М. Плішко, С. В. Макарець, Н. В. Жадан, В. І. Гула, Л. Д. Пашенко

Від найдавніших часів бібліотека, як соціальний інститут, виконує педагогічні функції. Покликана, з одного боку, зберігати накопичені людством знання, а з іншого — забезпечувати доступ до них, вона відіграє найважливішу роль у справі освіти і самоосвіти.

Бібліотека закладу вищої освіти — це особливе педагогічне середовище. Тут педагогічна функція стала однією з головних, тому що ця бібліотека призначена поширювати знання, підвищувати рівень культури, в тому числі й читацької. Сучасна бібліотека — не лише інформаційний центр, а й центр освіти, розширення і закріплення знань та психологічного розвантаження.

Чимало змін відбулося за роки існування бібліотеки, але незмінними залишаються ентузіазм, відданість роботи її працівників та повага і вдячність користувачів.



ПЕРВИННА ПРОФСПІЛКОВА ОРГАНІЗАЦІЯ

Первинна профспілкова організація Полтавського державного аграрного університету діє з часу заснування вузу. У своєму складі вона об'єднує професорсько-викладацький колектив університету, співробітників різних підрозділів і здобувачів вищої освіти семи факультетів навчального закладу.

У різні роки профспілку очолювали: А. О. Телятник, В. В. Педченко, А. А. Кочерга, В. І. Мистюк, Л. А. Коваль, А. В. Герасименко, М. В. Квашка. З 2006 року головою профспілкової організації є В. В. Матюха.

Того ж року обрано розширений склад профспілкового комітету, до складу якого увійшли профорги структурних підрозділів університету: заступник голови профкому О. С. Гапоненко, Ю. І. Овсієнко, М. І. Корчан, О. М. Костенко, О. П. Копішинська, В. І. Березницький, М. А. Піщаленко, Т. П. Мац, В. М. Чуга, Д. М. Євтух. Первинна профспілкова організація пройшла легалізацію в органах державної юстиції та отримала статус юридичної особи.

Основними напрямками діяльності профспілкового комітету є: здійснення соціального та правового захисту співробітників та студентства, організація оздоровлення та змістовного проведення дозвілля, представлення інтересів членів профспілки на вченій раді та ректораті ПДАУ, а також в організації виховної роботи серед здобувачів вищої освіти, участі у здійсненні заходів щодо поліпшення умов навчання, праці, побуту і відпочинку.



Засідання Первинної профспілкової організації

Як організаційна ланка, Профспілкова організація університету входить до Полтавської обласної організації профспілки працівників агропромислового комплексу України. Співробітники та здобувачі вищої освіти університету беруть активну участь у семінарах, які проводить обком профспілки, а також міжнародних семінарах-тренінгах в Кременчузі, Миргороді та Києві з питань законодавства в умовах спільних зустрічей із представниками профспілок Міжнародної профспілки працівників харчової промисловості (IUF). Активну участь беруть у заходах, спрямованих на покращення соціальних умов як працівників, так і студентської молоді на обласному та державному рівнях. Завдяки солідарній підтримці членів профспілки та рішучим діям

спілчан було заблоковано низку антисоціальних законопроектів, стабілізовано рівень зарплат та соціальних виплат, прийнято Закон «Про освіту» в новій редакції, запроваджено Закон «Про відпустки». Нині домінантний напрям роботи профспілки — метод співпраці з регіональними і галузевими угодами через укладання Колективних договорів.

Профспілковий комітет постійно надає організаційну та фінансову допомогу у проведенні академічних свят, спортивних спартакіад, конференцій та семінарів, студентських дискотек, здійснює регулярну виплату нецільової благодійної допомоги усім тим, хто її потребує. Вже стали традицією вітання Діда Мороза та Снігуроньки, які організовують студентська рада та студентський профспілковий комітет факультетів. Силами профспілкового комітету було започатковано гарну традицію — дарувати новорічні подарунки дітям співробітників університету та аспірантів. Окрім подарунків, щорічно влаштовуються новорічні ранки та дискотеки. Уже декілька років поспіль вшановується пам'ять учасників бойових дій та воїнів-інтернаціоналістів шляхом організації заходу під назвою «Солдатська каша».

Студентська профспілка є активним учасником «Школи молодого лідера», спільно з МОН України бере участь у конкурсі «Найкращий студент року» та конкурсі на найкращу студентську наукову роботу.

Під егідою профспілкового комітету діють такі колективи художньої самодіяльності: «Маланка», «Мал-А-Хіт», «Ярина», «Агро-Джаз», збірна команда KBK, «A.D.V.A.N.S», вокальна студія Олени Білоконь. Щорічно колективи проводять творчі звітні концерти перед студентством університету та громадою міста, постійно беруть участь у концертах, присвячених пам'ятним датам, всеукраїнських фестивалів, є неодноразовими призерами і дипломантами різних конкурсів. Вони пропагують українську народну культуру на міжнародних фестивалях.

Профком спільно із спортклубом та адміністрацією університету забезпечує пропагування здорового способу життя, сприяє якомого більшому заохоченню студентської молоді до участі у спортивних секціях. Щорічно в університеті проводять спартакіади серед збірних команд факультетів; спартакіади «Здоров'я», «Козацькі забави», «Кубок ректора з футболу» та ін.

У вірі соціально-політичних подій і змін у державі Первинна профспілкова організація університету спрямовує зусилля на те, щоб повною мірою відповідати своєму покликанню — бути представником співробітників та здобувачів вищої освіти Полтавського державного аграрного університету.



В. В. Матюха
Голова профспілкової організації



ВІДДІЛ КАДРІВ

Трудова діяльність кожного працівника Полтавського державного аграрного університету починається у відділі кадрів. Саме тут, впродовж багатьох років, створюється і зберігається величезний масив інформації про кожного, хто зробив свій внесок у розбудову й успіх цього закладу вищої освіти. Крім того, будь-які структурні перетворення самої освітньої установи також документально оформляються у відділі кадрів, адже університет постійно розвивається і зростає, відкриваються нові підрозділи, кафедри. І тут має місце надзвичайно кропітка, відповідальна та складна робота відділу кадрів.

Величезна база даних з особових справ співробітників і студентів, які у різні періоди працювали або навчалися в університеті, була закладена під час заснування Полтавського сільськогосподарського інституту. В той період окремого підрозділу — відділу кадрів — не існувало, а виконання кадрової роботи було доручено одному працівнику — інспектору з кадрів та спецроботи. До 1960-х років ця посада входила до штату відділу канцелярії. Самостійним структурним підрозділом у складі Полтавського сільськогосподарського інституту відділ кадрів став 1 січня 1966 року, а його керівником був призначений М. О. Баруздин.

У зв'язку зі створенням нових факультетів та кафедр, збільшенням кількості студентів денної та заочної форм навчання, розширювалися повноваження і коло обов'язків працівників відділу кадрів. З'явилися нові посади: інспектори зі студентських справ, інспектор з мобілізаційної роботи та військового обліку.

За час існування університету змінилося кілька «поколінь» кадровиків, які передавали власний досвід роботи наступникам. Серед них — В. М. Попік (1975–1985), Г. О. Бабенко (1985–1989), Т. І. Снегирьова (1989–1990), З. Л. Стаднюк (1991–1993). Тринадцятирічний час відділом кадрів керувала Н. П. Семенченко (1993–2014). З лютого 2014 року його очолює кандидат економічних наук Олена Михайлівна Овчарук. Під її керівництвом тут працює дев'ятеро спеціалістів, які вирішують кадрові питання, працюють зі студентами, опікуються військовим обліком та мобілізаційною роботою.



О. М. Овчарук
Завідувач відділу,
к. е. н.



О. М. Баруздин



Г. А. Бабенко



Н. П. Семенченко

Основними завданнями відділу кадрів Полтавського державного аграрного університету є облік та реєстрація документів, ведення особових справ працівників та студентів, трудових книжок співробітників, робота із забезпечення закладу працівниками потрібних професій, спеціальностей, ведення табельного обліку та відпусток працівників, організація діяльності конкурсної комісії з прийняття на вакантні посади та укладання контрактів, постійне оновлення Єдиної державної електронної бази з питань освіти, ведення військового обліку працівників та студентів-призовників, підготовка документів статистичної й інших видів звітності, контроль за станом трудової дисципліни в підрозділах університету...

Це далеко не повний перелік щоденних справ звичайного «кадровика», який надає кваліфіковану допомогу і консультації кожному працівнику університету, водночас тісно співпрацює з ректоратом, деканатами, бухгалтерією, усіма структурними підрозділами та численними офіційними установами.



Колектив відділу кадрів.

Зліва направо сидять: О. Г. Піхуля, О. М. Овчарук, Є. М. Пилипенко;
стоять: Л. Г. Мусієнко, Ю. М. Рубан, М. Г. Масюк, О. П. Бурлака,
Ю. Ю. Ковтури, О. В. Литовченко





КАНЦЕЛЯРІЯ

Одним із відділів, який існує ще з часів створення Полтавського сільськогосподарського інституту, є канцелярія. Зареєструвати, відібрати, опрацювати, забезпечити контроль за виконанням документів, зберегти їх — це далеко не повний перелік функціональних обов'язків працівників-документознавців.

Основними завданнями канцелярії є встановлення єдиного порядку документування управлінської інформації й роботи з документами із застосуванням сучасних автоматизованих систем, методичне керівництво і контроль за дотриманням установленого порядку роботи з документами в структурних підрозділах університету.



Колектив канцелярії. Зліва направо: Н. І. Терещенко, О. А. Щербак, Ю. В. Дацінька, С. В. Кусова, Н. В. Іллічова

Протягом багатьох років канцелярію очолювали справжні фахівці своєї справи, які досконало знали ведення документообігу та чітко дотримувалися правил ведення діловодства. В 1961 році очолила канцелярію Ганна Яківна Петрова, яка пропрацювала завідувачем канцелярії по 1968 рік, на її зміну була призначена на посаду завідувача канцелярії Лідія Тимофіївна Сударкіна (1968–1975), потім на цій посаді працювали Світлана Вікторівна Кочерга (1975–1986), Тетяна Аскарівна Агаєва (1986–1992), Лідія Іванівна Семеренко (1992–1993), Ольга Василівна Падалка (1993–1995), Ольга Костянтинівна Кривенко

(1995–2010). З 2010 року і по теперішній час завідувачем канцелярії працює Світлана Володимирівна Кусова. Колектив канцелярії складається з діловода, завідувача архіву, секретаря, референта. На посаді діловода останні роки працювали Інна Василівна Гуржій, Наталія Іванівна Терещенко, Юлія Василівна Дацінька.



С. В. Кусова
Завідувач канцелярії

До складу канцелярії також входить архів університету, який керується чинним законодавством України, Статутом університету, Положенням про архів та Правилами організації діловодства та архівного зберігання документів. В архіві університету зберігається понад 65000 справ постійного та тривалого терміну зберігання, починаючи з 1925 року.

З 1949 року на посаді архіваріуса інституту працював Володимир Францевич Самуйло. Після виходу на пенсію в 1960 році справи були передані Ніні Григорівні Махнюк, яка пропрацювала на цій посаді два роки. Потім архіваріусами працювали Раїса Миколаївна Вовк (1962), Лідія Кузьмінічна Шмигло (1962–1964), Віра Микитівна Попік (1964–1966), Поліна Андріївна Фастовець (1966–1972), Людмила Іванівна Лихо (1972–1974), Василь Олексійович Остапенко (1974–1987). У 1978 році була введена посада завідувача архіву, на яку був переведений В. О. Остапенко, а потім на цій посаді працювали Людмила Миколаївна Сипіта (1987–2012), Олена Анатоліївна Щербак (2012–2014), Наталія Миколаївна Тарасюк (2014–2017). З 2017 року і по теперішній час на посаді завідувача архіву працює Олена Анатоліївна Щербак.

Канцелярія та архів у своїй роботі тісно співпрацюють з усіма структурними підрозділами, адже підготовка, оформлення, реєстрація, проходження та зберігання документів створюють інформацію про управлінські дії університету в цілому та мають історичну цінність.



Г. Я. Петрова



Л. Т. Сударкіна



С. В. Кочерга



Т. О. Агаєва



О. В. Падалка



О. К. Кривенко



НАРОДНИЙ МУЗЕЙ ІСТОРІЇ ПОЛТАВСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО АГРАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Народний музей історії Полтавського державного аграрного університету був створений 13 жовтня 1970 року. Тут зберігається понад 5 тисяч експонатів, більшість з яких оригінальні, тож вони мають історичну, наукову і мистецьку цінність. Заслужують на увагу й меморіальні речі.

За тривалу історію існування музею ПДАУ було проведено декілька його реекспозицій. У 2004 році йому присвоєно статус народного музею.

Експозиція музею постійно поповнюється матеріалами, які демонструють трудові здобутки сучасників і випускників навчального закладу: Героя України, Героя Соціалістичної Праці Семена Свиридоновича Антонця; Героїв України Тетяни Михайлівни Корості і Олександра Григоровича Коросташова; Героя Соціалістичної Праці

Євгена Михайловича Золотарьова. В експозиції розміщені книги про їхній життєвий та професійний шлях: «Автограф на землі», «Життя, що стало долею», «Земля — її доля».

З нагоди святкування 100-річчя Полтавського державного аграрного



Завідувач музею Т. В. Заштовт та Народний депутат України Л. Г. Лук'яненко

університету проведено чергову реекспозицію музею з урахуванням рекомендацій Полтавського державного краєзнавчого музею ім. Василя Кричевського, зокрема завідувач науково-дослідницького відділу К. Б. Фесик та мистецтвознавця А. А. Лавріненко. Були створені такі нові розділи експозиції, як «Академія за 100 років існування», «Полтавське сільськогосподарське товариство», «Видатні постаті академії», «Гімн Полтавської державної аграрної академії», «Громадські та наукові досягнення студентів і випускників академії», «Сергій Васильович Аранчій — меценат та фундатор ветеринарної медицини Полтавщини», «Віхи історії споруд і території ПДАА», «Науково-дослідний інститут агрономії», «Співробітники та випускники академії — лауреати премій та державних нагород». У створенні стендів брали участь художники-оформлювачі А. Ю. Конопльова, Н. М. Рябенко, доцент кафедри рослинництва А. А. Кочерга, професор кафедри землеробства і агрохімії ім. В. І. Сазанова М. М. Опара, завідувачка музею Н. В. Локес.



Здобувачі вищої освіти ознайомлюються з експозицією музею. На передньому плані: завідувачка музею Н. В. Локес та доцент О. В. Федірець

Музеєм постійно опікуються: ректор університету, професор В. І. Аранчій, проректор з адміністративно-господарської частини В. М. Чуга, керівник підрозділу з організації виховної та іміджевої діяльності Ю. І. Радочіна, головний бухгалтер С. П. Лінська та директор бібліотеки С. В. Макарець.

Тут продовжують вивчати нові архівні й літературні першоджерела, пошук давніх оригінальних експонатів, додаткової інформації серед ветеранів університету, готують матеріали для оновлення діючих і формування нових експозицій.

У музеї проводяться заходи виховного спрямування: Шевченківські читання, Великодня майстерня, студентські вечорниці, тематичні вечори «С. Петлюра — суперечлива постать в історії», «Ми пишаємось вами», «Вони були засновниками нашого факультету», тематичні виставки студентських фоторобіт, весняне свято — «Вшанування жінок-берегинь ПДАУ» тощо.

Також відбуваються ознайомчі заходи для директорів шкіл м. Полтави та області з метою профорієнтації випускників, екскурсії для учнів і студентів, відкриті лекції та семінарські заняття. Доброю традицією стало відвідування Народного музею ПДАУ студентами-першокурсниками, що дає їм змогу більш глибоко та нахвилено навчатися в alma mater.

Народний музей працює і розвивається. Він є однією з візитівок закладу вищої освіти, його співробітники ведуть профорієнтаційну роботу серед молоді регіону, а з експозиціями уже ознайомилися десятки тисяч студентів. Різні заходи й екскурсії сприяють загальноосвітньому розвитку студентства, виховують його національно-патріотичні почуття. Музей відіграє важливу роль у популяризації аграрної праці, освіти та сільськогосподарської науки.



Проведення свята «Вшанування жінок-берегинь ПДАА»





ЇДАЛЬНЯ

Сучасна їдальня університету — заклад громадського харчування, обладнаний відповідно до сучасних вимог приготування продукції та організації харчування, завжди готовий забезпечити широкий асортимент якісної продукції та відповідне обслуговування. Завдяки відповідальному ставленню персоналу до своєї роботи, тут завжди можна смачно поїсти та приємно відпочити.

Нове типове приміщення студентської їдальні, побудоване у 1983 році з ініціативи тодішнього ректора Миколи Олександровича Добровольського, має привабливий сучасний вигляд з продуманим інтер'єром. У ті роки, з введенням приміщення в експлуатацію, значно змінилися підходи до організації громадського харчування в навчальному закладі. Старшим викладачем Ю. О. Чернівецьким були розроблені науково-обґрунтовані норми харчування студентів, окрім продукції, яка одержувалася з постачальних баз міста, організовувалися власні заготовки овочів, фруктів, також власні



Їдальня «Золота нива» у затишному місці

консервації цих продуктів, які виконувалися на міському консервному заводі.

Ці традиції не розгубив і сучасний склад їдальні.

Сьогодні до послуг студентів та викладачів в їдальні працює зала для загального користування, викладацька зала та два буфети, розташовані у навчальних корпусах № 3 та 4. Крім цього, для послуг громадського харчування використовується приміщення їдальні у гуртожитку № 1. Персонал їдальні нараховує дев'ять осіб. Очолює його Ганна Олексіївна Вацька, відповідальна та працелюбна людина. Сьогодні в їдальні працюють: завідувач виробництвом Л. В. Корнієнко, бухгалтер М. В. Іщенко, касир Т. О. Данилевич, буфетниці — О. Ю. Кравченко, В. М. Рікман, Г. М. Самойлік, М. М. Юдакова, В. А. Кубрянська, О. О. Лобач, кухарі — А. О. Липнік, Л. М. Педак, С. І. Шевченко, робітники кухні — Н. А. Барабаш, Л. В. Ісаншина, прибиральниці — Т. В. Браїлко, О. Ю. Кравченко.

Ректорат університету та особисто ректор В. І. Аранчій постійно дбають про соціальний захист та здоров'я студентської молоді та співробітників університету, питання громадського харчування постійно контролюються профспілковим комітетом. Для організації громадського харчування на території студентського містечка працюють також міні-пекарня, два кафе та продовольчий магазин. Крім того, в навчальних корпусах розміщені виносні пункти громадського харчування.



Г. О. Вацька
Завідувач їдальні

ПАРК УНІВЕРСИТЕТУ

Створення парку почалося навесні 1945 року з насадження алеї тополі пірамідалної. Посадковий матеріал тоді був дефіцитом, дістати його і завезти зміг авторитетний викладач, професор Борис Григорович Левицький. Участь у закладанні алеї взяв увесь колектив вишу. Тоді ж було вирішено, що і в подальшому, після закінчення відбудови навчальних корпусів, буде здійснюватися благоустрій території та поступове перетворення її на парк. У 50-ті роки минулого століття були висаджені окремі дерева ясеню звичайного, як символу радянсько-китайської дружби. Деякі з них і дотепер ростуть на території парку.

Справжня розбудова парку пов'язана з діяльністю одного з ректорів вишу — Миколи Олександровича Добровольського. За перший термін ректорства (1962–1963) за його ініціативи біля окремих споруд були посаджені ялини звичайні. Під час створення парку М. О. Добровольський виходив з того, що всі зібрані дерева і кущі повинні сприяти навчальному процесу з багатьох природничих дисциплін та дендрофлора

парку повинна нести, крім функціональності, ще й естетичний вплив.

З урахуванням цього, щороку висаджувалося багато садових троянд, які, як і саджанці ялини колючої, завозилися зі спеціалізованих розсадників Донецької області. Що ж до іншого посадкового матеріалу, то він завозився у вигляді сформованих саджанців із ботанічних садів Донецька, Одеси, Харкова, Ужгорода, Ялти, а також дендропарків Краснокутського, «Софіївка», «Тростянець».

Ректор інституту М. О. Добровольський до справи паркобудівництва на території вузу залучив великий загальний співробітників, викладачів і студентів, серед яких: О. О. Бібіков, В. Ф. Жовноватий, А. А. Кочерга, Л. І. Лебединська, В. І. Містюк, М. М. Опара, О. С. Пипко, О. А. Серікова, М. К. Сизьон, Є. Г. Чернявський. Особливо цілеспрямовано та професійно, починаючи від 1974 року, цю роботу виконує В. М. Самородов, саме завдяки йому насаджено більшість екзотів, які раніше не росли на Полтавщині.





Гінґо дволопатеве, посаджене 20 жовтня 1995 року на честь 75-річчя від дня заснування вузу — його живий символ



Буяє бузок Вольфа

На жаль, через споживацький підхід, деякі рослини, що надто красиво квітують, зникли. Це різні види магнолій, сакури, деревовидні півонії, гібіскус сірійський, троянди. Деякі екзоти через невідповідність екологічних умов загинули. Слід зауважити, що більшість території, зайнятої деревами та кущами, — це куртини, на яких шар ґрунту становить не більше 50-70 см, а далі йдуть фундаменти зруйнованих будівель, які після війни були за-

сипані завезеною землею. Тому для деяких рослин, надто екзотичних, такі ґрунтові умови несприятливі для росту й розвитку. Незважаючи на це, сучасний склад дендрофлори нараховує 106 видів і форм, серед яких переважають покритонасінні — 74 види та форми (58 родів), а голонасінних — 32 види і форми (13 родів).



В. М. Самородов

На всіх куртинах парку вирізняються голонасінні, які надають йому привабливості в будь-яку пору року, особливо взимку та пізньої осені. Дерева шпилькових порід ростуть в оточенні привабливо квітучих кущів: бузку, гортензій, дейцій, деревовидних півоній, різних сортів троянд та чубушників. Дендрофлора парку репрезентована багатьма екзотичними рослинами. На всіх куртинах вони домінують, через що, особливо під час цвітіння, привертають до себе постійну увагу. Це, передусім, стосується магнолії Кобус, інтродукованої в 1976 році саджанцями, завезеними з Києва. Всі чотири дерева є окрасою парку. Довершеність багатьом куртинам надають 150 рослин «дерева життя» — туї західної форми пірамідальної. В парку росте також її колоновидна форма й інші туї: гіганська, нитчаста, золотистокінчикова.

Живим символом університету вважають гінґо дволопатеве, посаджене 20 жовтня 1995 року на честь 75-річчя від дня заснування вузу. Це дерево — головна домінанта всього парку, адже саме від нього пролягає вся мережа доріжок, яка відокремлює куртину від куртини. Крім згаданого дерева гінґо, в парку росте ще одинадцять його рослин. Найстаріше з них посаджене навесні 1981 року, а два найменші — навесні 2008 року. Чотири дерева вже вступили у генеративний розвиток. Одне із

них — жіноче, із його насіння вирощено чимало саджанців, які тепер ростуть у різних куточках області.

Велично виглядає посаджене вперше на Полтавщині 1978 року дерево метасеквої розсіченошишкової, що біля спортмайданчику. Добрий приріст дає її дерево, висаджене у липні 2003 року біля пам'ятника академіку М. І. Вавилову на знак пошани і любові до нього ботаніків України.

На куртинах зростають голонасінні, які вирізняються між собою висотою, формою крони, забарвленням хвої. Це, перш за все, ялини: європейська, колюча, (ф. голуба, срібляста), канадська (ф. конічна, гніздовидна), ялиці (біла, Нордмана), псевдотсуга тисолиста сиза. Деякі з них стали меморіальними деревами, адже в різні роки були посаджені видатними аграріями, академіками Ф. Г. Кириченком, В. А. Ковдою, Т. С. Мальцевим, В. М. Ремеслом, поетом-академіком, Героєм України Б. І. Олійником, письменником-публіцистом Ф. Т. Моргуном, другим Президентом України Л. Д. Кучмою, а також стали символом видатних подій — започаткування безплужного землеробства та 100-річчя з дня виходу книги В. В. Докучаєва «Російський чорнозем», 145-річчя з дня народження В. І. Вернадського.

На відкритих ділянках, а також у затінку дерев, чудово почуваються рослини тису ягідного та його форм колоновидної та золотисті. О

Особливий екологічний шарм парку надають штучні водойми, які органічно вписалися в рельєф території



Пам'ятне дерево ялини саджає класик аграрної науки академік Т. С. Мальцев



Другий Президент України Л. Д. Кучма висаджує пам'ятне дерево тису згідно на території парку, 2012 р.



*Пам'ятний знак
С. С. Антонцю*



*Пам'ятний знак
В. І. Вернадському*

парку і є пристанищем для водоплаваючої птиці та милують зір відвідувачів.

Є у парку багато пам'ятних знаків, які знайшли своє декоративно-естетичне оформлення і милують зір оточуючих. Першим пам'ятним знаком, встановленим в центральній частині парку 1971 року, була стела викладачам, співробітникам і студентам, які загинули в роки Другої світової війни. За ректорства В. М. Писаренка були споруджені пам'ятні знаки академіку М. І. Вавилову, вченому-геохіміку В. І. Вернадському та Герою України, Герою Соціалістичної Праці, випускнику закладу С. С. Антонцю.

Парк є важливою навчальною базою, колекційні ділянки якої використовуються для проведення занять і проходження практик із біології, екології для студентів університету, НУ «Полтавська політехніка» імені Юрія Кондратюка, НПУ ім. В. Г. Короленка, коледжів і шкіл.

1987 року на території парку розпочала діяти навчально-наукова лабораторія з віварієм та орнітопарком, створена колишнім доцентом кафедри спеціального тваринництва Г. М. Левіним. Лабораторія використовується для проведення занять з навчальних дисциплін: птахівництво, дрібне тваринництво, вівчарство, а для майбутніх ветеринарних лікарів — з основ ветеринарії, вивчення анатомії та фізіології тварин. У свій час Г. М. Левін, вчений і великий ентузіаст птахівництва, зібрав унікальне не тільки для Полтави, але й для України, колекційне стадо птиці, значна частина в ньому представлена різними видами домашніх порід, наприклад, кури були представлені такими породами — Палевий кохінхін, Легорн, Полтавська глиняста, Брама, Італійська куріпчаста, Гамбургська, Кучинська ювілейна, Плімутрок, Каліфорнійська, Міні кури, Бійцеві, Віандот, Бейтамка, Фавероль. Були також екзотичні птиці — це павичі,

фазани, казарки, огарі, перепілки, цисарки, мандаринки, крижні, лебеді, різні породи голубів. Сьогодні у лабораторному віварії знаходяться такі представники фауни: домашні тварини (вівці, кози, кролі, свині в'єтнамської породи), птиця домашніх порід (гуси, качки, індички, кури різних порід, також екзотична птиця (лебеді, фазани, дики качки).

Багато співробітників сумлінно виконували обов'язки з догляду за тваринами та птицею. Серед них: Г. Г. Ткаченко, Т. А. Григор'єва, О. А. Сторіжко. З часу заснування лабораторії, віварію та орнітопарку працює старший лаборант Р. Ю. Шевченко.

Різноманіття порід дало можливість університету створити власний орнітопарк, представники фауни якого більш ніж 30 років задовольняють смаки усіх бажаючих отримати задоволення від спілкування з тваринами та птахами.

Парк виконує важливе профорієнтаційне навантаження. Щорічно його відвідують сотні юнаків та дівчат, більшість із них — випускники шкіл і коледжів. Немає сумніву, що побачена краса парку та території університету залишить у них приємне враження і бажання завітати сюди ще раз, а можливо милуватися його красою протягом свого навчання.

Опікується парком ректорка університету, професор В. І. Аранчій. Досвідченим оком господині вона вносить корективи в оформлення території навчального закладу, піклується про збереження та розбудову паркової зони. Щорічно на території парку висаджуються дерева та кущі, які згодом стануть окрасою парку.

За всіма показниками є всі підстави рекомендувати парк Полтавського державного аграрного університету до включення його в природно-заповідну мережу Полтавщини за статусом парку-пам'ятки садово-паркового мистецтва місцевого рівня.



*Пам'ятний знак академіку
М. І. Вавилову*



*Організатор та перший керівник
навчально-наукової лабораторії,
доцент Г. М. Левін*



ВСП «АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ ПОЛТАВСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО АГРАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»

Відокремлений структурний підрозділ «Аграрно-економічний фаховий коледж Полтавського державного аграрного університету» — це престижний вищий навчальний заклад аграрно-економічного профілю, в якому готують кваліфікованих фахівців для різних сфер народного господарства, національно свідомих громадян держави, інтелектуальних і духовно гармонійних особистостей із міцними теоретичними знаннями, практичними навичками та морально-естетичними цінностями.

Від Полтавської школи садівництва і городництва другого розряду до аграрно-економічного фахового коледжу — таким був шлях, пройдений однією із найстаріших сільськогосподарських освітніх установ України. Усіх, хто мав честь тут навчатися або працювати, об'єднує спільна професійна гордість. Бо саме у стінах коледжу були закладені перспективи особистісного і фахового розвитку, збагачувався живий досвід аграрно-економічної школи. Професійні навчальні заклади, які функціонували у Полтаві фрагментарно, готували фахівців для сільського господарства та були, по-суті, попередниками сучасного коледжу.

За 125 років зі стін коледжу вийшло понад 17 тисяч молодших спеціалістів сільського господарства. Свого часу тут здобули освіту такі визначні особистості, як голова Ради Міністрів УРСР Н. Т. Кальченко; український письменник, лауреат Державної премії ім. Т. Г. Шевченка П. Й. Панченко (Петро Панч); вчений-агроном, діяч мічурінської агробіології СРСР, академік ВУАН, академік ВАСГНІЛ, академік АН СРСР, президент ВАСГНІЛ, Герой Соціалістичної Праці Т. Д. Лисенко; генерал армії, Герой Радянського Союзу і Герой Соціалістичної Праці І. М. Третяк; видатний український вчений, академік Національної академії наук України, доктор економічних наук, професор, академік НАН України О. М. Онищенко; Герой України Т. М. Корост та багато інших.

Нині Аграрно-економічний фаховий коледж є структурним підрозділом Полтавського державного

аграрного університету і готує молодших спеціалістів за спеціальностями «Агрономія», «Облік і оподаткування», «Фінанси, банківська справа та страхування», «Геодезія і землеустрій», «Менеджмент» та «Садово-паркове господарство». Навчально-виховний процес забезпечують понад 50 кваліфікованих викладачів.

Коледж має потужну матеріально-технічну базу: два навчальні корпуси, гуртожиток, їдальню, спортивну та актову зали. Відповідно до сучасних вимог, обладнано 18 навчальних кабінетів, 16 лабораторій, працюють три мультимедійні та чотири комп'ютерні кабінети. Навчальним, інформаційним і культурно-просвітницьким підрозділом коледжу є бібліотека з читальною залом, фонди якої постійно поповнюються новими науковими та періодичними виданнями.

У 2000 році при коледжі було відкрито Регіональний навчально-практичний центр із землевпорядкування, основним завданням роботи якого є проведення навчальних практик, курсів підвищення кваліфікації і стажування викладачів землевпорядних дисциплін вищих навчальних закладів I-II рівнів акредитації та спеціалістів землевпорядного виробництва. Для проведення польових геодезичних робіт центр має сучасні електронні геодезичні прилади. Практичні випробування з використанням цих пристроїв проходять на навчальному геодезичному полігоні, а камеральні — у лабораторії комп'ютеризації землевпорядного виробництва. Для більш якісної підготовки фахівців проводиться технологічна практика для студентів зі спеціальності «Землевпорядкування».

Завдяки високому професіоналізму викладацького колективу, сучасній матеріально-технічній базі,



М. Я. Шевніков
Директор коледжу,
д. с.-г. н., професор



Учасників засідання спілки Ради директорів коледжів України гостинно зустрічає колишня випускниця навчального закладу Герой України Тетяна Михайлівна Корост



Учасники конкурсу «Кращий за професією» зі спеціальності «Землевпорядкування»

*Педагогічний колектив коледжу*

застосуванню у навчальному процесі інноваційних технологій, заклад успішно виконує покладені на нього завдання.

Водночас життя коледжу — це не лише навчання, а ще й цікаве та корисне дозвілля: науково-пошукова робота, художня самодіяльність, волонтерство, гуртки, олімпіади, спортивні секції, креативні виховні заходи, зустрічі, екскурсії, майстер-класи, змагання, конкурси і, звичайно ж, перемоги. Щороку студенти коледжу посідають призові місця на Міжнародному конкурсі з української мови ім. П. Яцика, Міжнародному мовно-літературному конкурсі ім. Тараса Шевченка, всеукраїнських олімпіадах з математики, інформатики та української мови, науково-практичних конференціях, обласному міжуніверситетському мистецькому фестивалі-конкурсі «Студентська весна», спортивних змаганнях.

Для удосконалення системи управління освітою та координації діяльності вищих навчальних закладів з питань виховної, навчально-методичної і наукової роботи на базі Аграрно-економічного фахового коледжу ПДАУ з 2007 року працює Рада директорів ВНЗ I-II рівнів акредитації Полтавської області, яку очолює директор навчального

закладу, доктор сільськогосподарських наук, професор М. Я. Шевніков. Рада директорів — центр координації дій для 25 вишів I-II рівнів акредитації та семи обласних методичних об'єднань області, які охоплюють загальноосвітні та спеціальні напрями.

Життя коледжу — сучасної освітньої установи — складається з великого розмаїття подій, наповнене креативними педагогічними ідеями, добрими справами, цікавими подіями, хвилюючими зустрічами. Тож нехай довгим буде життєвий шлях коледжу, який завжди гостинно й привітно зустрічає і господарів, і гостей.

*Директор М. Я. Шевніков з кращими студентами коледжу*



ВСП «ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ УПРАВЛІННЯ, ЕКОНОМІКИ І ПРАВА ПОЛТАВСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО АГРАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»

Відокремлений структурний підрозділ «Фаховий коледж управління, економіки і права Полтавського державного аграрного університету» уже понад 70 років працює на ринку освітніх послуг. Це роки професійного росту, переосмислень і звершень. Змінювалися покоління викладачів і студентів, мінялися назви навчального закладу, але незмінними залишаються високий педагогічний потенціал колективу та його постійний професійний пошук.

Історія сучасного фахового коледжу управління, економіки і права ПДАУ розпочалася у післявоєнні роки, коли в 1947 році були засновані Полтавська дворічна сільськогосподарська школа з підготовки керівників колгоспів, Полтавська однорічна сільськогосподарська школа з підготовки бухгалтерів та рахівників і дев'ятимісячні курси з перепідготовки партійних і радянських працівників. У 1965 році вони були реорганізовані у Полтавську міжобласну трирічну школу з підготовки керівних колгоспних і радгоспних кадрів.

У цей період директорами школи були Д. К. Касименко (1947–1953), П. І. Сокоренко (1953–1955), М. Н. Крокосенко (1956–1960), Г. Ф. Огаїн (1960–1965). Самовіддана праця її випускників на хліборобській ниві була високо оцінена державою, зокрема А. Л. Фисун, голова колгоспу «Прогрес» Карлівського району та І. В. Пашенко, голова колгоспу ім. Ілліча Полтавського району, у 1958 році були удостоєні звання Героя Соціалістичної Праці.

У 1966 році Полтавська міжобласна трирічна школа з підготовки керівних колгоспних і радгоспних кадрів стала сільськогосподарським технікумом із підготовки керівних кадрів колгоспів і радгоспів. Вагомий внесок у його розвиток зробили директори А. І. Нешкур (1965–1968), Ф. Г. Полторак (1968–1975) і М. О. Котов (1975–1980).

У 1975 році при технікумі створено школу управління і школу підвищення кваліфікації сільськогосподарських кадрів.

У 1980 році навчальний заклад очолив Г. А. Олійник — Герой Соціалістичної Праці, заслужений працівник народної освіти України. З його ініціативи збудовано і введено в експлуатацію дев'ятиповерховий студентський гуртожиток, покращено матеріально-технічну базу. Надійними помічниками директора були його заступники: В. І. Шерков, В. П. Соловей, М. М. Ганущенко, Л. С. Мушинська, В. Ф. Вострухін, М. В. Пусан, А. П. Малікова, О. М. Козаченко, Ю. П. Прудяк, З. С. Ус, Н. В. Рибалко, які в різні роки очолювали структурні підрозділи коледжу.



Педагогічний колектив коледжу, 2018 р.

У 1991 році назва навчального закладу знову змінилася: він став Полтавським сільськогосподарським технікумом. У 1994 році його було реорганізовано у Полтавський аграрний коледж управління і права, у 1997 — Полтавський державний аграрний коледж управління і права, а в 2004 році — в Аграрний коледж управління і права Полтавської державної аграрної академії. Освітня діяльність коледжу показала доцільність його входження до складу ПДАУ, відкривши нові перспективи щодо підготовки фахівців для народного господарства України. В цей період завершився процес формування структури навчального закладу, яка практично збереглася до сьогодні.

Протягом 2004–2015 років коледж очолював відмінник освіти України, відмінник аграрної освіти України ІІІ ст., викладач-методист М. І. Левківський.

Після ще двох реорганізацій, у 2015 та 2017 роках, в 2020 році навчальному закладу було присвоєно його сучасну назву — Відокремлений структурний підрозділ «Фаховий коледж управління, економіки і права Полтавського державного аграрного університету». З 2015 року його директором є Олена Михайлівна Козаченко. Відмінник аграрної освіти України ІІІ ст., вона також нагороджена трудовою відзнакою Міністерства аграрної політики України «Знак пошани». Вагомий внесок у розбудову коледжу, справу підготовки фахівців і виховання студентської молоді роблять заступник директора з навчальної роботи Ю. А. Старченко та заступник директора з виховної роботи Т. В. Марюхніч.

Стратегічним завданням діяльності колективу стала перетворення коледжу в рейтинговий навчальний



О. М. Козаченко
Директор коледжу



*Зустріч випускників 1985 року
з ветеранами педагогічної праці коледжу*



Випуск 2002 року

заклад відповідно до сучасних вимог та поглиблення й примноження позитивних досягнень попередніх поколінь.

У коледжі функціонує три відділення: менеджменту і технології сільськогосподарського виробництва, економічне та юридичне. Підготовка здійснюється за денною та заочною формами навчання. Зараз тут здобуває освіту 650 студентів. Навчально-виховний процес здійснюється в 38 кабінетах та лабораторіях, працює шість комп'ютерних класів. Для досягнення більшої ефективності роботи викладачів і підвищення рівня знань студентів облаштовано п'ять аудиторій зі встановленим мультимедійним обладнанням. Крім того, до послуг студентів — бібліотека з читальною залом, актовий зал, комп'ютерний клуб, тренажерний зал, більярдна та тенісна кімнати, дискотека, їдальня, студентське кафе та буфет.

На всіх етапах історії творцями іміджу навчального закладу були його викладачі та співробітники — творчі особистості, які формують професійний та інтелектуальний потенціал нашої держави. Нині тут викладають 49 досвідчених викладачів, які мають відповідну фахову й педагогічну освіту. Більшість із них — це викладачі вищої категорії, десятеро мають звання «викладач-методист», двоє — відмінники освіти України, п'ятеро — відмінники аграрної освіти та науки III ст., ще п'ятеро мають трудову відзнаку «Знак пошани».



*Майстри виробничого навчання —
А. І. Торяник, О. Ф. Радченко, С. А. Швець, В. П. Куць*

У штаті є доктор педагогічних наук та п'ятеро кандидатів наук. Загалом у коледжі працює 93 особи.

До викладання дисциплін долучаються науково-педагогічні працівники Полтавського державного аграрного університету. Така співпраця дозволяє студентам швидше адаптуватися до навчального процесу в університеті, адже майже 80% випускників коледжу продовжують здобувати вищу освіту саме в базовому навчальному закладі. Викладачі коледжу є авторами навчальних посібників, електронних підручників та посібників. Вони активно діляться здобутим педагогічним досвідом зі своїми колегами з інших вишів України.

Злагоджена робота викладацького і студентського колективів забезпечує високу якість підготовки фахівців, що підтверджується участю й перемогами молоді в олімпіадах та професійних конкурсах, позитивними результатами незалежного он-лайн тестування з ліцензованих спеціальностей, нарешті, успішним працевлаштуванням випускників та вступом їх до провідних вищих навчальних закладів Полтави й України.

Велику увагу викладачі коледжу приділяють формуванню гармонійно розвинених особистостей. Тут є чимало талановитої молоді, яка займається у танцювальних та вокальних колективах, спортивних секціях. Колектив свідомо підтримує громадські ініціативи, долучається до волонтерських заходів, міських програм, зустрічей із учасниками АТО, бере участь у вшануванні пам'яті загиблих захисників України. Адміністрація коледжу опікується створенням належних соціально-побутових умов для проживання студентів у гуртожитку.

За роки свого існування заклад дав путівку в життя тисячам висококваліфікованих спеціалістів. Підтвердженням ефективності навчальної та виховної роботи може слугувати те, що більшість його випускників досягнули високих результатів у виробничій діяльності, працюють на посадах керівників і провідних спеціалістів в органах управління.

Сьогодні коледж є одним із провідних навчальних закладів Полтави. Спеціальності, за якими навчаються студенти, актуальні та престижні. Вони дають випускникам змогу здобути освіту належного рівня та бути конкурентоздатними на ринку праці.



ВСП «ЛУБЕНСЬКИЙ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ ПОЛТАВСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО АГРАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»

Відокремлений структурний підрозділ «Лубенський фінансово-економічний фаховий коледж Полтавського державного аграрного університету» — це один із найстаріших навчальних закладів Полтавщини. Протягом більше 70 років свого існування він завжди випускав талановитих спеціалістів фінансово-економічного напрямку, які зробили і продовжують робити внесок у розвиток багатьох галузей народного господарства України.

Лубенцям добре знайома будівля фінансово-економічного коледжу, розташована за адресою вул. Я. Мудрого, 23/1. Приміщення головного корпусу коледжу не випадково внесене до Зібрання пам'яток історії і культури України як пам'ятка архітектури. Ця споруда вирізняється серед радянської забудови у зеленому мереживі каштанів. Гортаючи сторінки історії Лубенського фінансово-економічного фахового коледжу, варто згадати усіх його керівників, адже їхній досвід і надбання заклали міцний фундамент для майбутнього.



Під керівництвом І. Я. Хмеленка (1945–1953) відбулося, власне, становлення технікуму. Директор займався проектуванням і організацією будівництва нових навчальних корпусів та приміщень. Упродовж 1953–1957 років, коли бухгалтерський технікум очолював Л. Ю. Переверзєв, було відбудовано зруйноване приміщення колишньої 56-ї залізничної школи і переведене на баланс технікуму. Зважаючи на те, що більшість викладачів були фронтовиками, то часто своїми особистими здобутками вони надихали молодь до навчання і праці. Яскравим прикладом став викладач фінансів В. Й. Борискін, інвалід Великої Вітчизняної війни І групи (втратив обидві руки і око), який закінчив технікум і виш, продемонструвавши глибокі знання, а згодом очолив заочне відділення.

За роки перебування на посаді директора І. Ю. Гльченка (1957–1969) спільними зусиллями будівельників, викладачів і студентів було завершено відновлення колишнього Лубенського духовного училища, яке стало повноцінним навчальним корпусом. Також відбудовано приміщення колишньої Олександрівської гімназії, яке



Колектив Лубенського фінансово-економічного фахового коледжу, 2018 р.

почали використовувати як гуртожиток. Зусиллями Івана Юхимовича технікум був оснащений новітніми навчальними і технічними матеріалами.

Особливого розвитку Лубенський бухгалтерський технікум досягнув у період керівництва І. Н. Гусакова (1969–1986). Було збудовано новий п'ятиповерховий гуртожиток і їдальню, проведено повне переоснащення технікуму новітнім технічним устаткуванням. Вдалося налагодити тісну співпрацю з колективними господарствами Полтавської області, де студенти могли проходити навчальну і виробничу практики.

Протягом 1986–2004 років директором технікуму працював А. І. Снісаренко. Попри важке економічне становище в країні, навчальний заклад зумів не лише зберегти, а й значно примножити позитивні досягнення попередніх поколінь викладачів і студентів.

У 1997 році технікум був підпорядкований Полтавському сільськогосподарському інституту, що сприяло зміцненню позицій навчального закладу в системі агроосвіти.

Упродовж 2004–2014 років його очолювала Л. І. Огієнко — викладач-методист, нагороджена знаком «Відмінник аграрної освіти і науки» III ступеня, трудовою відзнакою «Знак Пошани» і нагрудним знаком «За вагомий внесок у розвиток освіти». У 2005 році технікум отримав статус Лубенського фінансово-економічного коледжу Полтавської державної аграрної академії.

У 2015 році директором коледжу стала Т. А. Орошан — викладач-методист, автор і рецензент навчальних програм, член комісії методики навчання й інформаційно-методичного забезпечення фахівців економічних спеціальностей при ВСП НМЦ Аграрної освіти «Навчально-методичний центр». Удостоєна знаку «Відмінник аграрної освіти і науки» III ст. Тетяна



Т. А. Орошан
Директор коледжу



Викладачі В. С. Богдан, Т. І. Кочерга — представники коледжу на заключному етапі Всеукраїнського конкурсу



Козюпа Тарас — переможець регіонального конкурсу «Студент року — 2018»

Анатоліївна постійно демонструє високий рівень професіоналізму й ініціативи, творчий підхід у вирішенні різних питань.

Гордість навчального закладу — його видатні випускники. Серед них найвідомішими є: В. Г. Лінник — доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри обліку й аудиту Київського національного економічного університету; М. К. Наєнко — доктор філології, професор, член національних спілок письменників і журналістів, заслужений діяч науки і техніки, лауреат Шевченківської та інших літературних премій України; М. І. Величко — заслужений економіст України, колишній головний бухгалтер ПрАТ «Миргородкурорт»; І. М. Жовнір — начальник управління Державної казначейської служби України у Лубенському районі Полтавської області; О. В. Коломієць — начальник Лубенської об'єднаної державної податкової інспекції Головного управління ДФС у Полтавській області.

З 2009 року при Лубенському фінансово-економічному фаховому коледжі функціонує кімната-музей, відкрита з нагоди 65-річчя заснування коледжу. Її керівником є викладач вищої категорії Ю. А. Бибик. В 2015 році кімната-музей була визнана переможцем конкурсу «Кращий музей при навчальному закладі» серед аграрних вищих освітніх установ I–II рівнів акредитації.

Здобутки викладачів і студентів Лубенського фінансово-економічного фахового коледжу ПДАУ визнані не лише на рівні району та області, а й України. Щороку кращі студенти отримують почесні відзнаки та премії міського голови Лубен. У 2017 році коледж взяв участь у Всеукраїнському конкурсі на кращу організацію роботи лабораторії «Навчальна бухгалтерія» та переміг на регіональному етапі, а також здобув перемогу в номінації «Інноваційні підходи в організації практичної підготовки студентів спеціальності «Облік і оподаткування» кінцевого етапу конкурсу.

Співпраця з НМЦ «Агроосвіта» спонукає викладачів до постійного самовдосконалення. Педагогічний колектив активно долучається до освітніх інновацій, збагачує власний педагогічний досвід та вдосконалює навчально-виховний процес.

Викладачі та студенти коледжу стали учасниками міжнародних та всеукраїнських науково-практичних

конференцій, серед яких — «Формування і перспективи розвитку підприємницьких структур у межах інтеграції в європейський простір», «Наука та проекти», «Актуальні проблеми наук про життя та природокористування», «Вивчення іноземної мови — унікальна можливість для професійного зростання», «Перспектива — 2018».

Науково-дослідна робота студентів є важливим чинником підготовки молодого фахівця і, водночас, обов'язковим елементом навчального процесу. З ініціативи кандидата економічних наук К. О. Кухти у коледжі створено студентське наукове товариство та відбулася науково-практична конференція «Обліково-аналітичне забезпечення в управлінні діяльністю підприємств малого та середнього бізнесу». Студенти першого-другого курсів під керівництвом викладачів гуманітарних дисциплін долучилися до наукової конференції «Лубни історичні та літературні», проведеної на базі коледжу.

Разом із викладачами спеціальних дисциплін, учнівська молодь відвідала Міжнародну аграрну виставку «Агро-Весна 2018», взяла участь у тренінгу з популяризації «Цілей сталого розвитку», організованого представниками Полтавської державної аграрної академії.

У 2017 році у коледжі вперше на Лубенщині відбувся міськрайонний конкурс-фестиваль авторської пісні «Автограф».

У коледжі вирує студентське життя: нові друзі та захоплення, туристичні подорожі Україною, творчі й інтелектуальні проекти, змагання, фестивалі, гуртки та секції, здорове молодіжне середовище. Майже 20 років у стінах навчального закладу діє літературна студія «НІМБ», випускники якої стають журналістами, письменниками або ж головними бухгалтерами.

Яке ж студентство без КВК? Веселі та винахідливі з команди «Бюджета НЕТ» неодноразово здобували першість в Аграрній лізі КВК.

Керівництво і викладачі впевнено зустрічають своє майбутнє, бо переконані, що саме коледжі є тією важливою ланкою освітнього процесу, на якій закладається чудова база для фахового росту випускників. Адже не так важливо, чи має фахівець три вищі освіти, чи є молодшим спеціалістом — головне, як сильно він любить свою роботу та свою країну. Важливо, що він уміє і чому ще готовий навчитися. Бо час не стоїть на місці!



ВСП «ХОРОЛЬСЬКИЙ АГРОПРОМИСЛОВИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ ПОЛТАВСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО АГРАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»

У 1930 році у мальовничому містечку Хорол, що на Полтавщині, був заснований технікум механізації сільського господарства. За тривалий час свого існування він неодноразово змінював і назву, і статус, поки у 2004 році не увійшов до складу Полтавської державної аграрної академії.

Організатором та першим директором технікуму став Д. І. Костюк – випускник Петербурзького технологічного інституту, згодом – професор і завідувач кафедри Харківського авіаційного інституту. У 1931-1935 роках навчальний заклад очолював І. П. Майборода, а з червня 1935-го і до початку Великої Вітчизняної у 1941 – І. О. Дряпак. Повернувшись з війни, він знову став директором і керував діяльністю технікуму, поки в 1966 році його не змінив на цій посаді І. С. Святчик.

Навесні 1972 року навчальний заклад очолив В. О. Шаригін, який працював директором аж до 1999-го. Період саме його керівництва найбільш успішний у житті коледжу. Було розпочато широке будівництво та розбудову виробничої бази радгоспу-технікуму, впровадження сучасних інтенсивних технологій вирощування зернових культур, астраханської технології вирощування овочевих культур, запровадження провідних методів організації праці, зокрема, цехової системи організації виробництва, бригадного і сімейного підряду, нових госпрозрахункових відносин, створення виробничих об'єднань і кооперативів тощо.

У 1985 році радгосп-технікум був нагороджений Червоним Прапором Міністерства сільського господарства, у 1986 – відзначений Почесною Грамотою Ради Міністрів СРСР.

У 1994-1996 роках коледж брав участь у німецько-українському проєкті підтримки аграрних навчальних закладів України з розвитку фермерства й аграрної освіти. На базі коледжу були започатковані спільні заходи – Дні поля, а матеріально-технічна база поповнилася новим закордонним устаткуванням.



З 1999 року у коледжі функціонує один із найпотужніших в Україні регіональний центр практичної підготовки, де пройшли перепідготовку понад 6,6 тисяч студентів та працівників навчальних закладів Східного і Центрального регіонів України. Серед них – 342 викладачі та майстри виробничого навчання, 1650 фахівців сільського господарства.

Протягом 1999-2017 років коледж очолював Р. Т. Гузик. У цей період відкрито нові спеціальності, заклад отримав численні подяки і нагороди Міністерства освіти і науки, Міністерства аграрної політики, іноземних фірм та компаній.

З листопада 2017 року на посаді директора Хорольського агропромислового коледжу ПДАУ працює М. М. Чишко, який опікується відновленням іміджу навчального закладу в регіоні, розвитком і зміцненням партнерських стосунків.



М. М. Чишко
Директор коледжу

Сьогодні коледж є одним з найбільш потужних аграрних ВНЗ I-II рівнів акредитації в Україні: за денною формою навчання тут здобуває освіту 630 осіб, заочною – 110. Вони опановують такі спеціальності, як «Агроінженерія»



Засідання педагогічної ради коледжу



Проведення виховних заходів у коледжі





*Участь студентів коледжу у святкуванні
Дня Перемоги*



Хорольські козаки

(спеціалізація «Експлуатація та ремонт машин і обладнання агропромислового виробництва»), «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка» («Монтаж, обслуговування та ремонт електротехнічних установок в агропромисловому комплексі»), «Агрономія» («Організація і технологія ведення фермерського господарства»), «Менеджмент» («Організація виробництва»), «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» («Економіка та підприємництво»), «Будівництво та цивільна інженерія» («Монтаж, обслуговування устаткування і систем газопостачання»). Студенти можуть проходити практику у Польщі, Болгарії, Данії і Німеччині.

Завдяки хорошій матеріально-технічній базі забезпечено високу якість підготовки молодших спеціалістів, їх професійне становлення та зростання. Коледж є постійним учасником щорічного конкурсу НМЦ «Агроосвіта» «Педагогічні інновації», де його викладачі вже традиційно посідають призові місця, а більшість їхніх робіт занесена до каталогу кращих.

Крім навчання, молодь бере активну участь у роботі гуртків аматорського мистецтва, художньої самодіяльності та спортивних секцій, що сприяє формуванню здорового способу життя.

Велика роль в організації освітнього процесу належить студентському самоврядуванню. Під керівництвом кураторів голови студентського самоврядування організовують і проводять професійні свята (День працівників освіти, День працівників сільського господарства), День пам'яті та примирення, День Перемоги, свято зустрічі випускників усіх років. У стінах коледжу панує атмосфера творчості, добра, взаєморозуміння, підтримки та порядку.

Гордістю Хорольського агропромислового коледжу є його випускники і працівники. Серед них:

І. С. Багрій – випускник 1933 року, Герой Соціалістичної Праці.

В. М. Белоус – випускник 1937 року, Герой Радянського Союзу, командир батареї 142-й гарматної артилерійської бригади 33-ї армії 1-го Білоруського фронту, лейтенант.

М. П. Леуцький – Герой Радянського Союзу.

Я. Я. Колотуха – випускник 1940 року, секретар Президії ВР УРСР.

С. С. Шишка – випускник 1940 року, учасник війни, сапер. Нагороджений медаллю «За відвагу», орденом Трудового Червоного Прапора.

М. Д. Книш – відмінник народної освіти УРСР (1962).

Ю. С. Сухін – випускник 1949 року, міністр автомобільного транспорту РСФРР (до 1990 року).

Г. Д. Ведмеденко – випускник 1949 року, автор публіцистичних нарисів та віршів.

І. А. Ганзенко – випускник 1956 року, заслужений механізатор УРСР.

В. О. Шаригін – випускник 1956 року, заслужений працівник освіти України, директор коледжу (1972-1999).

І. П. Крутько – випускник 1956 року, заслужений учитель УРСР.

І. І. Білогуб – випускник 1957 року, заслужений працівник професійно-технічної освіти УРСР.

І. М. Балюк – випускник 1958 року, директор приватної агрофірми «Україна» у Великобагачанському районі Полтавської області, Герой України (2007).

О. Л. Цилюрик – випускник 1960 року, Герой Соціалістичної Праці.

І. К. Бондаренко – випускник 1963 року, заслужений працівник сільського господарства України, почесний громадянин м. Хорол (2008).

А. Г. Кириченко – випускник 1984 року, заслужений тренер України з мотоболу.

С. Г. Абрамов – випускник 1978 року, перший заступник голови Хорольської райдержадміністрації.

Ю. М. Жаткін – випускник 2013 року, адміністратор інформаційних систем у Раді Європи.



ВСП «ХОМУТЕЦЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ ПОЛТАВСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО АГРАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»

Відокремлений структурний підрозділ «Хомутецький фаховий коледж Полтавського державного аграрного університету» — це один із найстаріших аграрних закладів освіти України, відомий далеко за її межами. Він був відкритий у колишньому маєтку Муравйових-Апостолів 1920 року як агропрофшкола з однорічним (з 1927-го — трирічним) терміном навчання. Директором школи був призначений С. К. Прудьма. Вже за два роки, у 1922 році, відбувся перший випуск агропрофшколи.

У 1930 році сільськогосподарська школа була перетворена в Хомутецький технікум свинарства, який готував старших свинарів. З 1956 року в технікумі функціонує заочне відділення, на якому навчаються зоотехніки. В 1960 році технікум став ветеринарно-зоотехнічним. У післявоєнний період було зміцнено його матеріально-технічну базу: в 1955 році побудовано гуртожиток № 2, в 1957 — гуртожиток № 3, за рік — ветеринарну клініку, а в 1964 році — новий навчальний корпус на 360 учнівських місць. Так у технікумі було обладнано 17 навчальних кабінетів та 21 лабораторію.

З 2004 року Хомутецький ветеринарно-технологічний коледж став структурним підрозділом Полтавської державної аграрної академії.

Великий внесок у розвиток навчального закладу зробили його директори. Багато зусиль і знань, енергії, організаторського таланту доводилося застосовувати першим організаторам навчального закладу — С. К. Прудьмі, І. А. Добряку, Карпенку, І. Дубовику, Гордієнку, Ф. К. Яценку. Добрі й мудрі традиції, закладені ними, продовжили їхні наступники: В. Березіков, К. Я. Лукаш, Г. М. Шульга, Г. Ф. Завізіон, Г. Ю. Ретта, О. П. Корнієнко,

Г. М. Лебідь, К. Г. Суський. У роки незалежності коледжем керували Ю. Д. Януш, В. М. Оленіч, М. Ю. Шарон. З 2013 року Хомутецький ветеринарно-технологічний коледж (Хомутецький фаховий коледж ПДАУ — сучасна назва з 2020 року) очолює С. В. Шинкаренко. Він — талановитий керівник, сучасний менеджер освітнього процесу, який враховує інтереси і потреби студентства, надає молоді можливість реалізувати власні здібності, розкрити свій потенціал, а також відчувати радість від досягнутого викладачам.

Педагогічний колектив об'єднує 35 викладачів, серед яких — відмінник освіти України, шість викладачів-методистів, старший викладач, 14 викладачів вищої категорії. Це мудрі й віддані своїй справі люди. Вони розуміють, що шлях до успіху, як і в кожного навчального закладу, лежить через душу і розум кожного студента, через усвідомлення кожним викладачем істини: «Успішного фахівця може підготувати лише успішний вчитель».

У коледжі готують фахівців на двох відділеннях: ветеринарної медицини та виробництва і переробки продукції тваринництва.

Крім основної спеціальності, студенти здобувають актуальну робітничу професію оператора зі штучного запліднення сільгосптварин тварин і птиці. Коледж



С. В. Шинкаренко
Директор коледжу



Колектив Хомутецького фахового коледжу ПДАУ



Директор коледжу С. В. Шинкаренко
зі студентським активом



Викладачі коледжу —
учасники практичного семінару

працює над відкриттям нових робітничих професій та центру перепідготовки спеціалістів ветеринарної медицини та технології виробництва і переробки продукції тваринництва.

Щороку коледж випускає майже сотню молодих фахівців. А за період його існування в різні куточки України та СРСР було направлено понад 15 тисяч молодих фахівців.

Випускників Хомутецького фахового коледжу ПДАУ радо зустрічають у провідних господарствах Полтавщини й інших регіонів, де забезпечують як проходження різного виду практик, так і стабільну роботу за фахом. Педагогічний колектив відпрацьовує нові методики навчання і виховання, запроваджує нові держстандарти освіти, інноваційні технології навчання та виховання. Студенти і викладачі є активними учасниками засідань Школи європейського тваринництва, яка працює при ПДАУ. Студенти щороку беруть участь в Міжнародному конкурсі з української мови ім. П. Яцика, обласних олімпіадах з дисциплін, є дипломантами конкурсів «Студентська весна» та регіонального конкурсу «Софіївські зорі».

Студенти коледжу займаються спортом, тож активно долучаються до спартакіад, першості України, чемпіонатів Європи та світу з гирьового спорту і мають вагомі

результати — стають чемпіонами та срібними призерами чемпіонатів Європи, чемпіонами світу з гирьового спорту.

За останні роки оновлено матеріально-технічну базу навчального закладу. Викладачі є призерами конкурсів з кращого практичного навчання, кращої навчальної ферми, республіканського конкурсу «Викладач року – 2014», учасниками практичних семінарів, семінарів-тренінгів на базі Науково-методичного центру «Агроосвіта».

Рада студентського самоврядування вирішує багато студентських проблем, формує у молоді активну життєву позицію, лідерські якості, готує до ефективної роботи за фахом.

Коледж славиться іменами своїх випускників, які пов'язали долю з працею в тваринництві. У стінах коледжу здобуло освіту вісім Героїв Соціалістичної Праці і Герой України, плеяда докторів наук і просто професіоналів своєї справи.

Нині колектив працює над запровадженням в освітній процес новітніх технологій, відкриттям та ліцензуванням нових спеціальностей та спеціалізацій, налагодженням зв'язків з іноземними агрофірмами, холдингами й навчальними закладами для проходження практик і стажування студентів і викладачів, що є одним з пріоритетних у роботі коледжу.

ВСП «ЛОХВИЦЬКИЙ МЕХАНІКО-ТЕХНОЛОГІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ ПОЛТАВСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО АГРАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»

Історія Лохвицького механіко-технологічного коледжу ПДАУ нерозривно пов'язана з історією робітничого міста Заводське, що у Лохвицькому районі Полтавщини. Воно було закладене у вересні 1928-го, коли за рішенням уряду розпочалося спорудження найбільшого тоді в країні цукрового заводу, який почав працювати вже 9 жовтня 1929 року.

Лохвицький механіко-технологічний коледж був створений як вечірній хіміко-механічний технікум при Сталінському цукровому заводі для підготовки спеціалістів середньої ланки, в яких з'явилася потреба. У 1931 році до технікуму було зараховано 20 учнів, із них у 1936 році 11 отримали дипломи спеціалістів за кваліфікацією «технік-механік».

У повоєнний період навчальний процес був організований у приміщенні заводууправління спиртового заводу, а інженерно-технічні працівники цього підприємства брали активну участь в його організації — як викладачі, рецензенти й керівники дипломних проєктів. Студенти проживали в гуртожитку спиртзаводу. Випускники технікуму, в основному, отримували направлення до підприємств спиртової галузі України, Росії, Білорусі, Балтійських країн.

У 1961 році технікум було перейменовано в Лохвицький технікум харчової промисловості. В 1966 — тут відкрито заочне відділення, на якому навчалася вже працевлаштована молодь, здобуваючи кваліфікації техніків-технологів бродильних виробництв і



В. М. Корнієнко
Директор коледжу

техніків-механіків харчових виробництв.

У різні роки педагогічний колектив очолювали І. І. Петрокієнко, Н. І. Коваленко, Т. А. Абрамович, О. Є. Сатрапінський, В. І. Кишун. З 1991 року директором цього навчального закладу є В. М. Корнієнко.

Організацією освітнього процесу, виробничого навчання й виховної роботи займалися заступники директора: Г. Д. Ампілонський, М. П. Мос-товий, О. М. Рудяченко, В. І. Кишун, О. С. Малишко, І. П. Максименко, В. О. Мірошник, Т. М. Жук, А. М. Чубань, А. А. Таранська, Г. М. Павленко, Л. В. Корнієнко, Л. І. Кузьменко, А. С. Дробязко, В. О. Мірошник.

Випускники технікуму вирізняються ґрунтовними фундаментальними знаннями і хорошою практичною підготовкою (що не дивно, адже навчальний заклад мав власний дослідний спиртовий завод, високотехнічно обладнані слюсарно-механічні майстерні). Вони й досі пам'ятають своїх висококваліфікованих викладачів. Це кандидати технічних наук О. С. Сатрапінський, В. І. Баранцев, викладачі А. І. Красношпка, П. М. Сумаркін, С. М. Ухань, Н. В. Сатрапінська, З. В. Стонога, В. І. Верховський, О. М. Іваніцький, П. К. Кириленко, Н. Ф. Ухань, Г. О. Каркузакі, А. П. Соболева, Н. Ю. Мосійко, А. Г. Пономарьова, Г. І. Рибалко, К. Т. Маковецька, С. А. Шкляренко, Г. С. Гузевська, Н. А. Золотоверх, Н. М. Журавель, І. П. Москаленко, В. М. Польшин, Н. В. Хоменко, А. П. Хижняк, В. О. Сатрапінський, Л. О. Яременко, П. С. Рева, Л. І. Рева, Л. М. Помазан та багато інших.

У 2004 році навчальний заклад ввійшов до складу Полтавської державної аграрної академії і відповідно був реорганізований у Лохвицький технологічний технікум ПДАА. Коледж забезпечує своїм педагогічним працівникам належні умови і можливості для вдосконалення фахової майстерності, професійних умінь. Так постійно проводяться заходи із підвищення кваліфікації, стажування на провідних підприємствах галузі. Загалом зараз на денному і заочному відділеннях коледжу навчається більше 300 студентів.

Одним із важливих засобів підвищення якості підготовки і професійного виховання фахівців, здатних творчо застосовувати на практиці останні досягнення науково-технічного прогресу, є науково-дослідна діяльність студентів. Тож коледж організовує дослідні й пошукові роботи, залучає своїх викладачів і молодь до участі в обласних форумах, конференціях, конкурсах і олімпіадах.

Навчально-матеріальна база закладу в повній мірі забезпечує навчальний процес. Для проведення лекційних, лабораторних і практичних занять та виробничого навчання створено 27 навчальних кабінетів і 15 лабораторій, три дільниці у навчальній майстерні.

Загальний фонд бібліотеки коледжу становить понад 55 тис. примірників.

Виховна робота проводиться в тісному взаємозв'язку з навчальним процесом. Для організації активного дозвілля студентів працюють гуртки художньої самодіяльності, клуби за інтересами. Вони дають можливість ознайомитися з різними видами мистецтва, опанувати прийоми ораторства, вокального співу та хореографії. Щорічно колектив художньої самодіяльності коледжу стає учасником та призером міських, районних, обласних і всеукраїнських фестивалів творчості. Крім того, студентська рада організовує та проводить вечори відпочинку молоді, формує збірні команди для участі в районних, обласних змаганнях, конкурсах, конференціях, фестивалях. Її друкований орган — газета «САМ (Студентська активна молодь)».

Сьогодні свій життєвий і педагогічний досвід молодим викладачам, а ґрунтовні знання студентам передають викладачі-методисти Н. М. Богдан, В. М. Корнієнко, Л. В. Корнієнко, В. О. Мірошник та 17 викладачів вищої категорії — Н. М. Богдан, О. Є. Баранюк, А. А. Таранська, Л. М. Пузь, О. В. Васильченко, В. О. Мірошник, Н. М. Харченко, О. М. Москоvecь, А. І. Буглак, О. Л. Продченко, Л. О. Бутко, К. А. Терновий, С. М. Стеценко, О. В. Сіренко, Л. В. Кузьменко, Н. Л. Мірошник, Н. С. Роман.

Трудовими відзнаками Міністерства аграрної політики України нагороджені О. О. Богдан («Знак Пошани») та В. М. Корнієнко («Відмінник аграрної освіти та науки»). Директор коледжу В. М. Корнієнко також удостоєний Почесної грамоти Полтавської обласної ради та ювілейної відзнаки до 75-річчя Полтавщини.

Педагогічний колектив коледжу має достатньо високий потенціал. Більшість викладачів здобули вищу категорію, є керівниками пошукових дослідницьких гуртків, активними учасниками обласних і республіканських виставок. Основними напрямками їх творчих пошуків є запровадження інноваційних та інтерактивних технологій навчання, комп'ютеризація навчального процесу, методичне забезпечення самостійної роботи студентів.

Беззаперечно, підготовка фахівців неможлива без зв'язку з виробництвом. Тому в становленні та



Виконання лабораторної роботи студентами спеціалізації «Виробництво хліба, кондитерських, макаронних виробів і харчових концентратів»



розвитку Лохвицького механіко-технологічного коледжу особлива заслуга належить місцевим базовим підприємствам харчової і переробної промисловості — ТОВ «Лохвицький комбикормовий завод», ТОВ «Елеватор Агро», ТДВ «Червонозаводський хлібозавод», ПрАТ «РАЙЗ-Максимко» («Лохвицький цукровий завод»), УАСП ТОВ «КАІС» («Сульський ХПП»), а також відомим вітчизняним компаніям: ПрАТ «Оболонь», ПрАТ «Охтирський пивзавод», ПрАТ «Фірма «Полтавпиво», ТОВ «КЗН «Росинка», ТзОВ «Слобода КО», Червонослобідський спиртовий завод, ТзОВ ТВК «Перша приватна броварня “Для людей — як для себе”», ХВ ПАТ «САН ІнБев Україна», ТДВ «Гадяцький елеватор», філія «Бориспільський комбикормовий завод» та багато інших.

Від професійної компетенції, моральності та громадської позиції сьогоденних випускників залежить майбутнє нашої держави. Тому перед педагогічним колективом Лохвицького механіко-технологічного коледжу ПДАУ стоять важливі завдання: як, поряд з традиційними, професійно значущими рисами майбутніх фахівців виховати у студентів ділову заповзятливість, ініціативність і конкурентоспроможність на сучасному ринку праці.

Починаючи з першого, виданого в далекому 1936 році, свідоцтва про закінчення навчання



Учасники художньої самодіяльності коледжу

техніку-механіку П. М. Акатову, коледж підготував уже більше 15 тис. спеціалістів. Серед них — інженери, педагоги, кандидати наук, міністри, керівники підприємств, держслужбовці, висококваліфіковані працівники багатьох галузей народного господарства. Але головна заслуга педагогічного колективу всіх поколінь полягає в тому, що він зумів створити особливий статус випускника Лохвицького механіко-технологічного коледжу — молодого спеціаліста, який користується повагою на тому робочому місці, де йому випало працювати.

ВСП «БЕРЕЗОВОРУДСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ ПОЛТАВСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО АГРАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»

Історія створення Березоворудського аграрного коледжу бере свій початок з далекого 1929 року. За цей час коледж пройшов довгий продуктивний і цілеспрямований шлях розвитку та становлення. Його історія — це сумлінна праця людей, самовіддане ставлення до обраної професії, виховання студентської молоді, підготовка висококваліфікованих, інтелектуальних фахівців, конкурентоздатних на сучасному ринку праці.

У 2006 році технікум увійшов до складу Полтавської державної аграрної академії. В 2020 році навчальний заклад отримав свою сучасну назву.

З 2013 року аграрний коледж очолює В. М. Краснюк — спеціаліст вищої категорії, випускник цього навчального закладу, викладач плодоовочівництва й основ агрономії. За сумлінну діяльність відзначений медаллю «За відданість справі» Міністерства аграрної політики та продовольства України, нагороджений грамотами ПДАУ, районної та обласної адміністрацій, Міністерства освіти і науки України.

Сьогодні коледж готує молодших спеціалістів на денному та заочному відділеннях за трьома спеціальностями: «Агрономія», «Технологія виробництва та переробки продукції тваринництва», «Агроінженерія».

Студенти проходять практичну підготовку на оснащених належним чином базах, якими є кабінети,

лабораторії, майстерні, колекційно-дослідне поле, навчальна пасіка, ферма, а також на сучасних підприємствах і організаціях різних галузей виробництва і господарювання. Так, базами для практики студентів Березоворудського фахового коледжу є: Київська філія «ДП ЦЕНСМ» (м. Березань Київська область), СТОВ «Агрофірма Куйбишеве» (с. Куйбишеве Оржицького району Полтавської області), ТОВ «Руда» (с. Грабарівка Пирятинського району), ПП «Еталон» (с. Малютенці Пирятинського району), СТОВ «Вишневе-Агро» (с. Вишневе Пирятинського району) та «ІМК» (Індустріальна молочна компанія).

У коледжі працює чотири циклові комісії. Основними напрямками їх роботи є: розгляд планової документації кабінетів, гуртків, індивідуальних планів викладачів тощо; обмін досвідом щодо методики викладання; вивчення, узагальнення й популяризація прогресивного педагогічного досвіду; аналіз поточної успішності студентів, впровадження нових освітніх технологій.



В. М. Краснюк
Директор коледжу



*Циклова комісія технології
виробництва та переробки продукції рослинництва*



*Циклова комісія технології
виробництва та переробки продукції тваринництва*



*Циклова комісія загальних і
спеціальних технічних дисциплін*

Під керівництвом В. М. Краснюка у коледжі нині працюють: М. П. Жовнір (квітництво та ландшафтний дизайн), М. С. Русіна, Н. А. Рогоча, С. Г. Бобир (викладачі агрономічних дисциплін), А. І. Наддоліна (спеціальні агрономічні дисципліни), Т. І. Бирик (технологія виробництва продукції рослинництва), С. В. Левченко (захист рослин), І. І. Коваль (розведення та технологія відтворення сільськогосподарських тварин), М. І. Коваль (технологія виробництва продукції бджільництва), О. І. Пунько (технологія виробництва продукції свинарства), В. В. Кульковець (анатомія та гігієна), А. М. Сербин (технологія виробництва молока і яловичини), В. В. Ільченко (годовля сільськогосподарських тварин), С. П. Чернях (основи нарисної геометрії), А. А. Кривченко (викладач спеціальних технічних дисциплін, завідувач відділення агроінженерії), В. І. Тихоліз (спеціальні технічні дисципліни), М. М. Чайка (експлуатація машин і обладнання, основи теплотехніки, механізації), викладачі загальних та спеціальних технічних дисциплін О. І. Тимошук та С. А. Тимошук, І. В. Мунтян (охорона праці), Г. В. Овчаренко-Шовкопляс (соціальні дисципліни), Т. В. Продан (викладач соціальних дисциплін, заступник директора з виховної роботи), Л. П. Іванина (математика), Г. В. Жовнір (методист навчального закладу, викладач іноземної мови та зарубіжної літератури), Л. М. Пінчук (українська мова та література), І. О. Торохтій (інформатика), С. М. Овчиннікова (економічні дисципліни), Н. В. Тронь

(природничі дисципліни), Н. В. Назаренко (іноземна і українська мова та література), Н. В. Грищенко (фізика і математика), О. М. Качур (хімія і фізичне виховання), В. І. Бричка (фізичне виховання).

Виховна робота в коледжі — невід’ємна частина освітнього процесу. Головними її компонентами є: національно-патріотичне, превентивне, естетичне, екологічне, сімейно-родинне виховання, здоровий спосіб життя.

Студенти коледжу — переможці та призери конкурсів і фестивалів обласного й регіонального рівнів: «Студент року», «Студентська весна», «Софіївські зорі», «Родослів». Студентське самоврядування представлене студентською радою гуртожитку та старостатом.

Хороша традиція, що існує в коледжі майже із часу його заснування, — це щорічні зустрічі випускників, які відбуваються в останню неділю червня, в День молоді, на Співочому полі Березоворудського парку.



*Циклова комісія загальноосвітньої
та соціально-гуманітарної підготовки*

У 1991 році у коледжі була відкрита літературно-меморіальна кімната поета-пісняра, лауреата Національної премії ім. Т. Г. Шевченка, березоворудчанина Д. О. Луценка. Відтоді у Березовій Рудці, в другу суботу вересня, на Співочому полі відбувається обласне літературно-мистецьке свято «Осіньне золото», а в 2001 році запроваджена літературно-мистецька премія «Осіньне золото» ім. Д. О. Луценка, яку вручають на малій батьківщині поета.